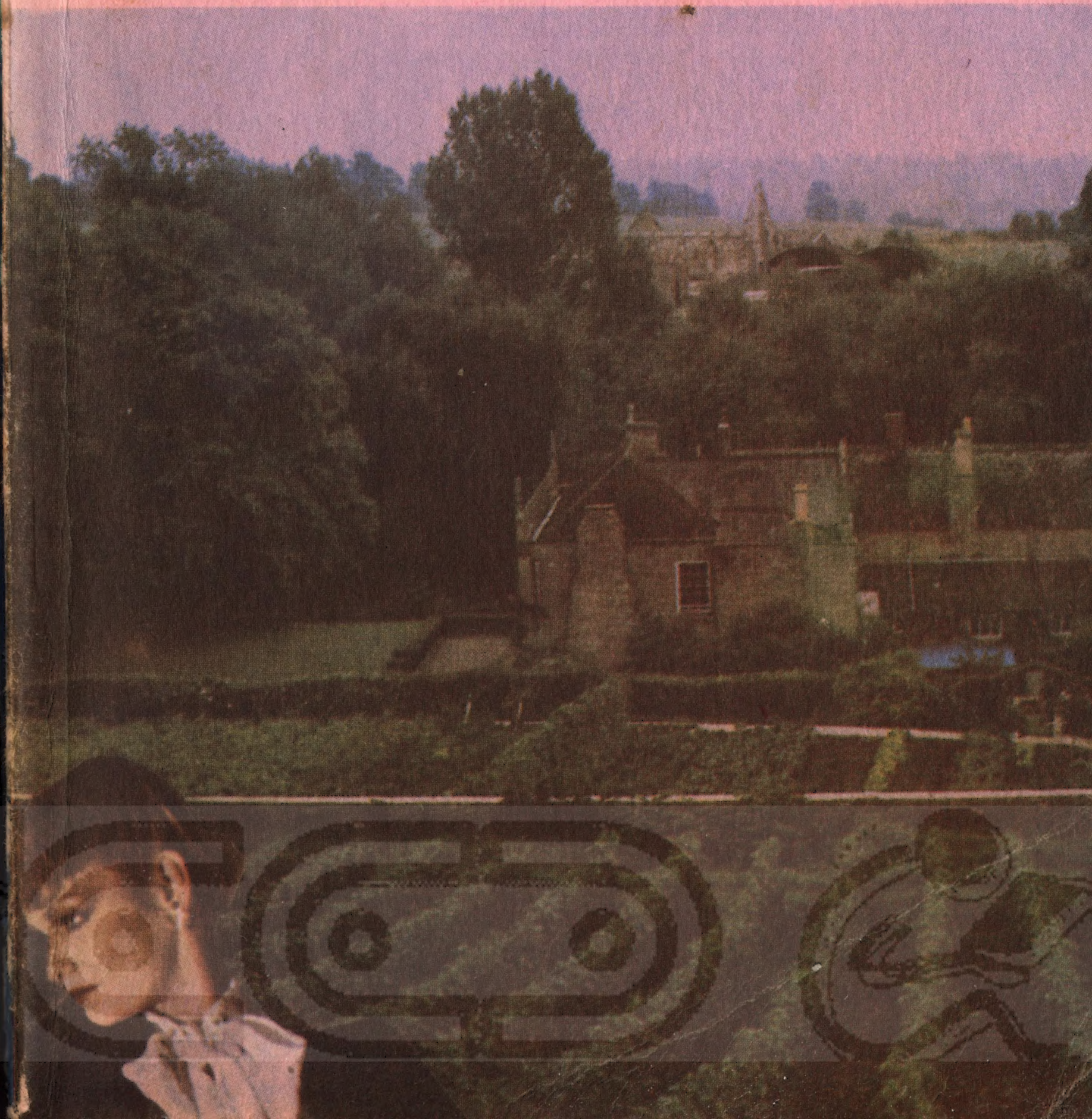

samuel richardson

pamela

samuel richardson

1287

«Creator al romanului englez modern, sentimental și moralizator, Richardson a exercitat o mare influență asupra literaturii universale timp de aproape două sute de ani. Calea urmată de el avea să conducă, în cele din urmă, la romanul modern de azi.

El pune în lumină demnitatea omului, emoțiile omenești și prezintă o analiză psihologică adâncă și cuprinzătoare. Samuel Richardson scrie „din inimă și pentru inimă”.»

ADINA M. ARSENESCU

editura minerva

Vol. I—II, Lei 16

samuel richardson

Ilustrația copertei : *Vasile Socoliuc*

samuel richardson

pamela sau virtutea răsplătită

TRADUCERE, PREFATĂ ȘI TABEL CRONOLOGIC
DE ADINA M. ARSENEȘCU

BIBLIOTECA PENTRU TOȚI ● 1987

EDITURA MINERVA ● BUCUREȘTI

Pentru versiunea românească, toate drepturile rezervate
Editurii Minerva („B.P.T.”)

SAMUEL RICHARDSON.
PAMELA OR, VIRTUE REWARDED
Penguin Books Limited,
Harmondsworth, Middlesex,
England

PREFATA

„*Pamela sau Virtutea răsplătită*. O serie de scrisori adresate de o tânără și frumoasă fată părinților ei publicate acum, pentru prima oară, cu scopul de a cultiva principiile virtuții în cugetul tinerilor de ambele sexe, o narațiune care își are fundamentul în *Adevăr și Natură*, dar, în același timp, este menită să distreze foarte plăcut, prin multe întâmplări curioase și impresionante fără a cuprinde însă imagini din acelea ticluite în mod special pentru a distra, urmărind de fapt, doar să înflăcăreze mințile pe care trebuie să le instruiască.“

Astfel, tăinuindu-și identitatea, dându-se drept editor, își prezenta Samuel Richardson romanul său, la apariție, în noiembrie 1740.

Cartea s-a bucurat, pe dată, de mare faimă și a devenit ceea ce azi s-ar numi *best-seller*, primul exemplu al unui asemenea fenomen în istoria publicațiilor engleze. Toată lumea o citea cu cel mai viu interes, luase ființă o adevărată modă *Pamela*, pe cești, pe evantaie erau imparate diferite motive, amintind scene din carte. Scriitorul Alexander Pope nu a dormit o noapte întreagă, pentru a o citi până la sfârșit. Revista cea mai influentă a timpului, *The Gentleman's Magazine* declara că s-ar fi dovedit a fi o mare lipsă de curiozitate în oraș, dacă cineva nu ar fi citit romanul. Circula și o epigramă, că „*Pamela* ca și zăpada căzută săptămîna trecută, acoperea totul cu albeața ei fără margini“. Cămenii mai simpli se adunau în grupuri ca să asculte lecturi cu

glas tare. Doamnele din înalta societate purtau cu ele, oriunde se duceau, câte un exemplar, arătându-l unora și altora. O admiratoare nota că o persoană care nu ar fi citit romanul era considerată inaptă pentru conversație, *Pamela* constituind subiectul principal de discuție, un timp îndelungat.

Scrisori de la cititori entuziasmați soseau în mare număr la editor. În interval de un an de la apariție, s-au publicat cinci ediții, cartea fiind mai apoi tradusă în franceză, germană și olandeză.

Dar dacă foarte mulți au lăudat romanul pentru stilul viu și înalta moralitate,¹ alții l-au condamnat, considerându-l o publicație nedemnă. Ei vedeau în povestea slujnicii care rezistă încercărilor stăpînului de a o dezonora „o periculoasă tendință de nivelare socială“.

Pentru prima oară, în literatura engleză, apare acum ca personaj principal, o fată simplă din popor, zugrăvită asemenea unei ființe complexe, cu admirabile calități umane. Era o carte novatoare din care se desprindeau noi direcții atât în privința subiectului, cât și a stilului și formei. Richardson creează romanul moralizator, sentimental și de analiză. El rezolvă și problema principală formală ce confrunta romanul la acea vreme, prezentînd o structură literară, în care narațiunea, intriga, personajele și tema morală erau organizate într-un tot unitar.

El aduce în *Pamela*, imaginea unei fete virtuoză, împletind prudența cu puritanismul, optimismul românesc și sentimental, concepția dragostei bazată pe stimă. Fata își povestește singură întâmplările, evenimentele sînt prezentate pe măsură ce se produc și nu retrospectiv cum se întâmplă în alte cărți. Personaje ca Roxana¹ și mai tirziu Jane Eyre își relatează întâmplările, după ce acestea s-au petrecut, cînd totul s-a încheiat și lucrurile au căpătat o formă definitivă. Pamela însă se găsește mereu în centrul propriei sale experiențe, totul este în mișcare, în transformare, nici ea nu știe ce întorsătură vor lua împrejurările.

Mijlocul secolului al XVIII-lea în literatura engleză este perioada prozei. Prima mare înflorire a romanului începe în 1740,

¹ Personaj din romanul cu același titlu de Defoe (1724).

cu tipărirea cărții lui Richardson, *Pamela*. Acum văd lumina tiparului opere de valoare, de inspirație variată, ba chiar opusă, dar aproape de aceeași importanță. Richardson și Fielding rămân figurile dominante. Această perioadă se va încheia treizeci de ani mai târziu, cu apariția cărții lui Smollett, *Humpry Clinker*¹.

Romanul ia acum locul teatrului care începe să-și piardă viața și originalitatea; putea înfățișa amănunte observate în viața de zi cu zi, grupate prin metode mai puțin artificiale decât cele oferite de scenă. Astfel, răspundea mai bine nevoilor noii vieți a societății burghezo-aristocratice. Această situație a contribuit la succesele romanelor care au apărut după 1740. Este drept că Defoe scrisese mai înainte romane realiste. Dar el era mai mult realist ca manieră și stil, subiectele sale fiind fantastice și multe dintre întâmplările descrise păreau puțin credibile. Cărțile de acum aduceau întâmplări din viața obișnuită.

Recurgînd la genul romanului epistolar, Richardson avea o mare posibilitate de analiză a emoțiilor și sentimentelor. Autorul se retrage din lumea de care se ocupă, rămîne departe de aceasta, se situează în afara narațiunii, fără a interveni.

S-a vorbit mult despre avantajele și dezavantajele literare ale romanului epistolar². Dezavantajele sînt evidente de la bun început: lungimi, repetări, prolixitate. Avantajul principal constă în faptul că scrisorile reprezintă imaginea cea mai directă, mai imediată a vieții interioare a autorului lor. Chiar mai mult decât memoriile, sînt așa cum spune Flaubert *Le réel écrit*. Realitatea este constituită din orientările subiective și particulare ale celui care scrie și are astfel un caracter mult mai intim. „Scrisorile reprezintă tocmai modalitatea cea mai sigură de înregistrare a tot ceea ce se desfășoară în sufletul persoanei respective, chiar în clipa cînd scrie. După cum spune și dr. Samuel Johnson în corespondența sa cu doamna Thrale, în octombrie 1777: „Scrisorile unei persoane sînt oglinda vie a sufletului acesteia. Tot ceea ce se petrece în sinea sa este prezentat nedeghizat, direct în procesul natural. Nimic nu este inversat, nimic nu este deformat.“

¹ Walter Allen, *The English Novel*, 1954.

² G. F. Singer, *The Epistolary Novel*, Philadelphia, 1933.

Numai prin contactul a ceea ce are loc, clipă de clipă, în conștiința personajului fictiv, poate cititorul să participe direct la viața acestuia. Scrisoarea, în roman, amplifică și susține tensiunea dramatică și aduce varietate. Cu mulți ani mai târziu și Henry James avea să vadă avantajele acestei tehnici¹.

Fără îndoială, că la început, Richardson a folosit tehnica epistolară pentru că din adolescență era deprins să scrie epistole pentru cine nu se pricepea să o facă singur. La acea vreme, corespondența era considerată ca o adevărată artă. Mai târziu, și-a dat probabil seama de capacitatea specială a acestei tehnici. În prefața la romanul său *Clarissa*, Richardson declară : „Toate scrisorile sînt așternute pe hîrtie, cînd inimile celor care le scriu par a fi complet angajate în subiectul respectiv, așa încît cuprind nu numai situații critice, dar și ceea ce s-ar putea numi descrieri și reflecții instantanee.“

Această înregistrare a acțiunii chiar în momentul cînd se desfășoară i-a dat lui Richardson un avans față de memoriile autobiografice pe care le-au folosit Defoe și Marivaux, ca bază a tehnicii lor narrative². El continuă : „...este (scrisoarea) mult mai vie și mișcătoare decît narațiunea seacă, neanimată a unei persoane care relatează pericolele și greutățile avute mai de mult. Astfel, povestitorul apare perfect liniștit în momentul povestirii, și dacă nici el nu se simte afectat de propria lui istorisire, cu atît mai puțin aceasta va afecta cititorul.“

Pamela repetă mereu aceleași lucruri, vorbește cu sine și, în felul acesta, cititorul se apropie și mai mult de ceea ce are loc în adîncul conștiinței ei. El capătă, așa cum spune Richardson, o impresie imediată a fiecărei împrejurări.

Scrisorile au mai fost folosite în literatură și înainte de Richardson, nu însă în romane de aceleași proporții. În 1669, s-au tradus în franceză scrisorile de dragoste atribuite Mariane Alcorado, adresate cavalerului de Chamilly, acele *Lettres Portugaises*. Există, apoi, precedentul clasic, *Eroidele* lui Ovidiu. Asemenea

¹ *The Notebooks of Henry James*, 1948.

² Ian Watt, *The Rise of the Novel. Studies in Defoe, Richardson and Fielding*, 1957.

scrieri fiind de atunci considerate ca mijlocul cel mai potrivit de exprimare a dragostei.

Este puțin probabil ca Richardson să fi cunoscut aceste precedente și să-l fi influențat în alegerea metodei sale.

Fiuul unui onest tâmplar, Richardson a primit o educație sumară. După standardele timpului său el nu putea fi considerat ca un om educat. Nu avea idei nici de latină, nici de greacă. La școală, unde era poreclit *gravul* și *seriosul* devenise foarte popular pentru ușurința pe care o avea în a povesti tot felul de istorioare, fie știute din lecturi, fie născocite de el. Încă de când avea vreo treisprezece ani, tinere fete îi destămuiau secretele inimii lor și îi cereau ajutorul pentru a le scrie epistolele de dragoste.

La șaptesprezece ani, intră ucenic la un tipograf londonez. După ce parcurge toate treptele meseriei, s-a văzut, la treizeci de ani, în măsură să-și deschidă tipografia proprie. Ca tipograf, el compilează indexe, scrie prefete și dedicații, revede manuscrise. Prima sa carte independentă a fost un îndreptar pentru tânărul ucenic tipograf *The Apprentice's Vade Mecum*, în care se ocupă de virtuțile muncitorilor onști și critică viciile diferitelor păături sociale. Sfaturile serioase sînt împletite cu pasaje satirice și descrieri umoristice. Publică, de asemenea, și o versiune a fabulelor lui Esop.

Mai apoi, doi librari îi cer să pregătească o carte cu modele de scrisori pentru diferite împrejurări, de folos celor care nu erau în măsură să-și compună singuri epistolele. Acceptînd această ofertă, el propune ca scrisorile să nu fie numai specimene de corespondență, ci să cuprindă și precepte morale. Și-a dat seama că aceasta implica necesitatea de a inventa împrejurări speciale și talentul său de povestitor din anii școlii s-a dovedit folositor. Cînd a ajuns să compună o scrisoare cuprinzînd un sfat părintesc : „Un tată către fiica sa, femeie de serviciu, aflînd despre încercarea stăpînului de a atenta la onoarea ei“, Richardson și-a amintit de ceea ce el numea „cunoașterea inimii femeii“, pe cînd adolescent scria epistole, pentru tinere al căror confident era.

Această scrisoare a constituit germenele romanului său. A trecut imediat la scrisorile fetei care avea să-și povestească întâmplările și tot zbuciumul ei. Mediul social pe care-l prezenta era unul cunoscut din copilărie — personalul de serviciu dintr-o casă boierească de la țară — iar personajul central sintetiza fetele naive cărora le scria altă dată scrisorile de dragoste. Spre deosebire de romanele lui Defoe, pline de tot felul de întâmplări uimitoare, povestea lui Richardson se axa pe sentimente. Intriga rămâne simplă, o singură acțiune. Pamela Andrews, o fetișoară de la țară, crescută de părinți virtuoși este camerista favorită a unei doamne bogate. La moartea acesteia, fiul și moștenitorul ei, domnul B. îi face avansuri. Fata le respinge cu indignare, își apără virtutea și rezistă tuturor încercărilor stăpînului de a o seduce. Pînă în cele din urmă, se va căsători cu ea.

Începînd să scrie romanul, scopul autorului a fost, desigur, unul moralizator și didactic. De altfel, el va explica la începutul anului 1741, prietenului său Aaron Hill : „M-am gîndit că povestea scrisă de o manieră directă, naturală, potrivită simplității subiectului ar putea să introducă un nou gen de literatură, indicat, pentru tineret, făcîndu-l să renunțe la lectura unor povestiri minunate și improbabile, întorcîndu-se către cărți care ar putea promova virtutea“. Richardson se dovedea astfel, a fi în mod conștient, un novator în literatură.

S-a spus că Richardson a fost influențat de cartea lui Marivaux *Vie de Marianne*. Dar el nu vorbea franceza și nu exista nici o mărturie că ar fi cunoscut traducerea engleză, în curs de publicare, în acea vreme. Autorul a declarat unui prieten că subiectul avea la origine o povestire ascultată cu ani în urmă.

Richardson devine astfel la cincizeci de ani, din întâmplare, un mare romancier. Lupta instinctelor, mișcările pasiunii sînt puse în mod pregnant în lumină, el știe să dezvăluie secretele cele mai tainice ale conștiinței dîndu-le un relief special. El arată că virtutea triumfă, în ciuda tuturor întâmplărilor și forțază pe cei puternici să o accepte.

S-a spus că romanul lui Richardson poate fi asemănat cu c fabulă¹ cu personaje omenești.

Cel ticălos și puternic este învins de virtutea și prudența celui slab și umil, victima de la început devine victorioasă la sfârșit.

Richardson apare ca susținător al celor slabi și neajutorați și un apărător al dreptății sociale. Pamela scrie, între altele, părintelui ei : „...se poate vedea cum cei săraci sînt disprețuiți de cei mîndri și bogați și totuși, la origine, sîntem la fel, și mulți, din acești boieri care se grozăvesc cu sîngele lor străvechi s-ar simți bucuroși ca sîngele lor să fie tot atît de sănătos și cu adevărat neîntinat, ca al nostru. Bieții nu se gîndesc niciodată cît de scurtă este viața și că, în ciuda vanității lor, va veni un timp, cînd vor trebui să-și dea seama că vor ajunge la același nivel cu noi... Sărmanii, îmi este atît de milă de mîndria lor. O, ferește-mă, cerule, de situația lor înaltă, să nu ajung să fiu inspirată de viciile acestora sau să nutresc un dispreț atît de crud și lipsit de considerație față de cei umili...”

Desigur, așa cum observă Walter Allen², Richardson nu este preocupat să critice structura de clasă a societății timpului său, protestul se ridică doar în numele eticii, scopul principal fiind cel moralizator : totuși, alegîndu-și femeia ca personaj central în două romane și opunînd-o desfrîului bărbaților, el a contribuit la înălțarea situației femeii în societatea engleză de atunci. Această trăsătură a fost mult aplaudată de cititoare.

Fetele de seama Pamelei, în casele stăpînilor lor, erau considerate ca obiecte de distracție, gata oricînd, fără posibilitate de împotrivire, să satisfacă poftele celor de sus. Sir Simon Darnford, cînd Pamela își apără virtutea și cere ajutorul vecinilor, este foarte uimit. El spune :

„Ce atîta zarvă, draga mea, că vecinul nostru și-a pus ochii pe camerista maică-sei. Nu văd ce mare nenorocire i s-ar în-

¹ Margaret Anne Doody. *A Natural Passion. A Study of the Novels of Richardson*, OUP, 1974.

² *Op. cit.*

timpla fetei. Ce rău ar putea să i se facă unei slujnice prin dorința lui.“

Pamela este amenințată de domnul B. care abuzează de puterea lui ca bărbat, patron, membru al clasei conducătoare. El împarte și dreptatea în ținutul lui. Astfel, biata Pamela nu poate face apel la justiție, pentru că opresorul ei reprezintă chiar justiția. El o răpește, o ține prizonieră. Fata este o rebelă, se apără, se luptă pentru libertatea ei și întreaga acțiune este construită pe această atitudine de nesupunere a Pamelei. O vom auzi declarînd :

„Și rogu-vă, am spus eu, (în timp ce mergeam mai departe), cum de-am ajuns să fiu proprietatea sa ? Ce drepturi are asupra mea decît cele pe care le poate invoca un hoț asupra unor bunuri furate. S-a mai auzit vreodată așa ceva ? Asta-i adevărată rebeliune“, protestează paznica ei, doamna Jewkes.

Romanul poate fi considerat ca avînd unele trăsături de răzvrătire, nu numai la suprafață, ci și în adîncime. Cînd Pamela spune „sufletul meu are aceeași importanță ca și cel al unei prințese“, cuvintele ei au implicații sociale pline de semnificație.¹

Povestea Pamelei este una de dragoste, cu vicisitudini, plină de umbre și elemente tulburătoare, cu tensiuni dramatice, dar pînă în cele din urmă, are un sfîrșit fericit, se termină cu o căsătorie.

Pamela este o fată onestă, binevoitoare, fără pretenții, legată de laturile materiale ale vieții, de mediul ei rustic, de lumea cîmpului, a grădinii de zarzavaturi. Gusturile ei sînt simple. Dintre toate florile din jur, îi place floarea soarelui, o plantă care crește pe cîmp. Spre deosebire de eroinele romantice din alte romane, ea nu e atrasă de trandafiri și crini, florile obișnuite din poveștile sentimentale. Pentru ea, floarea soarelui reprezintă emblema speranței și a tenacității. Acolo, lângă această plantă, de lângă poarta din spate a grădinii de zarzavaturi, va depune scrisorile ei pentru a fi duse mai departe părinților.

Ea seamănă fasole ca să-și tîinuiească acțiunile, cere grădinarului să-i culeagă o salată. Pînă și obstacolele de care se

¹ Margaret Anne Doody, op. cit.

împiedică, în încercările ei de eliberare, sînt foarte prozaice : un taur, cărămizile dintr-un zid care se năruie, ea cade, se julește. În episodul cu taurul, se vede slăbiciunea fetei. Pare a fi propria ei prizonieră, prinsă de temeri și speranțe.

Pamela năzuiește să ducă o viață cinstită în lumea ei. Cînd vede că nu este posibil, se dovedește plină de curaj, nu vrea să apuce pe o cale greșită. Originea și situația ei, în acea Anglie a secolului al XVIII-lea, o fac să fie în fața domnului B. o făptură inferioară, dar rămîne dirză, luptă să-și apere virtutea și libertatea și nu se teme să se împotrivescă, oricît de amenințată se vede. Nu-și face nici o iluzie că s-ar putea căsători cu domnul B.

Ea are o mare pasiune pentru scris, acesta îi este singurul tovarăș, unica modalitate de a-și revărsa plinul din suflet, de a corespunde cu lumea. „Am ajuns să capăt o asemenea îndeminare la scris, spune ea, încît atunci cînd sînt singură, nu pot să mă văd fără o pană în mînă“. Cînd nu mai scrie epistole, Pamela însemnează cele întîmplate în jurnalul ei. Prin lectura jurnalului, va ajunge stăpînul să-și dea seama de nemernicia sa și de valoarea fetei și își va schimba atitudinea.

Uneori, ea pare că se simte stînjenită, deoarece scrisorile ei nu ajung nicăieri. Dar dorința de a scrie nu o părăsește, aceasta a devenit o a doua natură. Percepția, integritatea și pasiunile ei nu se pot încadra în mediul din jur. Părinții fetei sînt oameni cumsecade dar par a nu fi chiar cititorii ei cei mai potriviți. În cele din urmă, cititorul cel mai nimerit devine chiar domnul B.

Personalitatea Pamelei pare că se dezvoltă de-a lungul nașterii, independent de autor. La început, în prima scrisoare, apare la același nivel cu părinții ei, este preocupată de bani, de darurile primite, se teme să nu-și piardă slujba. Pe măsură ce încearcă anumite sentimente, pe care părinții ei nu le pot cunoaște, ea începe să se transforme, devine subtilă și complexă, dar își are limitele ei umane, micile vanități. Cînd vrea să plece la părinți, își face veșminte potrivite cu situația către care se îndreaptă acum. Ea se uită în oglindă să vadă cum îi vine rochia nouă, dar nu e împinsă numai de cochetărie, ceea ce ar fi foarte

firesc pentru o fată de vîrsta ei, ci pentru a se asigura că acea faptură este ea, căci nu vrea să-și piardă identitatea. Micile ei șiretlicuri, slăbiciunea și inocența, cochetăria conștientă sau inconștientă, afecțiunea pentru stăpîn care prinde ființă în inima fetei, confesiunea ei aparțin unor înfăptuiri artistice și unui adevăr psihologic, la care literatura engleză nu mai ajunsese de la decăderea dramei elizabetane. A arăta cum se manifestă o personalitate, cum se dezvoltă și se împlinește pare a fi tema principală a romanelor lui Richardson.

Unii critici au văzut în *Pamela* o oarecare luciditate, o abilitate calculată, care face să pară exclusă posibilitatea unei inocențe totale sau dezinteresate; s-a spus că ar asculta de o morală convențională, ar fi o șmecheră, o ipocrită. De fapt, Pamela este o puritană supusă virtuților muncii, modestiei. Ea disprețuiește bogăția, nu o sperie sărăcia, este opusa lui Moll Flanders¹, care pentru a rămîne cinstită, cere bani.

Pe domnul B., dealtfel ca și pe celelalte personaje, cititorul îl cunoaște prin Pamela. El este orgolios, mîndru, nu acceptă ca cineva să i se împotrivescă, apare adesea ca un fanfaron, un libertin, ca toți ceilalți din clasa lui socială. Pe de altă parte, nu i se poate cere prea mult, căci este condiționat de lumea lipsită de moralitate în care trăiește. El o judecă pe Pamela greșit, se plînge că în scrisori, ea se socotește un „înger luminos“, în timp ce pe el îl prezintă ca pe un demon, o consideră vicleană și proastă. Dar în cele din urmă, virtutea ei convertește libertinul. Domnul B. va declara că deși la început a fost atras de fizicul fetei, mai tîrziu, s-a îndrăgostit de calitățile ei morale: „după ce am fost zdruncinat de o pasiune violentă senzuală, de acum înainte sînt mai puțin victima frumuseței tale“. El se declară sedus de calitățile ei, care îi stîrnesc admirația, de felul de a scrie atît de liber, de natural, de întreaga comportare a fetei, care pare a fi cu totul neobișnuită pentru vîrsta și situația ei. Dar în ciuda comportării lui violente și abuzive, în sufletul Pamelei se înfiripă o urmă de dragoste pentru domnul B. Despre acest sentiment nu-și dă nici ea bine seama la început, o vom auzi între-

¹ Personaj din romanul cu același titlu de Defoe (1722).

bîndu-se : „Ce se întîmplă că deşi se poartă atît de rău cu mine, nu-l pot urî ?” Ar vrea să pîce, să se elibereze, dar nu o face, s-ar spune că este necesar să fie acolo, în ciuda situaţiei potrivnice. Această dragoste de care nu este pe deplin conştientă, o face să se întoarcă, atunci cînd el o cheamă.

Din momentul cînd se hotărăşte să se însoare cu ea, domnul B. devine generos, îi va fi protector. Pamela încetează să se mai îndoiască de el, îşi îndeplineşte cu demnitate rolul de soţie şi stăpîină a casei, ea dă în continuare dovadă de modestie şi bunătate, farmecă toată lumea, iartă pe cei care i-au făcut rău, iar fericirea ei acum este să poată ajuta pe cei din jur.

Tatăl Pamelei, bătrînul Andrews este zugrăvit cu mult patetism în modul în care îşi caută disperat fiica. Îl vedem în zorii zilei, mîhnit, la poarta domnului B., bucurîndu-se să poată pătrunde măcar în grajd. Scott a fost foarte impresionat de acest personaj şi a subliniat că descrierea întîlnirii lui cu domnul B., cînd întreabă despre soarta copilei sale, ar fi fost suficientă pentru a-l imortaliza pe Richardson, chiar dacă nu ar mai fi scris nici un rînd.

Portretul pe care Pamela i-l face doamnei Jewkes ar fi putut servi de model pentru un tablou de Hogarth : „...o grăsană lată în şolduri, îndesată şi adusă de spate. Tare-i pocită. Dacă poţi spune aşa ceva despre o fiinţă omenească... Are o mîină enormă şi un braţ gros, cum n-am mai văzut încă pînă acum. Un nas mare coroiat, sprîncene stufoase care aproape îi acopăr ochii cenuşii la culoare şi plini de ură”. Altă dată, Pamela aminteşte de rîsul ei ca un nechezat sau o descrie mergînd, clătînîndu-se, „cu două sticle de vin sub braţ (care tare îi mai place).”

Colbrand, celălalt paznic al ei, este „...un uriaş „...cu ochi mari holbaţi, ca şi taurul care m-a speriat atît, fâlci proeminente, sprîncene stufoase, atîrîndu-i peste ochi, două cicatrice late pe frunte şi una pe obrazul stîng, favoriţi imenşi, o gură monstruoasă, cu buze carnoase răsfrînte, care lasă să se vadă dinţi lungi galbeni, chiar şi cînd nu vorbeşte, ceea ce face să aibă un rînjat hidos permanent...”

Celelalte personaje, deși figuri minore, doar apariții episodice, sînt zugrăvite cu siguranță și precizie. Richardson se identifică cu eroii săi, gîndește și simte la fel.

Întreaga carte cuprinde un amestec de tragic și comic, de stabilitate și turbulență. De la situația inițială liniștită, cînd Pamela este camerista doamnei B. și învață să brodeze, să deseneze, să cînte și să danseze, se ajunge la o stare de tensiune, luptă, suferință, ca pînă la sfîrșit, să se aștearnă armonia, totul capătă un aspect pastoral. În aceste situații care se succed, Richardson reușește să urmărească înlănțuirea sentimentelor. Pamela este stăpînită de emoții și instincte și cînd se luptă ca să nu devină proprietatea domnului B. și cînd simte dragostea pentru el.

Tipograful londonez știe să pună în lumină, cu multă măiestrie, demnitatea individului și emoțiile omenești. Cînd își comentează opera, el declară :

„Am luat în general natura omenească, așa cum este, căci e inutil s-o presupui angelică sau să încerci s-o prezinți ca atare.“ El subliniază că *se impune să scrii din inimă și pentru inimă*. Întrebîndu-se ce se cere unui scriitor cînd prezintă un anumit personaj, răspunsul vine imediat : *o descriere exactă și naturală*. El laudă simplitatea și stilul familial și se străduie ca dialogurile să curgă de la sine, iar în continuare, adaugă că este : *necesar ca stilul să varieze în funcție de specificul fiecărei persoane*.

Stilul e simplu, direct pentru a exprima sentimentele cele mai înalte sau povestirea întîmplărilor romanești. Limba are precizie, energie, uneori, savoare.

Pamela notează ceea ce o interesează despre un personaj sau altul și redă foarte plastic. Așa de pildă, cînd în drumul ei spre doamna Jewkes este forțată să rămînă la arendașul domnului B., ea ne dă o descriere amănunțită a aceluia țaran. Din felul cum lovește cu palma în masă, simte că este un tiran al familiei și vrea să o folosească pe Pamela ca o lecție pentru fiica lui. Descrierile ei sînt subiective, deformate prin sentimentele pe

care le încearcă. Casa domnului B. din Lincolnshire, unde sosește seara, i se pare făcută pentru singurătate și tristețe.

Societatea aceluia timp este redată în mod viu, cu toate deformările ei, orgoliul, interesul meschin, indiferența. Iată vecinii care nu vor să o ajute pe Pamela să se întoarcă la părinții ei, pentru ca să nu-l supere pe domnul B. Micile întâmplări sînt ridicate la nivelul unei satire sociale profunde și violente.

După căsătorie, ni se înfățișează un univers mediocru, specific Angliei aceluia timp, dar cu multe amănunte. Domnul Williams resemnat, ușurel naiv, Sir Simon Darnford, curtezan incorrigibil, în ciuda vîrstei. Libertinajul, băutura, jocul de cărți rămîn trăsăturile specifice ale acelei lumi. Femeile sînt disprețuitoare, mîndre, orgolioase ca doamna Davers. Celelalte personaje feminine sînt redată în mica lor lume mărginită. Richardson a creat o varietate de tipuri, fiecare cu trăsături caracteristice, avînd amploare și consistență. Dr. Johnson consideră că Richardson a reușit să lărgească cunoașterea naturii omenești. El mai subliniază că la Richardson primează sentimentul și povestirea lui trebuie considerată ca favorizînd mereu sentimentele.

El introduce analiza emoțiilor și a sentimentelor, introspecția. De la *Pamela* la *Clarissa* și *Sir Charles Grandison*, susținut mai apoi cu forță de Sterne în al lui *Tristram Shandy* ya deriva sentimentalismul modern preluat de Thackeray și Dickens.

Cunoscător al tipului feminin, Richardson înfățișează în celălalt roman al său *Clarissa Harlow* sau *povestea unei tinere*, un personaj mai demn, mai cultivat decît Pamela, într-un mediu social mai ales. Istoria Clarissei, spre deosebire de cea a Pamelei, este tragică. Clarissa sintetizează respectul tuturor convențiilor, ea este mereu stăpînită de simțul datoriei. În ciuda lungimii foarte mari, acest roman tot epistolar este considerat o adevărată capodoperă. Se spune că este cel mai lung roman din literatura engleză. Richardson declară, însă, pe bună dreptate, că : „oricît de lungă este lucrarea, nu există nici o digresiune, nici un episod, nici o singură reflecție, decît ceea ce rezultă în mod natural din subiect și servește pentru a-l dezvolta mai departe”¹. Și acest

¹ A. D. Mc Killop, *The Early Masters of English Fiction*, 1956.

roman s-a bucurat de mare succes atît în Anglia, cît și pe continent.

Al treilea roman *Istoria lui Sir Charles Grandison* are, de data aceasta, ca personaj central un bărbat. În ciuda unor pasaje remarcabile, cărții îi lipsește prospețimea *Pamelei* și forța tragică a *Clarisei*.

S-a spus că susținută și adîncă analiză a sentimentelor devine uneori obositoare, chiar ușurel morbidă. Richardson este mereu preocupat de virtuțile interioare în detrimentul celor sociale. El s-a reproșat că în nici una din cărțile sale, nu se simte veselie, nu răsună risul. Atmosfera este încărcată de sentimente produse de permanente scrupule ale unor conștiințe chinuite de teama păcatului. Dacă acțiunea lîncezește, iar paginile sale au lungimi, o puzderie de amănunte, Richardson rămîne totuși un explorator al temelor omenești, un mare umanist.

Opera sa își capătă forță prin drama interioară pe care o zugrăvește pas cu pas, prin obstacolele și eșecurile încercate de personaje. Totul însă se schimbă, se transformă, este în continuă mișcare. Romanele sale par a fi mari imagini ale conștiinței. Ele exprimă în diferite moduri că nimeni nu rămîne pur și simplu pasiv și static ; în tainițele cele mai adînci ale sufletului și minții omului, conștiința dăinuie mereu vie și în dezvoltare.

Realismul lui Richardson capătă o deosebită consistență în prezentarea micilor amănunte, în înlănțuirea evenimentelor. *Pamela*, pe lîngă faptul că este primul roman de analiză sentimentală, vestea apariția în literatură a obiceiurilor și a vieții omului de rînd. Richardson răscolea emoțiile cititorilor săi, satisfăcîndu-le, totodată, setea de a vedea zugrăvită în paginile cărților, realitatea. În același timp, el dădea și o lecție de morală, alăturîndu-se curentului general împotriva vieții ușurate din perioada precedentă. Astfel, Samuel Richardson a exprimat nemulțumirile clasei mijlocii în ascensiune atunci.

Influența operei sale s-a resimțit puternic în paginile cărților celorlalți scriitori care i-au urmat, chiar dacă unii ca Fielding sau Smollett scriau, în mod conștient, ca o reacție împotriva sa. Sterne, în mare măsură poate fi inclus în rîndul descendenților

săi, ca și Henry Brooke, Henry Mackenzie sau Olivier Goldsmith. Fanny Burney în romanul ei *Evelina* (1778) folosește, de asemenea, tehnica epistolară. Atît ea, cît și Jane Austen au avut o admirație deosebită pentru Richardson.

Marea sa popularitate a dăinuit pînă la începutul secolului al XIX-lea. Influența lui a continuat însă și mai tîrziu, pe căi mai tainice, mai adinci, difuzată în tendința generală a romanului spre realism, în analiza și redarea a ceea ce se petrece în sufletul și mintea personajului. S-a spus, de multe ori, că *Pamela* începe o tradiție literară care avea să fie urmată de Proust, Henry James, Virginia Woolf, James Joyce, Dorothy Richardson.

Trăsăturile operei lui Richardson domină și azi romanul englez, iar impulsul dat, cu mai bine de două secole în urmă, rămîne mereu viu.

Dar influența lui Samuel Richardson a fost foarte mare și pe continent. În afară de Scott și Byron, el a rămas scriitorul englez care s-a bucurat de cea mai mare popularitate, dincolo de hotarele țării sale.

Influența sa în Europa constituie un important capitol de literatură comparată. În Franța, în Germania și în toate țările unde se înfiripa contagiunea sentimentală¹ a favorizat-o cu toată forța patetismului său.

Romanele sale au răspuns aspirațiilor de atunci ale literaturii franceze. El devenise idolul publicului. Chiar și Voltaire s-a lăsat purtat de curent și a dat o dramatizare a romanului *Pamela* în a sa *Nanine*. Rousseau a fost influențat de *Clarissa* în romanul său *Noua Eloiză*. La acestea, trebuie adăugate marea admirație și elogiul lui Diderot.

„O, Richardson, va exclama el, la moartea scriitorului, dacă în timpul vieții, nu te-ai bucurat poate de lauda meritată, cît de mare îți va fi faima printre urmașii noștri, cînd te vor privi de la distanță pe care-l vedem pe Homer.”

¹ E. Legouis & L. Cazamian, *Histoire de la littérature anglaise*, Paris, 1921.

Tinărul Werther al lui Goethe face, de asemenea, parte din posteritatea spirituală a lui Richardson. Lessing, Klopstock, Puşkin îl preţuiau în mod deosebit. În Italia, Goldoni a adaptat pentru scenă romanul *Pamela*.

Şi alţi romancieri din diferite timpuri l-au apreciat, de la Balzac şi George Eliot, la André Gide şi Angus Wilson.

Romanele lui Samuel Richardson reprezintă, fără tăgadă, o înfăptuire literară de trainică valoare, interesul operei sale nu rămîne numai istoric, aceasta o dovedeşte şi reeditarea romanelor sale ca şi nenumăratele studii care îi sînt consacrate. Chiar dacă lungimile, repetările, prolixitatea, multitudinea de amănunte ne fac poate, uneori să ne pierdem răbdarea, cărţile lui sînt generoase, umane; Richardson crede în posibilitatea de perfecţionare a omului, ne oferă un material asupra căruia trebuie să medităm.

Nu fără temei, Diderot spunea :

„Cu cît cunoaşte cineva mai mult natura omenească şi cu cît simte o mai mare dragoste pentru adevăr, cu atît mai mult va aprecia opera lui Richardson.“

ADINA M. ARSENESCU

TABEL CRONOLOGIC

1689 La 31 iulie, se naște, în satul **Mackworth**, de lângă orașul Derby, din centrul Angliei, Samuel Richardson, fiul unui vrednic tâmplar.

Are loc Revoluția burgheză din Anglia. Venirea la tron a lui William al III-lea și Mary, aleși de Parlament. Este promulgată *Declarația Drepturilor Omului (The Bill of Rights)*.

1690. Filosoful și omul politic John Locke publică principala sa lucrare filosofică *Essay Concerning Human Understanding* (Eseu asupra intelectului omenesc).

1693 William Congreve scrie prima sa comedie, care îi aduce faimă *The Old Bachelor* (*Bătrânul burlac*).
Dryden traduce satirele lui Juvenal.

1694 Dryden scrie tragi-comedia sa *Love Triumphant* (*Dragostea triumfătoare*).
Se înființează Banca Angliei.
Se naște Voltaire.

1697 Se naște pictorul și gravorul englez William Hogarth care avea să satirizeze, în creația sa, viciile acelei epoci.

1700 Se naște James Thomson, autorul binecunoscutelor poeme *Anatimpurile*.

1701 Defoe publică poemul său satiric *The True Born English-man* (*Englezul pur singe*).

1702 Samuel Richardson are treisprezece ani, este la școala din sat, colegii și toți cei din jur îl iubesc pentru povestirile pe care le istorisește. El va spune mai târziu : „...toate povestirile mele aveau în ele, am îndrăzneala să afirm, o idee moralizatoare“. Și tot despre acel timp, el va mai declara : „Eram un băiețandru sfios și nu prea precoce, dar toate tinerile femei de gust și cu înclinări literare din vecinătate mă apreciau“. Acestea îl vor solicita să le scrie epistole de dragoste.

Incepe domnia reginei Ana.

Defoe publică pamfletul său *The Shortest Way with the Dissenters* (*Cum pot fi lichidați disidenții în cel mai scurt răstimp*).

1705 Se reprezintă piesa *The Tender Husband* de Steele, Colley Cibber actor, autor dramatic și poet, prieten cu Samuel Richardson scrie piesa sa *The Carless Husband* (*Soțul neatent*).

1706 Samuel Richardson are șaptesprezece ani. Tatăl său ar fi vrut ca fiul să devină preot, dar situația financiară nu-i îngăduie să-l trimită la studii, el va trebui să învețe o meserie. Pleacă la Londra, unde intră ca ucenic tipograf la John Wilde. Richardson își va aminti cu amărăciune despre viața sa de ucenic. „Am muncit șapte ani cu sîrguință, va scrie el unui prieten, la un meșter cusurgiu, care îmi găsea pricină pentru fiecare oră ce nu ar fi fost în profitul lui.“ În puținul timp liber, caută să citească cît mai mult și poartă corespondență cu un „gentleman cu bună stare materială“, care „dacă ar fi

trăit“, scrie Richardson, „avea planuri mari pentru mine“.

Se naște la Boston, Benjamin Franklin.

1707 Se naște naturalistul francez Buffon.

Apare romanul *Le Diable Boiteux* de scriitorul francez Lesage. Se naște romancierul Henry Fielding.

1709 Se naște filologul și arbitrul literar al secolului al XVIII-lea, Samuel Johnson.

Steele publică revista *The Tatler (Flecarul)*. Aceasta cuprinde la început mai multe schițe cu caracter satiric.

Apar *Pastoralele* lui Pope.

1711 Steele publică împreună cu Addison în locul revistei *The Tatler* revista *The Spectator (Spectatorul)*. La Edinburg, se naște David Hume.

Alexander Pope își publică *Essay on Criticism (Eseul despre critică)*, poem cuprinzând expunerea principiilor esteticii clasicismului.

Swift redactează publicația *The Examiner (Cercetătorul)*, organul partidului Tory (conservator), militând pentru pace.

1712 Pope își publică poemul eroi-comic *The Rape of the Lock (Răpirea buclei)*, prima variantă, forma finală apare în 1714.

1713 Se naște Laurence Sterne.

Steele începe publicarea periodicului *The Guardian (Tutorele)*, înlocuit mai apoi, de revista *The Englishman (Englezul)*.

Apare *Monadologia* lui Leibniz.

1714 Începe domnia lui George I.

1716 Se stinge din viață Leibniz.

1719 Samuel Richardson, după ce parcurge toate treptele de la ucenic la maestru, lucrează ca zetar și corector în tipografia lui John Wilde. Mai apoi, reușește să-și deschidă propriul atelier, întâi, în Fleet street, strada publicațiilor de la Londra. Apoi, se mută în apropiere, în Salisbury Court, tot în City, unde va rămâne până la sfârșitul vieții sale.

Se stinge din viață Joseph Addison.

Apare vestitul roman al lui Defoe, *Robinson Crusoe*.

1720 Defoe publică un nou roman, *Căpitanul Singleton*.

1721 Samuel Richardson se căsătorește cu Martha, fiica lui Allington Wilde, din Aldersgate Street (Londra). Acesta era tot tipograf (mulți biografi l-au confundat cu John Wilde, patronul lui Richardson). În timpul primei sale căsătorii, el scrie prefețe, indexuri și dedicații. Richardson va avea cu soția sa cinci copii, dar toți vor înceta din viață încă din primii ani ai existenței lor. Foarte precaut și atent în activitatea sa ca tipograf, plin de tact în relațiile personale, Richardson prosperă în mod constant. El își va putea permite să achiziționeze o a doua locuință, în afara Londrei, la țară, la Hammersmith, unde petrece sfârșitul săptămânii, departe de zgomotul mașinilor tipografiei. Acolo avea să scrie cea mai mare parte din romanele sale. Primea adesea prieteni cărora le citea manuscrisele.

Se naște Tobias George Smollett, contemporanul mai tânăr al lui Richardson.

1722 Văd lumina tiparului alte romane de Defoe: *Moll Flanders*, *A Journal of the Plague Year* (*Jurnalul din anul ciumei*), *Colonel Jack* (*Colonelul Jack*).

1723 Samuel Richardson tipărește pentru ducele de Wharton, primele șase numere din publicația *The True Briton*, un ziar de opoziție violent. Se presupune că ultimul număr ar fi fost scris chiar de el.

Se naște pictorul englez Joshua Reynolds.

Se naște economistul și filozoful englez, fondator al economiei politice ca știință, Adam Smith.

1724 Se vorbește despre Samuel Richardson ca unul dintre tipograful de vază din Londra.

Defoe își publică romanul *Roxana*.

Apare incintătorul ghid al lui Defoe, *Tour through the Whole Island of Great Britain* (Cutreierind întreaga insulă a Marii Britanii).

Swift publică faimoasele sale pamflete sub titlul *The Drapier's Letters* (Scrisorile Postăvarului) prin care denunță viciile moral-politice ale epocii.

1726 Voltaire exilat vine în Anglia unde va rămâne trei ani.

Apare nemuritoarea carte a lui Swift *Gulliver's Travels* (Călătoriile lui Gulliver).

James Thomson publică primul poem, *Winter* (Iarna), din lucrarea sa *The Seasons* (Anotimpurile).

1727 Incepe domnia lui George al II-lea.

Apare poemul *Summer* (Vara) de James Thomson.

1728 Arthur Onslow, speaker al Camerei Comunelor îi încredințează lui Samuel Richardson publicarea *Journals of the House of the Commons* (Dezbaterile Camerei Comunelor). El a tipărit douăzeci și șase de volume.

James Thomson își tipărește al treilea poem, *Spring* (Primăvara) din lucrarea sa *The Seasons* (Anotimpurile). Henry

Fielding scrie comedia sa *Love in Several Masques* (Dragostea cu mai multe măști).

1729 Se naște autorul dramatic și criticul german Lessing. El va fi un admirator al artei lui Richardson.

1730 Actor, autor dramatic și poet, Colley Cibber, bun prieten al lui Richardson, primește titlul de poet laureat. Se reprezintă piesa lui Marivaux *Le Jeu de l'Amour et du Hasard*. (Jocul dragostei și al întâmplării).

1731 Richardson pierde pe prima sa soție.

Încep să apară poemele didactice ale lui Alexander Pope *Moral Essays* (Eseuri morale).

1732 Samuel Richardson se căsătorește a doua oară cu Elizabeth Leak, soră cu James Leak, librar în orașul Bath.

1733 Lui Richardson i se naște o fiică, Elizabeth, dar nu trăiește decît patru luni.

Samuel Richardson publică *The Apprentice's Vade-Mecum* (Manual pentru ucenicul tipograf). Aceasta este prima sa publicație independentă.

1734 Vede lumina zilei a doua fiică a lui Richardson, Mary.

1736 Lui Richardson i se naște încă o fiică, Martha. Începe să tipărească *The Daily Journal*. Publicarea încetează în 1737.

Mai mulți scriitori și cîteva persoane cu stare înființează *A Society for the Encouragement of Learning* (O societate pentru încurajarea învățămîntului) și îl solicită pe Richardson să le fie ti-

pograf. Societatea care urmărea, printre altele, și să asigure independența autorilor față de editori, nu durează prea mult.

1738 Richardson tipărește *The Daily Gazetteer*.

Elizabeth Carter publică poezii în *The Gentleman's Magazine*. Ea va fi una dintre admiratoarele și prietena lui Richardson.

1739 Samuel Richardson editează fabulele lui Esop, o ediție revăzută a celei a lui Estrange din 1692. În prefață, Richardson îl apără pe Estrange, denigrat de Croxall care și el publicase o ediție a fabulelor. Pamela a citit fabula *A City Mouse and a Country Mouse* (*Un șoarece de la oraș și unul de la țară*).

Doi librari din Londra, Rivigton și Osborne îl soliciită pe Richardson să scrie un volum de modele de scrisori, pentru diferite împrejurări, menite să fie de folos celor care nu sînt în stare să compună singuri o scrisoare. Pornind de la aceste scrisori, Richardson va ajunge să scrie primul său volum.

1740 Richardson îl cunoaște pe Colley Cibber, fost actor, dramaturg și poet laureat, căruia îi va citi manuscrisele sale.

Apare primul roman al lui Samuel Richardson, *Pamela or Virtue Rewarded* (*Pamela sau virtutea răsplătită*), primele două volume.

I se naște o fiică, Sarah.

Richardson tipărește *Negocierile* lui Sir Thomas Roe, ca ambasador pe lângă Sublima Poartă.

1741 La începutul anului, îi explică prietenului său Aaron Hill că scriind romanul *Pamela*, a nutrit speranța

că ar putea introduce un nou gen literar. Este, astfel, în mod conștient, inovator pe tărîmul literar.

Apare cartea *An Apology for the Life of Mrs. Shamela Andrews* o parodie a Pamelei Andrews, publicată anonim, dar autorul era probabil Henry Fielding.

Richardson publică o nouă ediție revăzută cu o lungă introducere. Către sfîrșitul anului, scrie o urmare a romanului, în două volume, ca răspuns la diferitele critici, parodii și imitații, apărute după publicarea primelor două volume.

David Hume publică *Essays Moral and Political* (Eseuri morale și politice), lucrare ce se bucură de mare succes.

1742 Apare o ediție de lux a Pamelei, ilustrată, cuprinzînd toate cele patru volume cu un text revăzut, cu o bogată tablă de materii, cu rezumate ale scrierilor. Pictorul Joseph Highmore creează o serie de douăsprezece ilustrații. El pictează mai tîrziu și cîteva tablouri reprezentînd scene din roman, care se află la Galeria Tate, precum și un portret al lui Richardson, păstrat la Galeria națională de portrete din Londra. Cu optsprezece ani mai tînăr decît Richardson, Fielding pornește un nou atac împotriva autorului Pamelei publicînd încă o carte *The History of the Adventures of Joseph Andrews and his Friend Abraham Adams*.

Fielding creează un frate al Pamelei tot atît de inocent și pios ca și ea.

Richardson tipărește poemul lui Edward Young *Complaint or Night Thoughts on Life Death and Immortality* (Tînguire sau gînduri de noapte despre viață, moarte și nemurire).

Warburton, o autoritate în domeniul literelor, îi scrie lui Richardson pentru a-i transmite aprecierile sale și cele ale lui Pope asupra romanului *Pamela*.

Dramaturgul italian Goldoni inspirat de romanul lui Richardson scrie două piese de teatru: *Pamela Nubile (Pamela tânără fată)* și *Pamela maritata (Pamela căsătorită)*.

Richardson tipărește într-o nouă ediție cartea de călătorie a lui Defoe *Cutrecierind Marea Britanie*. Începe să scrie al doilea roman al său *Clarissa Harlowe*.

Se stinge din viață Jonathan Swift.

1746 Richardson publică o nouă ediție revăzută a *Pamelci*.

1747 Samuel Richardson publică primele patru volume din romanul său *Clarissa Harlowe or the History of a Young Lady (Clarissa Harlowe sau istoria unei tinere)* cu o prefață de Warburton.

1748 Apar și celelalte patru volume din *Clarissa*. Cartea se bucură de mare succes.

Samuel Richardson începe corespondența cu Lady Bradshaig, entuziastă cititoare și asiduă corespondentă. Ea îi cere să schimbe comportarea lui Robert Lovlace și să dea romanului un sfârșit fericit.

Voltaire scrie romanul său filosofic-satiric, *Zadig*.

Se naște filosoful și jurnalistul englez Jeremy Bentham. Montesquieu publică *l'Esprit des Lois (Spiritul legilor)*.

Apare romanul lui Smollett, *Roderik Random*.

1749 Lady Bradshaig îi scrie lui Richardson, cerându-i să depună eforturi cât mai susținute pentru a ridica standardul moral al timpului. Totodată, ea îi sugerează să creeze un personaj masculin virtuos, un pandant al Clarissei.

Dintr-o scrisoare a lui Richardson către Lady Bradshaig aflăm că starea sănătății scriitorului nu este prea bună. El va începe în curînd să scrie noul său roman *Sir Charles Grandison*.

Apare romanul lui Henry Fielding *Tom Jones*.

1750 Apare primul număr din revista *The Rambler* (*Hoinarul*), de Dr. S. Johnson. Richardson îl ajută la editare.

Se stinge din viață dramaturgul, poetul și eseistul Aaron Hill, prietenul lui Richardson.

1751 Richardson publică în nr. 97 din *The Rambler* un articol despre comportarea tinerelor fete în lume, comparată cu ceea ce era în trecut și cum erau privite modestia, blîndețea și amabilitatea. Articolul a avut un mare răsunet și toate exemplarele din revistă s-au epuizat pe dată. Anunțînd articolul, Johnson sublinia că autorul „...a lărgit cunoașterea naturii omenești și a învățat pasiunile să fie comandate de virtute“.

Apare lucrarea filozofului David Hume *Enquiring Concerning the Principles of Morals* (*Cercetări privind principiile de morală*).

Se naște Richard Brinsley Sheridan. Creația sa avea să constituie punctul culminant al dezvoltării dramei engleze din secolul al XVIII-lea.

Apare romanul *Amelia* de Henry Fielding.

1752 Librari din Dublin publică în mod fraudulos *Istoria lui Sir Charles Grandison*, înainte de a fi terminată de autor. Indignat de procedeu, Richardson publică o notă intitulată : Cazul lui Samuel Richardson, tipograf din Londra, privind atentatul împotriva proprietății sale asupra cărții *Istoria lui Sir Charles Grandison*.

Richardson primește o traducere în limba germană a romanului său *Pamela*. El publică o nouă ediție revăzută a primelor două volume.

Se naște scriitoarea Frances (Fanny) Burney, admiratoare a lui Richardson. Inspirată de acesta, ea va publica în 1778 romanul său epistolar *Evelina*.

1754 Apare al treilea roman al lui Samuel Richardson, *The History of Sir Charles Grandison* (*Istoria lui Sir Charles Grandison*) al cărui erou, potrivit intențiilor autorului, trebuia să fie un model de virtute. Este ales președinte al Corporației tipografilor și librarilor din Londra. Era o situație pe cât de onorabilă, tot pe atât de avantajoasă.

1755 Richardson își transformă și mărește locuința și atelierul de tipografie din Salisbury Court. Această nouă clădire a dăinuit pînă în 1896.

În dorința de a concentra esența învățămintelor morale din cele trei romane ale sale, Richardson publică *A Collection of the Moral and Instructive Sentiments, Cautions and Reflections Contained in the Histories of Pamela, Clarissa and Sir Charles Grandison* (O colecție de sentimente, maxime și reflecții morale și instructive cuprinse în istoria Pamelei, Clarisei și a lui Sir Charles Grandison).

1756 Richardson are o nouă locuință la țară, *Parsen's Green, Fulham*, lângă Londra. Acolo avea în permanență invitați prieteni. Cunoscut ca generos și bun, el vine întotdeauna în ajutorul prietenilor. Când Johnson este arestat ca datornic, face apel la Richardson, care răspunde imediat.

Dr. Samuel Johnson își publică dicționarul.

1757 Fiica mai mare a lui Richardson se căsătorește cu Philip Ditcher, un chirurg din Bath.
Samuel Richardson își redactează testamentul.

1759 Apare romanul lui Johnson *Rasselas*. Reynolds începe publicarea observațiilor sale despre artă. Ia ființă atelierul de porțelanuri Wedgwood care există și azi, bucurându-se de o faimă mondială.

1760 Sunt tipărite primele două volume din *Tristram Shandy* de Sterne, *The Life and Opinions of Tristram Shandy Gentleman* (Viața și opiniile nobilului *Tristram Shandy*),
Începe domnia lui George al III-lea.

1761. Samuel Richardson se stinge din viață. El este înhumat în biserica St. Bride, mic panteon al lucrătorilor de pe țărimul tipăriturilor, foarte aproape de Salisbury Court, unde se aflau locuința și tipografia sa. Biserica, reconstruită de marele arhitect Christopher Wren, reprezintă azi un monument arhitectonic de netăgăduită valoare. Registrele lăcașului menționează decesul lui Richardson.
Curînd după decesul său, apare o nouă ediție a romanului *Pamela* în patru volume, considerată ca reprezentînd textul final.

Richardson a efectuat în decursul timpului o revizie extensivă, operînd numeroase modificări stilistice, reduceri, completări masive. Textul rezultat nu l-a publicat însă, fiind folosit mai tîrziu de către fiicele sale pentru ediția apărută în 1801.

A.M.A.

2000

SCRISOAREA I-a

Dragă tată și mamă,

Am un mare necaz, dar și oarecare mîngiere. Despre acestea vreau să vă încunoștințez. Necazul este că buna mea doamnă s-a stins din viață de boala de care v-am pomenit și ne-a lăsat tare mîhniți din cauza pierderii sale, căci era o doamnă bună și dragă și cumsecade cu noi toți slujitorii săi. Tare m-am temut că, fiind luată de doamna ca să-i slujesc doar ei, mă voi vedea din nou în vînt și silită să mă întorc la dumneata și la biata mea mamă, care abia puteți să o scoateți la capăt. Cum doamna, în bunătatea ei, m-a pus să scriu și să țin socoteli și m-a învățat să fiu destul de îndemînică la cusut și brodat, cu alte cuvinte, să fiu mai iscusită decît situația mea, nu în oricare familie s-ar fi găsit un loc potrivit pentru biata voastră Pamela. Dar Cel de sus de a cărui bunătate față de noi ne-am bucurat adesea, i-a dat bunci mele doamne gîndul, pe patul de moarte, cu o oră mai înainte, de a închide ochii, să lase în grija tinărului meu stăpîn pe toți slujitorii ei, unul cîte unul. Cînd mi-a venit rîndul (tocmai suspinam și plîngeam cu capul pe perna sa) a putut doar să rostească : „Dragul meu fiu“, și i s-a tăiat puțin vorba, dar mai apoi venindu-și din nou în fire a grăit mai departe : „Nu uita pe biata mea Pamela !“ Și astea au fost cîteva din ultimele

ei cuvinte : O, cum mi s-au umplut ochii de lacrimi ! Să nu vă fie de mirare că hîrtia e pătată.

Ei, bine, dar voia Domnului a fost să-mi dea mîngîiere și iată că nu mă văd silită să mă întorc acasă și să fiu o povară pentru dragii mei părinți ! Căci stăpînul meu a zis : „O să vă port de grijă tuturor, bunele mele fete ; cît despre tine, Pamela, (și mă luă de mîină, da, mi-a apucat mîina acolo, în fața tuturor) de hatîrul dragii mele mame, îți voi fi prieten și tu vei îngriji de lenjeria mea.“ Domnul să-l ajute, dragă tată și mamă, rugați-vă pentru el, căci a dat straie de doliu și simbria pe un an tuturor slujnicilor doamnei mele, iar cum eu nu primeam încă nimic, stăpînul spunînd că va face pentru mine așa după cum voi merita, a dat poruncă menajerei să primesc și eu straie de doliu ca ceilalți și, cu mîna lui mi-a dăruit patru guinee¹ și cîtiva arginți. Banii aceștia se aflau în buzunarul doamnei, cînd a închis ochii ; și mai adăugă stăpînul că dacă aveam să fiu o fată bună, credincioasă și harnică, îmi va fi prieten, de dragul mamei sale. Și așa vă trimit cele patru guinee să vă fie de înlesnire. Mai de mult, v-am trimis unele lucruri, primite din mărînimia stăpînei mele, deși știu că vă călcați întotdeauna pe inimă ca să luați cîte ceva de la mine. Dar Providența nu mă lasă, am pus cîtiva bănuți de-o parte să am, de se ivește vreun prilej, (pe lîngă arginții căpătați acum) ca să nu mă văd silită să împrumut și să nu par nevoiașă, în ochii celorlalte slujnice, tovarășele mele. Așa că, veți putea, cu o parte din acești bani, să vă plătiți din vechile datorii, iar cealaltă parte să vă fie de înlesnire pentru amîndoi. De voi avea mai mult, știu prea bine că de a mea datorie este să vă port de grijă, să vă iubesc și să vă alint, căci și voi m-ați iubit și alintat, atunci cînd nu puteam face nimic pentru mine, de una singură. Îi trimit prin John, lacheul nostru care are drum prin părțile voastre ; el însă nu știe ce aduce, pentru că l-am pus și

¹ Monedă de aur de douăzeci și unu șilingi — o liră și un șiling.

i-am pecetluit în una dintre acele cutioare de se țin în ele haturi, pe care le avea stăpîna mea, și i-am înfășurat bine în hîrtie, ca să nu zăngănească ; luați aminte să nu deschideți în fața lui !

O știu prea bine, dragă tată și mamă, că vă fac durere și bucurie și vă spun doar atît, rugați-vă pentru a voastră Pamela care va fi întotdeauna.

A voastră supusă fiică.

Mi-a sărit inima de spaimă, căci chiar acum, pe cînd tocmai împătuream scrisoarea asta, în camera de toaletă a răposatei mele stăpîne, a intrat tînărul stăpîn. Doamne, păzește ; Cît de tare m-am speriat ! Eram gata să ascund scrisoarea în sîn, dar el văzîndu-mă tremurînd, îmi spuse zîmbind :

— Cui i-ai scris, Pamela ?

Emoționată cum eram, i-am răspuns :

— Rogu-vă, domnule, iertați-mă, doar tatei și mamei.

— Ei, bine, ia să văd cum scrii.

A luat scrisoarea fără a mai spune nimic și a citit-o pînă la capăt, apoi mi-a dat-o, iar eu am zis :

— Rogu-vă, domnule, iertați-mă ! La drept vorbind, nici nu știam pentru ce, căci doar el nu a fost neascultător față de părinți și de ce s-ar supăra că eu sînt supusă alor mei ! Și, cu adevărat, nici nu s-a dovedit a fi supărat, m-a luat de mîină și mi-a spus :

— Ești o fată bună că-ți iubești părinții vîrstnici. Nu sînt supărat pe tine că scrii asemenea lucruri nevinovate, *deși ar trebui să fii cu grijă pentru ceea ce povestești despre o familie.* Fii credincioasă și harnică și fă ceea ce trebuie și, cu atît mai mult, îmi vei fi pe plac.

Și, după aceea, a mai adăugat :

— Pamela, știi că ai un scris frumușel și o ortografie bună. Poți să te uiți prin toate cărțile mamei, ca să faci progrese, dar ai grijă de ele.

Să fiți siguri că nu am făcut altceva decît o revenență și m-au podidit lacrimile ; eram tare tulburată în fața bunătății lui. Fără tăgadă, ziceau toți că-i aprig la minie, dar văd că-i cel mai cumsecade om.

Iată că iarăși scriu o lungă epistolă. Așa că voi mai adăuga doar că întotdeauna voi fi

a voastră supusă fiică,

Pamela Andrews.

SCRISOAREA a II-a

Răspunsul tatălui

Draga mea copilă,

Scrisoarea ta a fost, cu adevărat, pentru mine o mare durere, dar și bucurie, ca și pentru biata ta mamă. Sîntem, se-nțelege, necăjiți de vestea morții bunei tale stăpîne, care a avut atîta grijă de tine și te-a instruit mai bine de trei sau patru ani, ți-a dat straie și lenjerie și toate cele de trebuință unei fete de soi pentru a nu-i fi rușine să poarte. Dar necazul nostru cel mare, cu adevărat unul foarte mare, se datorează temerii pe care o încercăm să nu ajungi cumva să faci ceva necinstit sau rău. Toată lumea istorisește cum te-ai împlinit și ce fată amabilă ești, iar unii mai zic că ai fi și foarte frumoasă, și drept să-ți spun, cînd te-am văzut ultima oară, cam acum vreo șase luni, aș fi gîndit și eu la fel, dacă nu ai fost copilul nostru. Dar la ce ar sluji toate astea, dacă ai ajunge să te dezonzorezi ! Pe cîntecul meu, dragă Pamela, am început să fim cuprinși de mare teamă pentru tine, căci ce înseamnă toate bogățiile de pe lume, dacă nu ai o conștiință curată și nu ești cinstită. Sîntem, este drept, tare săraci și trăim greu, *deși*, altă dată, o știi, *am dus-o mai bine*. Dar mai curînd ne mulțumim cu

apă și, dacă-i posibil, cu lutul șanțurilor, pe care cu bucurie le-aș săpa, decît să trăim bine cu prețul dezonoarei copilului nostru drag.

Nădărduesc că bunul boier nu plănuiește nimic, dar așa cum era altă dată, după cum mărturisești și tu, cam aprig, cum de ți-a dat atîția bani și vorbește cu tine plin de bunătate și-ți laudă purtarea. Și, o ! Acel cuvînt îngrozitor că vei face așa *cum trebuie*, ei, bine, spusele lui ne înspăimîntă foarte mult în privința virtuții tale.

Am discutat despre asta cu bătrîna văduvă Mumford, care știi că a trăit în famili bune ; ea ne-a mai liniștit oarecum, spunînd că nu este neobișnuit, ca atunci cînd se prăpădește stăpîna, să se dăruiască ceea ce are asupra ei cameristei sau aceleia care a avut grijă de ea cît a fost bolnavă. Dar atunci de ce *trebuie să-ți zîmbească cu atîta bunăvoință* ? De ce să ia de mîină, o biată fată ca tine, așa cum spui în scrisoare că a făcut de două ori ? De ce să catadicsească să citească scrisoarea adresată nouă și, să-ți laude scrisul și ortografia ? Cu adevărat, cu adevărat, draga noastră copilă, inimile noastre sîngerează pentru tine și apoi tu pari atît de veselă în fața bunătății lui, atît de încîntată de cuvintele lui pline de bunăvoință (care, netăgăduit, sînt mari favoruri, dacă are gînduri curate), încît ne *temem*. Da, draga mea copilă, ne *temem* ca nu cumva să fii prea recunoscătoare și să-l răsplătești, cu virtutea ta, aceea nestemată, pe care nici o bogăție, nici o favoare, absolut nimic pe acest pămînt nu ți-o poate răsplăti.

Am scris și eu o lungă scrisoare, dar voi mai adăuga un lucru și anume că în mijlocul sărăciei și nenorocirii noastre, am avut încredere în bunătatea lui Dumnezeu, am fost oameni cinstiți și nu ne îndoim că vom fi fericiți de aici încolo, dacă vom continua să fim buni, deși soarta noastră e aspră. Dar, dacă draga noastră copilă și-ar pierde virtutea, ar fi pentru noi o mare mîhnire pe care nu am putea-o suporta și ar duce curînd capetele noastre cărunte spre groapă.

Dacă ne iubești, dacă îți dorești fericirea viitoare, îți cerem să fii cu luare aminte și dacă socotești că ar fi vreun lucru cât de mic care ar putea fi îndreptat împotriva virtuții tale, renunță la toate și vino la noi, căci mai bine te vedem în zdrențe și chiar să te ducem la cimitir, decît să auzim că fiica noastră a preferat bunăstarea virtuții ei.

Priming, cu dragoste, darul tău ; dar pînă cînd nu ne slobozim de această grijă, nu-l putem folosi, de teamă că ne împărtășim din prețul rușinii bieteii noastre fiice. Așa că am pus banii într-o cîrpă, pitindu-i în stuful de pe acoperiș, deasupra ferestrei, pentru o bucată de timp ca nu cumva să ne fie furați.

Cu a noastră binecuvîntare și rugă pentru tine, rămînem părinții tăi plini de grijă, dar drăgăstoși,

John și Eliz. Andrews.

SCRISOAREA a III-a

Trebuie să spun, dragă tată, că cele scrise de dumneata m-au umplut de amar, căci mi-au sădit în inima plină de gratitudine față de bunătatea stăpînului meu bănuiala și teama, nădăjduiesc totuși că nu-l voi vedea niciodată purtîndu-se în mod nedemn, căci ce ar putea dobîndi prin dezonorarea unei biete făpturi ca mine ? Dar ceea ce mă necăjește și mai mult este faptul că pari a nu avea încredere în cîntea fiicei dumitale. Nu, dragă tată și mamă, fiți siguri că nu voi săvîrși niciodată nimic care ar putea mîhni capetele voastre încărunțite și v-ar grăbi sfîrșitul. Mai bine, aș muri de o mie de ori decît să fiu necinstită în orice fel, de asta puteți fi siguri și liniștiți, căci deși în ultimul timp am dus un trai cu mult mai presus decît cel de acasă, totuși pot să mă mulțumesc

cu zdrențe și sărăcie, cu pîine și apă, decît să-mi pierd numele bun, oricine ar fi ispititorul. De aceea, rogu-vă, fiți în pace și să aveți o părere mai bună despre

fiica voastră supusă.

Stăpînul continuă să fie foarte binevoitor cu mine. Pînă acum nu văd nici o pricină care ar putea să-mi producă teamă. Doamna Jervis menajera este cumsecade cu mine și toată lumea mă iubește. Fără îndoială, nu pot pune la cale cine știe ce contra mea, pentru că toți îmi arată bunăvoință ! Nădăjduiesc că mă voi comporta întotdeauna astfel, încît să fiu respectată de fiecare și că nimeni nu ar putea să-mi facă vreun rău, după cum nici eu nu aș fi în stare să le fac.

John al nostru vine adesea prin părțile voastre, așa că o să-i cer să vă viziteze întotdeauna, ca să aveți știri despre mine, fie prin scris (ceea ce mă face să nu-mi pierd îndemînarea) sau prin viu grai.

SCRISOAREA a IV-a

Draga mea mamă,

De vreme ce ultima dată i-am scris tatei ca răspuns la epistola lui, acum îți scriu dumitale, deși nu am nimic de spus, decît doar cite ceva care să mă facă să par și mai mult o fetișcană ușuratică. În orice caz, cred că nu voi fi chiar atît de mîndră ca să mi se suie la cap. Totuși, există o plăcere tainică să auzi că ești lăudat. Aș vrea, așadar să știi că mărita doamnă Davers, despre care nu trebuie să-ți mai spun că este sora stăpînului meu, a stat la noi o lună de zile și mi-a dat foarte multă atenție și bune sfaturi să mă păstrez așa cum sînt. Mi-a zis că sînt o fată foarte drăguță și că toată lumea mă stimează și

mă iubește și m-a povățuit să țin băieții la distanță, spunînd că astfel voi fi și mai prețuită chiar de către aceștia.

Îți voi mărturisi acum ceea ce m-a bucurat cu adevărat. Valetul nostru Jonathan i-a povestit doamnei Jervis și ea mie că doamna Davers i-a spus fratelui ei pe cînd stăteau la masă că sînt cea mai drăguță fată pe care a văzut-o vreodată și prea frumușică pentru a locui în casa unui burlac. Nici o doamnă cu care s-ar putea căsători nu m-ar ține mai departe. El a zis că am progresat foarte mult și că dovedesc mai multă prudență și bun simț decît pentru anii mei și că ar fi păcat ca meritele mele să devină nenorocirea mea.

— Nu, grați ea, cred că Pamela trebuie să vină și să stea cu mine.

El a răspuns, din toată inima, că ar fi foarte bucuros să mă știe în mîini atît de bune.

— Ei, bine, zise ea, îl voi consulta pe soțul meu în această privință.

A întrebât cîți ani am, iar doamna Jervis a spus că am împlinit cincisprezece în februarie trecut.

— O, răspunse ea, dacă țărănuța (căci așa ne numește pe noi tinerele slujnice) are grijă, va progresa și mai mult atît ca înfățișare, cît și la minte.

Acum, draga mea mamă, deși aceste vorbe ar putea părea cam ușuratece și nu s-ar cuveni să le repet, totuși, cred că te bucuri și dumneata ca și mine să vezi că stăpînul este *gata să se despartă de mine*. Asta dovedește că nu nutrește nimic rău în adîncul sufletului. Dar iată că John o pornește la drum, așa că trebuie doar să mai adăug că sînt și voi fi întotdeauna

fîca dumitale cinstită și supusă.

Rogu-vă, folosiți banii, o puteți, face acum cu deplină încredere.

SCRISOAREA a V-a

Dragă tată și mamă,

John tocmai se pregătește să plece spre părțile voastre și vreau să vă scriu, căci el este oricînd gata să-mi facă orice serviciu. Spune că se bucură să vă vadă pe voi doi și să vă asculte vorbind, sînteți oameni atît de cinstiți și cu scaun la cap, încît întotdeauna are ceva de învățat de la voi. Ce păcat, zise el că asemenea suflete alese nu au o soartă mai bună în lume și se miră că dumneata tată, care ești atît de iscusit în a învăța pe alții și ai un scris așa de frumos, *nu ai izbutit în privința școlii* pe care ai organizat-o și ai fost forțat să lucrezi atît de greu. Mă mîndresc și mai mult cu asemenea părinți cinstiți, decît dacă m-aș fi născut o mărită doamnă.

Nu am mai auzit nimic în legătură cu plecarea mea la doamna Davers și mă simt foarte bine aici, căci doamna Jervis se poartă cu mine ca și cum aș fi fata ei ; ea este o femeie foarte bună, iar interesele stăpînului sînt și ale ei. Îmi dă întotdeauna sfaturi bune și cred, că după voi, pe ea o iubesc cel mai mult, din toată lumea. Ea păstrează anumite reguli și o ordine deosebită. Este iubită și respectată de noi toți. Îi place foarte mult cînd îi citesc. Dorește să i se citească din cărți bune. Le citim adesea cînd rămînem singure. Avînd o slujbă așa de bună, mă gîndesc că parcă aș fi cu voi. A auzit, într-o zi, pe unul dintre slujitori, pe Harry, nu-i prea mare lucru de capul lui, vorbindu-mi așa, cam slobod ; cred că mi s-a adresat cu „drăguța mea Pamela“ și m-a prins după mijloc, ca și cum ar fi vrut să mă sărute (nu trebuie să vă mai spun cît de supărată am fost din această pricină) ; l-a luat la rost și a fost furioasă pe el. Mi-a zis mai apoi că i-a plăcut să mă vadă prudentă, modestă și că țineam toți flăcăii la distanță. Și cu adevărat, deși departe de mine gîndul de a nutri vreun fel de mîndrie, caut să mă comport cît mai

civilizat cu fiecare, nu pot să sufăr cînd văd pe acești bărbați din personalul de serviciu încercînd să-mi facă ochi dulci. Cum iau toate mesele cu doamna Jervis (atît e de bună cu mine) sînt bucuroasă că nu am nimic în comun cu ei. Trebuie să recunosc că în general sînt civilizați cu mine, asta, de dragul doamnei Jervis, căci văd că ea mă iubește și îi poartă toți respect știind că este o adevărată doamnă înăscută. A avut și ea nenorociri în viață.

Iar m-am întins la scris ; de fapt, îmi place să scriu, dar vă va obosi o scrisoare atît de lungă. Am vrut să vă scriu doar cîteva rînduri, să vă spun că nu mă mai tem acum de nimic, la drept vorbind nu pot decît să mă minunez eu singură de mine, (știu că precauția voastră se datora dragostei și grijii pe care mi le purtați). Ar trebui să fiu o proastă dacă m-aș mai simți stinghertiă, așa cum eram la început, căci sînt sigură că stăpînul nu s-ar putea înjosi să se gîndească la o biată fetișcană ca mine. Așa ceva i-ar dăuna și lui, nu numai mie. El poate pretinde mîna uneia dintre cele mai alese doamne din regiune. Iar acum nu mai adaug nimic altceva decît că sînt

fiica voastră, întotdeauna prea supusă.

SCRISOAREA a VI-a

De la ultima mea scrisoare, stăpînul a fost foarte bun ; mi-a dăruit mai multe rochii de-ale răposatei doamne, vreo șase eșarfe, lenjerie de corp, trei din șorțurile ei din batist și patru din Holland ¹. Rochile sînt din mătase fină prea elegante și prea bune pentru mine.

¹ Șorțuri din in mai groase pentru a fi folosite la lucru, în timp ce șorțurile din batist reprezentau garnituri pentru rochiile.

Ar fi mai nimerit pentru mine dacă aş putea să le vînd şi să vă trimit banii, dar ar fi jignitor pentru el.

Veţi fi înfricoşaţi că are vreo intenţie cu mine, dar vă asigur că era împreună cu doamna Jervis, cînd mi le-a dăruit şi în acelaşi timp i-a oferit şi ei o puzderie de lucruri şi a rugat-o să le poarte în amintirea bunei ei prietene, maică-sa. Iar cînd mi-a dat asemenea lucruri frumoase, mi-a spus : „Acestea, Pamela, sînt pentru tine. Aranjeazăţi-le să ţi se potrivească, iar cînd vei ieşi din doliu poartă-le, de dragul bunei tale stăpîne ! Doamna Jervis îţi laudă conduita şi aş vrea să te porţi mai departe, tot atît de prudent, aşa cum ai făcut pînă acum şi toată lumea îţi va fi prietenă.“

Eram atît de emoţionată de bunătatea lui, încît nu ştiam ce să spun. Am făcut o reverenţă lui şi una, doamnei Jervis, pentru bunele ei cuvinte ; apoi, am zis că aş vrea să pot merita bunăvoinţa lui şi bunătatea ei. Aşa cum îmi dădeam seama, nu doream nimic mai mult.

O, cît e de plăcut să poţi face bine, numai pentru asta îi invidiez pe cei mari.

Întotdeauna l-am privit pe stăpînul meu ca pe un domn ales, aşa cum de fapt, fiecare zice că este, cu adevărat. Ne-a dăruit aceste lucruri cu atîta eleganţă, încît m-am gîndit că era asemenea unui înger.

Doamna Jervis mi-a mărturisit că a întrebato dacă ţin bărbatîi la distanţă, căci a zis că sînt tare drăguţă şi dacă i-aş încuraja asta ar putea duce la dezonoarea mea foarte repede. Mereu, ea rosteşte un cuvînt bun despre mine şi, cum găseşte o ocazie, mă laudă. Nădăjduiesc că nu mai mult decît încerc să merit, deşi poate în prezent nu merit.

Sînt sigură că o voi iubi cel mai mult după dumneata şi draga mea mamă.

Rămîn întotdeauna fiica voastră supusă.

SCRISOAREA a VII-a

Dragul meu tată,

De la ultima mea epistolă, stăpînul mi-a mai dat încă lucruri alese. M-a chemat sus, în cămăruța răposatei mele stăpîne și trăgînd sertarele, mi-a oferit două dantele de Flandra foarte fine, care se poartă pe cap, trei perechi de pantofi eleganți din mătase, potriviți pentru mine (căci doamna mea avea un picior mic). O pereche era cu catarame de argint. Apoi, mi-a mai dăruit panglici și tot felul de funde¹, patru perechi de ciorapi albi din bumbac și două corsete elegante. Biata ta stăpînă, glăsui el, era bine făcută și sveltă deși avea o vîrstă. Am rămas foarte surprinsă și nu am fost în stare cîtva timp să mai scot nici un cuvînt. Mă simțeam în sinea mea destul de rușinată să iau ciorapii, căci nu era doamna Jervis acolo. Dacă ar fi fost, socotesc că nu ar fi însemnat nimic. Cred că aveam un aer cam stînjinit. A zîmbit în fața stînjinei mele și mi-a spus : „Nu roși, Pamela, doar nu-ți închipui că nu știu că fetele drăguțe poartă ciorapi și pantofi ?”

Am fost atît de uluită la auzul acestor cuvinte, încît am amuțit. Vedeți bine, nu aveam ce să mai răspund. Așa cum mă gîndisem și mai înainte, mi s-a părut cam ciudat ca să umble el însuși cu straietele doamnei și să-mi dăruiască aceste lucruri, chiar cu mîinile lui, în loc să o lase pe doamna Jervis să mi le dea. Ca o prostuță ce sînt, eram gata să plîng ; atunci am plecat, făcînd o reverență și bănuiesc că m-am înroșit toată, pînă la rădăcina părului, căci deși nu era nimic rău în vorbele lui, nu prea știam cum să le iau. M-am dus și i-am povestit totul doamnei Jervis, care mi-a spus că Domnul l-a făcut să fie bun cu mine și eu trebuie să-mi îndoiesc sîrguința.

¹ Viu colorate, fundele se purtau în păr sau pe capeline de dantelă.

Mai adăugă că i se părea că-mi dăruia acestea ca să am straie potrivite pentru a fi camerista doamnei Davers.

Mi-a venit în gînd precauția dumitale părintească și atunci toate aceste daruri nu au mai însemnat nimic pentru mine. Nădăjduiesc însă că nu-i nici o pricină de îngrijorare. Așa că nu o să-mi mai fac griji, de fapt, nici nu ar fi trebuit, dacă nu mi le-ai fi strecurat în cap, pentru binele meu, o știu. Dar poate dacă n-ar fi decît binefaceri și nu m-aș simți nici o clipă descumpănită, m-aș umfla prea mult în pene ; așa că aș conchide, tot ceea ce se întîmplă este pentru binele nostru. Dumnezeu să vă binecuvînteze, dragii mei părinți, știu că și voi vă rugați pentru mine tot timpul. Sînt și întotdeauna voi rămîne

fiica voastră supusă.

SCRISOAREA a VIII-a

Dragă Pamela,

Nu pot decît să-mi reînnoiesc precauțiile în privința bunătății stăpînului tău. În vorbele lui libere referitoare la ciorapi s-ar putea să nu fie nimic și nădăjduiesc că nici nu este. Și totuși dacă ar fi, atunci e în joc fericirea copilului meu. Asemenea gînduri ne sînt îndeajuns ca să fim cuprinși de spaimă pentru tine. Înarmează-te, copila mea, pentru lucrul cel mai rău și gîndește-te că-i mai bine să-ți pierzi viața decît virtutea. Îndoielile strecurate în cuget micșorează plăcerea pe care ai fi avut-o datorită bunătății stăpînului tău. Dar ce înseamnă încîntarea iscată de cîteva veșminte elegante, în comparație cu o conștiință curată ?

Toate acestea sînt mari favoruri pe care ți le face. Cum zici și tu ar fi fost mult mai potrivit ca doamna Jervis să-ți fi dat lucrurile, dacă s-ar fi gîndit că așa se cuvenea. N-aș putea spune că-mi place, fiindcă nu a fost astfel. Am încredere că vei fi gata să te aperi în orice moment ; cînd spui că arată ca un înger și atît de plin de bunăvoință, mă tem ca această atitudine să nu te impresioneze cu adevărat. Deși ești dăruită cu prudență și bun simț, mai mult decît pentru anii tăi, totuși, tremur să mă gîndesc cît este la voia unei triste întimplări o biată fetișoară puțin mai mare de cincisprezece ani, în fața ispitelor acestei lumi și a unui tînăr cu intenții, de se va dovedi a fi așa, care are atît de multă putere de a obliga, deținînd și autoritatea de a-ți comanda în calitatea lui de stăpîn. Bănuiesc că mai curînd aș dori dealtfel ca și maică-ta să te ia buna doamnă Davers. Aceasta ar fi o înaltă cinste și ceea ce e mai de preț, o mare ușurare pentru noi, în privința virtuții tale.

De va fi sau nu așa, repet, dragă copilă, povața mea, binecuvîntîndu-te amîndoi, să fii cu ochii în patru. În asta nu poate fi nici un rău. De vreme ce doamna Jervis este o persoană aleasă, atît de bună și binevoitoare cu tine, mă simt cu sufletul mai ușor, ca și maică-ta. Nădăjduim că nu-i vei tăinui nimic și-i vei cere sfatul în toate. Astfel, cu binecuvîntările noastre și rugîndu-ne neîncetat pentru tine mai mult decît pentru noi, rămînem

tatăl și mama care te iubesc.

Nu lăsa oamenii să-ți tot spună că ești frumușică și nu te umfla în pene, pentru asta, căci, de fapt, nu te-ai zămislit singură, așa că nu ți se cuvine nici o laudă.

Nu uita, Pamela, numai virtutea și bunătatea determină adevărata frumusețe.

SCRISOAREA a IX-a

Îmi pare rău, dragă tată și mamă, să vă scriu că nădejile pe care le aveam să mă duc la doamna Davers s-au spulberat. Buna doamnă ar fi vrut să mă ia, dar după cum am auzit dintr-o parte și alta, stăpînul nu se învoiește. El a zis că nepotul ei ar putea să se aprindă după mine și că ar fi posibil să-l atrag ori eu să fiu atrasă de el ; și s-a gîndit, deoarece maică-sa mă iubea și m-a lăsat în grija lui, că trebuie să rămîn la el, iar doamna Jervis îmi va fi ca o mamă.

Doamna Jervis m-a înștiințat că doamna Davers a dat din cap și a spus : „Ah, Frate ! doar atît și nimic mai mult. Și cum m-ați înspăimîntat cu precauțiile voastre, încerc o teamă, uneori. Dar pentru moment, nu-i suflu nici un cuvînt doamnei Jervis despre îngrijorarea voastră sau despre propria mea neliniște, nu pentru că nu aş avea încredere în ea, ci de teamă că ar putea să mă socotească înfumurată, ușuratică și vanitoasă. Totuși, doamna Jervis pare că ar întrezări ceva în atitudinea doamnei Davers care a dat din cap, zicînd : „Ah, Frate !“

Nădăjduiesc că nu se va ivi nici o împrejurare care să mă tulbure. Vă voi ține la curent cu toate micile înîmplări de aici, ca să-mi puteți da mai departe sfaturi bune și să vă rugați pentru mine.

Pamela voastră grijulie.

SCRISOAREA a X-a

Draga mea mamă,

Deși gaură că dumneata și cu bunul meu tată vă minunați că de atîta timp nu ați mai primit nimic de la mine,

dar o întâmplare tristă, foarte tristă m-a împiedicat. Fără tăgadă, acum este limpede ca lumina zilei că toate precauțiile voastre erau bine întemeiate. O, draga mea mamă, sînt tare nenorocită, cu adevărat nenorocită. Dar nu vă speriați, am rămas cinstită și nădăjduiesc că Cel de sus mă va ține mai departe așa.

O, acest înger de stăpîn ! Acest minunat gentleman ! Acest binefăcător al bieteii tale Pamela, care trebuia să aibă grijă de mine, la rugămintea mamei sale, pe patul de moarte : Atît de atent ca nu cumva să fiu sedusă de nepotul lordului Davers, nu m-a lăsat să mă duc la sora lui. Acest gentleman (trebuie să-l numesc așa, deși și-a pierdut meritul de a i se spune astfel), s-a înjosit făcîndu-i avansuri bieteii lui slujnice. Și-a dat acum arama pe față, și pentru mine nimic nu pare mai întunecat și mai de speriat.

Nu am rămas inactivă, ci am scris, din cînd în cînd, cum el, prin mijloace viclene, și-a dezvăluit treptat planurile nemernice. Dar cineva mi-a furat scrisoarea și n-am mai găsit-o. Era una foarte lungă. Mă tem că el, josnic cum este și gata să încerce lucruri urîte, nu s-a dat în lături nici de la asta. Oricum o fi, tot ceea ce poate face cu scrisoarea este să se simtă doar rușinat de comportarea lui ; eu nu am de ce să mă rușinez, căci va vedea că sînt hotărîtă să fiu virtuoasă și să mă mîndresc cu cinstea părinților mei săraci.

Vă voi povesti totul cu următoarea ocazie, căci sînt supravegheată foarte îndeaproape. I-a spus doamnei Jervis : „Fata asta, toată ziua mîzgălește hîrtia, cred că i s-ar putea găsi o întrebuintare mai bună ? Și lucrez, totuși, din greu, cu acul la lenjeria lui și la frumoasa lenjerie a familiei, ba, în plus, mai brodez un model cu flori pe o jiletcă a sa. Dar, vai, inima mea este sfărîmată, căci ce voi avea drept răsplată, decît rușine, dizgrație sau

cuvinte grele și un tratament aspru ? Îți voi istorisi totul curînd și sper că voi găsi scrisoarea mea cea lungă.

Fiica ta cea mai năpăstuită.

Poate că nu sînt destul de politicoasă cînd vorbesc despre el, dar asta nu-i decît din vina lui. Căci de ce și-a pierdut demnitatea în fața mea ?

SCRISOAREA a XI-a

Ei, bine, draga mea mamă, nu pot găsi scrisoarea, așa că încerc acum să o rememorez.

Lucrurile au mers destul de bine, în general, după ultima mea epistolă. În cele din urmă, am deslușit unele motive care să-mi dea de gîndit : căci se tot uita la mine, de cîte ori mă vedea, într-un fel mai curios. Și iată că, într-o bună zi, vine la mine, pe cînd mă aflam în grădină, în chioșc, cu lucrul meu de mîină, iar doamna Jervis tocmai plecase ; m-aș fi dus chiar și eu după ea, dar el mi-a zis :

— Nu pleca, Pamela, am să-ți spun ceva, întotdeauna fugi de mine, cînd mă apropii, ca și cum te-ai teme de mine.

Am fost foarte tulburată, îți poți prea bine închipui și am început să tremur toată și cu atît mai mult cînd m-a prins de mîină, căci nu era nici țipenie de om prin apropiere.

— Doamna Davers, spuse el, (și m-am gîndit că părea tot atît de încurcat ca și mine) ar fi vrut să te ia la ea ; dar nu ar face pentru tine ceea ce sînt eu hotărît să îndeplinesc, dacă continui să fii credincioasă și binevoitoare. Ce zici tu, fata mea, mă întrebă el, cu oarecare înfocare, nu vrei mai bine să rămii cu mine decît să te duci la

doamna Davers ? Arăta în așa fel, încît m-am îngrozit, nu mai știu la ce m-am gîndit, dar cînd am putut vorbi, i-am spus :

— Mă veți ierta, domnule, dar cum nu este nici o doamnă aici pe care să o servesc și buna mea stăpînă a murit acum douăsprezece luni, dacă nu sînteți împotrivă, m-aș duce mai degrabă la doamna Davers, *pentru că...* În timp ce vorbeam, m-a întrerupt și mi-a spus puțin cam repede :

— *Pentru că* ești o mică prostuță și habar nu ai ce e bine pentru tine. Ascultă-mă, voi face din tine o doamnă, dacă vei fi recunoscătoare, și îți vei cunoaște interesul. Și rostind aceste cuvinte, m-a cuprins în brațe și m-a sărutat.

Iată că nemernicia lui a apărut fățiș. M-am luptat, am început să tremur și am fost atît de împietrită de groază, încît m-am prăbușit, nu am făcut o criză, dar nu eram eu însămi. M-am trezit apoi în brațele lui, fără nici o vlagă, iar el m-a sărutat, de cîteva ori, cu o nemaipomenită înflăcărare. În cele din urmă, am reușit să mă desprind de el și eram tocmai pe punctul de a ieși din chioșc ; dar m-a tras înapoi și a închis ușa. Aș fi preferat să intru în pămînt. Iar el mi-a zis :

— Nu-ți fac nici un rău, Pamela, nu-ți fie teamă de mine !

I-am răspuns :

— Nu vreau să mai stau aici.

— *Nu vrei să mai stai, fetiço !* Știi cu cine vorbești ? Nu mi-a mai fost frică și am pierdut orice respect.

— Da, domnule, o știu prea bine. Am voie să uit că sînt slujnica dumneavoastră, cînd uitați cum trebuie să se poarte un stăpîn.

Suspinaș și plîngeam cu amărăciune.

— Ce fetișoară nebună ești ! Adăugă el : Ți-am făcut oare vreun rău ?

— Da, domnule, cel mai mare rău de pe lume, m-ați învățat să uit cine sînt și ceea ce mi se cuvine, și ați micșorat distanța pe care soarta a așezat-o între noi, înjosindu-vă să fiți atît de liber cu o biată slujnică. Totuși, domnule, am îndrăzneala să spun că sînt o fată cinstită, deși sînt săracă. Și de ați fi un prinț, nu aș rămîne decît cinstită.

Era furios și atunci declară :

— Cine oare, mică nebună ce ești, te-ar vrea altfel ? Încetează cu smiorcăielile ! Recunosc că m-am înjosit, dar am făcut-o doar ca să te pun la încercare. Dacă vei ști să păstrezi această întîmplare în taină, mă vei face să am o părere mai bună despre prudența ta. Și uite aici, ceva, adăugă el, punînd o piesă de aur în mîna mea, pentru a compensa spaima pe care ți-am făcut-o. Hai, pleacă, plimbă-te prin grădină și nu te du în casă, pînă cînd nu termini de smiorcăit ! Și-ți cer să nu sufli un cuvînt despre cele petrecute ; toate vor fi în regulă și te voi ierta.

— Nu vreau să iau bani, domnule, nu-i iau, am zis eu. Nu-i iau. Și i-am pus pe bancă. Cum părea supărat și tulburat, pentru cele întîmplate, am profitat de împrejurare, am deschis ușa și am ieșit în goană, din chioșc.

M-a strigat și mi-a spus :

— Păstrează totul secret, îți cer, Pamela, și nu intra încă în casă !

Cît de nenorocite și josnice sînt asemenea acțiuni și cît de mărunți fac să pară cei mai mulți dintre gentlemeni, cînd ajung în situații care nu corespund demnității lor și dau putere celor inferiori să se dovedească mai mari decît ei !

Am mai făcut un tur sau două prin grădină, dar în apropierea casei, căci mă temeam de mai rău și mă străduiam să-mi șterg ochii. Nu voiam totuși să mă dovedesc prea neascultătoare.

În următoarea mea scrisoare, îți voi spune mai mult.

Rugați-vă pentru mine, dragii mei părinți, și nu fiți supărați că nu am fugit încă din această casă, pînă mai adineauri atît de plăcută pentru mine și încîntătoare, acum groaza și supliciul meu.

Sînt obligată să intrerup în grabă,

a voastră fiică supusă și onestă.

SCRISOAREA a XII-a

Ei, bine, draga mea mamă, voi depăna acum trista mea poveste.

După ce am izbutit să-mi șterg ochii, am intrat în casă și am început să chibzuiesc ce hotărîre trebuia să iau. Uneori, îmi venea în minte să părăsesc casa, să mă duc în orașul vecin și acolo să aștept o ocazie ca să pot ajunge la voi. Apoi, mă simțeam încurcată, căci nu știam prea bine ce să fac cu acele lucruri pe care mi le-a dăruit, dacă să le iau sau să le las. Uneori, mă gîndeam să le las și să plec doar cu ce aveam pe mine. Dar apoi trebuia să merg vreo două mile jumătate pînă-n oraș și, fiind îmbrăcată frumos aș fi putut avea vreo neplăcere, ceva poate aproape tot atît de rău ca și aceea de care fugisem. M-am gîndit că se va raporta că am furat ceva și de asta am fugit. Să ajung acasă la bieții mei părinți cu un nume de ocară ar fi, cu adevărat, tare trist. O, cum aș fi vrut să am rochia mea cafenie, cea de toate zilele pentru lucru, biata mea rochie cinstită, pe care mi-ați făcut-o cînd am venit în acest loc ; nu aveam pe atunci nici doisprezece ani, pe vremea bunei mele doamne ! Uneori, îmi trecea prin minte să-i povestesc și să-i cer sfatul doamnei Jervis, dar mai apoi îmi aminteam de porunca lui, de a păstra secretul și cine mai știe, mă gîndeam eu, s-ar putea să fie

rușinat de acțiunea lui și să nu mai facă vreodată o asemenea încercare ? Și cum biata doamnă Jervis depindea de el prin nenorocirile care s-au abătut asupra ei, m-am gândit că ar fi trist ca din cauza mea, el să fie supărat pe ea.

În această situație încurcată când socotind, când plîngînd, când neștiind ce să fac, am rămas în camera mea pînă seara, iar când am vrut să mă scuz că nu merg la cină, doamna Jervis a venit la mine și mi-a spus :

— Trebuie să cinăm împreună, Pamela, văd că ești necăjită de ceva, spune-mi ce s-a întîmplat ?

— Am rugat-o să-mi îngăduie să dorm noaptea cu ea, căci mă temeam de duhuri. Unei făpturi atît de bună ca ea, acestea nu vor putea dăuna. Îmi spuse că era o scuză prostească.

— De ce nu ți-a fost frică de duhuri pînă acum ?

Într-adevăr, nu m-am gândit la așa ceva.

— Tê primesc, din toată inima, să vii să dormi cu mine, adăugă ea, oricare ar fi pricina, dar hai acum la cină.

Am rugat-o să fiu iertată, adăugînd :

— Am plîns atîta, încît ceilalți slujitori, tovarășii mei, vor vedea cînd intră și ies. Nu vă voi ascunde nimic, doamnă Jervis, cînd vom fi numai noi două.

A fost așa de bună, încît mi-a făcut pe plac, dar s-a grăbit să vină la culcare și le-a spus slujnicilor că voi dormi cu ea, fiindcă nu poate să se odihnească bine și vrea să-i citesc ca să adoarmă ; știa că-mi place să citesc.

Cînd am rămas singure i-am povestit toate cele petrecute. Desfăcînd firul în patru, m-am gândit, deși îmi ceruse să nu suflu un cuvînt, că dacă ar fi ajuns să afle că i-am spus, nu avea cum să fie mai rău. Mă temeam că, păstrînd o asemenea taină, m-aș fi lipsit eu singură de un sfat bun de altfel, de care niciodată nu avusesem atîta nevoie ca acum și ar fi putut chiar să-și închipuie că atitudinea lui nu m-a revoltat cum ar fi trebuit și că sînt

în stare să păstrez și secrete mai mari, ceea ce l-ar încuraja să se comporte chiar și mai rău cu mine. Am avut oare dreptate, draga mea mamă ?

Doamna Jervis nu s-a putut abține să nu-și amestece lacrimile cu ale mele, căci tot timpul am plîns, pe cînd îi povesteam, și am rugat-o să mă sfătuiască ce să fac, i-am arătat cele două scrisori ale dragului meu tată ; ea a lăudat onestitatea și felul în care erau ticluite și mi-a spus despre voi amîndoi lucruri plăcute.

Dar m-a rugat să nu mă gîndesc să-mi părăsesc serviciul, căci zise ea :

— După toate probabilitățile, dat fiind că te-ai comportat cu atîta virtuozitate, se va rușina de ceea ce a făcut și nu va mai repeta. Deși, draga mea Pamela, tare mă tem că din pricina drăgălășeniei tale, cel mai bun om din ținut poate să te iubească.

A fost foarte drăguță, să vorbească astfel. Ar dori să fie independentă ; atunci ar lua o căsuță și aş locui cu ea ca fiică-sa.

Și astfel (pentru că mi-ați spus să-i cer sfatul), am hotărît să rămîn, să văd cum merg lucrurile, numai dacă nu mă dă el afară. Așa că, dragii mei părinți, nădăjduiesc că nu înseamnă a fi neascultătoare, dacă rămîn, căci nu aş putea aștepta o binecuvîntare din partea voastră sau să mă bucur de rodul rugăciunilor voastre, dacă aş fi neascultătoare.

Toată ziua următoare am fost mîhnită, și atunci am început să scriu lunga mea scrisoare. M-a văzut scriind și a spus (așa cum am menționat) doamnei Jervis :

— Fata asta toată ziua mîzgălește hîrtia, cred că ar putea găsi altceva de făcut.

Cînd am terminat scrisoarea, am pus-o sub masa din camera de toaletă a răposatei mele doamne, unde nu intră nimeni în afară de doamna Jervis, de mine și de stăpîn, dar cînd m-am întors ca s-o iau și s-o pecetluiesc, spre marea mea uimire, n-am mai găsit-o. Doamna Jervis nu

știa nimic despre scrisoare și nimeni nu văzuse dacă stăpînul fusese pe acolo, între timp. Așa că am fost foarte amărîtă din această pricină. Dar doamna Jervis, ca și mine, crede că el a pus mîna pe scrisoare într-un fel sau altul și se arată supărat și furios și pare a căuta să nu mă întîlnească, tot atît de mult după cum a spus că am făcut și eu. Mai bine că e așa și nu e mai rău.

Dar i-a dat poruncă doamnei Jervis să nu-mi mai îngăduie să pierd atîta timp cu scrisul. Aceasta este o chestiune prea mărunță ca să preocupe un gentleman ca el, mai ales că nu sînt o leneșă și-mi văd de treabă. Nu ar fi făcut-o, dacă nu s-ar fi temut de cele ce scriam. Așa cum stau lucrurile, nu-i prea bine.

Mă simt mai în largul meu de cînd dorm cu doamna Jervis, deși frica în care trăiesc și faptul că lui nu-i place cî ce mă ocup, mă necăjesc destul de mult.

O, dacă nu aș fi părăsit niciodată pătucul meu din camera voastră ! Să fii astfel expus pe de o parte, încercărilor, iar pe de alta, dezgustului ! Cît eram de fericită cu puțin înainte ! Totul e schimbat acum ! Plîngeți-mă și rugați-vă pentru mine.

Pamela voastră întristată.

SCRISOAREA a XIII-a

Copila mea cea dragă,

Inimile noastre sîngerează din pricina întristării tale și a încercărilor cărora le ești supusă. Clipă de clipă, ne rugăm pentru tine și am vrea să părăsești acest om și marea casă a răului, dacă îl găsești cîtuși de puțin înclinat să-și reia libertățile. Ar fi trebuit să o fi făcut chiar de

la început, dacă nu ai fi avut pe doamna Jervis să te sfătuiască.

Simțim, ce-i drept, o mare mîngîiere, cînd ne gîndim la conduita ta, căci ai fost astfel crescută să te simți mai rușinată de necinste decît de sărăcie. Dar pentru că nu putem suferi ca viața să-ți fie povară din cauza marilor temeri pe care le încerci mereu și pentru că socotim că ar fi cutezător să ne încredem prea mult în forța ta, fiind foarte tînră, și că duhul răului ar putea să-i strecoare în minte gîndul de a folosi cine știe ce stratageme, pe care oamenii mari le au la îndemînă, pentru a te momi, credem că e mai bine să vii acasă și să împărtășești sărăcia noastră ; dar să fii în siguranță, decît să trăiești cu atîta nemulțumire într-un loc al belșugului care în sine poate fi foarte periculos.

Dumnezeu să te călăuzească cum e ma bine ! Atîta timp cît o ai pe doamna Jervis ca sfătuitoare și poți dormi cu ea. (O, dragul nostru copil, a fost foarte prudent din partea ta să-i spui.) Ne simțim mai liniștiți în felul acesta. Dîndu-te în seama protecției divine, rămînem

*tatăl și mama care te iubesc cu adevărat
și îți poartă de grijă.*

SCRISOAREA a XIV-a

Doamna Jervis și cu mine, dragii mei părinți, am dus-o foarte bine în ultimele două săptămîni, căci stăpînul, în acest timp, a fost la proprietatea sa din Lincolnshire și la doamna Davers, dar ieri a venit acasă. Curînd, după aceea, a stat de vorbă cu doamna Jervis, discutînd cel mai mult despre mine. Se pare că i-a zis :

— Ei, bine, doamnă Jervis, știu că aveți cuvinte bune despre Pamela ; credeți însă că este de vreun folos în gospodăria noastră ?

Mi-a mărturisit că a rămas surprinsă de întrebare, dar i-a răspuns că sînt una dintre cele mai virtuose și harnice făpturi pe care le-a întîlnit vreodată.

— De ce acest cuvînt, *virtuoasă* ? întrebă el. Există vreun motiv pentru a presupune că ar fi altfel ? Sau a vrut cineva să o pună la încercare ?

— Cine, domnule, grăi doamna Jervis, ar îndrăzni așa ceva într-o casă bine condusă și ordonată ca a dumneavoastră și cu un stăpîn cu o fire atît de bună ?

— Dar, rogu-te, doamnă Jervis, dacă cineva ar fi făcut-o, crezi că Pamela ți-ar fi mărturisit ?

— Este, a declarat ea, o fetiță atît de nevinovată și presupun că are atîta încredere în mine, încît ar ține seama de sfatul meu, mai curînd decît de cel al maică-sei.

— *Nevinovată !*, iarăși și *virtuoasă*, bănuiesc ! Ei, bine, doamnă Jervis, ce abundență de epitete folosești ! O să-ți arăt și părerea mea despre ea. Nu cred că această *favorită* a dumitale este chiar o fetiță atît de naivă cum îți închipui.

— Nu-mi trece prin minte să vă contrazic, dar așa zice, că dacă bărbații ar lăsa-o în pace, replică doamna Jervis, nu s-ar preocupa niciodată de ei.

— Adică, ce vrei să spui, sînt unii bărbați care nu ar lăsa-o în pace, despre care știi ceva ? întrebă el.

— Nu, nici gînd, este atît de rezervată și se comportă cu atîta prudență, încît toți o stimează și îi arată un mare respect, ca și cum ar fi o mărită doamnă din naștere.

— A, continuă el, aici stă tocmai iscusința ei, despre care vorbeam. Dar lasă-mă să-ți spun, fata e *vanitoasă*, *încrezută* și *mîndră* sau poate mă înșel și așa fi, cred în măsură, să-ți ofer un exemplu.

— Domnule, reluă doamna Jervis, puteți să vă dați seama mai bine decît o simplă femeie ca mine, dar nu am văzut niciodată nimic altceva la ea decît inocență.

— Și virtute, de asemenea, adăugă el. Dar să presupunem că aș putea să-ți dau un exemplu cînd a vorbit prea slobod despre bunătatea care i-a fost arătată dintr-o anumită parte. Ba mai mult chiar a avut vanitatea să atribuie cîteva cuvinte bune, rostite mai mult din compasiune pentru tinerețea ei, unei uneltiri urzite împotriva-i și a îndrăznit chiar să implice nume, pe care nu ar trebui să le menționeze decît cu reverență și recunoștință. Ei, bine, ce spui despre asta ?

— Domnule, răspunse ea. Nu pot rosti ceea ce ar trebui. Sper însă că Pamela este incapabilă de o asemenea lipsă de recunoștință.

— Ei, bine, nu vreau să mai aud nimic în legătură cu fetișoara asta netoată, replică el. Cum îi ești prietenă, poți să o sfătuiești să nu-și permită prea multe libertăți în comportare, atunci cînd i se fac anumite favoruri, iar dacă rămîne aici în continuare să nu mai scrie despre familia mea pur și simplu ca un exercițiu pentru scrisul și inventivitatea ei. Ascultă-mă, este o mică perfidă subtilă și dibace, timpul o va dovedi.

S-a mai pomenit așa ceva, dragă mamă și tată ? Este limpede că nu s-a așteptat să fie astfel respins ; bănuiește că i-am spus doamnei Jervis și a văzut, de asemenea, lunga mea scrisoare care vă era destinată și se simte profund jignit. Dar n-am ce să-i fac, prefer să fiu socotită dibace și subtilă, cum spune el, decît să fiu așa, cum vrea. Îi place să ia în deridere cuvintele inocență și virtute și consideră, nemernic ce este, că tocmai faptul că sînt virtuoașă ar fi crima mea.

În curînd vă voi scrie din nou, dar acum trebuie să termin, spunîndu-vă că sînt și întotdeauna voi fi

fiica voastră cînstită.

SCRISOAREA a XV-a

Draga mea mamă,

Am întrerupt brusc ultima mea scrisoare, de teamă că va veni el, cum dealtfel s-a și întâmplat. Am pus scrisoarea în sîn și am luat lucrul de mină care se afla alături de mine. Avînd foarte puțin din dibăcia despre care vorbește el, mă fisticisem de parcă aș fi făcut cine știe ce rău.

— Stai liniștită, Pamela, și vezi-ți de lucru, nu ține seama de prezența mea, l-am auzit vorbind și apoi continuă, nu-mi spui bun venit, după călătoria mea la Lincolnshire ?

— Ar fi curios, domnule, am replicat eu, dacă nu ați fi întotdeauna binevenit în propria dumneavoastră casă.

Aș fi vrut să plec, dar a grăit :

— Nu fugi, ascultă ce-ți spun. Vreau să vorbesc cu tine cîteva cuvinte.

O, cum mi-a zvicnit inima !

— Cînd m-am apropiat puțin de tine, zise el, în chioșc și te-ai purtat atît de prosteste, ca și cum aș fi intenționat să-ți fac cine știe ce rău, nu ți-am spus oare să nu sufli un cuvînt nimănui despre cele petrecute ? Și iată că ai umplut lumea, fără a ține seama nici de reputația mea, nici de a ta.

— Am umplut lumea, domnule ? Nu am pe nimeni cu cine să vorbesc, abia dacă...

M-a întrerupt.

— Abia dacă, mică făptură care vorbești în mod echivoc ! Ce vrei să înțelegi, prin *abia dacă* ? Să-mi răspunzi ! Nu i-ai spus doamnei Jervis ?

— Vă rog, domnule, am replicat eu, enervată, lăsați-mă să mă duc jos, nu este potrivit pentru mine să vă argumentez.

— Umbli din nou cu lucruri neclare ! Și m-a luat de mină. De ce vorbești de argumentări ? Înseamnă oare a

argumenta, dacă răspunzi la o simplă întrebare ? Răspuned-mi la ce te-am întrebat !

— O, prea bunele stăpîn, am zis eu, vă rog să nu mă siliți mai departe, căci mi-e teamă că-mi voi ieși din fire și voi fi impertinentă.

— Răspunde-mi, ți-o cer, nu i-ai spus doamnei Jervis ? Vei da dovadă de impertinență dacă nu-mi răspunzi direct la întrebare.

— Domnule, am spus eu, (mi-am tras mîna) poate v-aș răspunde printr-o altă întrebare și asta nu mi s-ar potrivi.

— Ce vrei să spui ? întreabă el, dă-i drumul !

— Atunci, domnule, de ce ați fi așa de supărat că i-am spus doamnei Jervis sau altcuiva ce s-a petrecut, dacă nu aveți nici o intenție rea ?

— Foarte bine zis, drăguță inocentă și neștiutoare ! așa cum pretinde doamna Jervis că ești ; îți bați joc de mine și-mi ripostezi. Dar totuși, cer să mi se răspundă direct la întrebare.

— Ei, bine, domnule, n-aș minți pentru nimic în lume, am grăit eu. Da, i-am spus doamnei Jervis, căci inima îmi era sfărîmată, dar nu am suflat nici un cuvînt altcuiva.

— Foarte bine, nerușinato, replică el, și din nou mă acuză că vorbesc în mod echivoc. Nu ai suflat nici un cuvînt nimănui, dar oare nu ai scris cuivă ?

— Și acum, vă rog, domnule, dați-mi voie să vă spun, am ripostat eu, căci căpătasem, în acel moment, curaj, nu mi-ați fi pus această întrebare, dacă nu mi-ați fi luat scrisoarea către tata și mama, în care (recunosc) mi-am deschis sufletul pe deplin, mi-am revărsat durerea și le-am cerut sfatul.

— Și astfel mă văd dat în vileag, reluă el, nu-i așa, în propria mea casă și în afară, lumii întregi de o asemenea impertinentă ?

— Bunul meu stăpîn, rogu-vă, nu fiți supărat pe mine, nu eu vă dau în vileag, dacă nu fac altceva decît să spun adevărul.

Era foarte furios m-a făcut nerușinată și mi-a cerut să-mi amintesc cu cine vorbeam.

— Rogu-vă, domnule, am replicat eu, oare de la cine poate o biată fată să ceară sfaturi, dacă nu de la părinții ei și de la o femeie atît de bună ca doamna Jervis. Pentru grija pe care o poartă față de sexul ei, mi le dă cînd îmi trebuie.

— Insolentă ! mi-a spus mai apoi, bătînd din picioare.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule, aveți milă de o biată făptură care nu știe altceva decît cum să-și cultive virtutea și numele bun, nu am nimic în ce să mă încred și deși mă văd săracă și lipsită de prieteni aici, totuși am fost învățată ca întotdeauna să pun preț pe onoare mai mult decît pe viața mea.

— Onestitate, fată nebună ! exclamă el, dar oare nu face parte din onestitate și faptul de a fi supusă și recunoscătoare stăpînului tău ?

— Într-adevăr, domnule, i-am răspuns, nu este cu putință să fiu nerecunoscătoare sau neascultătoare față de stăpînul meu sau să merit, să-mi spuneți neobrăzată și insolentă, așa cum vă place să mă numiți, decît atunci cînd cererile dumneavoastră sînt contrarii primei obligații care va rămîne mereu principiul vieții mele.

Părea că l-aș fi impresionat. Se ridică și începu să-și poarte pașii în sus și în jos prin cameră, lăsîndu-mă în genunchi ; mi-am acoperit fața cu șorțul, mi-am aplecat capul pe un scaun și am plîns de ziceai că o să mi se sfarme inima, și ridicîndu-mă, adăugă :

— Ridică-te Pamela, ridică-te, ești propriul tău dușman nebunia-ți încăpățînată va fi ruina ta. Sînt foarte supărat din pricina libertăților pe care ți le-ai luat față de menajera mea, ca și față de părinții tăi. Poți, într-adevăr, să ai motive *reale* să discuți cu mine, dar nu să

faci ca numele meu să fie ponegrit din motive *imaginare*.
Și rostind acestea, m-a ridicat și a vrut să mă ia pe genunchii lui.

O, cât de îngrozită eram ! Atunci, am zis, așa cum citisem într-o carte cu o seară sau două mai înainte : „Îngeri și sfinți și toate oștile cerești, apărați-mă. ¹” Și facă-se ca nici măcar o clipă să nu mai respir, dacă-mi pierd inocența !

— Prostuță ce ești, grăi el, cum îți vei pierde inocența, dacă ești obligată să te supui unei forțe căreia nu-i poți rezista ? Fii liniștită, lasă lucrurile să-și urmeze cursul și întâmplă-se ce-i mai rău, tu vei avea meritul, iar eu ocară și va fi un bun subiect pentru scrisori către părinții tăi și mai mult încă, o poveste frumoasă pentru doamna Jervis.

Atunci, deși mă luptam cu el, m-a sărutat și a spus :

— Cine a învinovățit-o vreodată pe Lucreția ² ? Rușinea a căzut asupra siluitorului și sint mulțumit să iau eu întreaga vinovăție, după cum am și purtat o parte prea mare din ea, cum nu aș fi meritat.

— Și eu, ca și Lucreția am suficiente motive să mă justific prin moarte, dacă mă văd tratată în mod barbar.

— O, fata mea ! continuă el, zeflemitor, văd că ești o persoană citită și vom putea țese între noi o prea frumoasă poveste plină de romantism.

Apoi a vrut să mă sărute pe gît. Indignarea de care eram cuprinsă mi-a dublat forța ; atunci, printr-o săritură am reușit să mă desprind de el și am ieșit în goană din cameră. Am dat buzna în încăperea de alături și am trîntit ușa care s-a încuiat. El m-a urmat de aproape.

¹ Pamela, probabil, că citise *Hamlet* și citează greșit fraza : „Îngeri, păstrători de har, apărați-ne !”

² Soția romanului Tarquinius Collatinus. A fost răpită de Tarquinius Sextus, iar după răpire, s-a înjunghiat, după cum amenință și Pamela. Pentru o slujnică, ea este foarte citită, observă în mod batjocoritor domnul B.

M-a prins de rochie și a rupt o bucată ce rămăsese atîrînd în afară, căci cheia era pe dinăuntru.

Îmi amintesc doar că am intrat în cameră ; nu mai știu ce s-a întîmplat după aceea, căci cuprinsă de o criză am căzut jos și am rămas acolo zăcînd, pînă cînd el, după cum presupun, uitîndu-se prin gaura cheii, m-a spionat, așa cum stăteam întinsă pe podea și apoi a chemat-o pe doamna Jervis, care ajutată de el a forțat ușa, deschizînd-o. Văzînd că îmi revin, a plecat, cerîndu-i mai înainte, că dacă era înțeleaptă să nu sufle un cuvînt despre această întîmplare.

Biata doamnă Jervis a crezut că lucrurile stăteau încă și mai rău și s-a apucat de plîns de parcă ar fi fost mama mea. Au trecut vreo două ore bune pînă cînd mi-am venit în fire și m-am pus pe picioare.

Dar dînd cu ochi de el în timp ce intra în cameră, am leșinat din nou ; atunci s-a retras în încăperea alăturată, pentru a împiedica pe cineva să intre la noi, ca nu cumva purtările lui josnice să fie cunoscute.

Doamna Jervis mi-a dat sticluta ei cu săruri, mi-a tăiat corsetul și m-a așezat pe un scaun mare ; el o chemă.

— Cum se simte fata ? N-am văzut în viața mea o asemenea nebună. Nu i-am făcut absolut nimic.

Doamna Jervis nu putea vorbi, căci se îneca în plîns.

— Se pare că ți-a spus că am fost mai apropiat de ea în chioșc, deși te asigur că atunci, ca și acum m-am dovedit total nevinovat și doresc ca această întîmplare să rămîină numai pentru dumneata și să nu lași ca numele meu să fie folosit cu ușurință oricînd.

— O, domnule, zise ea dîin considerație pentru dumneavoastră... dar nu a vrut să o asculte și a replicat :

— Pentru binele dumitale, ți-o spun, doamnă Jervis, nu mai sufla nici un cuvînt ! Nu i-am făcut nici un rău. Nu vreau să o mai văd stînd în casa mea, pe nebuna asta flecară și îndărătnică. Dar de vreme ce este atît de slabă de înger și mereu leșină sau se preface că leșină, pregă-

tește-o să stea de vorbă cu mine mâine după masă, în camera de toaletă a mamei și să fii și dumneata acolo cu ea, ca martoră a ceea ce se va petrece între noi.

A ieșit furios, poruncind să i se pregătească șareta și a plecat într-o vizită undeva.

Atunci, doamna Jervis a venit la mine. I-am povestit tot ceea ce s-a petrecut și am adăugat că eram hotărâtă să nu mai rămân în casa aceasta. Ea mi-a răspuns că și el părea că nu mai dorește să rămân.

— Mă bucur de asta, am declarat eu, astfel va fi mult mai ușor. Și mi-a povestit tot ceea ce i-a spus, așa cum am arătat mai sus. Doamna Jervis este foarte mîhnită că trebuie să plec, și bieteii femeii începe să-i fie teamă pentru ea, dar nu ar vrea să mă vadă distrusă pentru nimic în lume. Spune că, fără tăgadă, el nu se gîndește la ceva bun, dar poate, pentru că mă vede atît de hotărîtă, va renunța la toate încercările. Și că după ziua de mâine cînd va trebui să apar în fața unui judecător prost, voi ști mai bine ce să fac, dar mă îndoiesc.

Cît îmi este de frică de acest mîine ! Dacă aș fi în stare să scap încă înainte de a sosi ceasul ! Dar fiți siguri, dragii mei părinți, de cîntea bieteii voastre copile, așa după cum sînt și eu de rugile pe care le înălțați pentru

fiica voastră supusă.

O, acest îngrozitor mîine, cit îmi este de teamă !

SCRISOAREA a XVI-a

Știu dragii mei părinți, că tinjiți să aveți știri de la mine. Vi le trimit cît mi-a stat în putință de repede.

Ei, bine, puteți să vă dați seama cit de îngrijorată m-am simțit pînă a venit ora fixată de el. Cu fiecare

minut care mă apropia, creștea și groaza mea. Încercam tot felul de sentimente, uneori, mă simțeam plină de curaj, alteori, îmi lipsea cu desăvîrșire. Cînd a venit momentul, am crezut că voi leșina. Nu puteam nici să beau, nici să mănînc, iar ochii îmi erau umflați de plîns.

În cele din urmă, s-a dus în camera de toaletă, care aparținuse bunei mele doamne, încăpere îndrăgită altădată de mine, dar de care acum mă temeam.

Nu vă doare inima pentru mine ? A mea bate slab și neregulat, asemenea unei păsărele abia închisă într-o colivie. O, Pamela, mi-am spus mie însămi, de ce oare ești așa speriată ? Nu ai făcut doar nimic rău ! Dacă te temi atît de tare de un judecător nedrept, cînd tu ești inocentă, ce ai face înaintea unuia drept, dacă ai fi vinovată ? Ai curaj, Pamela ! Știi ce-i cel mai rău ! Mai bine merge sărăcia cu onestitatea, decît bogăția cu nemernicia !

Mă însufleteam astfel de una singură, dar biata-mi inimă era prăpădită și sufletul, sfărîmat. Mi se părea că totul în jur avea să mă cheme să dau socoteală. Eram înspăimîntată, dar totuși doream să vină acel moment.

În fine, în cele din urmă, sună. O, m-am gîndit eu, era clopotul sfîrșitului meu.

Doamna Jervis s-a dus sus plină de curaj, biata de ea !

— Unde e Pamela ? Să vină sus și vino și dumneata cu ea !

S-a întors să mă ia, puteam să mă țin pe picioare, dar, inima mea era lîngă dragii mei părinți. Cum doream să vă împărtășesc sărăcia și mulțumirea ! Totuși, m-am dus sus.

De ce nemernicii cu inimile lor atît de haine pot părea atît de neclintiti și netulburati, în timp ce bieții nevinovați rămîn în fața lor ca niște răufăcători ?

Părea atît de sever, încît am simțit cum tot curajul mă părăsește și aș fi vrut să mă văd oriunde numai acolo nu, deși mai înainte îmi adunasem toate forțele. Cerule, mi-am spus în sinea mea, dă-mi curaj să stau în fața

acestui stăpîn rău. Îmbunează-l pe el sau întărește-mă pe mine !

— Intră, netoato, spuse el supărat, de îndată ce mă văzu, (mă trase de mîină) ai putea să-ți fie rușine să dai ochii cu mine, după toată gălăgia și prostiile tale de a mă da în vileag, așa cum ai făcut.

Să fiu eu rușinată să te văd, m-am gîndit în sinea mea. Bună treabă, într-adevăr, dar am tăcut.

— Doamnă Jervis, i se adresă el, iată, sînteți amîndouă aici, ia loc te rog, dar las-o pe ea să stea în picioare, dacă vrea. (O, dacă aș fi putut, căci genunchii îmi tremurau tare.) Nu te-ai gîndit, cînd ai văzut-o pe fata asta în halul în care era, că-i prilejuisem cea mai bună ocazie ce poate fi dată unei femei pentru a se plînge și că, de fapt, o distrusesem, așa cum declară ea ? Spune-mi, ai fi putut crede altceva ?

— Cu adevărat, așa m-am temut la început.

Ți-a povestit toate cele petrecute spre a da naștere la această isterie prin care întreaga mea reputație ar fi putut suferi în fața dumitale și a personalului de serviciu. Spune-mi, te rog, ce ți-a istorisit ? Era puțin cam speriată, așa cum a și recunoscut, după aceea în fața asprimii lui, și a glăsuît astfel :

— Într-adevăr, mi-a spus *doar* că ați tras-o pe genunchi și că ați sărutat-o.

Atunci mi-a venit puțin inima la loc.

— *Doar !* doamnă Jervis, am exclamat eu, și asta nu era deajuns să-mi arate de ce trebuie să mă tem ? Cînd un stăpîn de categoria sa se coboară la o biată slujnică asemenea mie, poți să nu te temi ? Dar dumneavoastră ați mers mai departe și ați vorbit de Lucreția și destinul ei nemilos. Știți prea bine că ați mers prea departe pentru un boier cu servitoarea sa sau chiar egala sa și, izbucnind în lacrimi, am adăugat : Nu mai pot suporta !

Doamna Jervis începu să mă scuze și să-l roage să aibă milă de o biată slujnică, pentru care reputația prețuia atît de mult. Atunci el continuă :

— O spun deschis, o găsesc drăguță, am văzut-o umilă și mi-am dat seama că nu s-ar fi lăsat impresionată de favorurile mele sau de atenția pe care i-am arătat-o, dar mi-e groază la gândul de a o constrînge în vreo direcție. Știu bine ceea ce e demnitatea mea, dar am fost vrăjit de ea și mi-am dat drumul mai mult decît o cerea situația mea, deși nu aveam nici o intenție să duc gluma mai departe.

Ce argumentare prăpădită, dragă mamă, din partea unui bărbat, de seama lui. Dar vezi cum o cauză greșită și acțiuni nelalocul lor zăpăcesc și pe cei mai isteți la minte. Scuza lui mi-a dat mai mult curaj. M-am gîndit că inocența o găsesc la cei de jos și nu la oamenii puternici și are multe avantaje față de vinovăție cu toate bogățiile și înțelepciunea acesteia.

— Mărite domn, am rostit eu, puteți numi această glumă, sport sau cum doriți, dar în realitate, nu este o glumă care să acopere distanța dintre stăpîn și servitor.

— Auzi, doamnă Jervis, auzi ce îndrăzneală are această făptură ? Am mai auzit o bună parte din cele spuse mai înainte, în chioșc și de asemenea, și ieri, ceea ce m-a făcut să fiu și mai aspru cu ea decît aș fi fost poate altfel.

— Pamela, nu fi obraznică cu domnul, spuse doamna Jervis, măsoară-ți lungul nasului ! Vezi, dumnealui a glumit doar.

— O, draga mea doamnă Jervis, nu mă acuza și dumneata. Este foarte greu pentru o slujnică să păstreze distanțele față de stăpîn, atunci cînd stăpînul își pierde demnitatea.

— Vezi, din nou ! Poți să crezi așa ceva din partea acestei ștrengărițe, dacă nu ai fi auzit-o ?

— Prea bine, domnule, spuse femeia cu bun simț, fie-vă milă și iertați-o ! Nu e decît o fetișoară și pentru ea virtutea este foarte scumpă ; aș pune cheazăsie viața mea că nu va mai fi niciodată îndrăzneată în fața dom-

niei-voastre, dacă ați fi atît de bun să nu o mai stingheriți sau să o speriați din nou. Vedeți, prea bine, domnule, după criza ei, în ce hal de înspăimîntată a fost. Nu s-a putut stăpîni și deși dumneavoastră nu ați avut nici o intenție rea cu ea, totuși a fost cuprinsă de o frică cumplită și mi-a trebuit foarte mult timp să o readuc în fire.

— O mică ipocrită, zise el. Are toate dibăciile sexului, ce la ea sînt *innăscute*. Ți-am spus adineauri, nu o cunoști. Dar nu e ăsta motivul principal pentru care v-am chemat pe amîndouă, aici, în fața mea. Consider că reputația mea va avea de suferit prin perversitatea și prostia acestei fete. Bănuiesc că ți-a spus totul, poate chiar mai mult decît a fost, nu mă îndoiesc deloc și a scris o seamă de scrisori, (căci am descoperit că este foarte îndemînată la scris) către părinți și către alții, după cîte știu, prezentîndu-se ca un înger al luminii, făcîndu-l pe bunul și binefăcătorul ei stăpîn diavolul în picioare. (M-am gîndit atunci, cum oamenii își dau uneori singuri numele adevărate. Toate acestea nu le mai pot suporta și m-am hotărît să plece de aici și să se întoarcă acolo de unde a venit. Dar trebuie să fie foarte atentă cum îmi va folosi numele după ce va părăsi casa mea.

La auzul acestor cuvinte, m-am luminat pe dată și m-am aruncat în genunchi, la picioarele lui, cu o inimă sinceră și veselă și am spus :

— Fiți binecuvîntat totdeauna pentru această hotărîre ! Acum voi fi fericită. Și îngăduiți-mi, așa cum stau în genunchi, să vă mulțumesc pentru toate ocaziile avute de a progresa și a învăța cu ajutorul bunei mele stăpîne, ca și cu cel al dumneavoastră. Acum voi uita tot ceea ce mi-ați oferit și vă promit că nu vă voi rosti numele întotdeauna cu profundă stimă și grațitudine.

Apoi, ridicîndu-mă, am plecat cu o inimă mai ușoară decît venisem acolo și iată, m-am apucat să scriu această scrisoare.

Și astfel totul s-a încheiat, în mod fericit.

Iar acum, dragă tată și mamă, așteptați-vă să vedeți curînd pe biata voastră copilă cu un gînd umil și pătruns de simțul datoriei, întorcîndu-se la voi. Nu aveți grijă, știu cum să fiu fericită cu voi, ca întotdeauna. Voi locui sus la mansardă, așa ca altă dată, și rogu-vă, pregătiți-mi pătucul ; am ceva bani cu care îmi voi cumpăra cîteva veșminte mai potrivite pentru situația mea decît cele pe care le port acum și o să aranjez cu doamna Mumford să mă ajute la lucru ; să nu vă temeți dacă sînt sănătoasă mai departe, nu voi fi povară. Știu că voi fi binecuvîntată dacă nu de hatîrul meu, măcar de-al vostru ; căci, în toate încercările și nenorocirile voastre, v-ați păstrat integritatea, ceea ce face ca fiecare să vă vorbească de bine. Dar nădăduiesc că o va lăsa pe buna doamnă Jervis să-mi facă o caracterizare ; altfel, mă tem că s-ar putea crede că am fost concediată din cauza lipsei de cinste.

Acum, dragii mei părinți, vă spun noapte bună, fiindcă este tîrziu și în curînd va trebui să merg la culcare.

Sper, de asemenea, ca doamna Jervis să nu fie supărată pe mine ; nu m-a chemat la cină, deși nu aș fi fost în stare să mănînc nimic, chiar dacă m-ar fi chemat. Nu mă îndoiesc că în noaptea aceasta voi dormi liniștită și că voi visa că sînt cu voi, iarăși, în draga, draga mea cămăruță de la mansardă.

Așadar, vă spune din nou noapte bună, dragă tată și mamă,

fiica voastră săracă, dar cinstită.

S-ar putea să nu sosesc săptămîna aceasta, pentru că trebuie să pun în ordine lenjeria și toate lucrurile de care mă ocup. Așa că pentru a ști dacă sînt bine venită acasă, trimeteți-mi cîteva rînduri prin John. El va trece pe la voi cînd se întoarce. Dar nu-i spuneți nimic despre plecarea mea, pentru că este cam flecăreț.

SCRISOAREA a XVII-a

Draga mea fiică,

Fii binevenită, binevenită, binevenită fii de zece ori, căci te întorci la noi nevinovată, fericită și cinstită ; tu ești sprijinul anilor bătrâneții noastre și alinarea noastră. Și deși nu putem să avem grijă de tine, așa cum am dori, totuși, nu ne temem că nu vom trăi fericiți împreună ; cu munca mea, cu torsul maicăi tale și cu lucrul tău de mină, fără tăgadă, o vom duce din ce în ce mai bine. Numai că ochii bieteii tale mame încep să o lase ; cit despre mine, slavă Domnului, sînt puternic, capabil și doritor să lucrez ca întotdeauna. O, draga mea copilă, să știi că virtutea ta mi-a dat forțe noi și mă simt mai bine ca oricînd. Ce lucruri bune sînt încercările și ispitele atunci cînd avem tăria să le rezistăm și să le dominăm !

Dar mă simt cam încurcat, în privința celor patru guinee. Cred că ar trebui să le dai înapoi stăpînului tău și iată că m-am atins de ele. Vai ! am numai trei, dar voi împrumuta pe a patra, în contul simbriei mele și o parte de la doamna Mumford și îți voi trimite întreaga sumă, ca s-o poți restitui, cînd vine John, data viitoare, dacă sosește înaintea ta.

Vreau să știu cum vii. Îmi închipui că John, omul cinstit și de încredere, ar fi bucuros să te întovărășească o parte din drum, dacă stăpînul tău nu este chiar atît de supărat ca să nu-i îngăduie. Și de știu, din timp, cînd sosești, mama va străbate vreo cinci mile pentru a-ți ieși în cale, iar eu o să merg zece mile în drumul tău, ori mai mult, de va trebui, pînă ce te voi întîlni. Te vom primi cu și mai multă bucurie decît am avut la nașterea ta sau vreodată în viață.

Amîndoi îți spunem, fii binecuvîntată, pînă va veni ziua fericită

*părinții tăi cei care te iubesc
cu adevărat.*

SCRISOAREA a XVIII-a

Dragul meu tată,

Vă mulțumesc, dumitale și mamei, de o mie de ori, pentru bunătatea voastră față de mine, exprimată în ultima scrisoare. Acum doresc să-mi termin treburile aici și să mă văd cu voi. Sint un alt om, de când stăpînul m-a concediat. Ce bucurie încerc că mă întorc la voi o fată cinstită, căci ce greu ar fi fost, dacă m-aș fi făcut vino-vată. Dar cum nu am decît puțin timp pentru scris, mă voi grăbi să vă istorisesc toate cîte s-au petrecut de la ultima mea scrisoare.

Mă miram de ce doamna Jervis nu mă chemase la cină și mă temeam că era supărată; cînd mi-am terminat scrisoarea, abia așteptam să o văd venind. În cele din urmă, a sosit, dar părea sfioasă și rezervată. Draga mea doamnă Jervis, mă bucur să te văd, nu ești supărată pe mine, sper. Mi-a spus că regretă că lucrurile au mers atît de departe, că a stat mult de vorbă cu stăpînul, după ce am plecat, și că el părea mișcat de cuvintele mele și de faptul că am căzut în genunchi în fața lui. A declarat că sint o fată ciudată. A întrebat dacă am plecat și a adăugat :

— Vroiam să-i mai spun ceva, dar s-a comportat atît de ciudat, încît nu am avut forță să o opresc. Doamna Jervis a vrut să știe dacă trebuie să mă cheme din nou ? A spus „da“, dar mai apoi : „Nu, lasă-o să plece, este mai bine și pentru ea și pentru mine, și trebuie să plece. Nu am mai întilnit o făptură asemenea ei, în toată viața mea.“ Mi-a zis că i-a dat poruncă să nu-mi relateze totul. Ea crede că nu se va mai lega de mine, în nici un fel, și că aș putea rămîne, dacă l-aș ruga, să-mi facă o asemenea favoare. Așa credea, nu era chiar foarte sigură.

— Să stau ! draga mea doamnă Jervis, am exclamat eu. Faptul că-mi dă drumul să plec este știrea cea mai bună

pe care aş fi putut-o primi. Tinjesc să revin la starea mea dinainte, aşa cum m-a ameninţat că trebuie. Tata şi mama sînt oameni săraci şi umili şi adesea mi-am făcut reproşuri, gîndindu-mă că eu trăiam în belşug, datorită bunătăţii doamnei faţă de mine, în timp ce ei o duceau aşa de greu. Pot lucra frumuşel cu acul, ştiţi, şi nu am fost niciodată o fată leneşă. Voi găsi de lucru şi voi contribui ca să le uşurez viaţa, în loc de a le fi o povară. E un gînd frumos, doamnă Jervis, lăsaţi-mă să mă bucur de el.

Doamna Jervis, draga de ea, a plîns din pricina mea şi mi-a zis :

— Bine, bine, Pamela, nu m-am gîndit că ţi-am arătat aşa de puţină dragoste, ca acum tu să te bucuri atît că mă părăseşti. Nu mi-a fost niciodată un copil, măcar pe jumătate, atît de drag cum îmi eşti tu.

Mi s-au umplut ochii de lacrimi, cînd am auzit cît ţine la mine, de fapt, nu era nimic nou, căci aceleaşi sentimente le-a nutrit întotdeauna. Am întrebat-o :

— Ce aţi vrea să fac, dragă doamnă Jervis ? După mama şi tata, sînteţi fiinţa pe care o iubesc cel mai mult şi preocuparea mea principală, părăsind această casă, este tocmai despărţirea de dumneavoastră. Dar nu ar însemna oare distrugerea mea, dacă aş rămîne ? După toate avansurile şi ameninţările şi comportarea lui ca a unui siluitor nemernic, chiar cînd îmi făcea ultima propunere, prefăcîndu-se apoi că glumeşte, şi declara că am putea ţese o frumoasă poveste plină de romantism. În asemenea condiţii, pot oare să rămîn şi să fiu în siguranţă ? Nu s-a înjosit oare de două ori prin comportarea lui ? Acum se cuvine să fiu cu ochii în patru, căci s-ar putea să încerce o a treia oară şi să-şi pună la cale capcane mai sigure în care să mă prindă, căci poate nu se aşteaptă ca o biată slujnică să reziste stăpînului ei. Şi dacă, după asemenea întîmplări, continui să rămîn, nu va fi considerat ca o cheazăşie pentru comportarea lui ? Ar fi o încurajare ca să-şi reînnoiască încercările şi ar putea

crede că este iertat pentru ceea ce nu ar trebui ?

Doamna Jervis m-a strîns în brațe și mi-a spus :

— De unde ai adunat atîta experiență și idei bune, la anii tăi ? Îmi vei fi întotdeauna dragă, Pamela. Dar spune-mi, ești chiar hotărîtă să ne părăsești ?

— Da, draga mea doamnă Jervis, căci așa cum stau lucrurile, ce-mi rămîne altceva de făcut ? Dar mai întîi îmi voi îndeplini toate obligațiile pînă la ultima, dacă mi se îngăduie. Nădăjduiesc că îmi veți face o caracterizare în privința onestității mele, ca nu cumva să se creadă că am fost concediată pentru cine știe ce greșeli săvîrșite.

— Desigur, că îți voi scrie o caracterizare, cum nu a avut niciodată vreo fată de vîrsta ta.

— Știu prea bine că vă voi iubi și onora întotdeauna, ca a treia persoană la care țin cel mai mult, oriunde voi fi și orice se întîmplă cu mine.

Și ne-am dus la culcare. Am adormit buștean, cum am pus capul pe pernă și nu m-am trezit pînă a doua zi dimineață, cînd a fost timpul să mă scol, ceea ce am făcut voioasă și mi-am văzut de treabă cu plăcere.

Dar cred că stăpînul este foc pe mine, căci l-am întîlnit, de cîteva ori, și nu mi-a dat nici o atenție. Spre seară, am dat peste el în pasajul spre grădină și mi-a zis un asemenea cuvînt pe care nu l-am auzit niciodată rostit, în viața mea, de vreun bărbat, femeie sau copil. Mai întîi, mi-a spus :

— Făptura asta îmi iese mereu în cale.

Stînd cît mai aproape de perete (intrarea era largă pentru un poștalion) am grăit :

— Nădăjduiesc că nu voi mai fi mult timp în calea domniei-voastre.

— Du-te... dracului ! (Acesta a fost cuvîntul urît.) Nu te mai suport, am prea multă răbdare pentru o vrăjitoare ca tine.

Am tremurat cînd l-am auzit vorbind astfel, am văzut însă că era jignit. Dar de vreme ce plec, mi-a păsat mai

puțin. Nu e de mirare, dragii mei părinți, cînd cineva făptuiește nemernicii și vorba îi este la fel. Să mă păzească Domnul de a fi în calea faptelor și cuvintelor rele !

Fiica voastră supusă.

SCRISOAREA a XIX-a

Cum John al nostru nu a avut prilejul să se îndrepte spre voi, scriu acum, din nou, și trimit amîndouă scrisorile, în același timp. Nu știu cînd voi pleca și cum, pentru că doamna Jervis i-a arătat jiletca pe care o brodez, iar el a declarat :

— Nu-i rău deloc, cred că făptura trebuie să stea pînă o termină.

Tot discută cu doamna Jervis în secret, despre ce vorbesc nu-mi spune, dar, totuși, este foarte drăguță cu mine și am deplină încredere în ea. Ar fi foarte josnic, din partea mea, dacă m-aș îndoi. E de la sine înțeles că trebuie să fie foarte binevoitoare față de el și să-i îndeplinească toate poruncile drepte, de altele cred că nu ar ține seama. Este prea bună și mă iubește foarte mult, dar rămîne aici, în continuare, după ce plec eu, așa că nu-l poate supăra.

A venit, din nou, la mine să-mi spună să-i cer iertare și să-l rog să rămîn.

— Dar ce am făcut, doamnă Jervis, de sînt obraznică, impertinentă, nerușinată, îndrăzneată, o făptură, așa cum îmi spune ; nu am avut oare motive ? Vă rog, doamnă Jervis, spuneți-mi din adîncul inimii dumneavoastră ce ați crede, și cum v-ați comporta în cazul meu ?

— Draga mea Pamela, zise ea, sărutîndu-mă, nu știu cum m-aș comporta sau ce aș crede. Bănuiesc că m-aș comporta așa cum faci tu. Dar nu știu pe nimeni altcineva care ar face-o. Stăpînul meu este un gentleman ales,

are inteligență și umor și este admirat, după cum știu, de o mulțime de femei, care s-ar considera fericite, dacă s-ar uita la ele. Are o proprietate importantă și totuși cred că iubește pe buna mea fată, deși îi este slujnică, mai mult decât pe toate doamnele din vecinătate ; a încercat să-și depășească dragostea fiindcă îi ești cu atât de mult inferioară, dar nu poate. Asta-i rănește inima mândră și îl determină să hotărască că nu trebuie să rămii ; și atunci când te întâlnește, din întâmplare, vorbește, cu atîta supărare, cu tine. Iată părerea mea.

— Ei, bine, doamnă Jervis, am continuat eu, de ce oare se pleacă spre mine, o fată atât de săracă ? Se gîndește poate că sînt destul de bună să fiu dama lui. Asemenea situații nu dăunează bărbaților, dar distrug pe bietele femei. Și astfel ar putea să-mi dăruiască tot felul de lucruri, mă va ține în puf, ca să-și satisfacă cît mai bine propria mîndrie. Aș fi însă o netrebnică, dacă de dragul bogăției și al favorurilor, mi-aș strica bunul nume și astfel ar însemna să mă port mai rău decât oricare altă fată de o seamă cu mine, căci eu pot să mă întorc, din nou, pe deplin mulțumită, la sărăcia mea și să consider că nu este o dizgrație să fii obligată să trăiești cu o coajă de pîine și apă, așa cum făceam altădată, în loc să fiu dama celui mai grozav bărbat din lume.

Doamna Jervis avea ochii plini de lacrimi. Mi s-a adresat :

— Dragostea mea, mă încînți și te admir. Cum mă voi putea despărți de tine ?

— Ei, bine, bună doamnă Jervis, să-mi fie îngăduit să vă pun o întrebare. Am văzut că ați stat de vorbă cu el și nu vreți să-mi spuneți nimic. Dar credeți, că dacă i-aș cere să rămîn, i-ar părea rău pentru cele întîmplate și ar putea fi, de asemenea, *rușinat* ? Sînt sigură că ar trebui să fie, ținînd seama de situația sa înaltă și a mea atât de joasă, eu nu am nimic pe lume în ce să mă încred, în afară de onestitatea mea. Credeți, pe conștiința dumnea-

voastră (rogu-vă, spuneți-mi adevărul) că nu o să-mi mai ceară nimic și voi fi în siguranță ?

— Draga mea copilă, nu-mi pune o astfel de întrebare cu această privire plină de sinceritate și atât de frumoasă. Știu că-i pare rău de cele petrecute, i-a părut rău, chiar din prima clipă, iar a doua oară a fost încă și mai supărat.

— Da, am replicat eu și așa se va necăji, și a treia și a patra oară, pînă va fi distrus complet pe biata dumneavoastră fetiță. Atunci cine va avea motiv de supărare ?

M-a strîns la piept, spunîndu-mi că sînt micuța ei făptură drăguță, și iubită, adăugînd că nu-i de mirare, că stăpînul nu se poate abține să nu mă iubească. Și dacă rămîn, ea spera că va fi bine, deoarece mulți bărbați au fost rușinați de asemenea încercări netrebnice în fața unei respingeri, iar dacă ar fi reușit, nici nu s-ar fi sinchisit.

— Nu poți să te încrezi într-un om, dragă doamnă Jervis, care nu are nici o virtute și și-a dat arama pe față, așa cum a făcut el. Cred, am continuat, (și sper că voi avea forță să acționez, în consecință) că nu voi ceda încercărilor lui, sub nici un motiv. Ar fi să am o încredere prea mare în mine ca să mă sprijin pe propria-mi forță, avînd de a face cu un om de statura și nivelul său. Și care în plus îmi este și stăpîn și se crede îndreptățit să-mi spună că sînt nerușinată și mai știu eu ce, doar numai pentru că rezist la murdarele lui încercări ; și asta cînd binele meu trupesc și moral este în joc. Cum oare, într-o asemenea situație, aș putea să cer și să doresc să rămîn ?

— Bine, bine, continuă ea, după cum se pare nu ar vrea să ceri, datorită faptului, bănuiesc, că se teme să nu fie din nou ispitit și atunci s-ar dezonora nu numai pe sine, ci și pe tine.

— M-am gîndit și eu la asta, doamnă Jervis, am grăit, căci aș fi bucuroasă să nutresc pentru el acea datorie care mi se potrivește. Dar dacă ar fi avut gînduri bune față de mine, m-ar fi lăsat să mă duc la sora sa ; nu ar

fi trebuit să-mi pună piedici și să mă oblighe să mă întorc la starea mea umilă, din care am fost scoasă tocmai prin bunătatea mamei sale. A avut gândul să mă sperie și să mă pedepsească, considerînd că nu m-am conformat nemerniciei lui. Asta îmi arată prea bine ce trebuie să aștept de la bunătatea lui viitoare, exceptînd cazul în care aş accepta preaiubitul lui preț.

Ea a rămas tăcută, iar eu am adăugat :

— Nu mai este nimic de spus, singurul lucru care mă preocupă va fi cum să mă despart de dumneavoastră, chiar de toată lumea. În realitate, toți prietenii mei slujitori mă iubeau și ei vor ofta adesea și vor vărsa cîte o lacrimă, sînt sigură.

Și mi-a venit și mie să plîng ; nu puteam să mă abțin. Este un lucru plăcut să fii într-o casă cu mulți servitori și să fii îndrăgit de toți.

— Ar fi trebuit să vă scriu, mai de mult, cît de bun și civilizat este domnul Longman, administratorul nostru. Foarte curtenitor, în toate ocaziile ! I-a spus cîndva doamnei Jervis, că ar dori să fie tînăr, de hatîrul meu, căci s-ar fi căsătorit cu mine și ar fi pus pe numele meu tot ceea ce are și trebuie să știți că este recunoscut că e plin de bani.

Nu mă mîndresc cu asta ; Domnul să vă binecuvînteze, dragii mei părinți, pentru bunele lecții pe care mi le-ați dat și pentru că am putut să mă formez astfel, după învățătura voastră, să primesc un cuvînt bun de la fiecare. Chiar bucătăreasa noastră, cam arțăgoasă de felul ei, într-o bună zi, mi-a spus :

— Pamela asta a noastră se poartă ca o doamnă minunată. Vezi ce înseamnă să fii chipeșă. Mă întreb ce se va întîmpla cu fata, în cele din urmă ?

Era foarte ocupată cu treaba ei și am șters-o afară, căci arareori, mă duc jos în bucătărie, dar am auzit feciorul grăind :

— Ei, Jane, nu spui nimănui un cuvînt bun, ce ți-a făcut doamna¹ Pamela ? Sînt sigur că nu jignește pe nimeni.

— Și ce, zise fata netoată, ce i-am spus, prostănacule, doar că e drăguță ?

I-am auzit mai apoi că s-au ciorovăit și mi-a părut rău, dar nu m-am frămîntat și pentru asta. Iertați-mi flecăreala prostească !

Fiica dumneavoastră conștiincioasă.

Doamna Jervis dorește foarte mult să nu plec pînă nu termin jacheta. Ea crede că stăpînul îmi va face un dar *onest* cînd va fi gata. Buna femeie nu vrea să se despartă de mine. Zice că-mi va fi strajă cît voi rămîne aici, deși speră că nu se vor mai ivi prilejuri ca să-mi poarte de grijă. Trebuie să mărturisesc că nu am brodat niciodată ceva așa de frumos. Mă scol în zori și mă culc tîrziu, tocmai pentru a izbuti să termin cît mai repede, căci tare mai tînjesc să mă văd cu voi.

SCRISOAREA a XX-a

Nu am expediat ultimele scrisori atît de curînd cum speram, dragii mei părinți, pentru că John (fie că stăpînul are sau nu încredere, nu pot să știu) a fost trimis la doamna Davers, în locul lui Isaac, care se ducea, de obicei, acolo și nu puteam să fac apel la Isaac și nici să am încredere în el, deși este foarte politicos cu mine. Așa că m-am văzut obligată să aștept pînă cînd s-a întors John.

¹ *Mrs.* (doamnă), urmat de prenume, era considerat un termen mai respectuos pentru o tinăra fată, decît *Miss* (domnișoară).

Nu voi mai avea, probabil, ocazia să trimit vreo scrisoare curînd ; ştiu totuşi că voi păstraţi scrisorile mele şi le citiţi din nou şi din nou (aşa mi-a spus John), după ce v-aţi terminat lucrul (bunătatea vă face să iubiţi atît de mult tot ceea ce vine de la biata voastră copilă) şi cum s-ar putea să am oarecare plăcere şi eu citindu-mi slova, atunci cînd voi fi cu voi pentru a-mi reaminti prin ce am trecut şi cît de mare a fost milostenia cerească cu mine (ceea ce sper că-mi va întări mai departe bunele hotărîri ca să nu ajung obligată să mă condamn singură mai apoi, din cauza conduitei mele proaste) ; pentru toate aceste motive, voi scrie cînd voi avea timp şi se va mai întîmpla cîte ceva, trimiţîndu-vă epistolele mele, de se va ivi un prilej. Chiar dacă nu scriu, de fiecare dată, cum ar trebui, ca formă, sînt sigură că veţi şti, întotdeauna, că nu se datoreşte unei lipse de obligaţie filială. Voi începe acum, acolo unde mă oprisem, la convorbirea dintre mine şi doamna Jervis, cînd ea vroia să mă convingă a cere să rămîn.

Am pus în aplicare un proiect, necunoscut doamnei Jervis. M-am gîndit, în sinea mea, cu vreo două zile în urmă. Iată, mă întorc acasă la tata şi la mama şi nu am nimic să-mi pun pe spate, potrivit pentru situaţia mea, căci cum ar fi arătat biata voastră fiică cu jupoane de mătase¹ şi fişiuri din batist, cu pantofi brodaţi care au aparţinut stăpînei. Toate acestea, în scurt timp, aveau să pară ca nişte vechituri bune de aruncat la gunoi şi eu la fel, pentru că le purtam. Iar oamenii ar fi spus, căci cei săraci sînt tot atît de invidioşi ca şi bogaţii :

— Ia, priviţi-o, pe fiica lui Andrews, întoarsă acasă de la locul ei minunat, cît e de împopoţonată ! Şi cît de bine se potrivesc straiile acestea cu sărăcia părinţilor ei ! Chiar dacă aş cumpăra haine din stofă ţesută în casă,

¹ *Silken petticoats*, jupoanele din mătase reprezentau un obiect foarte important în îmbrăcămîntea femeilor. Acestea erau purtate sub o altă fustă deschisă în faţă.

cum aş arăta în ele ? Poate ar fi mai nimerite o rochie din mătase şi un jupon dintr-un material din lînă şi in. M-am gîndit că cel mai bine era să mă văd echipată cu straie convenabile pentru situaţia mea, deşi vor părea, probabil, mai sărăcăcioase decît cele cu care fusesem deprinsă ; îmi vor servi totuşi cînd voi fi acasă.

Aşa cum spuneam, fără a scoate nici un cuvînt, am cumpărat de la familia fermierului Nichols, un material ţesut în casă, de o culoare închisă pentru a-mi face o rochie şi două jupoane. Le-am pus nişte garnituri din stambă colorată şi imprimată păstrate mai demult. Aveam o haină dintr-o ţesătură din mătase cu păr de cămilă ce mi s-a părut că ar merge. Am cumpărat şi două flanele de purtat pe dedesubt, nu tot atît de bune ca cele fine ale mele, erau însă călduroase. M-am gîndit că ar putea fi folositoare, dacă vreun vecin ar avea nevoie să mă duc să-l ajut la muls, căci sînt hotărîtă să fiu binevoitoare cu toţi cei din jur şi sper să mă pot face iubită şi acolo de toată lumea, ca şi aici.

Am găsit un material bun, mai ieftin şi am cusut dimineaţa şi scara, cînd nu mă vedea nimeni, două halate pentru mine şi mai am material pentru două cămăşi şi două halate pentru dumneata şi mama, iar cînd vin acasă le voi termina şi vă voi vedea să le primiţi.

Am cumpărat de la un negustor ambulant două bonete destul de drăguţe, o pălărie mică de pai şi o pereche de mitene, două perechi de ciorapi albaştri cu broderii care par eleganţi şi doi coţi de panglică neagră pentru mineci şi pus la gît. Iar cînd le-am adus toate acasă m-am uitat de mai multe ori la ele, căci trebuie să ştiţi că deşi dorm cu doamna Jervis, am mica mea cămăruţă, pentru îmbrăcăminte ; acolo nu intră nimeni în afară de mine. Vedeţi că m-am gospodărit bine de am izbutit să economisesc atîta bani : Buna mea stăpînă îmi dădea întotdeauna cîte ceva.

Am socotit că eram cu atât mai obligată să procedez astfel, pentru că fiind concediată din pricina a ceea ce stăpînul meu numea lipsă de supușenie, el se aștepta la alte recompense, din partea mea, pentru darurile lui, decît aș fi intenționat să-i dau eu, așa că m-am gîndit ca să las acolo, cînd plec, tot ce mi-a dăruit.

Nu te mai preocupa de cele patru guinee și nu te împrumuta ca să le pui la loc ; mi-au fost doar date împrună cu cîtiva arginți, după cum ți-am spus, ca o remunerație, fiind bani pe care doamna îi avea asupra ei cînd a murit. Cum nu mă aștept la nici o leafă, mă gîndesc că toți acești bani i-am meritat în cele patrusprezece luni de cînd s-a prăpădit doamna ; biata de ea mi-a plătit mai mult decît trebuie cu învățătura și alte fapte de bunăvoință față de mine. Dacă ar fi trăit, nu s-ar fi întîmplat nimic din toate astea. Dar trebuie să fiu recunoscătoare că nu-i mai rău. Toate lucrurile se vor schimba în bine, asta-i credința mea.

Așa cum am spus, mi-am făcut o nouă haină mai potrivită și tînjesc să apar în ea mai mult decît am vrut să port alte haine noi vreodată în viața mea. În curînd, voi fi cu voi și cu sufletul împăcat. Dar acum sînt obligată să întrerup. Vine doamna Jervis.

SCRISOAREA a XXI-a

Vă voi povesti acum cele petrecute între doamna Jervis și mine. Văzîndu-mă ușurel agitată, cînd a intrat, mi-a spus că spera să nu fie cumva nedorită. Nu-i plăcea să mă știe așît de mult timp singură.

— Întotdeauna mă bucur să o văd pe draga doamnă Jervis, am declarat eu.

— Am vorbit foarte mult cu stăpînul despre tine, mă anunță ea.

— Îmi pare rău că mi se dă atîta atenție și că persoana mea constituie subiect de discuție pentru el.

— O, răspunse ea, nu trebuie să-ți spun totul, să știi însă că îți dă mai multă atenție decît crezi.

— Sau decît aș dori, am replicat eu, căci a fi importantă pentru el înseamnă că nu mai sînt pentru mine și nimeni altcineva. Dar presupun, am continuat eu, că mă consideră importantă pentru că l-am jignit și că n-a putut prosti o biată fetișoară ca mine. O palmă trasă mîndriei și situației lui, la care nu se aștepta și nu știe cum să-i facă față.

— S-ar putea să ai dreptate, dar află, Pamela, că este foarte supărat pe tine, te consideră perversă și se miră de propria lui nebunie, că te-a luat atît de mult în seamă. Era dispus să fie cît mai binevoitor în amintirea dragostei, pe care ți-o purta maică-sa, și a recomandării sale. Avea cele mai bune gînduri față de tine, dacă ai fi știut cum să te porți. Dar și-a dat seama că prea multă atenție...

— Prea multă atenție, într-adevăr, doamnă Jervis, am spus eu. Credeți oare că mi-aș fi uitat îndatoririle ca slujnică, dacă el nu și le-ar fi uitat pe ale lui ca stăpîn ?

— Spune că trebuie să pleci, reluă ea, căci crede că-i va dăuna reputației, dacă te-ar ține, dar ar dori (nu sufla nici un cuvînt pentru nimic pe lume, Pamela) să cunoască o doamnă din înalta societate care să fie ca tine și s-ar căsători cu ea chiar miîne.

Cred că m-am înroșit toată, dar am zis :

— Ei, bine, dacă aș fi acea doamnă din societate, iar el ar continua să fie bătăran, așa cum a făcut-o, de două ori cu mine, nu știu dacă m-aș mărita cu el, căci o femeie care suportă o insultă nu este demnă să fie soția unui gentleman, și nici pe el nu l-aș considera ca atare. Dar, dragă doamnă Jervis, acum sînt mai speriată ca ori-

cînd. Te rog din suflet, nu te mai gîndi să mă convingi a cere să rămîn. Ca să-mi spui că stăpînul mă place, cînd ştiu ce scopuri urmăreşte, este total neplăcut pentru urechile mele şi nu o să mă simt în siguranţă, pînă nu voi fi cu părinţii mei.

A fost puţinţel supărată pe mine, pînă am asigurat-o că nu am nici cea mai mică reţinere faţă de ea, ci mă simt liniştită avînd protecţia şi prietenia ei.

Şi astfel am pus capăt discuţiei pentru cîtva timp.

Sper să termin această jachetă în două zile, după care mai am de isprăvit ceva lenjerie fină şi apoi o să vă anunţ cum urmează să vin, căci ploaia va face ca drumul să fie neplăcut, dacă merg pe jos. Dar poate voi găsi un loc în trăsură cu un cal a fermierului Nichols care se duce la tîrg, de două ori pe săptămînă, cu soţia şi fiica. Ştii că este la distanţă de zece mile în sus, pe drumul nostru. Dar sper să vă spun mai mult.

P.A.

SCRISOAREA a XXII-a

Toţi tovarăşii mei, slujitorii, au auzit că aş pleca, dar nu-şi pot imagina pentru ce. Doamna Jervis le spune că mama şi tata îmbătrînind, au nevoie de mine, şi trebuie să mă duc să le alin bătrîneţile. Dar par a nu crede că acesta ar fi motivul, pentru că feciorul l-a auzit pe stăpîn întrebîndu-mă foarte aspru, pe cînd treceam pe lîngă el, la intrarea din hol, cît aveam să mai stau şi mi-a zis apoi că sînt leneşă, fiindcă am mai multă grijă de pana mea decît de ac. Lucruri de nimic pentru un gentleman ca el, să spună şi să întrebe, dacă nu ar fi fost un motiv.

Cînd a intrat în încăperea unde se afla Jonathan şi a dat cu ochii de el a părut uimit.

— Ce faci aici, l-a întrebat ?

Acesta a rămas descumpănit, dealtfel ca și mine, căci niciodată nu mi s-a adresat cineva atât de aspru. M-au podidit lacrimile și am plecat atunci din calea lor, îndreptându-mă către doamna Jervis, căreia m-am jeluît.

— Dragostea, bat-o vina, replică ea, îi face pe oameni să apară sub atâtea chipuri, unele fiind așa de depărtate de inimile lor.

Și de atunci cînd unul, cînd altul tot șușoteau.

— Vă rugăm, doamnă Jervis, spuneți-ne ce se aude, o s-o pierdem *pe doamna Pamela* ? așa cum mă numeau ei întotdeauna. Ce a făcut ? Și apoi, ea le povestește cele de mai sus, că mă întorc la voi acasă.

Stăpînul a intrat chiar atunci ca să vorbească cu doamna Jervis, despre unele treburi gospodărești, avînd pe cineva la masă miine. M-am ridicat în picioare și cum plînsesem din pricina asprimei lui, cînd îl întîlnisem puțin mai înainte, am întors capul.

— N-ai decît să-ți întorci fața blestemată. Doamnă Jervis, cît o să mai lucreze la jiletcă ?

Fața blestemată, ce cuvinte mai erau și acestea ?

— Domnule, am grăit eu, dacă ați fi vrut, aș fi luat-o cu mine și ar fi putut fi acum gata, dar o voi termina cît mai repede și voi pleca din casa dumneavoastră și vă voi scuti privirile de o făptură atât de urîă.

— Doamnă Jervis, zise el, (fără a-mi adresa nici un cuvînt) cred că această fetișoară nemernică are puteri de vrăjitorie, căci farmecă tot ceea ce i se apropie. Te face chiar și pe dumneata care ar trebui să știi bine ce este lumea, să o crezi un înger al luminii.

Am spus că vreau să plec, întrucît cred că ar fi dorit să cer să rămîn mai departe, la locul meu, în ciuda cuvintelor lui aspre și a furiei care-l cuprinsese. Atunci îmi zise :

— Rămii pe loc ! Stai aici, stai aici unde îți poruncesc, și mi-a tras mîna de m-au durut încheieturile.

Părea că ar fi vrut să-mi spună ceva, dar izbucni dintr-o dată și strigă :

- - Pleacă !

Am ieșit în goană din cameră. Așa cum mi-a spus mai apoi doamna Jervis a vorbit foarte mult cu ea și a declarat că-i părea rău de cele glăsuite în prezența lui Jonathan.

Trebuie să știți că Jonathan, feciorul nostru, bun și serios, este un om foarte cinstit. Grăbindu-mă în jos pe scări, din încăperea unde se aflau stăpînul și doamna Jervis, am dat peste el în salon. Mi-a cuprins mîna cu ambele mîini, dar într-un fel mult mai amabil decît a făcut-o stăpînul și mi-a spus :

— Ah, dulce, dulce, doamnă Pamela ! Ce-am auzit chiar acum ? Îmi pare rău din adîncul sufletului. Dar sînt sigur că oricine poate fi vinovat, însă, nu dumneavoastră.

— Vă mulțumesc, domnule Jonathan. Dar aveți grijă să nu fiți văzut vorbind cu una ca mine, ca să nu vă pierdeți locul. Mi-au dat și mie lacrimile, m-am strecurat însă repede din cameră ca să nu fie văzut că mă compătimește.

Iar acum vă voi da un exemplu cît de mult mă bucur de simpatia domnului Longman, administratorul nostru. Terminasem de scris scrisoarea, dar îmi pierdusem pana, atunci am intrat în biroul său, rugîndu-l să-mi dea un toc și două, trei foi de hîrtie.

— Tot ce-ți poștește inima, drăguța mea.

Mi-a oferit trei tocuri, cîteva discuri folosite pentru sigilarea scrisorilor, ceară și douăsprezece coli de hîrtie. Apoi, s-a sculat de la biroul lui, unde tocmai seria ceva și mi-a spus :

— Aș vrea să schimb un cuvînt sau două, dulcea și mica mea stăpînă (căci așa mă numesc adesea acești doi oameni vîrstnici ; bănuiesc că țin la mine). Am auzit știri cam proaste, că ai să ne părăsești, sper să nu fie adevărat.

— Da, așa este domnule, dar am tot nădăjduit că nu va fi cunoscut pînă cînd voi pleca.

— Ce duh necurat îl roade pe stăpînul nostru de la un timp ? Nu am văzut o asemenea schimbare la cineva niciodată în viața mea. Toată lumea îl enervează, nu-i mai place nimic și, după cum îmi spuse Jonathan, s-a arătat foarte supărat mai adineauri pe dumneata. Ce-ai putut să-i faci, ce crezi ? Mă tem că doamna Jervis pe care o știu ca pe o femeie bună este totuși dușmanul dumitale.

— Doamna Jervis, am replicat eu, este o femeie bună și, după tata și mama, persoana la care țin cel mai mult pe lumea asta.

— Ei, bine, atunci înseamnă că e mai rău. Să-ți spun eu. Ești foarte drăguță, prea blînda mea stăpînă, prea virtuoasă. Ah, n-am ghicit oare ?

— Nu, bunule domn Longman, am spus eu, nu vă închipuiți nimic greșit despre stăpînul meu ; este supărat și furios pe mine, e drept, dar s-ar putea să-i fi dat ocazia și pentru că prefer să mă duc la părinții mei decît să rămîn aici ; se vede că mă socotește nerecunoscătoare. Dar știți, mîngierea pe care o afli lingă părinți este lucrul cel mai de preț pentru un copil iubitor.

— Iată, asta-i calitatea desăvîrșită ce ți se potrivește, cunosc însă lumea și oamenii prea bine ; dar trebuie să aud, să văd și să nu spun nimic. Îți doresc numai binele oriunde te vei duce.

Am plecat făcînd o reverență și mulțumindu-i.

Dragă mamă și tată, vă veți gîndi că e plăcut să fii atît de iubit. Cu cît e mai bine cînd reușești să ai un bun renume, să fii integru, să primești cuvinte bune de la fiecare, cu excepția unuia, decît să faci plăcere aceluia, iar toți ceilalți să-ți devină dușmani și, în plus, să mai fii și o făptură nemernică ?

Rămîn a voastră etc.

SCRISOAREA A XXIII-a

Azi am avut la masă o mulțime de domni și doamne de văză, din vecinătate și stăpînul le-a făcut o primire aleasă. Isaac, domnul Jonathan și Benjamin au servit la masă. Isaac a informat-o pe doamna Jervis că doamnele vor veni în curînd să viziteze casa, fiind, mai ales, curioase să mă vadă și pe mine, căci au spus, cică, stăpînului, glumind :

— Ei, bine, domnule B., umblă vorba că aveți o slujnică, o frumusețe de fată și ne-am hotărît să o vedem înainte de a pleca.

— O veți onora prea mult, doamnelor, grăi el. Fetișcana e destul de chipeșă, dar nu chiar o asemenea frumusețe cum spuneți dumneavoastră. Așa după cum știți, a fost camerista mamei. Părinții ei fiind oameni foarte nevoiași, mama, pe patul de moarte, mi-a lăsat-o în grijă. Este *tînără* și orice e *tînăr* e *frumos*.

— Da, da spuse una dintre doamne, așa-i. Dar chiar dacă mama nu o recomandă cu atîta căldură, frumusețea are întotdeauna merite ; nu mă îndoiesc, că unui gentleman atît de ales, așa cum sînteți considerat, nu i-ar fi trebuit nici un îndemn ca să fie generos.

Au rîs cu toții de stăpîn, se pare că a rîs și el, pentru a fi în ton cu ei, dar apoi a zis :

— Nu știu cum este, dar eu văd altfel decît ceilalți, căci am auzit vorbindu-se despre frumusețea ei mai mult decît cred că merită. E destul de bine, așa cum spuneam, dar calitatea cea mai mare avută rămîne de a fi smerită, cuviincioasă și loială. Toți ceilalți slujitori o iubesc. Menajera mea, cu deosebire, ține foarte mult la ea și știți că doamna Jervis este o femeie cu discernămint. Cît despre Jonathan aici prezent și bunul și bătrînul meu administrator, Longman, dacă ar fi mai tineri, mi s-a spus că s-ar da în foc pentru ea. N-am dreptate Jonathan ?

— Pe cîntea mea, domnule, răspunse Jonathan, nu am văzut încă pe cineva asemenea și toată lumea din jurul dumneavoastră este de aceeași părere.

— Ați auzit, doamnelor ? întrebă stăpînul.

— Ei, bine, grăiră doamnele, o să facem o vizită doamnei Jervis în curînd și sperăm să vedem și noi această perlă.

Bănuiesc că vor veni. O să vă povestesc restul curînd. Aș vrea să vină și să plece. De ce oare trebuie să facă din mine un subiect de distracție ?

Ei, bine, alesele doamne au vizitat-o pe doamna Jervis în biroul ei, acesta fiind pretextul. Dacă aș fi putut, aș fi dispărut ; m-am strecurat în cămăruță, fără ca ele să mă vadă.

Erau patru, doamna Arthur de la casa mare, albă de pe deal, doamna Brooks, domnișoara Towers (i se spune domnișoară, fiind de una singură, dar trebuie să aibă vreo treizeci de ani bătuți), iar cealaltă, o contesă, purtînd un nume cam greu de ținut minte.

Acum, dacă nu vă plictisesc, o să vă prezint o mică descriere a acestor patru doamne, căci de pe cînd nu aveam bine doisprezec ani, știu că vă plăceau descrierile mele.

Doamna Arthur este o persoană drăgălașă, cu tendință spre îngrășare, dar agilă, avînd trăsături plăcute, deși puțin cam bărbătești, după părerea mea. Are aerul unei persoane de viță aleasă și parcă așteaptă să fie tratată ca atare. Dovedește o degajare în comportare și o prezență de spirit în toate acțiunile ei, rămînînd total nepăsătoare față de imperfecțiunile sale care nu lipsesc. Se spune că este iute din fire chiar în micile împrejurări din familie și îi amintește, din cînd în cînd, soțului ei că nu are o origine tot atît de bună ca a ei, deși și el se trage dintr-o familie de boieri de vază. Cît despre strămoșii doamnei Arthur, se pare că nu au fost înnobilați decît cu două

domnii în urmă¹. Dar, în general, are o fire bună. După ce i-a trecut minia, devine familiară chiar și cu inferiorii săi. Doamna Jervis spune că doamna Davers este încă și mai aprigă, dar posedă mai multe calități, fiind și mult mai generoasă. Domnul Arthur este gentlemanul tipic, cu trăsăturile specifice, în primul rînd, bind serios, așa cum fac toți gentlemenii din jur, cu excepția stăpînului meu, care nu are acest viciu. Știu că nu are alte vicii mai rele, ceea ce doresc atît pentru binele lui, cît și pentru al meu. Dar să lăsăm asta, pentru moment.

Doamna Brooks descinde dintr-o familie bună, deși nu sînt oameni cu o deosebită poziție socială, dar are tot atît de multă mîndrie ca și cum ar fi. Pot să-mi dau seama de aceasta după privirile disprețuitoare pe care le aruncă. Este înaltă, subțire, cu un aspect respingător. Se uită la mine de sus, cu mult dispreț. Totuși, în familia ei este considerată a avea o natură bună. Nu vorbește prea mult și vrea să pară o persoană cu mare discernămint. Soțul ei se arată cumsecade, se crede om de duh și tot glumește cînd este vorba de lucruri serioase și, mai cu osăbire, cînd se poartă discuții despre căsnicii, acesta fiind subiectul lui principal de glumă, cînd soția nu este în apropiere. Și unii consideră că are umor. Îmi amintesc de spusele bunei mele stăpîne : „Are umor cine își ia libertatea să spună ceea ce ar șoca pe alții să gîndească“.

Contesa nu este numai nobilă prin căsătorie, ci și prin naștere. Dar oare nu vă mirați să mă vedeți scriind atîta despre familie și naștere ? Nu am avut niciodată vreun motiv să mă preocupe așa ceva și, după cîte mă știu, nici nu am prețuit cîndva aceasta, ci dimpotrivă, cred la fel cu poetul pe care l-am auzit citat, că VIRTUTEA este

¹ În prefața la prima ediție a romanului, Richardson arată că acțiunea se petrece între 1717 și 1730, în timpul domniilor lui George I și al II-lea, deci înnobilarea a avut loc în anii lui William al III-lea.

*singura noblețe*¹. Dar, ce-i drept, pînă și noi cei de jos, cînd ajungem în familii nobile, sîntem intoxicați cu această vanitate și dacă nu ne putem făli cu a noastră proprie, ne mîndrim uneori, cu aceea a celor mai mari ai noștri. Cit despre mine, nu pot să nu zîmbesc, cînd mă gîndesc la ineptia persoanelor, chiar cele mai alese, care prețuiesc meritele strămoșilor, mai mult decît cele proprii. Poți crede doar că își dau seama că nu au altceva cu ce să se laude.

Este ciudat cum îmi umblă gîndurile fără încetare ! Dar să mă întorc la portretul contesei și nu mă socotiți prea îndrăzneată că-mi iau asemenea libertăți cu cei superiori mie. Înălțimea-sa nu e chipeșă, totuși, are o privire afabilă, încît nu poți, văzînd-o, decît să o respecti. Dar totuși, în ciuda acestei înfățișări afabile, are un aer care dovedește că nimic parcă nu ar putea-o speria. Nu știu cum stau lucrurile, dar mi se pare că una din trăsăturile principale ale frumuseții feminine, a dispărut de pe chipurile doamnelor, azi, căci nu mai știu cum să roșească ; rîd însă de o făptură inocentă care roșește, socotind-o rustică și needucată (cum le-am auzit nu o dată). Spun glume cu dublu înțeles, în mod foarte liber, ca și bărbații. Dar oricît s-ar mîndri cu acest umor, considerîndu-l o dovadă a inteligenței lor, nu le face nici o cinste sufletului, căci nu se zice că : *din prisosința inimii grăiește gura*. Soțul contesei (nu știu cum de i-am uitat titlul) se pare că este un om rău, un soț rău, iar înălțimea-sa duce un trai foarte nefericit cu el. Toată lumea o știe, dar fiind lord, rămîne mai presus de opinia lumii. Cu adevărat, dragii mei părinți, nu am auzit încă de o pereche mai fericită decît voi, deși trudiți atît de greu pentru o existență mizeră. Dar Providența dă unora un lucru și altora altul. Nimeni nu *are totul*. Vouă,

¹ Citat incorect. „Numai virtutea este adevărata noblețe“, *Satira* a VIII-a de Juvenal 1693 ; poetul este George Stepney.

dragă tată și mamă, vi s-a dat mulțumirea și aceasta e mai mult decît toate bogățiile de pe lume.

Cît despre domnișoara Towers, ea le întrece pe toate doamnele din vecinătate, iar conversația sa este deopotrivă jinduită de bărbați și de femei, căci se spune că nimeni nu se plictisește, în tovărășia sa.

Ea are întotdeauna ceva elegant și vesel de povestit fiecăruia și, în orice ocazie, așa încît, chiar dacă ar vorbi despre un lucru de nimic (și am îndrăzneala să declar că, de multe ori, așa obișnuia cînd venea în vizită la doamna mea) toți din jur au o asemenea părere despre ea, încît sînt pregătiți să rîdă și să o aplaude, chiar înainte de a deschide gura. Și-i de familie, cum, de fapt, este întreaga societate de aici. Unii îi spun chiar *lady*, dar, într-adevăr, știți, noi oamenii simpli sîntem deprinși să dăm acest titlu tuturor celor aleși. Domnișoara Towers este bine făcută, degajată în comportarea ei și nu are nici o trăsătură urită, luată în parte; totuși, nu știu cum se întîmplă, de fapt, dar par că nu ar fi bine puse împreună, dacă pot să mă exprim așa. S-a vorbit că *Squire Martin*, acel crai, de la Grove și această doamnă erau să se căsătorească, dar l-a refuzat din pricină că este un stricat, căci deși ea vorbește foarte liber și nu poate să nu fie ironică, totuși, rămîne o femeie virtuoasă, cu o ținută morală, cel puțin. Dar cît m-am întins cu scrisul! Este timpul să mă întorc la vizita lor la doamna Jervis.

Au intrat în cameră cu mult zgomot, rîzînd din toată inima de ceva ce spusese domnișoara Towers, în timp ce venau. Cînd le-a văzut, doamna Jervis s-a ridicat în picioare:

— Doamnă Jervis, ce mai faci? Uite, am venit să te vedem cum o duci, spuse una dintre doamne.

— Vă sînt foarte recunoscătoare, doamnele mele, răspunse doamna Jervis.

— Dar, grăi contesa, nu am venit numai să ne intereseăm ce face doamna Jervis. Am venit să vedem în plus și o raritate.

— N-am mai văzut-o de doi ani pe Pamela stăpînei dimitale și mi se spune că s-a făcut nemaipomenit de drăguță, zise doamna Arthur.

Atunci aș fi dorit să nu fi fost în cămăruță, căci după ce am ieșit de acolo au știut că le-am auzit. Dar am văzut adesea că oamenii timizi sînt stăpîniți de un anumit sentiment malițios față de ei înșiși și adesea ajung să se facă și mai mult de rușine, străduindu-se să evite emotivitatea.

— O, da, grăi doamna Jervis, Pamela a devenit într-adevăr foarte drăguță. Este chiar acolo în cămăruță, Pamela, rogu-te, vino încoace !

Am ieșit roșie la față și ele au suris una alteia. Contesa mi-a luat mîna :

— Cu adevărat, binevoi să spună, cele auzite nu au fost deloc exagerate, vă asigur. Nu te rușina, copilă, (și mă privi drept în față). Aș vrea să am un asemenea chip și să mă rușinez și eu.

Doamna Arthur adăugă :

— Vai, buna mea Pamela, sînt și eu de aceeași părere cu înălțimea-sa, nu te rușina atît, deși la drept vorbind, roșeața îți stă bine. Cred că răposata ta stăpînă a făcut o alegere bună luîndu-și o asemenea cameristă. Ar fi fost tare mîndră de tine, căci te lăuda mereu, dacă ar fi trăit pînă acum.

— A, draga mea, zise doamna Brooks, crezi oare că un fiu atît de ascultător ca vecinul nostru, care întotdeauna a admirat ceea ce-i plăcea maică-sei nu se mîndrește cu această fată atît de frumușică, cu toate cele spuse la masă ?

Se uita cu o expresie așa de zeflemitoare. Nu pot s-o sufăr.

Domnișoara Towers, cu aerul ei obișnuit degajat, interveni :

— Ei, bine, doamnă Pamela, nu aș putea spune că-mi plăci tot atît de mult ca celorlalte doamne ; dacă aș avea un soț, nu mi-ar păsa de-ai fi slujnica mea, să te am pe tine și pe stăpînul tău în aceeași casă împreună.

După aceea, toate s-au pornit pe râs.

Sînt mărite doamne, tată, și ele pot spune orice.

Domnișoara Towers grăi mai apoi :

— Poate această drăgălașă cadră să vorbească, doamnă Jervis ?

Pot să jur că are ochi vii și grăitori ! O, mică ștrengă-riță, adăugă ea și mă bătui ușurel cu palma pe obraz. Pari făcută să distrugi sau să fii distrusă !

— Ferească Dumnezeu, doamnă, nici una nici alta. Vă rog să-mi dați voie să mă retrag, căci sentimentul pe care-l încerc, al lipsei mele totale de valoare, mă face să fiu necorespunzătoare în fața unor asemenea prezențe.

Am plecat apoi, făcînd cîte o reverență din cele mai bune fiecărei doamne, și în timp ce mă retrăgeam, domnișoara Towers declară :

— Frumos spus ! iar doamna Brooks adăugă :

— Ați văzut ce forme are, nu mi-a fost dat să văd pînă acum o asemenea siluetă și un astfel de chip. Trebuie să se tragă dintr-un neam mai bun decît mi-ați spus.

S-au dus la stăpînul meu atît de pline de mine, încît cu greu le-a suportat, dar cum laudele lor nu erau în privința reputației mele, sînt sigură că nu mă mîndresc cu ele deloc și mă tem că nici nu o să-mi îmbunătățească situația. Această întîmplare constituie, pentru mine, un motiv în plus să doresc să mă văd plecată din această casă.

Azi e joi dimineață și sper ca joia viitoare să o pornesc, căci mi-am terminat treburile și stăpînul e tare supărat ! Regret că supărarea lui mă afectează atît și pe mine. Dacă vreodată a avut sentimente de bunătate pentru mine, de dragul maică-sei, bănuiesc că acum mă urăște, din adîncul inimii.

Nu e oare ciudat ca dragostea să fie atît de aproape de ură ? Dar dragostea aceasta nemernică nu e ca dragostea virtuoasă, nu încape îndoială. Cît ar fi crescut această ură dacă ar fi întîlnit o cedare josnică !

Cît de fericită sînt cã am fost concediatã împreună cu
acea dragã tovarășã a mea *inocența* ! Fie sã-mi rãminã
întotdeauna tovarășã. Și de vreme ce nu sînt sigurã de
forța mea, dar doresc sã evit ispita, sper cã voi avea
ajutorul divin.

Iertați-mã, cã repet, în aceastã scrisoare, o parte din
rugãciunea mea. Datoresc totul pioșeniei lecțiilor voastre
prea bune, dragii mei pãrinți, dragii mei pãrinți *sãrmani*.
Rostesc acest cuvînt cu plăcere, cãci *sãrãcia* voastrã este
mîndria mea, iar integritatea voastrã trebuie sã-mi fie
de model.

De îndatã ce voi lua masa, îmi voi pune veșmintele cele
noi. Abia aștept sã mã îmbrac cu ele. Știu cã o voi sur-
prinde pe doamna Jervis, cînd mã va vedea astfel îmbrã-
catã, cãci nu o sã-i arãt decît dupã ce mi-am terminat
toaleta. John s-a întors și vã voi trimite în curînd cîte
ceva din cele ce v-am scris. Am aflat cã pleacã dimineața
devreme, așã cã închei aici rîndurile mele. Rãmin

Fiiica voastrã cea mai ascultãtoare.

Nu vã pierdeți timpul ieșind în întîmpinarea mea,
pentru cã sînt atît de nesigurã cînd voi sosi. E neplăcut,
dacã, într-un fel sau altul, nu izbutesc sã gãsesc un mijloc
de transport. S-ar putea ca stãpînul sã nu-i dea voie lui
John sã mã aducã. John e plin de grijã și un om cinstit
și voi îl cunoașteți tot atît de bine ca și mine, iar el vã
iubește pe amîndoi.

SCRISOAREA a XXIV-a

Cît voi sta aici vã voi scrie, chiar dacã nu aș avea
nimic decît prostioare, cãci știu cã vã distrați noaptea cu

ceea ce vă scriu, pentru că îmi aparține. John îmi povestește cît de mult tinjiți să mă vedeți acasă, dar zice că v-ar fi spus că el speră să se întîmple ceva pentru a zădărnici întoarcerea mea.

Îmi pare bine că nu ați discutat cu el motivele plecării mele, căci dacă ceilalți slujitori ar ghici pricina ar fi mai bine decît să știe de la mine sau de la voi. Sint însă, cu adevărat, îngrijorată că, stăpînul trebuie să fie atît de preocupat de o biată ființă ca mine, căci în afară de faptul că nu mă suferă, firea lui este, cu totul, schimbată. Încep chiar să cred spusele doamnei Jervis că mă place și nu-și poate înăbuși acest sentiment, și asta îl irită atît.

Nu mă socotiți îndrăzneată și înfumurată, căci, în realitate, este mai mult îngrijorarea mea în joc, decît mîndria să văd un asemenea boier coborîndu-se el însuși în ochii slujitorilor săi pentru mine. Dar acum trebuie să vă povestesc despre rochița mea nouă.

Și astfel, după ce am luat masa sus, m-am dus și m-am încuiat în cămăruță. Acolo m-am îmbrăcat cît am putut mai bine în noile mele veșminte. Mi-am pus capelina obișnuită, dar cu o fundă verde și rochia din materialul țesut în casă și juponul, pantofii simpli din piele, din aceea piele căreia i se zice spaniolă, o eșarfă de muselin, iar, în jurul gîtului, panglica din mătase neagră, în locul colierului francez dăruit de stăpîna, mi-am scos cerceii, iar, cînd am fost gata îmbrăcată, mi-am luat în mînă pălăria de pai cu cele două panglici verzi și m-am uitat la chipul meu în oglindă foarte mîndră. Ca să vă spun adevărul, nu m-am plăcut niciodată în viața mea ca atunci.

O, ce plăcere să umbli cu inocență, libertate și resemnare. Cu adevărat nu-i nimic asemănător. O ființă umilă, o văd prea bine, nu poate avea nici o dezamăgire prea mare, să lăsăm roata vieții să se învîrte în voie, de la sine.

Așa că m-am dus jos să o caut pe doamna Jervis să văd cum mă place. Cînd coboram scările, m-am întîlnit cu Rachel, fata din casă, mi-a făcut o reverență. pînă la

pămînt, am văzut că nu m-a recunoscut, am zîmbit și m-am dus spre camera de zi a menajerei. Acolo, buna doamnă Jervis stătea aplecată asupra lucrului. Și nu o să credeți, la început, nu m-a cunoscut. S-a ridicat în picioare și-a scos ochelarii și a zis :

— Ai treabă cu mine tînăro ?

Am izbucnit în rîs și am rostit :

— Hei, doamnă Jervis, cum ? Nu mă mai cunoști ? A rămas uimită, privindu-mă din cap pînă în picioare.

— Ce-i cu tine ? Mă surprinzi. Pamela astfel metamorfozată ? Ce s-a petrecut ? De unde această transformare ?

Și s-a întîmplat că tocmai atunci și-a făcut apariția stăpînul, eu fiind cu spatele la el, a crezut că e vreo străină care vorbește cu doamna Jervis. S-a retras și nu a auzit-o cum l-a întrebat dacă are vreo poruncă pentru ea. M-a întors de jur împrejur și i-am arătat toate veșmintele mele pînă la ultimul jupon, iar apoi, așezîndu-se spuse :

— Ce-i cu asta, sînt plină de uimire, trebuie să stau jos. Ce poate însemna toată această poveste ?

I-am spus că nu am veșminte potrivite pentru situația mea cînd mă întorc acasă, așa că era mai bine să o încep de pe acum, deoarece urma să plec în curînd, încît toți tovarășii mei de muncă vor putea vedea că știu cum să mă adaptez situației la care mă întorceam.

— Ei, bine, spuse ea, încă nu am cunoscut pe cineva ca tine. Dar peste această tristă pregătire pentru plecare (căci acum văd bine că este foarte serios) nu știu cum am să trec. O, draga mea Pamela, cum să mă despart de tine ?

Stăpînul a sunat, eu m-am retras, iar doamna Jervis a pornit spre el. Se pare că i-a spus :

— Venisem ca să te anunț că voi pleca în Lincolnshire și poate și la lordul Davers și voi lipsi cîteva săptămîni. Dar spune-mi, te rog, ce fetișoară drăguță era cu dumneata ?

Mi-a spus că a zîmbit și l-a întrebat dacă nu știa cine era.

— Nu, zise el, nu am văzut-o niciodată pînă acum. Nici fermierul Nicholos, nici Brady nu au fete atît de arătoase și elegante, nu-i așa ? Deși nu i-am văzut fața.

— Dacă nu vă supărați, o voi aduce în fața dumnea-voastră, căci cred că o întrece pe Pamela noastră.

— Nu e cu putință, a avut bunăvoința să spună, dar dacă poți găsi un motiv adu fata aici !

Nu i-am mulțumit pentru asta, așa după cum i-am spus mai tîrziu, căci mi-a pricinuit o mulțime de necazuri, ca și supărare, după cum veți auzi.

A venit la mine și mi-a spus că trebuie să mă duc cu ea la stăpîn.

— Dar, pentru numele lui Dumnezeu, lasă-l să te descopere, căci nu te știe că ești tu.

— Pfui, doamnă Jervis, am spus eu, cum poți să-mi faci una ca asta ? Și în plus, pare prea ușuratic atît pentru mine, cît și față de el.

— Ascultă ce-ți spun, intră în cameră și te rog nu te dezvălui, pînă cînd te descoperă.

Așa că am intrat, netoata de mine. Trebuie că am fost văzută de el altă dată, dacă nu atunci. Doamna Jervis m-a pus să-mi iau pălăria de pai în mînă.

Am făcut o reverență, dar nu am scos un cuvînt. Sînt sigură că m-a recunoscut imediat, de îndată ce mi-a văzut fața, dar era tot atît de viclean ca și Lucifer. S-a îndreptat spre mine, m-a luat de mînă și mi-a spus :

— A cui fată drăguță ești tu ? Cred că ești sora Pamelei, îi semeni atît de mult ; atît de pusă la punct, atît de drăguță. Copilă, o întreci cu mult pe sora ta Pamela !

Eram tare încurcată și tocmai aș fi vorbit, dar m-a luat pe după gît.

— Fetițo, ești tare drăguță. Să știi că nu aș fi atît de îndrăzneț cu sora ta, poți să mă crezi, dar trebuie să te sărut.

— O, domnule, sînt doar Pamela, am exclamat eu surprinsă și supărată, sînt Pamela cu adevărat, Pamela în carne și oase !

— Nu-i posibil, zise el și mă sărută, ești o fată mai frumoasă decît Pamela, și m-a sărutat din nou.

Asta a fost o festă tristă care mi s-a jucat și la care nu mă așteptam, iar doamna Jervis arăta ca ieșită din minți, ca și mine, pentru acest exces de zel al ei. În fine, în cele din urmă, m-am desprins de el și am ieșit în fugă foarte jignită, cum bine vă puteți aștepta.

A vorbit o mulțime de lucruri cu doamna Jervis și, în cele din urmă, mi-a poruncit să vin din nou și stăruind asupra ascultării mele, m-am dus dar fără tragere de inimă. De îndată ce m-a văzut a spus :

— Intră, vicleană, ce ești (credeam că numai bărbaților li se spune vicleni) cu cine umbli tu cu șiretlicuri ? Eram hotărît să nu te mai onorez niciodată cu atenția mea și văd că te deghizezi ca să mă atragi și totuși să prezinzi, ipocrită ce ești, că...

— Vă rog, domnule, am grăit eu. Nu mă faceți ipocrită și nu spuneți că m-am deghizat.

— Ce naiba vrei cu îmbrăcămintea asta ? (Iată ce cuvînt a folosit !)

— Nu vreau decît unul dintre cele mai cinstite lucruri de pe lume. Am fost deghizată, cu adevărat, de cînd buna mea doamnă, mama dumneavoastră, m-a luat de la părinții mei săraci. Am venit îmbrăcată atît de prost, încît veșmintele pe care le port acum sînt un costum princiar pe lîngă cele de atunci. Bunătatea sa mi-a dăruit, cu nemiluita o îmbrăcămintă aleasă și alte daruri generoase și cum, acum mă întorc la părinții mei, nu pot purta acele lucruri deosebite fără ca să nu se rîdă de mine, așa că am cumpărat straie ce se potrivesc cît mai bine cu situația mea.

M-a luat în brațe și, după aceea, m-a îndepărtat, împingîndu-mă.

— Doamnă Jervis, vorbi el apoi, ia această mică vrăjitoare de aici, nu pot fi răbdător, nici îngăduitor cu ea. (Ce cuvinte ciudate !) Dar stai, nu trebuie să pleci ! Pleacă ! Nu, vino înapoi !

— M-am gândit că înnebunise, căci nu ştia ce vrea. Totuşi, am plecat, dar a venit după mine, m-a apucat de braţ şi m-a adus din nou în cameră. Sînt sigură că mi-a învîneţit braţul, mai am încă urmele.

— Domnule, domnule ! am exclamat eu şi apoi am continuat, fie-vă milă, rogu-vă, vin, vin înapoi.

S-a aşezat jos şi şi-a aţintit privirile asupra mea. M-am gândit după aceea, cît zgomot pentru o fată săracă şi prostituată ca mine ! În cele din urmă, s-a adresat doamnei Jervis :

— Ei, bine, doamnă Jervis, aşa cum îţi spuneam, poţi să-i îngădui să mai zăbovească puţin, pînă cînd văd dacă doamna Davers vrea să o ia. Dar numai dacă se roagă pentru iertăciune şi recunoaşte că aceasta ar fi o favoare care i se face şi că-i pare rău de impertinenţa ei şi de libertăţile luate cu mine, atît în casă, cît şi în afară.

— Într-adevăr, mi-aţi mai spus acestea, răspunse doamna Jervis.

Rămăsesem tăcută şi neclintită.

— Ce făptură nerecunoscătoare ! grăi el. Auzi, stană de piatră, poţi să mai stai încă două săptămîni pînă o văd pe doamna Davers. Nu ştii nici să vorbeşti, nici să fii recunoscătoare ?

— Mă înspăimîntaţi pînă într-atît, încît, dacă abia mai pot scoate un cuvînt, dar favoarea, pe care trebuie să o cer, este să mă duc la părinţii mei.

— Cum, netoato, nu ţi-ar place să fii camerista doamnei Davers ?

— Domnule, i-am replicat, am îndrăgit altădată această cinste, dar v-a făcut plăcere să spunei, că aş putea fi în pericol din pricina nepotului, ori el din pricina mea.

— Impertinentă ! strigă stăpînul. O auzi, doamnă Jervis, o auzi cum îmi ripostează ? Arăta foarte supărat și i se urcase sîngele în obraz.

Atunci am izbucnit în plîns, iar doamna Jervis a intervenit :

— Pfui, Pamela, pfui !

Dar eu am reluat :

— Soarta mea este foarte grea, într-adevăr, sînt sigură că nu voi jigni pe nimeni și se vede că am fost vinovată de indiscreții, care m-au costat pierderea locului și a bunăvoinței stăpînului, iar cînd va veni timpul să mă întorc la sărmanii mei părinți... O, stăpîne ! Ce-am făcut că vă purtați cu mine mai rău decît dacă v-aș fi jefuit ?

— M-ai jefuit ! strigă el, da ai făcut-o, m-ai jefuit !

— Cine, eu ? am întrebat plină de mirare. V-am jefuit eu, cred că nu-mi rămîne altceva decît să mor.

Nu-mi dădeam seama ce vroia să spună, dar nici cînd mi-a fost apoi explicat, nu mi-a plăcut. Și m-am gîndit în momentul acela, ce se va întîmpla, în cele din urmă, dacă biata Pamela va fi socotită o hoată ! Și cum o să mă înfățișez părinților mei cinstiți, chiar și numai suspectată fiind.

— Dar, Domnule, am reluat eu, dați-mi voie să pun o întrebare, să nu vă displacă pentru că o pun cu tot respectul. De ce, dacă am greșit, de ce nu sînt concediată de menajeră, așa cum se întîmplă de obicei cu celelalte fete ? De ce trebuie să vă coborîți atît ca să mă luați în seamă ? Căci, cu adevărat, nu sînt deloc importantă pentru ca stăpînul meu să se preocupe de mine și să se înfurie pentru o asemenea faptură.

— Auzi, doamnă Jervis, cu cîtă impertinență sînt interogată ? Obraznico, oare nu a dorit buna mea mamă să fiu cu bunăvoință pentru tine și nu ți-am dat mai multă atenție decît i se dă unei servitoare obișnuite ? Ingratitudinea ta îmi reproșează pentru aceasta ?

Am bolborosit ceva și el a zis că vrea să audă. M-am scuzat, dar a stăruit. Ei, bine, atunci dacă vreți să știți, i-am răspuns, stăpîna mea nu a dorit ca bunătatea dumneavoastră să se extindă la chioșcul din grădină și nici în camera ei de toaletă.

Ei, bine, asta a fost olecuță cam impertinent, veți spune. Și așa l-a cuprins furia, încît m-am văzut nevoită să o iau la fugă iar doamna Jervis a spus că am fost fericită că n-am stat în calea lui.

Ce-l face oare să mă provoace în felul acesta ? Îmi pare rău, dar m-aș bucura să plec cu orice preț, căci am început să mă tem de el mai mult ca oricînd.

Chiar acum, Jonathan mi-a trimis aceste rînduri. Vai mie, ce-o să fac ?

„Dragă doamnă Pamela, ai grijă de tine, căci Rachel l-a auzit pe stăpîn spunîndu-i doamnei Jervis, care, crede ea, pleda pentru tine : «Nu mai spune nimic, doamnă Jervis, căci pe cîntea mea, o voi avea.» Arde asta imediat !“

O, rugați-vă pentru biata voastră copilă ! Doamna Jervis mă cheamă la culcare, căci este trecut de ora unsprezece. O să audă cîteva de la mine, fiindcă totul a fost din pricina sa, deși nu s-a gîndit la nimic rău. M-am simțit și mai sînt încă cuprinsă de o stare ciudată de nervozitate și emoție. Bănuiesc că și ea va spune că m-am comportat cu impertinență.

O, dragă tată și mamă, puterea și averea nu au niciodată nevoie de avocați, dar biata femeie nu poate trăi fără un apărător.

Nu știu dacă voi trimite această scrisoare dimineată sau nu, așa că nu o închei, deși nu pot spune destul de des că sînt (totuși cu oarecare teamă).

Fiica voastră cea mai ascultătoare.

SCRISOAREA a XXV-a

O, dragii mei părinți, ascultați-mi plîngerea ! Niciînd nu a fost o biată făptură atît de crud încercată, ca Pamela voastră ! Cu adevărat, dragă tată și dragă mamă, inima mea e sfărîmată ! Nu pot să scriu cum ar trebui să o fac, dar nici să nu mă gîndesc, căci cui, dacă nu vouă, aş putea să dezvălui durerile inimii mele prea plină, gata să explodeze ! Nemernic, nemernic ! Nu am liniște cînd mă gîndesc la el ! Dar nu fiți speriați, căci sper să rămîn onestă ! Dacă mintea și inima îmi vor îngădui, veți auzi totul.

John a plecat dimineață, în partea voastră, dar cum gîndurile îmi erau împrăștiate, nu am trimis scrisoarea prin el și n-am văzut pe nimeni decît pe doamna Jervis și Rachel, pe care nu pot suferi să o văd ori să fiu văzută de ea ; de fapt, acum nu am chef de nimeni. Lucruri stranii s-au petrecut din noaptea trecută, de cînd rîndurile bunului Jonathan și asprimea stăpînului m-au tulburat atît. Dar nu o să vă las mult, într-o stare de nelinîște.

M-am dus în camera doamnei Jervis, nemernicul meu stăpîn (ce josnic gentleman poate fi !) se pitise în cămăruța ei, unde are un scrin, cîteva cărți și diferite asemenea lucruri. De cînd cu întîmplarea din chioșcul din grădină, întotdeauna obișnuiam să mă uit în acea cămăruță, în dulapul din cameră, sub pat, dar fiind supărată pe doamna Jervis pentru cele petrecute în timpul zilei, nu aveam nimic altceva în minte decît necazul pe care mi-l pricinuise.

Eu stăteam pe o parte a patului, iar ea, pe cealaltă, înspre cămăruță, acolo unde sălășluia cel mai rău suflet de pe lume.

— Așadar, Pamela nu vrei să-mi vorbești ! Văd că ești supărată pe mine.

— Ei, bine, doamnă Jervis, am răspuns eu, sînt puțin-
tel, ar fi greșit să tăgăduiesc. Ați văzut cît am suferit
pentru că m-ați forțat să mă duc la stăpîn, și o femeie
aleasă de vîrsta și cu experiența dumneavoastră trebuia
să știe că nu era potrivit pentru mine să pretind că aș fi
altcineva, așa de dragul meu și nici în privința stă-
pînului.

— Dar cine ar fi crezut că lucrurile vor lua o asemenea
întorsătură ?

— Da, am zis eu, negîndindu-mă că m-ar putea auzi
cineva. Lucifer este întotdeauna gata să-și promoveze
acțiunile și pe lucrătorii săi. Ați văzut cum a folosit
împrejurarea pretinzînd că nu mă cunoaște, în mod
special, pentru a se purta cu mine nestingherit, iar cînd
s-a hotărît să mă recunoască, să se certe cu mine și să
se arate atît de crud, și dumneavoastră, de asemenea,
ați exclămat : „Pfui, Pamela, pfui !” Am simțit atunci
că mi se sfișie inima, căci asta l-a încurajat.

— Crezi oare, draga mea, că l-aș încuraja ? Nu am
vorbit niciodată cu tine mai înainte, dar trebuie să-ți
mărturisesc acum că, de cînd m-ai consultat, m-am stră-
duit la maximum ca să-l abat de la scopurile lui rele și
mi-a promis că va fi corect, dar, ca să spunem lucrurilor
pe nume, este nebun după tine și văd că nu-i stă în putere
să se stăpînească.

Din fericire n-am scos nici un cuvînt despre rîndurile
domnului Jonathan, căci am început să suspectez aproape
toată lumea din jur, dar am întrebat doar, ca să o pun la
încercare pe doamna Jervis :

— Ei, bine, atunci, ce credeți că trebuie să fac ? Acum
vrea să mă duc la doamna Davers.

— Atunci, să-ți spun deschis, draga mea Pamela, și
am încredere în tine că vei ține în taină ceea ce-ți des-
tăinuiesc : stăpînul a dorit să te conving să-i ceri să rămîi.

— Dați-mi voie, să vă întrerup, doamnă Jervis, am
intervenit eu, și să vă spun, că nu din mîndrie m-am

hotărit să nu cer să rămîn, ci pentru a-mi apăra *onestitatea*, căci ce-ar fi însemnat, care ar fi fost situația ? Stăpînul s-a arătat foarte violent, o dată sau de două ori cu mine, poate ca să mă sperie, să-și atingă scopurile, presupunînd că aş vrea să rămîn (cu adevărat aş vrea dacă aş putea fi în siguranță ; vă iubesc, îmi plac toți cei din casă și l-aș prețui și pe el dacă s-ar comporta ca stăpînul meu. Ei, bine, cum îi știam planurile, ce rost ar fi avut să-i cer să rămîn, decît o indirectă acceptare a tot ceea ce a făcut și o încurajare pentru alte uneltiri nemernice ?

— Ai dreptate, draga mea copilă, glăsui ea, și pentru acestea și cele auzite azi, după ce-ai fugit (și mi-a părut bine că ai plecat, așa cum ai făcut) nu te pot convinge să rămîi. Voi fi bucuroasă să știu că te duci la familia ta. Nu m-am gîndit niciodată că aş putea spune așa ceva. Chiar dacă doamna Davers ar vrea să mergi la ea, te poate lua tot atît de bine de la tatăl tău ca și de aici.

— Draga mea doamnă Jervis, vă mulțumesc pentru sfatul bun dat unei biete fete rău încolțită. Dar, rogu-vă, ce-a spus, după ce-am plecat ?

— Păi, s-a arătat foarte furios pentru că ai vorbit despre chioșc și camera de toaletă.

— Trebuia să audă. Recunosc că am fost cam îndrăzneată, dar era pentru un scop bun. Și apoi, doamnă Jervis, nu spuneam decît adevărul. Dacă nu-i place să i se vorbească despre chioșc și camera de toaletă, de ce nu-i rușine să continue cu aceleași gînduri rele ?

— Dar, zise ea, am înțeles că șoptiseși doar pentru tine, de ce trebuia să repeți cuvintele cu glas tare. Puteai să-i spui altceva.

— Ei, bine, am replicat eu, nu pot minți. Și cu asta vreau să se termine. Cum doresc să mă văd plecată din acest loc, parcă aş fi în fundul unui șanț cu noroi în cea mai sălbatică regiune din Anglia, văd acum că-l dai în vileag și cred că e periculos să rămîn.

— Nu are importanță să-ți relatez tot ceea ce-a spus, dar mi-a insuflat teamă că nu ai putea fi în siguranță așa cum aş dori ; şi, pe cîntea mea, Pamela, nu mă mir că te iubeşte, căci, fără a-ţi face complimente, eşti o fată fermecătoare ! Şi niciodată nu te-am văzut arătînd mai frumoasă decît în straiile acelea noi ale tale. A fost o surpriză pentru noi toţi ! Cred că, în realitate, o parte din pericolul care te pîndeşte se datoreşte frumoasei tale apariţii.

— Linişte ! am întrerupt-o eu, nu auziţi ceva mişcîndu-se în cămăruţă ? Nu, prostuţo, eşti mereu speriată.

— Cu adevărat, am auzit un foşnet, cred.

— Poate că a intrat pisica acolo, adăugă ea, dar nu am auzit nimic.

Rămăsesem tăcută, ea a spus :

— Rogu-te, fetiţa mea, grăbeşte-te să te culci ! Vezi dacă uşa este încuiată ! M-am dus la uşă şi m-am gîndit să mă uit şi în cămăruţă, dar cum nu mai auzisem nimic, mi s-a părut că nu-i necesar, şi aşa m-am aşezat din nou la marginea patului şi am început să mă dezbrac. Doamna Jervis, fiind acum dezbrăcată, s-a suit în pat şi m-a rugat să mă grăbesc, căci îi era somn. Mi-am scos toate straiile, pînă la un jupon de dedesubt şi auzînd din nou un foşnet în cămăruţă, am spus : „Cerule, apără-ne !” Dar trebuie să mă uit în cămăruţa aceea, mai înainte de a mă urca în pat şi tocmai mă îndreptam într-acolo, în papuci, cînd o, grovăzie ! S-a deschis uşa şi a ieşit stăpînul îmbrăcat într-un halat elegant din mătase.

Am ţipat şi am fugit spre pat, iar doamna Jervis a scos un ţipăt, de asemenea.

— Nu-ţi fac nici un rău dacă stai liniştită şi nu strigi, altfel vei suporta consecinţele.

Îndată a fost lingă pat (între timp mă strecurasem, aşa cum eram în jupon şi papuci, sub aşternut, alături de doamna Jervis) şi luîndu-mă în braţe, spuse :

— Doamnă Jervis, scoală-te și du-te sus pentru a opri fetele să coboare, la auzul zgomotului, nu-i fac nici un rău acestei rebele.

— O, pentru numele lui Dumnezeu, doamnă Jervis, dacă nu sînt trădată, nu mă părăsi, am grăit eu, și te implor scoală toată casa !

— Nu, spuse doamna Jervis, nu o să mă mișc, mieluşelul meu drag, nu o să te părăsesc. Mă mir de dumnea-voastră domnule !

Și cu bunătate, m-a cuprins de mijloc, acoperindu-mi juponul cu trupul ei. Nu o să-i faci nici un rău acestei inocente, căci sînt în stare să-mi pierd și viața pentru a o apăra. Apoi, adăugă : Nu sînt oare destule femei stricate pe lume pentru a-ți împlini țelurile josnice și trebuie să te dai la un mieluşel ca acesta ?

Era în culmea furiei și a amenințat-o că o aruncă pe fereastră și o dă afară din casă, în dimineața următoare.

— Nu e nevoie, domnule, căci nu mai stau. Domnul s-o apere pe biata mea Pamela pînă mîine și vom pleca amîndouă.

— Lasă-mă, Pamela, să discut prietenește doar o clipă.

— Rogu-te, draga mea, spuse doamna Jervis, nu asculta nici un cuvînt pînă nu pleacă din pat și nu se duce în celălalt capăt al încăperii.

Doamna Jervis era pe la picioarele mele, întinsă peste jupon, nemernicul mă ținea, în continuare, în brațe. Am oftat, am țipat și apoi, am leșinat !

— Pamela, Pamela ! strigă doamna Jervis și mi-a spus că am scos încă un strigăt, o, biata mea Pamela, sigur că a murit !

Și moartă am fost cîtva timp, căci habar n-am avut ce se petrecea în jurul meu. Unui leșin i-a urmat altul ; după vreo trei ore, m-am trezit în pat, iar doamna Jervis stătea pe o latură a patului în capotul ei, și pe cealaltă era Rachel și nici urmă de stăpîn, ticălosul vicios plecase.

Dar eram atît de bucuroasă, încît aproape nici nu-mi venea să cred, iar primele cuvinte au fost :

— Doamnă Jervis, pot fi sigură, sînteți dumneavoastră cu adevărat ? Rachel tu ești ?

— Taci, draga mea, ai fost în leșin după leșin, niciodată în viața mea nu m-am speriat atît de tare.

Din cuvintele ei am înțeles că Rachel nu știa nimic despre cele petrecute și se pare că nemernicul de stăpîn, după ce doamna Jervis a strîgat a doua oară, cînd am leșinat, s-a strecurat afară și ca și cum ar fi ieșit din propriul său dormitor, tulburat de țipete, s-a dus sus spre camera fetelor (acestea auzind zgomotul, stăteau în pat tremurînd, speriate să facă vreo mișcare) și le-a spus să vină jos, să vadă ce se întîmplă cu doamna Jervis și cu mine. I-a cerut doamnei Jervis să nu sufle un cuvînt, despre cele petrecute și cu această condiție avea să o ierte pentru ce spusese și făcuse. Așa că fetele au coborît — bărbații dorm în atenanse — și cînd mi-am venit puțin în fire, toate s-au dus sus, cu excepția lui Rachel care a rămas cu mine, să-i țină tovărășie doamnei Jervis. Ele bănuiesc probabil, că nu era o poveste simplă, deși nu au îndrăznit să spună nimic.

Cînd mă gîndesc la pericolul prin care am trecut și ce libertăți și-a permis, deși cred că doamna Jervis m-a salvat de la ceva și mai rău și m-a asigurat că, într-adevăr, așa a fost, nici nu mai știu pe ce lume mă aflu.

La început, m-am temut de doamna Jervis, dar mi-am dat seama că este foarte bună și, fără ea, aș fi fost pierdută. A rămas foarte impresionată de cele petrecute. Dacă s-ar fi dus să liniștească fetele, așa cum îi ceruse, desigur că ar fi închis-o afară și atunci ce s-ar fi întîmplat cu biata voastră Pamela ! Trebuie să fac o pauză acum, căci mă dor și ochii și capul tare.

SCRISOAREA a XXVI-a

Nu m-am trezit pînă la ora zece și am văzut că toți cei din jur erau preocupați de starea mea, îmi făceau urări de bine și se interesau cum mă simt. Nemernicul de stăpîn plecase dis-de-dimineată la vînătoare, și lăsase vorbă că se întoarce pentru micul dejun, ceea ce a și făcut.

A venit sus în camera noastră pe la ora unsprezece. Părea să nu fie nici supărat, nici rușinat. Era deasupra unor asemenea sentimente, fiind doar *stăpînul* nostru ; la început a făcut pe furiosul.

Cînd l-am văzut intrînd în cameră, am fost cuprinsă de o mare emoție, mi-am acoperit capul cu șorțul și m-am apucat de plîns de-ai fi zis că mi se sfîșie inima !

— Doamnă Jervis, i se adresă el, de vreme ce ne știm atît de bine unul pe altul, va fi greu pentru noi să mai locuim împreună în viitor.

— Domnule, replică ea, îmi voi lua libertatea să afirm, că dacă nu mi-aș manifesta resentimentul pentru felul cum a fost tratată această sărmană copilă și, pe deasupra chiar în camera mea, ar trebui să fiu considerată de bietul micușel ca cea mai mizerabilă dintre femei. Îmi cunosc obligațiile față de dumneavoastră și de familie și le voi confirma întotdeauna. Dar de data asta, declar, că oricare ar fi consecința pentru mine nu mai pot sta aici. Fiți bucuros atunci, lăsați-ne pe biata Pamela și pe mine să plecăm împreună.

— Din toată inima, rosti el, și cu cît e mai curînd cu atît e mai bine. Văd că fata asta și-a atras în favoarea ei întreaga casă. Doamna Jervis plîngea.

— Inocența ei merită dragostea noastră a tuturor, continuă ea, cu bunătate, și vă rog, să-mi fie iertat, domnule, dar nu aș fi putut crede niciodată ca fiul dragii și bunei mele doamne răposate să fie în stare să-și calce

astfel onoarea și să dorească să distrugă o virtute pe care el ar fi trebuit să o proteguiască.

— Nu vreau să mai aud nimic despre asta, declară el, doamnă Jervis, nu mai suport. Cit despre Pamela, are o fericită îndemînare să leșine cînd vrea. Dar urletele voastre blestemate m-au scos din sărite. Nu aveam nici o intenție rea față de ea, așa cum ți-am spus, dacă nu ați fi urlat și nici nu am făcut vreun rău, decît doar mie, căci am ridicat un roi de viespi în jurul urechilor mele, care, după cum știu, ar fi putut da o înțepătură mortală reputației mele.

— Vă rog, domnule, să dispuneți, că domnul Longman să preia de la mine toate socotelile, vor fi gata miine. Cit despre Pamela, cred că are libertatea să plece cu mine.

Am rămas tot timpul nemișcată, căci nu puteam vorbi, nu puteam să ridic privirile, atît de mult mă tulbura prezența lui, dar eram necăjită să văd că, din pricina mea, doamna Jervis își pierdea locul. Sper, pentru binele amîndurora, că lucrurile se vor aranja între ei.

— Ei, bine, n-are decît Longman să-ți facă socotelile, de îndată ce dorești, iar doamna Jewkes, menajera mea din Lincolshire, va veni aici, în locul dumitale, și nu va fi mai puțin serviabilă, cred, decît ai fost dumneata.

— Am fost întotdeauna serviabilă pînă acum și îngăduiți-mi să vă spun că aprecierea pe care o am pentru...

— Nu mai vreau să mai aud fraze din acestea demodate, spuse el. Am fost apropiat de dumneata și te voi stima întotdeauna, deși nu ai ținut secretele mele, așa cum aș fi putut dori și m-ai dezvăluit acestei fete, ceea ce a făcut-o să fie și mai înfricoșată de mine decît a avut ocazia.

— Ei, bine, domnule, după cele întîmplate ieri și noaptea trecută...

— Totul reflectîndu-se asupra mea și pentru greșeli imaginare ! Căci ce rău i-am făcut fetei ? Nu-ți suport impertinența. Dar totuși, în amintirea mamei, sînt dispus

să mă despart de dumneata, în termeni buni, deși amîndouă ar fi cazul să vă gîndiți la libertatea de limbaj pe care ați folosit-o în legătură cu mine, ceea ce ar fi trebuit să mă supere încă și mai mult decît arăt, dar sînt conștient că am acționat de o manieră necorespunzătoare situației mele, atunci cînd am pătruns în cămăruța duminale de unde aș fi putut auzi o mulțime de cuvinte impertinente la adresa mea, rostite între voi.

— Nădăjduiesc că nu aveți nici o obiecțiune ca Pamela să plece joia viitoare, așa cum intenționa.

— Ești plină de solitudine față de Pamela, replică el, nu însă și eu, n-are decît să plece cît de curînd dorește, este o netoată și ea a iscat toate astea asupra ei iar, asupra mea, a adus tulburare mai mult decît ar fi putut avea de la mine. Nu mă mai preocup de ea. Mi s-a făcut o propunere de cînd am fost plecat azi dimineață pe care cred că o voi îmbrățișa, așa că aș dori ca despre trecut să se vorbească cît mai discret, iar povestea cu Pamela pentru mine s-a încheiat.

Mi-am strîns mîinile prin șort, prea fericită la auzul acestora, deși aveam să plec curînd, căci oricît a fost de netrebnic cu mine, îi doresc, din toată inima, prosperitate, de hatîrul bunei mele doamne.

— Ei, bine, Pamela, rosti el, acum nu mai ai de ce să-ți fie frică să-mi vorbești, spune-mi de ce ai ridicat mîinile ?

Nu am scos un cuvînt. El continuă : Dacă îți place ce am spus ridică mîna !

Am ridicat-o prin șort, căci nu-i puteam vorbi, a apucat-o și a strîns-o, mai puțin tare decît mi-a strîns brațul cu o zi înainte.

— De ce își acoperă fața mica prostănacă ? întrebă el. Dă-ți șortul la o parte și lasă-mă să te văd cum arăți după impertinența cu care mi-ai vorbit în noaptea trecută ! Nu-i de mirare că ți-e rușine să te uiți la mine. Știi că ți-ai cam dat drumul la gură în privința persoanei mele.

Nu am putut suporta o asemenea insultă, căci ținând seama de comportarea lui față de mine, am considerat-o așa, și am exclamat : „O, Doamne, deosebirea dintre mințile făpturilor tale !¹ Cum sînt unii distruși din cauza inocenței lor, iar alții să triumfe în vinovăția lor !“

Și spunînd acestea, m-am dus în camera mea și am scris toate rîndurile de față, căci, deși m-a necăjit cu provocările lui sarcastice, eram bucuroasă pentru că auzisem că intenționa să se căsătorească, iar gîndurile lui nemernice, în privința mea, aveau să fie date uitării.

Nădăjduiesc că răul cel mai mare a trecut, căci altfel ar fi foarte greu și totuși nu mă voi simți în siguranță deplină decît cînd voi ajunge la voi, căci se pare că hotărîrea de a se căi și a-și modifica, în cele din urmă, conduita poate fi dintr-odată schimbată.

Fie ca remușcările pentru comportarea lui față de mine să-l atingă la inimă.

Ivindu-mi-se acum prilejul, vă trimit aceasta, știu că vă va răni adînc. Sper că viitoarea mea scrisoare o voi aduce chiar eu, așa că închei, cu inima pe jumătate sfărîmată.

Fiiica voastră mereu ascultătoare.

SCRISOAREA a XXVII-a

Sînt bucuroasă, dragă, tată, că am dorit să nu-mi iasă în întîmpinare. John îmi spune că te-a informat că voi folosi un mijloc de transport al fermierului Nichols. Cît privește șaretă despre care ți-a vorbit, ar fi o favoare pe care nu o pot spera, dar, de fapt, nici nu aș vrea, pentru că mi se pare prea elegantă pentru mine. Fermierul

¹ Expresie proverbială, poate fi comparată cu : „Deosebirea dintre un om și altul“. Shakespeare, *Regele Lear*, IV, 2.

Brady are o caretă cu un singur cal, dealtfel ca și fermierul Nichols și așa împrumută sau închiria pe una ori pe alta, deși am rămas cu puțini bani, după cheltuielile făcute, dar nu vreau să se știe asta aici. Sînt sigură că așa putea avea orice așa dori de la doamna Jervis, de la domnul Jonathan sau de la domnul Lonhman. Te întrebă poate cum le voi plăti. Și, în afară de asta, nu-mi place să rămîn obligată oamenilor prea mult. Motivul principal, pentru care sînt bucuroasă că nu pornești întru întîmpinarea mea, este că nu știu încă data plecării. Se pare că trebuie să mai rămîn încă o săptămînă, sper totuși să pot pleca joia viitoare ; cum și biata doamnă Jervis va porni tot atunci, crede că nu poate fi gata mai înainte.

O, cum vreau să mă văd odată cu voi, deși acum este foarte politic și mai puțin supărat de cum era, totuși mă necăjește, altfel decît pînă în prezent, o să auzi. Ieri, de exemplu, i s-a adus un costum foarte elegant, numit costum pentru ziua de naștere, ¹ căci are de gînd să se ducă la curte pentru următoarea ceremonie, așa că cei de aici vor avea cu ce să se mîndrească, fiindcă va fi înnobilit. Aș vrea mai curînd să-l facă un om onest, cum a fost considerat întotdeauna, dar vai, în ceea ce mă privește, nu l-am cunoscut ca atare niciodată.

Și așa cum scriam, i s-au adus aceste haine acasă și le-a încercat. Înainte de a le scoate, a trimis să mă cheme, cînd nu mai era nimeni cu el în camera de zi.

— Pamela, spuse el, ești îmbrăcată atît de drăguț și cu gust, încît trebuie să judeci costumele mele. Cum ți se par aceste haine ? Îmi vin bine ?

Ce vanitate deșartă ! Bănuiesc însă, că nu a putut găsi un motiv mai bun ca să mă cheme decît acesta.

— Nu sînt judecător, domnule. Făcînd o reverență, am vrut să mă retrag, dar m-a rugat să stau. Avea o jiletcă acoperită toată cu dantelă și arăta foarte măreț. Faptul că

¹ Costum ce se poartă la Curte, cu prilejul unei zile de naștere regale.

m-a chemat și vorbirea lui familiară mi-au dat de gîndit. M-a întebat de ce nu port vesmintele obișnuite ? (Căci trebuie să știi că sînt îmbrăcată în continuare cu straiile cele noi.) Cu toate că mi se pare că tot ceea ce porți îți vine bine. Nu am haine pe care aș putea să le numesc ale mele, domnule, decît acestea și nu prezintă nici o importanță ce pun pe mine.

— Arăți foarte serioasă, Pamela, observ că știi să păstrezi pică. Văd că ochii tăi sînt mereu roșii. Nu ești oare o prostuță ca să pui la inimă un gest mai liber, însă inocent ? Sînt sigur că tu și proasta cealaltă, doamna Jervis, m-ați speriat cu țipetele voastre hidoase, tot așa de mult, după cum am putut și eu să vă îngrozesc.

— Da-ți-mi voie, domnule, să vă spun, că dacă puteți fi atît de speriat de faptul că servitorii știu despre încercările dumneavoastră asupra unei biete făpturi care se află sub protecția dumneavoastră, în timp ce este în această casă, desigur ați putea să vă temeți mai mult de Dumnezeu în fața căruia stăm cu toții și în fața căruia cei mai mari ca și cei de pe urmă trebuie să dea aceeași socoteală.

Îmi luă mîna cu un aer ușor zeflemitor și spuse :

— O recomandare bună, profesoara mea drăguță ! Cînd capelanul meu din Lincolnshire va muri o să te îmbrac în sutană și vei fi o figură nimerită în locul lui.

— Aș vrea... dar m-am oprit aici. Era curios să audă ce aveam de gînd să spun.

— Dacă vreți, domnule vă doresc să aveți drept capelan propria conștiință și atunci nu va fi necesar un altul.

— Ei, bine, bine, Pamela, replică el, m-am săturat de acest jargon demodat. Nu am trimis să te cheme numai pentru a-ți auzi părerea cu privire la noul costum, ci să te anunț că ești binevenită să rămii (de vreme ce doamna Jervis o dorește) pînă pleacă ea.

— Binevenită să rămîn ! am repetat eu. Sper că mă veți ierta cînd veți afla că mă voi bucura, cînd voi părăsi această casă.

— Ei, bine, ești o fată nerecunoscătoare, dar mă gîndesc că ar fi păcat cu mîinile astea delicate și pielea atît de frumoasă (ținîndu-mi încă mîna, și jucîndu-se cu ea) să te întorci la muncă grea ; dacă te duci la tatăl tău, o voi sfătui pe doamna Jervis să ia o casă la Londra și să ne închirieze nouă, membrilor parlamentului, camere ; cînd venim și cu o fiică atît de drăguță, așa cum ai putea fi considerată, s-ar umple casa ei întotdeauna și ar cîștiga o mulțime de bani.

Aceasta a fost o glumă neomenoasă, trebuie să recunoașteți, dragii mei părinți. O insultă izvorîtă din mîndria și avuția lui față de sărăcia și nevoile noastre și cu atît mai crudă.

Eram gata să plîng. Am încercat să-mi trag mîna din a lui, dar nu am putut și atunci am zis :

— Cele spuse acum se potrivesc foarte bine cu felul cum m-ați tratat. Dar credeți că e nimerit că vă puneți pe picior de egalitate cu o biată fată ca mine ? Îngăduiți-mi să vă întreb, o asemenea comportare este indicată pentru hainele voastre elegante și situația unui stăpîn ?

— Întrebare fermecător pusă, zise el. Dar de ce ești atît de serioasă, Pamela mea drăgălașă ? De ce atît de gravă ? Și nu mă săruiți.

Aveam inima grea și am spus :

— Lăsați-mă în pace ! V-aș spune și dacă ați fi un rege și m-ați insulta așa cum ați făcut că ați uitat să vă comportați ca un gentleman, și nu am de gînd să stau ca să fiu astfel tratată. Mă duc la ferma de alături și o voi aștepta acolo pe doamna Jervis, dacă trebuie să plece ; vreau să știți că sînt în stare să îndeplinesc munca cea mai josnică, chiar și aceea a unui spălător de vase decît să suport muștrări necavalerești.

— Când am trimis să te cheme, eram în dispoziția cea mai bună, dar cu o asemenea impertinență este imposibil să ți-o menții. Totuși, mă stăpinesc. Cît ești aici însă, rogu-te, nu-ți lua mutra asta gravă și posomorită. Păi, vezi, fato, ar trebui să te stăpînești, pentru mîndria ta, căci personalul de serviciu crede că tînjești pentru că părăsești casa.

— Atunci, domnule, voi încerca să-i conving ca și pe dumneavoastră dealtfel, că este contrariul, căci mă voi strădui să fiu mai veselă cît voi mai sta aici.

— Voi nota aceasta, răspunse el, pentru că este prima oară cînd are importanță pentru tine sfatul meu.

— Și voi mai adăuga, am replicat eu, că este primul sfat pe care mi l-ați dat, în ultimul timp, care merita să fie urmat !

El a rîs, iar eu mi-am tras mîna din a lui și am plecat cît am putut mai repede. Ah, m-am gîndit, să se căsătorească. Sînt sigură că este timpul să se căsătorească, căci altfel nici o fată cinstită nu poate sta cu el.

Cît e de ușor să ajungi din rău în mai rău, cînd oame-nii lasă frîu liber viciului. Crezi oare, dragul meu părinte, că stăpînul în această discuție cu biata lui slujnică s-a arătat a fi isteț ? Dar acum sînt convinsă că ticăloșia este, fără îndoială, o manifestare a nesăbuiței. Dacă mi-aș lua libertatea să judec, socotesc că el a dat dovadă de multă neghiobie, atît în sentimentele lui, cît și în discuțiile avute cu mine și în comportările lui față de mine, totuși nu trece drept un prost, în alte împrejurări, ci chiar contrariul. Poate totuși mă disprețuiește prea mult, pentru a se comporta altfel decît o face cu o biată fată ca mine.

Cît ar fi suferit buna mea stăpînă, dacă ar fi trăit să-l vadă căzînd atît de jos. Dar poate atunci ar fi fost mai bun. Deși i-a mărturisit doamnei Jervis că-și pusese ochii pe mine, încă de cînd trăia maică-sa și avea intenția să-mi spună. Ce nerușinare ! Fără tăgadă, lumea e aproape de sfîrșit, căci toți bărbații sînt tot atît de răi ca și el !

Iată roadele unor asemenea exemple ! De pildă Squire Martin din Grove a avut, în casa sa, trei nașteri, cu trei luni în urmă : una datorită lui, una din pricina vizitiului, iar alta din vina pădurarului și totuși nu i-a dat afară pe nici unul. Într-adevăr, cum ar fi putut, căci doar i-au urmat mîrșavul lui exemplu.

Dar ce fel de creaturi trebuie să fie femeile ca să admită asemenea ticăloșii ? Aceasta face ca oamenii să fie socotiți la fel unii cu alții. În ce lume trăim ! A devenit o minune să vezi că li se mai rezistă bărbaților. Căci aproape toate femeile caută să le facă pe plac. De asta sînt eu impertinentă, nerușinată, o creatură și cîte altele, pentru că nu mă comport așa cum ar vrea.

Îmi este însă milă de toate aceste biete făpturi, nimeni nu știe ce dibăcii și stratageme născocesc bărbații pentru a-și atinge scopurile lor mîrșave. Au nu văd eu prin felul în care reușesc să scap, ca prin urechile acului, ce greutăți au biete fete de învins, acelea care sînt obligate să se angajeze ca să lucreze, în special, în case unde nu există o ordine și o teamă de Dumnezeu ?

Dar este timpul să pun capăt acestei scrisori semnînd așa cum voi fi întotdeauna

fiica voastră ascultătoare.

SCRISOAREA a XXVIII-a

John mi-a spus, dragă tată și mamă, că ați plins cînd ați citit ultima scrisoare pe care v-am trimis-o prin el. Îmi pare rău că l-ați lăsat să vadă că ați plins, căci toți nu sînt siguri cum stau lucrurile, și deși nu se știe exact că am fost încercată, totuși se știe că am rezistat și îmi pare rău că există motive ca să-și formeze o părere proastă despre stăpîn.

Doamna Jervis și-a făcut socotelile cu domnul Longman, totuși va rămîne în locul ei. Mă bucur atît pentru ea, cît și pentru stăpîn, căci are în el un stăpîn bun, ca și toți ceilalți slujitori, cu excepția bieteii de mine. El are în ea o bună menajeră.

Domnul Longman, se pare, și-a luat curajul să-i vorbească stăpînului, arătîndu-i cît de multă credință și grijă a pus, pentru a-i servi interesele și că nu exista comparație între socotelile ei și cele ale doamnei Jewkes de la proprietatea din Lincolnshire.

El a spus atît de multe lucruri bune despre doamna Jervis, încît stăpînul a chemat-o, în prezența domnului Longman, menționînd că poate veni și Pamela împreună cu ea, presupun, așa ca să mă umilească, că eu trebuie să plec, în timp ce ea urma să rămînă, și voi pleca singură. Nu avea prea multă importanță pentru mine. Numai că ar fi fost lăudabil pentru o biată fată ca mine, dacă menajera m-ar fi însoțit cînd plecam.

— Ei, bine, doamnă Jervis, spuse stăpînul, domnul Longman declară că ți-ai făcut socotelile cu el, cu obișnuita dumitale corectitudine și precizie. Am gîndul bun să-ți ofer să rămîi mai departe cu mine, dacă ai putea zice că-ți pare puțintel rău pentru cuvintele pripit rostite, departe de a fi respectuoase, așa cum aș fi meritat de la dumneata.

Părea descumpănită, neștiind ce să spună, pentru că domnul Longman se afla de față și nu putea vorbi despre cauza care o determinase să rostească aceste cuvinte, cauză care, de fapt, eram eu.

— Într-adevăr, doamnă Jervis, interveni domnul Longman, trebuie să mărturisesc, în fața dumitale, că, de cînd cunosc familia stăpînului meu, nu am găsit niciodată o conducere atît de bună, nici atîta dragoste și armonie. Aș vrea ca și proprietatea din Lincolnshire să fie tot atît de bine servită !

— Să lăsăm acum astea, zise stăpînul, dar doamna Jervis poate rămîne dacă vrea ; rogu-te, doamnă Jervis, primește aceste guinee pe care ți le voi oferi în fiecare an, la încheierea socotelilor, pe lîngă salariul dumitale, atît timp cît îți găsesc strădania folositoare și plăcută.

Și i-a oferit cinci guinee. Ea a făcut o reverență și, mulțumindu-i și-a îndreptat privirile spre mine, ca și cum ar fi vrut să vorbească în locul meu.

Bănuiesc că el și-a dat seama de gîndul ei, căci a spus :

— Îmi place să încurajez meritele și serviabilitatea, domnule Longman, dar nu pot să fiu tot atît de bun față de cei care sînt nevrednici de atenția mea. Și apoi mă privi direct, domnule Longman, continuă el : Am poruncit ca fata să vină cu doamna Jervis pentru că le place să fie mereu împreună, iar doamna Jervis este foarte bună cu ea, de parcă i-ar fi fiică. Dar...

Domnul Longman îl întrerupse, spunînd :

— *A fi bun* cu doamna Pamela e de la sine înțeles. Da, așa-i, dar fiecare trebuie să fie bun cu ea, căci...

— De-ajuns, de-ajuns, domnule Longman, bărbații vîrstnici sînt atrași de tinerele fete drăguțe, așa cum se simt și alții, dar trăsăturile frumoase tăinuiesc multe lip-suri, acolo unde cîeva are dibăcia să se comporte cu amabilitate.

— Păi, vedeți, continuă domnul Longman, fiecare, și cred că-mi aduse laude mai departe, dar el îl întrerupse din nou, zicînd :

— Nici un cuvînt mai mult despre această Pamela. Nu pot accepta să rămînă, te asigur, nu numai din cauza impertinenței ei, dar pentru că prin scrisorile ei comunică toate secretele din casa mea.

— Ei, da, îmi pare rău pentru asta spuse bunul bă-trîn. Dar, domnule...

— Nu vreau să mai aud vorbindu-se despre această Pamela, căci reputația mea este atît de bine stabilită (mi-

nunat, m-am gîndit eu), încît nu-mi pasă ce vorbește sau gîndește cineva despre *mine* ; dar ca să vă spun adevărul, intenționez că în curînd să-mi schimb situația și știți prea bine, tinerele fete nobile își aleg singure slujnicele ; acesta-i motivul meu principal pentru care Pamela nu mai poate rămîne. Cît despre rest, fata, luată în general, e un soi bun, adăugă el, deși trebuie să mărturisesc că puțin cam impertinentă în răspunsurile pe-care mi le dă de la moartea mamei, folosind cîte două cuvinte pentru unul, ceea ce nu pot suferi și uitînd că trebuie să arate mai mult respect. N-am nici un motiv, domnule Longman, știți, pentru care ar trebui să accept această comportare.

— Sigur că nu, domnule dar asta mi se pare ciudat, să fie atît de blîndă și supusă față de fiecare din noi din casă și să se uite pe sine, tocmai acolo unde trebuie să arate cel mai mult respect !

— Foarte adevărat, domnule Longman, dar așa stau lucrurile, te asigur, și, din cauza impertinenței ei, am ajuns la neînțelegere cu doamna Jervis și nu mi-ar păsa atît, dar fata asta (iat-o aici, îi spun în față) are minte mai multă decît pentru anii ei și știe mai bine ce trebuie să facă.

Eram tare încurcată și aș fi vrut să glăsuiesc și eu ceva, dar nu știam ce, în fața domnului Longman. Doamna Jervis s-a uitat la mine și s-a îndreptat spre fereastră, ca să-și ascundă îngrijorarea. În cele din urmă, am deschis gura :

— Dumneavoastră, domnule puteți spune ceea ce vă place, iar eu vă zic doar, Dumnezeu să vă binecuvînteze !

Bietul domnul Longman s-a bîlbîit și era gata să-l pîdicească lacrimile. Stăpînul care mă insultă tot timpul, mi-a spus :

— Rogu-te, Pamela, arată-te așa cum ești, în fața domnului Longman. Nu poți să-i oferi un specimen de impertinență, cum îți este obiceiul ?

Găsiți, dragă tată și mamă, că a dat, în felul acesta, o dovadă de înțelepciune ? Nu merită oare să i se spună tot adevărul în față ?

— Domnia-voastră este liberă să se joace cu o biată fată, care știți că poate răspunde, dar nu îndrăznește, am continuat eu.

— Fată insinuantă, replică el, spune tot ce poți mai rău în prezența domnului Longman și a doamnei Jervis. Și cum pleci și te bucuri de dragostea tuturor, aș avea și cu o justificare față de oamenii mei care ar vedea că nu ai motive să te plîngi de o comportare aspră din partea mea. Eu însă pot să mă plîng de răspunsuri îndrăznețe și obraznice, pe lângă faptul că m-ai dezvăluit în scrisorile tale.

— Desigur, domnule, am grăit eu, nu merit ca un gentleman atît de mare ca dumneavoastră să-și justifice comportarea în privința mea. Mă bucur că doamna Jervis rămîne mai departe cu dumneavoastră. Știu prea bine cît mă privește pe mine, nu pot să mai stau, dar mai mult decît atît, *nici nu doresc...*

— Nu spune așa, nu spune așa, grăi domnul Longman, îndreptîndu-se spre mine, dragă doamnă Pamela. Noi toți te iubim atît de mult și te rugăm în genunchi să ceri iertare stăpînului nostru și noi toți laolaltă îți vom fi susținători, cu doamna Jervis și cu mine în cap, pentru a cere iertare domnului nostru ca să rămîi aici, cel puțin pînă cînd domnia-sa se va căsători.

— Nu, domnule Longman, nu pot cere să rămîn și nici nu aș rămîne chiar dacă aș putea. Ceea ce doresc este să mă întorc la bieții mei părinți și cu toate că vă iubesc pe toți *nu voi rămîne.*

— O, vai, o, vai ! se tîngui bunul bătrîn. Nu mă așteptam la așa ceva. Cînd lucrurile s-au aranjat și am obținut o reconciliere pentru doamna Jervis, nădăjduiam că voi avea o dublă sărbătoare pentru noi toți, dobîndind și iertarea ta.

— Ei, bine, zise stăpînul, vezi domnule Longman, ai aici un mic exemplu, de ce-ți spuneam tocmai. Iată o pornire la care nu te așteptai.

Doamna Jervis a plecat. Ea mi-a spus după aceea că nu mai putea suporta să audă cît de aspru sînt insultată, iar dacă ar fi stat, ar fi zis ceva care nu i-ar fi fost iertat niciodată.

Vroiam să plec și eu după ea, dar stăpînul a zis :

— Hai, Pamela, mai arată-i domnului Longman de ce ești în stare ! Vreau să te aud. Știu sigur că poți, e suficient doar să deschizi gura.

— Nu era oare crud să se distreze astfel cu o biată fată, dragă tată ?

— Ei, bine, domnule, am reluat eu, de vreme ce se pare că mărimea-voastră are nevoie să fie justificată prin josnicia mea și cum nu doresc deloc să apăreți în culori proaste în ochii personalului, voi spune în genunchi (și am îngenuncheat în fața lui) că am fost o făptură vinovată și foarte nerecunoscătoare în fața celui *mai bun stăpîn*, m-am dovedit perversă și impertinentă și nu am meritat nimic, din partea dumneavoastră, decît să fiu dată afară din casă, acoperită de rușine și dizgrație. Așadar, nu am nimic de adăugat în apărarea mea, decît doar că nu sînt vrednică să stau aici și nici nu doresc. Voi pleca. Domnul să vă binecuvînteze și pe dumneavoastră, domnule Longman, și pe doamna Jervis și întreg personalul, iar eu am să mă rog pentru voi toată viața. Cînd m-am ridicat, m-am văzut nevoită să mă sprijin de fotoliul stăpînului căci altfel aș fi căzut.

Bunul bătrîn a plîns încă și mai mult decît mine și a zis :

— Doamne păzește, s-a mai auzit vreodată ceva asemenea ? E prea mult, nu pot să suport. Sper să mai trăiesc, iată că m-am muiat cu totul. Domnule, iertați-o, biata copilă se roagă pentru dumneavoastră, se roagă pentru noi toți. Își recunoaște greșelile și totuși nu-i iertată, trebuie să mărturisesc, nu știu ce să fac.

Stăpînul, cît e el de împietrit la inimă și de rău, păru puțintel mișcat, își scoase batista din buzunar și se îndreptă spre fereastră.

— Ce fel de zi este ? întrebă el și apoi făcîndu-i-se inima și mai de piatră-adăugă : Ei, bine, poți pleca din fața mea, ești o ciudată amestecătură de contradicții, dar nu trebuie să mai stai în casă.

— Păi nu așa, domnule, rogu-vă, rogu-vă, fiți puțintel mai mlădios. Adăugă acest om, plînea lui Dumnezeu. O, voi acești tineri gentlemen, parcă ați fi făcuți din fier și oțel. Sînt sigur că inima mi s-a topit și se scurge ca lacrimile din ochi. Nu am simțit așa încă pînă acum.

Crudul meu stăpîn mi-a poruncit pe un ton imperios :

Piei din fața ochilor mei, nu pot suferi să te văd !

Într-adevăr, și eu doream tot atît de mult să dispar din ochii lui, după cum și el dorea să mă vadă plecată. Tremuram așa, încît m-am văzut nevoită să mă țin tot drumul, de lambriul de pe perete, cu amîndouă mîinile. Mă gîndeam că nici nu voi fi în stare să merg pînă la ușă. Cînd, în fine, am ajuns, cum speram că avea să fie ultima întrevedere cu acest teribil stăpîn cu inima de piatră, mi-am recîștigat prezența de spirit ; atunci, m-am întors și, făcînd o reverență pînă la pămînt cu mîinile împreunate, am spus :

— Dumnezeu să vă binecuvînteze, domnule, să vă binecuvînteze și pe dumneavoastră, domnule Longman, și am pornit pe coridorul care duce către holul mare, unde am căzut pe un scaun, fără a mai fi în stare să pășesc mai departe.

Nu mai pot scrie, las toate acestea să vă gîndiți voi la ele. Inima mea este sfărîmată. Cu adevărat, așa este. O, cînd voi putea pleca. Mă rog să ajung cît mai repede, în siguranță, la căsuța tihnită a tatălui meu, iar acolo și cel mai rău lucru care ar putea să mi se întîmple, ar constitui o bucurie față de ceea ce suport acum.

Fiica voastră în suferință.

Trebuie să scriu mai departe, cu toate că voi veni foarte curînd, căci nu mai am aproape nimic de făcut. Mi-am îndeplinit toate sarcinile ce-mi reveneau, iar acum aștept momentul potrivit să pornesc.

Cred că ești fără un chior, Pamela, deoarece ai cheltuit cu aceste cumpărături pe care le-ai făcut, mi s-a adresat doamna Jervis, vrînd să-mi dăruiască două guinee din cele cinci ale ei. Dar nu am putut să primesc. Ce suflet ales ! Biata femeie are de plătit vechi datorii pentru copiii ei care au fost cam mîină spartă și apoi îi trebuie și ei bani. Dar gestul a fost foarte frumos.

Îmi pare rău că nu am de adus mare lucru acasă, dar știu că nu așteptați. Dar voi lucra cît mai stăruitor cînd voi fi cu voi, dacă pot obține cîte ceva de cusut sau orice altă muncă. Dar întreaga vecinătate este atît de săracă și mă tem că nu voi găsi de lucru. Poate doamna Mumford ar putea să mă ajute, găsindu-mi cîte ceva pe la familiile bune cu care are ea de-a face.

Așa cum stau lucrurile, îmi dau seama că am fost crescută greșit, căci știți că bunei mele doamne îi plăceau muzica și dansul. M-a pus să învăț să cînt și să dansez și adesea intonam cîte o melodie inocentă sau vreun psalm, iar uneori dansam, în fața ei. Și apoi am învăța să brodez, broderie fină și să desenez, ei, bine, toate acestea știu să le fac destul de bine. Ea mă lăuda și era un bun judecător pentru astfel de manifestări.

Acum ce rost mai au asemenea îndeletniciri, așa cum lucrurile s-au schimbat ?

Nici mai mult, nici mai puțin, am ajuns ca greierele din fabula ¹ citită în cărțile stăpînei :

Pe cînd furnicile își aeriseau proviziile într-o iarnă, un greiere flămînd (ăsta sînt eu, biata de mine) le-a cerut de pomană. I-au spus că ar fi trebuit să trudească, în timpul verii, și atunci nu i-ar fi lipsit nimic în iarnă. „Ei, bine, răspunse greierele, dar nu am stat degeaba, căci am cîntat doar toată vara.“ „Păi, atunci, răspunseră ele, poți petrece bine, avînd un an vesel, dansînd după melodiile cîntate în vară.“

Așa că voi face o mutră grozavă cu dansul și cîntecele mele, cînd voi veni acasă la voi. Ar fi fost mult mai bine, dacă aș fi învățat să spăl rufe, să frec și să coc piine și alte asemenea ocupații. Dar sper că dacă nu găsesc de lucru, voi depinde aceste munci curînd, dacă cei din jur vor avea bunătatea să mă suporte pînă atunci, căci în ciuda celor spuse de stăpîn, m-aș înșela asupra mea, dacă nu aș avea o minte docilă și gata să învețe ; acest fapt constituie o mare alinare pentru mine și nimic nu mi se pare prea josnic, cînd este cîstit. S-ar putea să fie puțin mai greu la început, dar vai de inima mea mîndră, dacă voi găsi că este așa, cînd voi încerca, căci o s-o fac să se îndoiaie după împrejurări, iar de nu, să se sfarme.

Am citit despre acel bun episcop ² care urma să fie ars pentru credința sa a încercat mai înainte cum avea să suporte focul, ținîndu-și degetele în flacăra unei lumînări. Tot așa am încercat și eu zilele trecute cînd Rachel era cu spatele la mine să văd dacă pot freca o farfurie

¹ Richardson a tipărit fabulele lui Esop în traducerea lui Sir Roger L'Estrange, în noiembrie 1739, în aceeași lună, cînd a început să scrie romanul său *Pamela*. Fabula poartă numărul 164, în ediția sa. În a cincea ediție a romanului *Pamela*, Richardson anunță această publicație, într-o notă în subsol, la pagina unde se află pasajul menționat.

² Este probabil vorba de *Cartea Martirilor* de John Foxe (1563). În care Thomas Binley (acesta totuși nu era episcop) își ține degetele în flacăra lumînării pregătindu-se pentru moartea pe rug.

de aramă pe care începuse ea să o curețe. Am văzut că puteam, încetul cu încetul, și mi-am făcut doar două bășici.

Totul depinde dacă pot găsi de cusut suficient, atunci nu mai am nevoie să-mi stric mâinile, dar dacă nu izbutesc să capăt de lucru, o să-mi fac mâinile roșii ca toba cu sînge și aspre ca scoarța de copac, dar mă voi adapta condițiilor. Trebuie să întrerup scrisul, acum vine cineva.

Nu-i decît Hannah a noastră cu un mesaj de la doamna Jervis. Dar iată, mai aud și alți pași. Este, doar Rachel. Sînt tot atît de speriată cum erau șoarecele¹ de la oraș și cel de la țară, în aceeași carte de fabule, de fiecare lucru care se mișca. O, am să vă întretin cu asemenea povestiri în nopțile de iarnă cînd voi veni acasă. Dacă găsesc de lucru și mai am puțin timp pentru a citi, nădăjduiesc că o să fim foarte fericiți, în fața focului nostru din turbă.

Ceea ce m-a făcut să pomenesc că voi aduce puțin cu mine se datorește următoarelor :

Trebuie să știți că aveam intenția să îndeplinesc ceea ce, de altfel, am făcut azi după masă și anume, mi-am luat toate hainele și lenjeria și le-am împărțit în trei, așa cum îi și spuseseam doamnei Jervis ; azi este luni, iar eu plec joi dimineată devreme și deși știu că nu vă îndoiți de cîntea mea, vă rog să controlați bietele mele lucruri și să chemați pe fiecare să-și ia ceea ce-i aparține, căci am spus, o știți, că sînt hotărîtă să iau cu mine doar ceea ce pot numi, în mod exact, al meu.

— Du-ți lucrurile jos în magazie, răspunse ea și voi face tot ce vei dori. Nu am știut atunci ce avea ea în minte ; bineînțeles, nu erau decît gînduri bune, dar cînd am aflat, nu i-am mulțumit.

¹ Fabulele lui Esop în ediția lui Richardson. Șoarecele de la țară se ospăta la casa șoarecelui de la oraș și acesta declară, cînd ospățul este întrerupt de niște servitori gălăgioși : „Prefer să ciugulesc firmituri de piine, fără a mă teme, în gaura mea, decît să fiu stăpînul tuturor bunătăților de pe lume și supus unor alarme și pericoie îngrozitoare.

Le-am dus jos, așezându-le în trei pachete ca mai înainte, și când am terminat, m-am dus să o chem să le vadă. În încăpere, există o cămăruță cu o ușă cu sticlă în partea de sus și cu o perdea ; acolo își ține ea checurile și alte asemenea lucruri și, în această cămăruță, a pătruns, neștiut de mine, stăpînul, bănuiesc, că, în timp ce m-am dus să o chem pe doamna Jervis. Mi-a mărturisit că a fost dorința lui când i-a spus ceva despre intențiile mele, căci altfel nu-mi închipui că ar fi făcut-o, deși am toate motivele, fără îndoială, să nu uit tot ce s-a întîmplat, în cealaltă cămăruță.

Cînd a venit i-am spus :

— Iată, doamnă Jervis, aici este primul pachet. Îl voi desface în fața dumatăle. Sînt lucrurile pe care buna mea doamnă mi le-a dăruit, în primul rînd, și am continuat să descriu tot ce se afla acolo, îmbrăcăminte și lenjerie, adăugînd cuvinte bune pentru memoria și bunătatea sa față de mine și cînd am terminat, i-am zis : Acesta este primul pachet cuprinzînd darurile stăpînei mele. Acum ajung la cele primite de la dragul și viitorul meu stăpîn. Am desfăcut repede legătura. Iată darurile din partea atît de valorosului stăpîn, arătînd fiecare lucru din cea de-a doua legătură, după care m-am întors spre ale mele.

— Acum urmează bocceaua bieteii Pamela și, după cum vedeți, este una mică față de celelalte. O cămașă de noapte din stambă ce-o purtam diminețile — o să fie foarte bună, cînd ajung acasă — o haină din lînă, pălăria mea din pai cu șireturi verzi, o stofă din care o să fac două cămăși și două halate, la fel cu acesta pe care-l am, pentru sărmanii mei părinți. Iată încă patru asemenea halate, două perechi de pantofi ; am scos cataramele ce trebuia să le lustruiesc ; acestea împreună cu altele le voi vinde și voi avea un bănuț. De ce rîzi, doamnă Jervis ? am întrebă-o. Ești ca o zi de aprilie, plîngi și rîzi dintr-o dată. Iată aici două batiste și două perechi de ciorapi,

cumpărate de mine de la negustorul ambulant și uite mitele, jacheta de flanelă, asemenea celei de pe mine. În pachetul de aici sînt două perechi de mănuși, cîteva bucăți de stambă înflorată, resturi de mătase și diverse alte obiecte. Dacă am noroc și capăt de lucru cu acul, îmi vor servi la croitorie pentru tivuri și altele. Pe cîntea mea, nici nu mi-am dat seama că posed atîtea lucruri. Ei, bine, doamnă Jarvis, acum ai văzut bunurile mele, vreau să stau jos și să-ți spun ce am în gînd.

— Fii concisă, fetița mea, grăi ea, căci se temea, mi-a spus mai tîrziu, că voi vorbi prea mult.

— Uite, am o problemă de conștiință și echitate, rogu-te, dacă mă iubești, să mă lași în voia mea. Aceste lucruri pe care mi le-a dăruit stăpîna, nu pot avea nici o pretenție asupra lor, căci mi le-a dat pentru a le purta în serviciu ei, ele dovedesc generozitatea sa. Dar de vreme ce sînt concediată, nu pot să le port la sărmanul meu tată, căci mi-aș ridica în cap întreg sătucul nostru, așa că m-am hotărît să nu le iau cu mine.

La acestea date de respectabilul meu stăpîn am drepturi și mai puține, căci știți care i-a fost intenția cînd mi le-a dăruit. Ar fi fost prețul rușinii mele; dacă le-aș putea folosi, m-aș gîndi ca niciodată nu-mi vor aduce prosperitate, așa că ținînd seama de conștiință și onoare, ție, cea de a doua legătură *nemernică*, nu am nimic să-ți spun.

— Dar, am continuat eu, o tu, a treia legătură, tovarășă a sărăciei mele și martoră a onestității, vino în brațele mele și fie să nu am niciodată, dacă nu voi merita, nici cea de pe urmă zdreanță, de aici, dacă-mi pierd dreptul la această inocență, mîndria vieții mele. Aceasta va constitui, sînt sigură, reconfortarea mea cea mai deplină, în ceasul morții, cînd toate bogățiile și pompa din lume vor fi mai mult de disprețuit, decît cele mai de pe urmă zdrențe care pot fi purtate de potlogari. Vorbînd astfel, am luat în brațe a treia legătură.

Doamnă Jervis, am adăugat eu, mai am încă o problemă cu care vreau să vă necăjesc. Știți, cele patru guinee găsite împreună cu alți bani de argint în buzunarul bunei mele doamne, cînd a murit le-am trimis tatei și mamei. Ei au cheltuit o parte, dar vor pune banii la loc dacă este necesar și dacă credeți că trebuie. Rogu-vă, spuneți-mi sincer, dat fiind că trei ani înainte de moartea bunei mele doamne, nu am avut nici un salariu, nu pot fi considerați ca o recompensă ? Punînd această întrebare, nu mă gîndesc că serviciile mele ar egala bunătatea doamnei față de mine. Așa ceva ar fi cu totul imposibil. Dar tot ce am învățat și educația ce mi s-a dat îmi vor fi de puțin folos acum... La drept vorbind, ar fi fost mai bine să fiu crescută pentru o muncă grea căci către aceasta trebuie să mă întorc, în cele din urmă, dacă nu voi găsi altceva. De aceea, m-am gîndit că devreme ce restitui toate lucrurile pe care mi le-a dat, și întreținerea mea nu se consideră pentru serviciile mele, sînt sigură că dacă buna mea stăpîină ar fi trăit ar fi gîndit la fel ; mă întreb, dacă în tot acest timp, de un an și ceva cît am fost cu stăpînul, și deoarece las toate lucrurile, nu aș fi putut cîștiga aceste patru guinee, pe lîngă întreținerea mea și hainele pe care le port și cele din a treia legătură. Spuneți-mi sincer, ce gîndiți, fără sentimentalism și favoruri ?

— Vai, biata mea fată, zise ea, mă faci să nu fiu în stare să vorbesc, dar să știi că, aceasta ar fi cea mai mare ofensă pe care o poți aduce. Nu am de ales, stăpînul trebuie să afle ce ai de gînd.

— Bine, bine, doamnă Jervis, să știți că nu-mi pasă și nu mă gîndesc să aduc nici o jignire, pentru că m-am deprins să fiu umilită și prost tratată de stăpîn, în ultimul timp. Nu i-am făcut nici un rău și îi voi dori întotdeauna binele, dar nu merit aceste lucruri, știu că nu le merit. Iar dacă le iau cu mine nu le voi purta, pentru că nu-mi vor fi de nici un folos. Nădăjduiesc că nu voi avea nevoie de nici o pomană, tot ceea ce doresc este să-mi duc zilele.

Pot foarte bine trăi cu pîine și apă, doamnă Jervis. Apa se găsește oriunde și apoi este hrănitoare, iar dacă nu găsesc pîine, voi trăi ca păsările iarna, cu semințe de măceș, boabe de păducel și tuberculi sau orice. Așa că la ce-mi trebuie aceste lucruri ? Tot ceea ce vreau să știu este dacă, dumneavoastră socotiți că trebuie să restitui cele patru guinee.

— Bineînțeles că nu, draga mea, le-ai cîștigat numai cu brodatul jiletcii.

— Nu, numai cu jiletca, dar și cu lenjeria și cu alte lucruri trecute prin mîinile mele, credeți într-adevăr că le-am cîștigat ?

— Da, da și mai mult încă.

— Trebuie să mai ținem socoteală de întreținerea mea și nu uitați și aceste biete straie pe care mi le-am cumpărat în plus.

— Da, draga mea, nu încape îndoială, ai tot dreptul la ele.

— Sînt tot atît de fericită ca și o prințesă și tot atît de bogată pe cît doresc să fiu. Și încă o dată, draga mea cea de a treia legătură, o să te strîng la piept și sper, doamnă Jervis, că nu veți spune nimic despre aceasta pînă ce nu am plecat. Să nu se supere stăpînul, de vreme ce s-a înjosit atît de mult, încît să ia în seamă o biată fată ca mine. Vreau să plec cu inima liniștită, fără a mai avea alte preocupări. Mă apasă destul de greu separarea de voi toți.

Atunci a trebuit să-mi șterg ochii, iar buna doamnă Jervis a plîns, înecîndu-se în suspine.

— Și acum, doamnă Jervis, mai am o singură chestiune pe care vreau să o discut ; este felul în care stăpînul s-a comportat ultima oară cu mine, în prezența domnului Longman.

— Rogu-te, Pamela, du-te în camera mea de lucru și adu-mi de acolo o hîrtie pe care am lăsat-o pe masă ! Vreau să-ți arăt ceva.

— Da, mă duc. Și am plecat. Dar acesta nu era decît un șiretlic pentru a primi dispoziții de la stăpîn. Mi-a zis că stăpînul s-a gîndit de două-trei ori să dea buzna peste mine, dar nu ar fi avut răbdare cu „*vorbăreța*“, cum mă numea, și a rugat-o să nu-mi spună că se afla acolo, iar, după aceea, a plecat. Dar m-am întors repede, căci nu era nici o hîrtie pe masă. Cînd am revenit, am dat cu ochii de spatele lui, ca și cum ar fi ieșit din magazie, și intra în camera de alături, care avea ușa deschisă. Eu m-am strecurat iute am tras ușa după mine și am încuiat-o.

— O, doamnă Jervis, ce mi-ați făcut, văd că nu pot avea încredere în nimeni. Sînt încolțită din toate părțile. Nenorocita de mine, unde mă mai pot aștepta să găsesc un prieten dacă și doamna Jervis mă trădează ? A rămas surprinsă, dar a protestat, arătîndu-și bunele intenții, în-cît am ierta-o. Mi-a povestit totul și că el a recunoscut că l-am făcut să-i dea lacrimile de cîteva ori. Doamna Jervis spera să aibă rezultate bune după această întîmplare și mi-a subliniat că ceea ce am spus nu erau decît lucruri care ar trezi compasiunea și nu ar isca resentimente. O, să mă văd odată scăpată de această casă și să fiu în siguranță, căci nu cred că o biată făptură a fost cîndva atît de speriată cum sînt eu de luni de zile. M-a chemat jos. Întrerup scrisul acesta monotôn. Mă întreb ce se va mai întîmpla !

Fîca voastră supusă.

Doamna Jervis spune că voi fi dusă acasă cu șareta stăpînului. Așa ceva nu-i chiar de nasul meu. Dar va prezenta totuși o dovadă că nu am fost dată afară în dizgrație. Aud că vine șareta care se află la proprietatea din Lincolnshire și presupun că voi pleca cu aceasta, pentru că cealaltă e prea mare.

SCRISOAREA a XXX-a

Iată-mă din nou scriind, deși probabil voi aduce scrisoarea chiar eu, în buzunar, când vin spre voi. Nu voi mai scrie altceva și nici nu voi mai avea timp de scris. Azi e miercuri dimineață, iar eu trebuie să pornesc spre voi mâine în zori. Am mai avut încă încercări și jigniri, de altă natură, acum, dar tot din aceeași parte. Ieri stăpînul, cînd s-a întors de la vînătoare, a trimis să mă cheme. M-am dus cuprinsă de o mare teamă, căci mă așteptam să-l găsesc furios, după vorbele mele slobode din magazie. Eram hotărîtă să încep eu prin a fi plecată, ca să-i domolesc furia, dezarmîndu-l. Deîndată ce am dat cu ochii de el, am căzut în genunchi, spunîndu-i „Stăpîne prea bun, îngăduiți-mi să vă aduc ruga mea, de hătîrul bunei doamne, mama dumneavoastră, care m-a recomandat fiului său, în ultimele ei cuvinte, rugîndu-vă să-mi iertați toate greșelile. Și să-mi acordați această favoare, ultima la care mai fac apel, să plec din casa dumneavoastră cu pace și liniște în suflet și să-mi iau rămas bun de la tovarășii mei de lucru, cum se cuvine, fără a-mi fi nima cu totul sfărîmată.“

S-a sculat în picioare cu o înfățișare mai blindă decît i-am văzut vreodată și mi-a spus :

— Închide ușa, Pamela, și vino în camera mea, vreau să discut ceva serios cu tine.

— O, domnule, cum aș putea, cum aș putea oare ? am întrebat eu, frecîndu-mi mîinile, o rogu-vă, domnule, lăsați-mă să plec din fața domniei-voastră.

— Ți-o jur că nu-ți voi face nici un rău, închide ușa și vino după mine, în bibliotecă.

Apoi, s-a dus în cabinetul său care este și bibliotecă, avînd în plus și foarte multe tablouri de preț, o încăpere foarte elegantă cu o grădină alături în care se poate intra

direct. Am închis ușa de la salon, așa cum mi-a spus, dar am rămas totuși nehotărâtă.

Acordă-mi oarecare încredere, spuse el, sigur că poți, când ți-am vorbit cu atîta seriozitate.

M-am îndreptat spre el, picioarele îmi tremurau și inima mi se bătea de se vedea prin bluză.

Intră, când îți spun, grăi el. L-am ascultat.

— Rogu-vă, stăpîne, aveți milă de mine și cruțați-mă !

— Da, o voi face, vorbi el, căci sper să-mi salvez reputația. S-a așezat pe o canapea elegantă, mi-a apucat mina, și mi-a spus :

— Nu te îndoi de mine, Pamela, din clipa aceasta nu te voi mai considera ca slujnica mea și doresc să nu te porți, cu ingraturitudine, pentru bunătatea pe care ți-o voi dovedi.

Aceste cuvinte m-au alarmat, dar m-au și încurajat, în același timp, și, ținîndu-mi amîndouă mîinile între ale lui, mi-a spus : Tu ai destulă judecată pentru a-ți da seama că în ciuda firii mele mîndre, nu pot să nu te iubesc.

Da, privește-mă fetița mea dulce, trebuie să-ți mărturisesc că țin la tine și m-am comportat într-un fel foarte contrar inimii mele, cu intenția să te determin să spui sau să faci ceva care ar fi trebuit să mă înfurie.

Nu eram în stare să scot nici un cuvînt și văzîndu-mă foarte emoționată pentru a continua sub această tensiune, m-a întrebat :

— Spune-mi, te rog, Pamela, în ce situație se află tatăl tău ? Este tot atît de cinstit și nevoiaș cum era cînd te-a luat mama ?

Atunci, lăsîndu-mi ochii în jos și simțîndu-mi chipul în flăcări, am putut vorbi puțintel.

— Da, domnule, tot atît de sărac și de onest și eu mă mîndresc cu asta.

— Voi face ceva pentru el, ca toată familia să fie fericită.

— A, domnule, este încă de pe acum mai fericit decât ar fi vreodată, dacă virtutea fiicii lui poate fi prețuită de dumneavoastră. Și vă rog să nu roștiți numai cuvinte din cele care mă pot răni :

— Nu am nici o astfel de intenție, zise el.

— O, domnule, nu-mi vorbiți așa, nu-mi vorbiți așa.

— Să știi că-i ușor să-ți ajuți părintele, fără a te răni, continuă el.

— Dacă așa ceva se poate, domnule, spuneți-mi și mie cum și tot ceea ce e posibil să se obțină fără ca inocența să fie atinsă, rămîne preocuparea vieții mele. Dar, vai, ce-ar face o biată făptură ca mine, fără ca să se abată de la îndatorirea ei ?

— Aș vrea să mai stai o săptămână sau două și să te comporți cu bunăvoință față de mine și toate se vor transforma dincolo de așteptările tale. Mi se pare, spuse el, că ești pe punctul de a-mi răspunde altfel decât aș fi vrut și să încep să mă simt jignit că ți-am cerut cu atîta blîndețe să-ți amîni plecarea. Dar vreau să-ți spun că felul cum te-ai comportat în fața lui Longman, cînd, ce e drept, te-am tratat puțin cam aspru și ai putut atîta de bine să te răzbuni, m-a fermecat și deși nu mi-a plăcut tot ceea ce-ai vorbit, ieri, pe cînd mă aflam în cămăruță, totuși, m-ai mișcat și ai crescut în ochii mei și sînt gata să văd mai multe merite la tine decât am văzut vreodată la o altă femeie din lume. Tot personalul de aci, de la cei mai de jos pînă la cei de sus, te iubesc în loc să te invidieze și te privesc într-o lumină atîta de deosebită. Am văzut mai multe din scrisorile tale decât îți poți imagina (aceasta m-a surprins) și sînt impresionat de felul tău de a scrie și de multe din sentimentele tale, cu totul superioare vîrstei pe care o ai, pentru toate aceste motive te iubesc nebunește. Ei, bine, Pamela, după cum eu m-am umilit mărturisindu-ți acestea, și tu trebuie să-mi faci pe plac și mai rămîi încă o săptămână sau două, ceea ce-mi în-

găduie să pun la punct unele probleme. O să vezi ce bine va fi.

Tremuram toată de frică. Mă gîndeam că biata mea inimă nu va mai putea rezista.

— O, domnule, cruțați o sărmană făptură care nu poate cuteza să-și ridice privirea spre dumneavoastră și să vă vorbească. Inima mea e plină, de ce ați dori să mă distrugeți ?

— Fă-mi doar pe plac și mai rămîi două săptămîni, iar John va duce tatălui tău vestea că vreau să-l văd între timp, aici sau la *Swan* în satul lui.

— O, simt că mi se sfîșie inima, vă rog în genunchi, lăsați-mă să plec, așa cum am hotărît mîine și nu încercați să ispițiți o biată făptură a cărei dorință ar fi să vă facă voința, dacă nu-i este în primejdie inocența.

— Nu-ți este în primejdie inocența, căci nu-ți voi dăuna cu nimic, cerul îmi este martor.

— Imposibil, nu pot să vă cred după toate cele petrecute. Cîte chipuri există pentru a distruge bietele făpturi ? Doamne protegiește-mă, și de această dată, și trimite-mă la tatăl meu, în siguranță !

— Ciudată soartă blestemată, zise el, că atunci cînd vorbesc cu atîta seriozitate, nu pot fi crezut.

— Ce-ar *trebui* să cred, domnule ? Ce pot să cred ? Ați spus să mai stau încă două săptămîni și ce se va întîmpla cu mine atunci ?

— Mîndria mea, datorită nașterii și situației (la naiba, cu amîndouă) atîta timp cît nu am credit la tine, ci îți măresc suspiciunile, nu-mi îngăduie să cobor dintr-o dată, îți cer doar să mai rămîi două săptămîni, după aceea voi putea domoli acele mîndre dorințe.

O, cum mi se bătea inima, cum nu mai știam ce să fac, am început să rostesc *Tatăl Nostru*.

— Pamela, te rog, fără rugăciuni în fața mea, ești o călugăriță perfectă.

Dar eu am continuat, rostind cu glas tare și *Nu ne duce pe noi în ispită.*

M-a strâns în brațe și a spus :

— Ei, bine, copila mea dragă, rămii aceste două săptămîni și o să vezi ce voi face pentru tine. Uite, trec în cealaltă cameră să te las să te gîndești în tihnă și să te asiguri că nu pun nimic rău la cale împotriva ta.

Am socotit că aceste vorbe nu aveau nimic rău în ele. El a plecat, iar eu m-am chinuit, cuprinsă într-un minut de douăzeci de îndoieli. M-am gîndit că dacă rămîn două săptămîni să-i fac pe plac, fiind alături de mine doamna Jervis, nu pot fi urmări proaste, pentru mine. Dar mai apoi, m-am gîndit că cine știe ce aş putea fi în stare să înghit. Am rezistat cu succes la minia lui, dar dacă nu voi fi în măsură să rezist în fața bunătății ? Cum voi suporta asta ? Mi-am zis că trebuie să sper, căci de obicei am încredere în forțele ce mă proteguiesc. Dar ce mi-a promis ? De ce să-i ajute pe tata și pe mama să le facă viața mai ușoară ? O, mi-am spus în sinea mea, iată un gînd frumos, dar să nu mă bizui pe el căci m-ar putea duce la pierzare. Ce să facă el pentru mine, biată fată săracă ce sînt ? În fața cui ar putea ceda îngîmfarea lui. Vorbește de inima sa mîndră și de obirșia mîndră. Asemenea sentimente dăinuie permanent în inima și sufletul lui, căci de nu ar fi așa de ce mi le-ar mărturisi. M-am gîndit că poate le spune să mă seducă. Mai apoi, am reflectat că după această declarație deschisă, că mă iubește, va discuta cu mine despre asemenea subiect, mai fără oculte ca oricînd, și s-ar putea ca atunci să fiu mai puțin înarmată pentru a-i rezista. Dar m-am mai gîndit, că dacă nu avea în minte decît onoarea, ar fi vorbit deschis în fața doamnei Jervis. Mi-a adus aminte din nou de întîmplarea îngrozitoare din seara, cînd a stat ascuns în cămăruță și cum am scăpat ca prin urechile acului. Mi-a mai venit și ideea că ar fi foarte ușor pentru el să o trimită pe doamna Jervis și pe fete pe undeva, ca să nu-i stea în

cale și astfel toate planurile lui răufăcătoare ar fi putut fi împlinite ușor, cît ai clipi din ochi. După ce am chibzuit asupra acestora, m-am hotărît să plec și să las totul pe seama providenței și nimic pe seama mea. Și veți afla cît de mulțumită ar trebui să fiu, pentru că am luat hotărîrea. Tocmai acum cînd am terminat de scris, John mi-a trimis vorbă că pleacă spre voi pe dată, așa că vă expediez aceste rînduri și sper că mîine seară voi fi la sălașul vostru fericit, unde voi primi binecuvîntarea și vă voi povești restul cu viu grai. Așa că rămîn pînă atunci și pentru totdeauna

fiica voastră supusă.

SCRISOAREA a XXXI-a

V-am scris despre hotărîrea mea, fericita mea hotărîre, așa cum am motiv să cred că a fost. Tocmai cînd o luasem, a apărut din nou cu o privire plină de bunăvoință și a zis :

— Nu mă îndoiesc, Pamela, că vei rămîne cele două săptămîni pentru a-mi face pe plac.

Nu știam cum să leg cuvintele ca să spun nu și totuși să nu-l înfurii, iată cum am răspuns :

— Iertați, stăpîne, pe biata dumneavoastră slujnică îndurerată. Știu prea bine că este imposibil să merit vreo favoare din partea dumneavoastră care nu ar intra în conflict cu inocența, de aceea, vă rog, să mă lăsați să plec la tatăl meu.

— Ești cea mai mare prostănacă întîlnită vreodată. Ți-am spus că vreau să-l văd pe tatăl tău. Voi trimite după el, mîine, trăsura mea, dacă voiești, și îi voi arăta ce intenții am atît față de el, cît și față de tine.

— Oare pot să întreb, domnule, despre ce este vorba ? Frumoasa proprietate a dumneavoastră vă poate da ușor posibilitatea să-l faceți fericit și chiar cu oarecare folos într-un fel sau altul. Dar ce preț am eu de plătit pentru toate acestea ?

— Vei fi cât se poate de fericită, te asigur, grăi el, și acum îți dăruiesc acest portofel, cu cincizeci de guinee, pe care i le vei plăti anual tatălui tău și îi vei căuta de lucru, după pofța lui, ca să merite asta și multe altele. Ți-aș da și acum mai mult pentru el, dar te vei gândi, desigur, că cine știe ce intenții am față de tine.

— O, domnule, nu mă ating de nici un ban și sînt sigură că și tata ar face la fel, pînă cînd nu va ști ce trebuie să facă pentru acești bani și, în special, ce se va întîmpla cu mine.

— Păi, vezi, Pamela, ce ai zice dacă aș găsi un om cinstit și cumsecade care să-ți devină soț și să te facă o femeie de vază tot restul vieții ?

— Nu am nevoie de nici un soț, am replicat eu, căci începusem să-l văd ce-i poate pielea, m-am gândit însă, fiind atît de mult în puterea lui, să-i tănuiesc puținel sentimentele mele.

— Dar, continuă el, ești așa de drăgălașă, încît oriunde te vei duce, bărbații nu te vor lăsa în pace și cred că nu împlinesc dorința mamei care mi te-a dat în grijă, dacă nu-ți caut un soț să-ți protegiască virtutea și inocența. M-am gândit la unul merituos.

— O, mi-am spus în sînea mea, perfidă creatură ! Ce instrument ești în mîinile lui Lucifer, pentru a distruge o inimă inocentă. Am căutat să ascund gîndurile mele, căci mă temeam atît de el, cît și de locul în care mă aflam.

— Dar, rogu-vă, la cine v-ați gîndit ?

— La tînărul Williams, capelanul meu din Lincolnshire, care te va face fericită.

— Știe el aceste intenții pe care le aveți ?

— Nu fata mea, spuse el, și mă sărută (în ciuda împotrivrării mele, căci numai respirația lui era pentru mine adevărată otravă acum), dar faptul că-i fac o favoare, cît și frumusețea și meritele tale, îl vor îndemna să se bucure pentru bunătatea mea față de el.

— Ei, bine, domnule, îmi trebuie timp pentru a lua în considerare, această chestiune și nu mă va putea opri să mă duc la tata, căci ce importanță are faptul că aș mai sta aici încă două săptămîni ? Pोट să mă bucur de grija și bunătatea dumneavoastră față de mine și acolo, tot atît de bine ca și aici, iar domnul Williams și întreaga lume trebuie să știe că nu mă rușinez cu sărăcia tatălui meu.

Și atunci, mă sărută din nou iar eu i-am zis că dacă trebuia să mă gîndesc la domnul Williams sau la altcineva :

— Vă rog, domnule, să nu fiți chiar atît de slobod cu mine.

— Ei, bine, în două săptămîni cît stai aici, îi chem pe Williams și pe tatăl tău și după ce ei vor fi de acord, în privința acestei căsătorii, tu și cu Williams o veți aranja așa cum doriți. Acum ia cincizeci de monede și trimite-le tatălui tău ca un zălog al bunelor mele intenții ! Vă voi face pe toți fericiți.

— Domnule, am continuat eu, rogu-vă, acordați-mi cel puțin două ore să chibzuiesc asupra acestei probleme.

— Voi pleca timp de o oră, zise el, și cînd mă întorc, te voi pune să-i scrii tatălui tău propunerile mele, iar John va duce scrisoarea și va lua pentru bunul bătrîn și portofelul cu bani.

— Domnule, vă voi aduce la cunoștință hotărîrea mea peste o oră.

— Prea bine, fă așa, iar după ce m-a mai sărutat încă o dată, m-a lăsat să plec.

Cît m-am bucurat că m-am văzut scăpată din ghearele lui ! Așa că vă scriu acum aceasta ca să vedeți cum stau lucrurile ; sînt hotărîtă pe cît posibil să plec.

Îi fusese întinsă bieteii voastre Pamela o cursă. Tremur cînd mă gîndesc la ea. Ce complot mîrșav se plănuise aici cu atîta dibăcie pentru toată viața mea mizerabilă ! Nemernic cu inima de piatră, o cum îl urăsc ! La început, după cum veți vedea din ceea ce am scris, vroia să mă facă să cred altceva. Bănuiesc că povestea cu Williams i-a venit în minte mai tîrziu, după ce a ieșit din bibliotecă, cînd, a avut nevoie de mai mult timp ca să pună la cale cum să mă înșele mai bine. Dar planurile lui nu stau în picioare, sînt cusute cu ață albă.

M-am dus în camera mea și primul lucru la care m-am gîndit a fost să-i scriu, căci mi-am zis că era mai bine să nu-l mai văd. Iată scrisoarea :

Domnule Onorat,

Ultima dumneavoastră propunere m-a determinat să mă întorc acasă la tata, dacă nu ar fi decît să-i cer sfatul, în privința domnului Williams. Hotărîrea mea în această direcție este atît de fermă, încît nimic nu mă poate convinge să o schimb. Așa că, prea onorate domn, cu o mie de mulțumiri pentru toate favorurile făcute, plec mîine dimineață devreme. Nu este cazul să mă bucur de onoarea pe care mi-ați hărăzit-o, dîndu-mi șareta dumneavoastră pentru călătorie, cum îmi spune doamna Jervis, căci pot închiria, cred, faetonul fermierului Brady.

Așa că rugîndu-vă să nu vă fie cu supărare,
*voi rămîne întotdeauna slujnica
dumneavoastră supusă.*

Cît despre punga cu bani, domnule, bietul meu tată, puteți fi sigur, nu mă v-a ierta dacă o iau, atîta timp cît nu știe în ce măsură o merită.

A trimis-o chiar acum pe doamna Jervis să-mi spună că, dat fiind că sînt hotărîtă să plec, n-am decît. Trăsura va fi gata să mă ducă, dar el cît va trăi nu se va mai

Interesa niciodată de soarta mea. Ei bine, iată-mă acum gata să părăsesc această casă. Nu-mi pasă, numai că aş fi fost bucuroasă să fi putut, cu nevinovăţia mea, să vă fac fericiţi, dragi părinţi.

Nu înţeleg de ce, dar John pe care-l credeam plecat cu ultima mea epistolă, porneşte abia acum şi a trimis să mă întrebe dacă mai am şi altceva. Aşa că întrerup aici, pentru a vă putea expedia această scrisoare cu cea dinainte.

Mă pregătesc acum pentru călătorie şi pentru a-mi lua rămas bun de la tovarăşii mei de muncă. Dacă nu mai am timp să vă scriu, o să vă povestesc restul când voi fi atât de fericită să mă văd împreună cu voi.

Încă un cuvânt. Strecor alăturat o foaie cu versuri, pe care le-am scris la plecarea mea. Nu sînt cine ştie ce, dar cum vin de la mine, poate că nu o să vă displacă. I le-am arătat doamnei Jervis ; le-a copiat şi mi-a cerut să le semnez pentru ea, acolo în cămăruţă ; m-am uitat, mai întii, în încăperea de alături. Voi adăuga doar că sînt

fiica voastră supusă.

Vreau să vă mai spun că mi-a trimis acum cinci guinee prin doamna Jervis, ca un dar, aşa că voi fi foarte bogată, căci de vreme ce mi le-a dat, le voi lua. Spune că nu vrea să mă vadă, înainte de plecare, şi că n-am decît să pornesc cînd doresc, dimineaţă. Robin, vizitiul din Lincolnshire, mă va duce. Este foarte furios şi a dat dispoziţie ca nimeni să nu mă petreacă dincolo de poartă, nici măcar pînă jos în curte. Dacă aşa sînt dispoziţiile, trebuie să mă supun, dar oare această hotărîre nu-i dăunează mai mult lui decît mie ? John aşteaptă să-i dau scrisoarea. De fapt, aş fi putut să aduc eu pe asta ca şi pe cealaltă, dar zice că a pus-o printre alte lucruri, şi poate să vă aducă el amîndouă scrisorile.

John e un om foarte mîndru şi cinstit şi îi sînt foarte îndatorată. I-aş da o guinee, acum că am devenit bogată,

dacă aş fi sigură că ar primi-o. Nu ştiu nimic despre veşmintele dăruite de doamnă şi de stăpîn. Eu i-am spus doamnei Jervis că nu le iau, dar bănuiesc, din cîte am auzit, că-mi vor fi trimise, după plecare. Veţi avea o Pamela foarte bogată. Dacă mi le trimit nu le port şi nici nu doresc să le am, dar le voi vinde, dacă se iveşte prilejul, astfel le voi transforma în bani.

Şi acum am încheiat, sînt foarte grăbită.

Se cuvine ca cititorul să afle că atunci cînd domnul B., a descoperit că virtutea Pamelei nu poate fi subjugată, iar el a încercat în zădar să-şi înfrîngă pasiunea pentru fată, a poruncit vizitiului său din Lincolnshire să vină cu şaretă de acolo, pentru a-şi duce mai departe planurile lui josnice privind nevinovata fecioară. Aceasta pentru că nu avea încredere în vizitiul său din Bedfordshire care, împreună cu ceilalţi slujitori o iubeau atît de mult şi o onorau pe frumoasa jupîniţă. A dat poruncă, în consecinţă, şi a oprit pe ceilalţi slujitori, să o întovărăşească o parte din drum, spre casa tatălui ei sub motiv că era nemulţumit de comportarea Pamelei. Vizitiul a dus-o vreo cinci mile pe calea bună, dar după aceea, a cotit printre cîmpuri şi a pornit mai departe spre proprietatea domnului B. din Lincolnshire.

Trebuie, de asemenea, remarcat faptul că solul, purtător al scrisorilor ei către părinţi, John, care pretindea că are treburi în direcţia aceea atît de des, era un instrument în mîinile stăpînului şi a fost folosit de el în acest scop. Întotdeauna îi dădea mai întîi lui scrisorile şi abia, după ce le citea, le trimitea mai departe şi în felul acesta, aşa cum face unele aluzii (cum observă şi ea, într-una din scrisori), nu rămăsese străin de ceea ce scria Pamela. Astfel, biata fecioară era încolţită de pretutindeni. Acest gentleman uneltitor a considerat potrivit să reţină ultimele trei scrisori, în care Pamela menţionează faptul că el s-a ascuns pentru a auzi despre împărţirea lucrurilor, ultimul lui efort de a o convinge să mai rămînă două săptămîni,

pretinsa propunere de a se căsători cu Williams capelanul, speranțele ei de a-și vedea familia mai repede. Totodată a trimis și el tatălui Pamelei următoarea scrisoare :

Cinstite domnule Andrews,

Te vei mira să primești o scrisoare de la mine, dar am două motive să-ți scriu. *Unul*, să te informez că am descoperit corespondența ciudată care are de cîtva timp loc între dumneata și fiica dumitale, prin mijlocirea slujitorului meu John Arnold, de a cărui comportare sînt indignat și voi lua măsurile cuvenite.

O corespondență *ciudată*, pentru că în aceasta sînt expuse preocupările familiei mele, iar cît despre mine, sînt înfățișat cu multă lipsă de condescendență și indecență...

Al doilea motiv este că mi-a ajuns la cunoștință că fata s-a îndrăgostit de un tînăr preot.

Cu privire la primul, vreau să-ți spun că nu ar fi trebuit să aprobi ca fata să-și permită astfel de libertăți. Cred că nu ai fi îngăduit (mi s-a spus că ești un om prudent), dacă ai fi știut că, de cînd a murit stăpîna ei, s-a consacrat cititului romanelor și poveștilor de dragoste și altor asemenea lucruri. Acum i-a intrat în cap, pentru că oglinda îi spune că e frumușică, că dacă o privește cineva se și îndrăgostește de ea. De aici, prostuță cum este, a interpretat greșit unele familiarități ale mele, în anumite împrejurări, despre care te alarmează atît. Nu-i pricină de îngrijorare, eu sînt mai puțin scrupulos din fire și mai ales că erau total nevinovate și știam că mama ținea la ea și, dealtfel, și eu aveam o părere bună, că e discretă și modestă. Dar există anumite momente în viață care pot fi considerate ca o încercare de prudență pentru fete și cînd o conduită greșită anihilează speranțele cele mai bune.

Totuși, nu-ți spun acestea ca să te îngrijorezi. Cu toate greșelile ei, cred că e o fată modestă și virtuoaasă. Dacă nu mi s-ar părea așa, nu m-aș ocupa deloc de ea, deși mi-a

fost recomandată stăruitor de mama, pe patul ei. de moarte.

Te-a anunțat că am concediat-o din serviciul meu și că în curînd se va întoarce acasă. Dar nu trebuie să fii surprins, dacă n-o vei vedea atît de curînd, după cum se așteaptă și ea și dumneata. M-am gîndit, pentru a respecta promisiunea făcută răposatei ei stăpîne, să o trimit pentru cîtva timp, ca să o îndepărtiez de preot, la o familie de vază, unde va avea un prilej extraordinar de a se perfecționa și unde va fi tratată cu mare bunătate. Îți voi relata motivele care m-au determinat să iau această hotărîre și, mai ales, de ce am luat-o, fără acordul dumitale.

În primul rînd, trebuie să recunoști că în împrejurarea pe care am menționat-o, nici dumneata nu ai acționat cu prudență, așa cum s-ar fi căzut din partea unui om de vîrsta pe care o ai. Și ea poate s-a arătat tot atît de slobodă față de alții ca și față de părintele său (vanitatea fetelor tinere nu cunoaște limite), căci a devenit o formidabilă minuitoare a penei.

În al doilea rînd, totul a fost pus la cale, cu atîta abilitate, încît fiind hotărît să-i ajut și să-i apăr pe amîndoi, nu mai aveam timp să te consult.

Căci trebuie să te previn, chiar și în fața unor dovezi incontestabil de evidente, *nu recunoaște* înclinarea pe care o are pentru tînărul pastor. Dealtfel, nici tînărul nu recunoaște că ar fi ceva între ei. Sînt foarte supărat pe el, un asemenea om, un preot, să tăgăduiască fapte dovedite în mod atît de limpede ; dacă nu se gîndea la căsătorie, înseamnă că avea intenții și mai necurate.

Apoi, dragostea pe care mama i-a purtat-o fetei și faptul că mi-a recomandat-o fac să se bucure de grija mea, mai ales că dumneata, onestul ei părinte, nu poți să-i ajuți cu nimic, dacă s-ar căsători. Nu mă îndoiesc, nebunul ar fi venit după ea, dacă pleca acasă și ai fi avut destule greutăți ca să-i desparți. Doi tineri încăpățînați, care fiind împreună mai înainte de a avea mijloace, pentru a-și asi-

gura existența, și-ar fi dăunat unul altuia, chiar dacă intențiile lui ar fi fost onorabile.

Dacă nu aveți nimic împotriva, să fie uniți, atunci grija și generozitatea mea pentru amândoi își vor găsi împlinirea.

Ți-am scris o lungă scrisoare și nu mă îndoiesc că, dacă ai o inimă recunoscătoare, îți vei da seama că am dreptul la mulțumirile dumitale. Vreau să mă bucur de buna dumitale părere și de încrederea pe care o poți avea în onoarea mea.

Al dumitale prieten doritor să te ajute.

Este ușor de ghicit grija iscată în inima bătrînului, după citirea acestei scrisori. Nu știa ce să facă și nu se îndoia de inocența fetei lui și că-i era hărăzită o cursă mîrșavă. Totuși, uneori, spera că va fi bine și era gata să creadă existența corespondenței presupuse între preot și ea, pentru că nu primise scrisorile ei care ar fi lămurit toată situația.

Dar, în cele din urmă, s-a hotărît pentru a-și domoli neliniștea atît a lui, cît și a soției, să se ducă la domnul B. și lăsînd pe biata soție să-l scuze pe lîngă fermierul pentru care lucra, o porni chiar în acea seară, deși era tîrziu. Călătorind întreaga noapte, a ajuns curînd, după ce s-a crăpat de ziuă, la poarta domnului B., înainte ca cineva din personalul de serviciu să se fi sculat ; s-a așezat jos pentru a se odihni, așteptînd să vadă vreo mișcare.

Primii pe care i-a văzut au fost grăjdarii care duceau caii la adăpat ; i-a întrebat într-un fel atît de disperat ce se întîmplase cu Pamela, încît au crezut că-i nebun și i-au spus :

— Păi, ce te interesează, bătrîne, Pamela ? Dă-te la o parte din fața cailor !

— Unde e stăpînul vostru ? întrebă bietul bătrîn, rogu-vă, nu fiți supărați, inima mi-e aproape sfărîmată.

— Să știi că nu-i este în obicei să dea de pomană celor care vin pe la poartă.

— Nu am ajuns încă cerșetor, zise sărmanul bătrîn, nu vreau nimic de la el, ci doar pe Pamela mea ! O, copila mea, copila mea.

— Să fiu al naibii, dacă nu-i tatăl Pamelei.

— Așa e, așa, spuse el frecîndu-și miinile, sînt tatăl ei, unde e copilul meu, unde este Pamela mea ?

— Să ne fie cu iertăciune, zise unul dintre ei, dar a plecat acasă, la dumneata ; de cînd lipsești de acasă ?

— O, numai din noaptea trecută, rosti el, am fost pe drum, toată noaptea. Este boierul acasă ?

— Da, dar încă nu s-a sculat, răspunse unul dintre grăjdari. Slavă Domnului !

— Nădăjduiesc că o să-i pot vorbi ?

I-au spus să între ; a intrat și s-a așezat pe scările de la grajd, ștergîndu-și ochii, și oftînd cu atîta durere, încît le era milă și servitorilor să-l audă.

Întreg personalul de serviciu fusese sculat de știrea că venise tatăl Pamelei să-și caute fata și jupînesele vroiau să-l ducă în bucătărie. Dar aflînd doamna Jervis despre sosirea lui, s-a dus repede și l-a adus în camera ei de lucru ; acolo a ascultat povestea lui tristă, a citit scrisoarea și a plîns amarnic și ea. Dar mai apoi, s-a străduit ca să-și tăinuiască, în fața lui, îngrijorarea și îi spuse :

— Ei, bine, Goodman Andrews, nu pot să nu plîng și eu cînd te văd vărsînd lacrimi, dar nu arăta scrisoarea nimănui. Nu avea grijă, fiica dumitale e bine.

— Dar văd, doamnă, că dumneavoastră nu știți nimic despre ea ; o persoană, atît de bună cum păreți, ar fi știut asemenea secrete. Fără tăgadă că v-ați gîndit că este cu mine.

— Stăpînul nu-și informează întotdeauna servitorii despre acțiunile sale, dar nu trebuie să vă îndoiiți de onoarea sa, v-a dat doar cuvîntul. Și puteți să fiți sigur

că nu nutrea nimic în contra ei, căci se află doar aici și nu este vorbă să plece nicăieri.

— Asta e singura mea nădejde, grăi el, asta-i totul. Dar, continuă el, cînd tocmai domnul B. aflase despre venirea lui și coborî în halat și papuci, în camera de lucru a doamnei Jervis, unde cei doi se aflau.

— Ce s-a întîmplat, Goodman Andrews ? Ce s-a întîmplat ?

— O, copila mea, copila mea, exclamă sărmanul bătrîn, dați-mi copila, vă implor !

— Păi, am crezut, spuse domnul B., că te-am informat despre ea, fără îndoială, că nu ai lunga scrisoare pe care ți-am scris-o cu propria mîină ?

— Da, o am, tocmai asta m-a adus aici, domnule, și am umblat toată noaptea.

— Bietul om, replică el cu prefăcută compasiune, îmi pare cu adevărat rău pentru asta. Iată, fiica dumitale a produs atîta zarvă în sînul personalului meu și dacă m-aș fi gîndit că te va tulbura atît de mult, aș fi trimis-o acasă. Dar ceea ce-am făcut a fost doar ca să o ajut pe ea și pe dumneata, de asemenea. Este, în mare siguranță, ai cuvîntul meu, nu i-aș face nici cel mai mic rău, pentru nimic în lume. Spune, doamnă Jervis, crezi că aș fi în stare ?

— Nu, sper că nu, domnule, zise ea.

— Sper că nu ! grăi bătrînul, așa nădăjduiesc și eu, dar rogu-vă, boierule, dați-mi copila, asta-i tot ce doresc, o să am eu grijă să nu se apropie nici un preot de ea.

— Ei, bine, Londra e cam departe și nu pot trimite să o aducă înapoi, spuse domnul B.

— Păi, cum, boierule, ați trimis-o pe biata mea Pamela la Londra ?

— Nu ar fi trebuit să ți-o spun, replică domnul B., dar pe cîntea mea, este foarte bine și mulțumită acolo, o să te încunoștințeze curînd printr-o scrisoare că așa e. Se află într-o familie respectabilă, nu mai puțin decît

cea a unui episcop, unde va fi camerista soției sale, pînă rezolv problema pe care am amintit-o.

— Cum pot fi sigur de așa ceva ? zise bătrînul.

— Ce ? făcu domnul B. prefăcîndu-se furios, te poți oare îndoi de mine ? Crezi că am pus la cale vreun plan față de fiica dumitale ? Și chiar de-ar fi așa, crezi oare că aş folosi asemenea metode ca să-l pun în aplicare ? Ei, omule, se vede că uiți cu cine vorbești.

— O, boierule, iertăciune, rogu-vă, dar gîndiți-vă că este vorba de fiica mea. Spuneți-mi la ce episcop se află și unde și pornesc pe jos pînă la Londra să-mi văd copila și atunci voi fi satisfăcut.

— Bunule Andrews, mă tem că ai citit și dumneata ca și Pamela povești ce ți s-au urcat la cap. Nu pot fi crezut pe cuvînt ? Te întreb din nou oare aş putea să-i prilejuiesc fiicei dumitale situații dezonorante ? Rogu-te, omule, gîndește-te puțin cine sînt, iar dacă nu te încrezi în mine, ce rost mai are să vorbim ?

— Rogu-vă, boierule, să-mi fie cu iertăciune, grăi bietul om, dar nu-i nimic rău dacă întreb care episcop și unde locuiește ?

— Cum, adică să te duci să-l deranjezi cu îndrăznețele tale temeri și povești ? O să fii mulțumit, dacă o să primești o scrisoare de la ea, într-o săptămînă (chiar și mai puțin, de nu-i neglijentă) să te asigure că totul e în ordine, în ceea ce-o privește ?

— Da, asta mi-ar aduce oarecare liniște, recunosc sărmanul om.

— Nu pot răspunde pentru neglijența ei, spuse domnul B., dacă nu scrie. Dar dacă îți trimite dumitale vreo scrisoare, doamnă Jervis, (nu doresc să o văd, am avut destule neplăceri din cauza ei pînă acum) ai grijă să o expediezi, pe dată, printr-un om care să plece călare, la cîstitul ei tată.

— Să nu aveți grijă, așa voi face, răspunse ca.

— Vă mulțumesc, domnule, dar să aștept o săptămână întreagă ca să primesc știri de la copilul meu mi se va părea un an.

— Repet, replică domnul B., va fi numai vina ei dacă nu scrie, am stăruit asupra acestui fapt, tocmai pentru reputația mea. Te asigur că nu mă mișc de aici pînă nu primim știri de la ea.

— Dumnezeu să vă binecuvînteze, zise bietul bătrîn, dacă graiți și socotiți că ăsta-i adevărul.

— Amin, amin, răspunse domnul B., vezi nu mă tem să rostesc cuvîntul *amin*. Doamnă Jervis, ocupă-te de bătrîn și să nu mai fiu tulburat cu această poveste!

Apoi, i-a șoptit la ureche să-i dea două guinee și să-i spună că este binevenit să stea aici pînă cînd va sosi scrisoarea; atunci se va convinge de cuvîntul său de onoare și va vedea că nu are de gînd să-și părăsească, pentru cîtva timp, de acum înainte, casa.

Bietul de el, a stat la masă cu doamna Jervis și în nădejdea că va mai afla cîte ceva despre fiica lui iubită, în cîteva zile, a acceptat darul și a pornit spre casa lui.

Între timp, doamna Jervis și întreg personalul de serviciu erau în culmea supărării, din pricina fetei ce i se jucase bieteii Pamela și împreună cu administratorul au înfățișat stăpînului îngrijorarea lor în termeni cît au putut mai emoționanți; au fost nevoiți însă, să accepte asigurările lui generale că nu-i nutrea nici un gînd rău, ceea ce totuși doamna Jervis nu prea a crezut. Cît despre pretinsa corespondență dintre ea și tînărul preot, știa foarte bine că era doar o simplă invenție, dar nu a cутezat să spună așa ceva.

Peste o săptămînă însă au fost puțin mai ușurați, după primirea următoarei scrisori, adusă de o mînă necunoscută și lăsată pentru doamna Jervis.

Dragă Doamnă Jervis,

Trebuie să te înștiințez că în loc să fiu condusă la tata, am fost înșelată în mod nemernic și dusă într-un loc pe care nu am voie să-l numesc. Totuși, *în general*, mi se poartă de grijă. Scriu pentru a vă ruga să-i anunțați pe dragii mei părinți (ale căror inimi trebuie să fie aproape sfărîmate) că sînt bine și că voi fi întotdeauna fiica lor cinstită și supusă. Rămin, doamnă Jervis,

prietena dumneavoastră recunoscătoare
Pamela Andrews.

Nu pot să scriu nici data nici locul, dar am cele mai solemne asigurări că totul va decurge, în mod onorabil. Acum a fost singura dată, cînd situația mea umilă a constituit pentru mine o îngrijorare ; din pricina acesteia, am fost supusă fricii prin care am trecut. Vă trimit toată dragostea mea dumneavoastră și tovarășilor mei de muncă. *Adieu, Adieu*, dar rugați-vă penru biata voastră Pamela !

Aceste rînduri, deși nici pe departe nu puteau domoli temerile doamnei Jervis, au fost arătate întregului personal de serviciu, chiar și domnului B. însuși, care a pretins că habar nu avea cum a sosit scrisoarea ; după aceea, doamna Jervis a trimis-o bătrînilor. Aceștia, la început au bănuit că era un fals și nu scrisul fetei lor, dar mai apoi, descoperind contrariul, s-au mai liniștit puțin. Ei s-au interesat pe la toate cunoștințele lor ce s-ar fi putut face în această împrejurare împotriva unui om atît de hotărît și bogat, temîndu-se ca nu cumva să înrăutățească lucrurile (deși își dădeau bine seama că fiica lor nu se afla la nici un episcop și bineînțeles nu au crezut nici restul poveștii). Ei s-au cufundat în rugăciuni pentru biata lor copilă și pentru rezolvarea fericită a unei situații care-i zăpăcise aproape total.

Acum vom părăsi pe cei doi bătrâni, lăsându-i să se roage pentru Pamela lor dragă și ne vom întoarce la relatarea pe care o face ea singură acestei întâmplări. Ea scrie tot ce se întâmplă zi de zi, pentru a se distra și a-și umple timpul, păstrînd speranța că s-ar putea ivi vreun prilej să trimită cele scrise părinților ei (și pentru a se conforma părerii ei statornice) că astfel va putea privi înapoi la pericolele prin care a trecut și-și va judeca atitudinea avută, la acea vreme, pentru a o accepta sau a se căi.

SCRISOAREA a XXXII-a

O prea dragă tată și mamă,

Vă scriu ca să-mi plîng mizerabila soartă, deși nu am nici o speranță că rîndurile mele vor putea ajunge în mîinile voastre. Acum nu-mi rămîne nimic altceva de făcut decît să scriu, să plîng, să mă tem și să mă rog. Ce-aș putea spera, cînd sînt parcă hărăzită să fiu victima voinței unui nemernic care încalcă toate legile dumnezeiești și omenești. O, Doamne, iartă-mi nerăbdarea, tu știi mai bine ceea ce mi se potrivește și nu accepti ca bietele tale făpturi să fie ispitite mai mult decît pot rezista, așa că mă resemnez în fața voinței tale. Nădăjduiesc mai departe, oricît de desperate ar fi condițiile în care mă aflu că încercările la care sînt supusă nu reprezintă o urmare a vanității mele și că voi fi în stare să le înving, și, la vremea potrivită, voi fi scăpată de ele.

Așa, mă rog, clipă de clipă ! O, alăturați-vă mie, dragii mei părinți ! Dar vai, cum veți putea afla, cum aș fi în stare să vă dezvălui situația îngrozitoare a sărmanei voastre fiice ! Nefericita voastră Pamela ar putea fi distrusă, mai înainte ca voi să-i cunoașteți soarta grea.

O, nemernicia fără seamăn a unor oameni ca aceștia, care se pretind gentlemen și pervertesc generozitatea Providenței spre pierderea lor veșnică și distrugerea inocenței oprimăte !

Dar acum o să vă povestesc ceea ce a căzut asupra mea. Și, totuși, mă întreb cum veți primi cele ce vă scriu ? Nu-l am aici pe John cel onest care să ducă scrisorile mele către voi ; pe lângă aceasta, sînt supravegheată pînă în cele mai mici mișcări ale mele. Fără îndoială, că așa va fi atîta timp cît soarta mea crudă nu va desăvîrși proiectele lui ticăloase pentru distrugerea mea. Totuși, zi de zi voi scrie despre situația jalnică în care mă aflu. Poate se va găsi o cale ca tristețile mele rînduri să ajungă la voi. Și cînd veți afla, durerile voastre vor fi încă și mai mari. Căci vai, ce poate face nenorocitul nevoiaș împotriva bogatului atotputernic, cînd acesta este hotărît să oprime ?

Voi începe cu relatarea din ultima mea scrisoare și voi continua, după cum voi putea, deși așa cum v-am mai spus, nu știu cum vor ajunge rîndurile mele la voi.

Ziua cînd trebuia să plec, mult așteptata joi dimineață, a sosit. Îmi luasem, de cu seară, rămas bun de la tovarășii mei de muncă. Fusesse o despărțire jalnică pentru noi toți ; bărbații ca și femeile au plîns pentru că se despărteau de mine. În ceea ce mă privește, dovezile lor de dragoste făcuseră să am ochii plîni de lacrimi, dar nu puteam lua nimic de la slujitori cu o situație inferioară mie. Domnul Longman m-a silit să accept mai mulți metri de stofă, o tabacheră de argint și un inel de aur pe care dorea să-l păstrez de dragul lui, a plîns și el și mi-a spus :

— Sînt sigur că o asemenea fecioară Dumnezeu o va binecuvînta și cu toate că te întorci la bietul tău tată și la locuința mizeră, totuși, Providența te va găsi, nu uitați-o spun, și într-o bună zi, probabil nu voi trăi să văd, dar vei fi răsplătită.

— O, domnule Longman, am grăit eu, mă faceți prea bogată și vă voi fi încă recunoscătoare, căci adesea voi scrie, (nu m-am gândit atunci că aceasta avea să fie singura mea ocupație), de-ați avea bunăvoința să-mi dăruiti câteva foi de hîrtie. De îndată ce voi ajunge acasă, vă voi scrie ca să vă mulțumesc pentru bunătatea avută față de mine, îi voi scrie, de asemenea, și doamnei Jervis.

Asta a fost norocul meu, căci altfel aș fi fost la discreția posacii mele guvernante, după cum aș putea să o numesc, dar iată-mă că acum scriu și-mi ușurez gîndurile, deși nu pot să vă trimit scrisoarea ; scriu ceea ce-mi place, ea nîu știe cît de bine sînt eu aprovizionată, căci bunul domn Longman mi-a dat peste patruzeci de foi de hîrtie, o duzină de tocuri și un mic flacon cu cerneală, pe care l-am înfășurat în hîrtie și l-am ținut în buzunar alături de ceară și sigilii.

— O, dragul meu domn Longman, am zis eu m-ați aprovizionat cu ce-mi trebuia. Cum o să vă răsplătesc ?

— Cu un sărut, frumoasa mea, și, bineînțeles, că nu l-am refuzat, căci el este un bătrînel atît de bun.

Rachel și Hannah au plîns, cînd mi-am luat rămas bun de la ele, și Jane care, uneori, era cam bosumflată, ca și Cicely, au plîns tare mult și au zis că o să se roage pentru mine ; cît despre Jane, mă îndoiesc, căci, biata de ea, de cele mai multe ori, uită să se roage și pentru ea.

Arthur, grădinarul, vizitiul, Robin al nostru și Robin din Lincolnshire care trebuia să mă ducă pe mine au fost foarte politicoși, amîndoi, aveau lacrimi în ochi ; asta m-a făcut să mă gîndesc că Robin din Lincolnshire are o fire bună, căci abia mă cunoștea. Dar acum era limpede că putea foarte bine să fie preocupat, căci avea atunci instrucțiunile stăpînului și știa că urma să devină instrumentul care să mă prindă în cursă.

Apoi, și ceilalți valeți și grăjdari, Harry, Isaac, Benjamin erau la fel de impresionați, pînă și bietul Tommy, băiatul care ajută la spălatul vaselor părea foarte necăjit.

S-au adunat la un loc pentru noapte, așteptînd ca dimineața să aibă fiecare un alt rol de îndeplinit. Toți au ținut să dea mina cu mine. Am sărutat fetele și le-am mulțumit pentru toată dragostea și bună voința manifestată față de mine. Am fost însă forțată să le părăsesc mai repede decît aș fi dorit, căci nu mai puteam să rezist la despărțire. Harry (nu m-aș fi putut gîndi, căci e puțin cam sălbatic, spun ceilalți) a plîns, pînă cînd s-a înecat în suspine. John, bietul, cinstitul John nu se întorsese încă de la voi. Jonathan însă, nu a fost în stare să stea cu toți ceilalți.

Mă gîndeam că voi avea multe să vă povestesc despre acestea, dar iată că trebuie să folosesc pana mea pentru lucruri triste.

Doamna Jervis, buna doamnă Jervis, a plîns toată noaptea. Am căutat să o reconfortez cît am putut și m-a pus să-i promit că, dacă stăpînul pleacă la Londra pentru a asista la ședințele parlamentului sau în Lincolnshire, voi veni să stau o săptămînă cu ea. A vrut să-mi dea ceva bani, dar nu am luat.

A venit și dimineața următoare și mă miram că nu-l vedeam pe John, căci am tot așteptat ca să-mi iau rămas bun de la el și să-i mulțumesc pentru bunătatea lui față de mine și de voi ; dar presupun că stăpînul îl trimise mai departe, de aceea, nu putea să se întoarcă și doream foarte mult să i se transmită cele bune din partea mea.

Și cînd doamna Jervis mi-a spus, cu inima întristată, că trăsura era gata avînd patru cai înhămați, mi s-a părut că intru în pămînt, deși doream să fiu cu voi.

Stăpînul era sus și nu a cerut să mă vadă. Eram, în general, bucuroasă de acest fapt ; inimă nesinceră, știa doar că rămîneau în mîinile lui. O, cerule, apără-mă de puterea și de mișelia lui ! Tovarășii mei de muncă nu aveau voie, așa cum v-am mai scris, să mă conducă și nici unul nu a îndrăznit să facă un pas, căci rămăseseră

la fereastră să mă vadă plecînd. Dar, în gangul de la poartă, acolo unde nu mai erau sub ochii lui, stăteau toți înșirați pe două rînduri și nici eu și nici ei nu am putut spune nimic decît : „Toate cele bune. Toate cele bune“. Dar Harry mi-a dus bocceaua, cea de a treia, cum îi spuneam, pînă la trăsură, checuri, *diet-bread*¹ făcută pentru mine peste noapte, alte soiuri de prăjituri și șase sticle de vin dulce din Insulele Canare, pe care mi l-a dat doamna Jervis într-un coș, pentru a ne încălzi inimile, cînd vom fi împreună, cum spunea ea. Am sărutat din nou pe toate fetele și am dat mîna cu bărbații, dar domnul Jonathan și domnul Longman nu erau acolo și apoi m-am dus jos la trăsură, lăsînd-o pe doamna Jervis plîngînd de parcă i se rupea inima.

Cînd am ajuns la trăsură, mi-am îndreptat privirea în sus și l-am văzut pe stăpîn la fereastră, i-am făcut trei reverențe și mi-am ridicat mîinile ca pentru o rugă, căci de vorbit nu eram în stare. M-a salutat, ceea ce m-a făcut foarte fericită, căci mi-a acordat atenție, m-am urcat în trăsură și inima îmi era atît de încărcată de durere, de credeam că se va sfîșia ; pînă cînd Robin a dat bici cailor, nu am putut face altceva decît să flutur baticul meu alb spre ei, udă de lacrimi. Și, în fine, a început să mîne ca Iehu², așa cum se spune, ieșind din curte și, în curînd, am descoperit că aveam pricină pentru o durere mai mare și mai adîncă.

Ei, bine, mă gîndeam în mîntea mea, dacă mîna cu viteza asta, voi fi repede cu tata și cu mama și cît am mers așa cam vreo jumătate de drum, bănuiesc, m-am tot gîndit la bunii prieteni, pe care i-am lăsat. Cînd ne-am oprit ca să dea de mîncare cailor, Robin mi-a spus că

¹ Pîine dietetică făcută dintr-o făină foarte fin măcinată, care, în mod obișnuit, nu era dată servitorilor ; este un alt semn că Pamela avea un statut special.

² *Cartea a II-a a regilor*, IX, 20 : „Dar el mîna voinicește cum mîna Iehu, fiul lui Nimși, / Ba chiar el mîna nebunește“.

ajunsesem aproape de jumătatea drumului. Mi-am zis că e timpul să-mi șterg ochii și să-mi amintesc unde mă duceam. Am început să mă gîndesc la fericita noastră întâlnire și cît de bucuroși aveți să fiți voi amîndoi, să mă vedeți venind acasă nevătămată și inocentă ! Am încercat să alung cealaltă parte întunecată din mintea mea, dar mai suspinam, din cînd în cînd, gîndindu-mă la cei pe care i-am părăsit. Ar fi fost o lipsă de recunoștință, din partea mea, să nu-i iubesc cînd mi-au arătat atîta dragoste.

Era aproape ora opt dimineața, cînd am pornit-o și mă tot minunam, așa cum stăteam, și, mai ales, cînd am văzut la ceasul unei biserici dintr-un mic sat prin care am trecut că se făcuse două ; din ce în ce, locurile mi se păreau mai necunoscute. Hei, m-am gîndit, cum vine oare asta, să mine caii așa de repede și drumul să dureze atît ? Să fi străbătut numai vreo douăzeci de mile într-un timp așa de îndelungat, e tare ciudat ! Dar iarăși m-am gîndit, fără îndoială, Robin știe doar drumul.

În cele din urmă, s-a oprit, s-a uitat în jur, ca și cum ar fi încurcat drumul, i-am spus atunci :

— Domnule Robert, fără tăgadă, te-ai rătăcit.

— Mă tem că da, răspunse el, dar nu poate fi prea mult, o să întreb pe primul care trece.

— Rogu-te, întreabă ! Le-a dat cailor puțin fin, iar eu i-am dat lui chech și două pahare de vin, am stat cam vreo jumătate de oră. A mînat din nou foarte repede.

Îmi umblau atîtea și atîtea gînduri prin minte, pericolele de care nu mă mai temeam, și nu mai încăpea acum îndoială că scăpasem de ele, bunii prieteni de care abia mă despărțisem, mă gîndeam la dragii mei părinți, către care mă duceam. Aveam multe să vă povestesc, încît m-am gîndit mai puțin la drum, pînă cînd am fost trezită din gîndurile mele de soarele ce se lăsa la asfințit. Omul mîna mereu caii și aceștia erau o spumă. Atunci, dintr-o dată, m-am speriat și l-am strigat. Ei mi-a zis

că a avut ghinion căci apucase razna vreo cîteva mile, dar acum, nu încăpea îndoială, se afla pe calea cea bună și aveam să ajungem, înainte de a se întuneca. Încercam sentimente de îndoială și mă simțeam obosită, căci de cîteva nopți, dormeam foarte puțin. În cele din urmă, am strigat :

— Doamne, păzește, dar cum s-a putut întîmpla, domnule Robert ? A răspuns supărat, ca și cum ar fi fost furios pe el, spunînd că se vede că cineva l-a vrăjit.

— Ajungem într-un sat, am spus eu. Cum se cheamă ? Dacă ne-am rătăcit atît de mult, mai bine să poposim aici, căci noaptea se lasă repede.

— Am sosit, a răspuns el, e doar la o milă departe de tîrgul din față.

— Nici gînd, am ripostat eu, poate că greșesc, căci e cam mult timp de cînd nu am mai fost pe aici, dar sînt sigură că aceste locuri nu se aseamănă cu cele cunoscute mie.

Se tot făcea că e furios pe sine, dar, în cele din urmă, s-a oprit la o fermă, cam la vreo două mile dincolo de satul pe care-l văzusem. Era aproape noapte, a coborît și a spus :

— Trebuie să poposim aici, știu că oamenii sînt cumsecade.

Eu nu conteneam să mă rog și să invoc protecția divină. Am fost întîmpinați de soția fermierului, de fiica lor și de o slujnică. Soția a întreat :

— Ce te aduce pe aici, la această oră a înserării, domnule Robert ? Și cu o asemenea jupiniță. Punînd cap la cap toate cele petrecute, temerile cele mai sumbre mi-au incolțit în minte ; abia îmi țineam lacrimile și-mi spuneam : „Doamne, dă-mi răbdare, fără îndoială, că s-a terminat cu mine !“

— Rogu-vă, doamnă, am întreat eu, îl cunoașteți pe *Squire B.* din *Bedfordshire* ? Nemernicul de vizitiu vroia să o oprească să-mi răspundă, dar fiica spuse :

„Să nu-l cunoaștem pe domnia-sa ? De bună seamă că-l cunoaștem, este doar proprietarul pământului arendat de tatăl meu.

Atunci, mi-am spus eu, sînt pierdută, pentru totdeauna pierdută.

— O, ticălos netrebnic, ce ți-am făcut oare, m-am adresat vizitiului, să primești să te porți astfel cu mine ? Mirșavă unealtă a unui stăpîn nemernic !

— Îmi pare rău că mi-a revenit această însărcinare, dar nu am avut ce să fac, decît să o scot la capăt acum cum am putut mai bine. Sînt oameni cumsecade, așezați și o să fiți foarte mulțumită aici, n-aveți teamă.

— Lasă-mă să cobor, am zis eu, mă duc pe jos pînă-n tîrgul prin care am trecut, oricît de tîrziu ar fi.

— O să vi se poarte de grijă, domniță, vă asigur, și aici aveți confort mai bun decît oriunde în sat, spuse soția fermierului.

— Nu mă interesează confortul, am replicat eu. Sînt înșelată și distrusă. Cum ai și dumneata o fată, fie-ți milă de mine și spune-mi dacă proprietarul pământului vostru este aici.

— Nu, vă asigur, nu-i aici.

A apărut apoi și fermierul, un om bun, serios, cu o comportare frumoasă și mi-a vorbit cu multă onestitate și parcă puțin m-a mai liniștit ; văzînd că nu am altceva de făcut, am intrat ; iar soția m-a condus imediat sus, dîndu-mi camera cea mai bună și mi-a spus că este a mea cît voi sta aici și că nimeni nu se va apropia de mine, decît cînd voi chema. M-am aruncat pe pat obosită și speriată de moarte și am dat frîu liber durerii mele.

A venit apoi fiica sus și mi-a adus o scrisoare, spunîndu-mi că i-o dăduse pentru mine, domnul Robert. M-am ridicat și am văzut că era adresată doamnei Pamela Andrews. Am recunoscut imediat scrisul și sigiliul nemernicului și ticălosului meu stăpîn. Era, în orice caz, puțin-tel mai bine să am scrisoarea și nu pe el. Dacă ar fi venit,

ar fi trebuit să fi fost purtat prin aer ; mi se părea că și eu tot așa sosisem.

Buna femeie (începusem să văd că lucrurile nu erau chiar așa de disprețuit, fără nici o urmă de nesinceritate în ele, ci, mai curînd, o preocupare pentru necazul meu) mi-a adus un pahar cu un tonic pe care l-am acceptat, căci eram gata să leșin ; pe urmă, m-am așezat pe un scaun, au făcut foc în cămin iar ea mi-a spus că, dacă am nevoie de ceva, să chem și voi fi imediat servită ; m-a lăsat astfel să rumeg situația mea tristă și să citesc scrisoarea, ceea ce nu am fost în stare să fac pentru moment. După ce mi-am mai venit puțin în fire, am găsit că suna așa :

Dragă Pamela,

Grija pe care o am față de tine și de încăpățînarea ta, m-a constrîns să mă comport cu tine de o manieră care știu că te va surprinde și-ți va strecura un sentiment de neliniște. Dar nu am nici o intenție dezonorantă. Stăpînește-te și nu te lăsa dominată de teamă ! Să nu ajungi la o comportare care să te descrediteze și să fie neplăcută și pentru mine, în ochii celor în a căror casă te vei afla, cînd vei primi această scrisoare. Sînt arendașii mei, oameni cinstiți și foarte cumsecade.

La această vreme, vei fi departe pe drumul tău spre locul pe care l-am hărăzit să-ți fie sălaș pentru cîteva săptămîni, pînă cînd voi termina unele probleme personale, după care îți voi apărea într-o lumină, cu totul, diferită decît cea în care mă vezi în prezent, din cauza nenumăratelor tale temeri.

Pentru a te convinge că intenționez să mă port cu tine cu cea mai desăvîrșită onoare, te asigur că locuința în care te vei duce va fi total la dispoziția ta, așa încît nici eu nu mă voi apropia, fără voia ta. Fii liniștită, discretă și prudentă, căci un fericit eveniment îți va răsplăti răbdarea.

Îmi pare rău că atunci cînd vei primi această scrisoare, în locul, unde am hotărît să-ți fie înmînată, te vei simți obosită.

Îi voi scrie și tatălui tău pentru ca să-l asigur că nu am față de tine decît intenții onorabile.

Prietenul tău adevărat.

Mi-am dat, prea bine seama, că aceste rînduri nu fuseseră scrise decît ca să mă liniștească pentru prezent, iar pericolul meu nu era atît de imediat, după cum aveam motive să mă tem. Faptul că promisese să se abțină să vină la mine și declarase că avea să-ți scrie ție, să nu-ți faci griji, ca și gîndul că vei găsi poate o cale să mă ajuți mi-au dat oarecare liniște. Dar abia terminasem masa, cînd a intrat vizitiul (mi s-a părut că avea privirea unui călău) și tot spunîndu-mi la fiecare cuvînt *Cucuoniță*, m-a rugat să fiu gata pentru a porni la drum a doua zi la cinci dimineata, căci altfel va fi în întîrziere.

Această știre m-a necăjit, căci nu-mi plăcea compania în care mă aflam și începusem să nutresc speranța că aș putea să-mi asigur aici o protecție mai sigură, fără a mai fi obligată să plec mai departe.

A trebuit totuși să-i dau un răspuns nemernicului Robert și cum nu aveam prea mult timp de pierdut, m-am hotărît să-l folosesc cît mai bine. De aceea, de îndată ce Robert s-a retras, m-am gîndit să mă apropii de fermier și de soția lui, intenționînd să le înfățișez situația mea. Dar fermierul m-a întrerupt pe dată, spunîndu-mi că erau la curent cu problema. A făcut chiar o aluzie, cum că femeile tinere de azi erau gata să se căsătorească cu bărbați nepotrivii pentru ele, spre defăimarea lor și necazul rudelor.

Le-am arătat că nu era deloc cazul meu, că eu fusesem luată de foarte tînără în familia domnului B. ca să mă ocup de maică-sa, cea mai bună dintre toate măritele doamne. De la mult regretata sa moarte însă găsind că nu

pot locui mai departe acolo în siguranță, păstrându-mi buna reputație, m-am hotărît să plec și să mă întorc la părinții mei, oamenii cei mai onorabili de pe întreg pământul, dar săraci și fără vreun rang. Tocmai cînd credeam că sînt condusă spre ei, am fost trădată și adusă aici, în drum spre un loc, fără îndoială, mai rău. Cum aveau și ei o fiică (aceasta tocmai stătea cu noi și părea mișcată de împlinirea mea și de felul sincer în care o istoriseam, căci nu am fost în stare să-mi țin lacrimile și să nu le amestec cu vorbele rostite), i-am rugat să aibă milă de o biată fată neajutorată care ținea la cinstea ei mai presus decît la viață; vor fi părtași la ruinarea sa, dacă nu vor contribui s-o ajute, stîndu-le în putere. Eram sigură că asemenea oameni respectabili, cum păreau a fi, nu ar vrea să devină vinovați pentru nimic în lume.

— Asta se înțelege că așa-i, dar ascultă-mă, tinăra domniță, să știi că și noi avem temei să ne întrebăm asupra adevărului acestei povestiri a dumitale, și motive să credem că totul va fi în regulă, dacă te porți cu discreția ce-ți stă în fire și te lași condusă de cei mai buni prieteni.

— Temeiul despre care vorbiți, am replicat eu, trebuie să fie din vreo mîrșavă poveste a ticălosului vizitiu, vă rog să-l chemați aici și veți vedea că nu va fi în stare să tăgăduiască spusele mele. Oameni buni, oameni dragi, de încredere, chemați-l.

— Nu-i nevoie de asta, răspunse fermierul, noi avem un temei mai bun decît domnul Robert. Chiar proprietarul nostru venerabil ne-a informat cu propria sa mîină cum stău lucrurile în privința dumitale. Cu adevărat, trebuie să spun, că niciodată nu a fost bine pe lumea asta, de cînd tinerele fete se îndărătnicesc să facă numai voia lor și se hotărăsc să se comporte, fără cunoașterea și consimțămîntul celor mai vîrstnici decît ele. Rostind acestea, lovi cu palma în masă și se uită cu un aer arțăgos și plin de gravitate la soția și la fiica lui.

Să mă credeți că această afirmare m-a afectat foarte mult și m-a surprins, deoarece mi-a dezvăluit viclesugurile adânci ale nemernicului meu stăpîn și hotărîrea să mă distrugă străduindu-se să-mi smulgă orice speranță de eliberare de sub stăpînirea lui. I-am rugat să fie atît de buni și să-mi arate și mie cele scrise de stăpîn. Buna femeie a zis că nu știe dacă asta ar fi potrivit.

— Să nu fie potrivit ? am întrebat eu. Poate fi oare ceva într-o scrisoare prin care au fost convinși oameni ca dumneavoastră, atît de buni, de adevărul intențiilor celui care a scris-o și n-ar fi nimerit ca ea să fie arătată persoanei cea mai interesată de conținut ? Arătați-mi, vă rog, pentru ca astfel fie să mă rușinez, fie să-mi apăr caracterul, tot ce am pe lumea asta, demn de încredere.

— Ei, bine, poți s-o vezi, spuse fermierul, scoțînd-o din învelitoare almanahului său.

Am citit-o și apoi am cerut voie să fac o copie, iată ce scria :

Fermiere Monkton,

Trimit la dumneata pentru a găzdui, numai o noapte, pe o tînără fată, *în contra voinței ei*, total prinsă într-o poveste de dragoste. Dacă aceasta s-ar împlini, ar însemna distrugerea ei ca și a persoanei cu care dorește să se căsătorească și pentru care *am multă considerație, dealtfel ca și față de ea*.

Cum știu că hotărîrea luată îmi va aduce mulțumirile tatălui ei (*Vezi, dragă tată !*), cînd va afla motivele mele, am dat dispoziție să fie dîsă la una din proprietățile mele (unde va fi bine îngrijită), căutînd astfel ca prin această separare și încercare de convingere să ajungă amîndoi sau măcar unul dintre ei să-și cunoască propriul interes.

Sînt sigur că vă veți purta bine cu ea, căci cu excepția acestei povești nu-i lipsește nici inteligența, nici prudența.

I-am scris și ei, o epistolă pe care Robert îi va înmîna-o cînd se va afla în casa dumitale. Fata este foarte

vioaie, dar probabil, că va fi necăjită din cauza dezamăgirii în povestea ei de dragoste. Nu am scris nimic decât ceea ce ar putea s-o liniștească și nu am făcut nici o aluzie (*O, iscusitul nemernic !*) la adevăratul motiv al hotărârii pe care am luat-o. (*Cite motive am să mă tem de un asemenea născocitor necinstit !*) Tinerele fete, știi, fermiere Monkton, consideră cu ură orice zădărnicește încercările lor îndărătnice. Nu m-aș fi deranjat atât s-o împiedic în ceea ce vrea să întreprindă, dacă draga mea mamă, pe patul de moarte nu mi-ar fi dat-o în grijă, iar tânărul în chestiune ar fi în măsură să o întrețină. Este o acțiune ingrată să te strădui să aperi oamenii în contra voinței lor (*Domnul să mă ierte, dragă tată, dar cum îl urăsc pe acest stăpîn mîrșav și ipocrit !*).

Voi ține seama de întreg deranjul care îți va fi pricinuit, la prima ocazie, deși nu voi trece pe acolo atîta timp cît tînăra va locui în casa unde o trimit, nedîndu-i nici un motiv de suspiciune. Trăim într-o lume, știi fermiere, înclinată mereu să critice.

Oare asemenea acțiuni și născociri ca ale acestui om nemernic nu justifică critica adusă de lume ? Într-adevăr, o fac !

Apoi încheie cu salutări pentru buna femeie, considerată de ei ca o condescendență ; bineînțeles că a făcut-o, în mod special, ca să-și arate superioritatea.

Așa după cum bine îți dai seama, am fost foarte șocată de iscusința nemernică a acestui oribil gentleman. Pot oare să-l numesc gentleman ? Spune, după cum vezi, cu cîtă perfidie, că nu voi recunoaște pretinsa poveste de dragoste, tocmai pentru a le strecura în minte o îndoială asupra adevărului, față de orice aș putea eu invoca în apărarea mea. Și cum aceștia sînt arendașii lui și cum toți arendașii îl iubesc (căci are unele calități și este amabil) am găsit că toate speranțele mele, într-un anumit fel, au fost frustate. Și cînd am citit la început scrisoa-

rea, acest gând m-a afectat, încît am plîns amarnic și nu am putut să mă abțin a nu spune că acel ticălos care a scris scrisoarea era prea tare pentru mine în născocirile lui, după cum era prea puternic în bogăția lui. Și fără a căuta să pătrundă apărarea mea, fermierul cu atît mai puțin se îndoia de adevărul conținut de scrisoare și începu să laude preocuparea și grija stăpînului meu pentru mine și să-mi atragă atenția să nu primesc curtea nimănui, fără sfatul și consimțămîntul celor apropiați; m-a folosit ca temă pentru o lecție adresată fiicei lui, iar în același timp, insinua că m-aș face vinovată de mare lipsă de respectabilitate, dacă aș încerca să sugerez ceva ce — ar putea discredita un gentleman, care, în această împrejurare, nu are nimic altceva în vedere decît binele meu și acela al tînărului pretins iubit. El acorda mare credit hotărîrii proprietarului lor de a nu trece pe aici, atîta timp cît aveam să fiu în casa, unde hotărîse să mă trimeată, tocmai pentru a nu da naștere la bănuieli.

Aceasta m-a făcut să-mi revin din starea mea de tînguire. Le-am spus că toate cele din scrisoare erau neadevărate, odios de neadevărate, că nici gând să fiu îndrăgostită de cineva și că născocirile mîrșave ale stăpînului m-au împins să le aduc la cunoștință întregul adevăr.

După aceea, le-am citit și scrisoarea pe care mi-o trimisese, comentînd-o, așa cum am crezut potrivit.

Cei doi bătrîni, la început, erau foarte încurcați, nu știau ce să creadă sau ce să spună. S-au uitat unul la altul, iar femeia a dat din cap, pîrînd că-i milă de mine, în timp ce fiica vărsa lacrimi, în urma istorisirii mele, plîngînd încă și mai cu foc, văzînd apelul meu sincer adresat părinților ei pentru a mă protegui.

Aceasta mi-a dat o speranță de o clipă și continuam apelul meu, crezînd că-i voi impresiona, cînd bătrînul fermier, scoțîndu-și ochelarii, a dorit să citească personal

scrisoarea onorabilului, așa cum numea el pe unul din cei mai ticăloși oameni de pe lume.

I-am înmînat scrisoarea, dar am văzut apoi că parcă dorea să o citească pentru a-i găsi scuze proprietarului.

— Draga mea, se adresează el soției (uitîndu-se la scrisoare cu ochelarii pe nas, din cînd, în cînd la ea, apoi la mine și uneori la fiică-sa). Nu știu ce să spun despre treaba asta. De bună seamă este ceva tare ciudat în poveste, așa după cum o istorisește tinăra. Oare nu zice, domnia-sa că hotărîrea pe care a luat-o va aduce recunoștința tatălui fetei ?

— Am vrut să vorbesc, dar el dorea să fie ascultat cu răbdare.

— Păi, au nu ne spune el, Dorothy, în scrisoarea pe care a fost atît de bun să ne-o scrie, *că nu va recunoaște dragostea ei* ? Și o recunoaște ? întrebă bătrînul netot... Socotesc că-i tare frumos din partea unui om așa mare. Și apoi arată doar că nu i-a dezvăluit motivele hotărîrii lui. Și, iată că și asta-i adevărat. Au nu scrie că nu va veni în apropierea ei ca să nu dea prilej de bănuieli ? Și nu ne scrie nouă cum sînt fetele îndărătnice ? Știm prea bine ce înseamnă asta, Dorothy. Apoi, s-a uitat la fiică-sa încruntat iar fata a lăsat ochii în jos și a roșit. Și nu spune că domnișorica asta o să fie indispusă din cauza dezamăgirii ei ? Și au lucrurile grăite atît de slobo-d, despre domnia sa, nu dovedesc adevărul ?

Și, din nou, am vrut să vorbesc, dar și-a manifestat, cu supărare, dorința de a fi ascultat mai departe. Sînt sigură că omul ăsta este un tiran față de soția și fiica lui, nu că dumneata, dragă tată.

— Și, continuă el, au nu promite boierul, juruindu-se pe tot ce-i bun și sfînt (cuvinte solemne și serioase, vă asigur !) că nu are nici o intenție dezonorabilă față de ea ? Pe cîntea mea, i-aș spune ce-ți mai trebuie altceva, domnișorico ? Și cine a cunoscut vreodată boierul ca fiind altfel decît cum grăiește. Și nu mai spune că

grija pe care i-o poartă se datorește amintirii pline de recunoștință pentru mama sa, cea mai bună dintre doamne. Domnul s-o odihnească ! Ar putea oare să nu-și țină cuvântul dat mamei pe patul de moarte ? Nu, de bună seamă. Un om nu poate fi chiar așa de nemernic. Și mai departe nu arată că dacă tînărul ar fi în stare să întrețină o soție nu s-ar deranja atît ? *O acțiune foarte ingrată într-adevăr*, (asta așa-i, boierul este un om înțelept), *să te străduiești să ajuți oamenii în contra dorinței lor*, scrie el. Și apoi, a aruncat o privire fioroasă blîndeii lui fiice.

Și aici, din nou uite, zise bătrînul pisălog, (eram bucu-roasă că terminase să parcurgă mîrșava scrisoare) și nu mai scrie domnia-sa că atunci cînd va fi pus la punct unele chestiuni particulare (desigur, să aranjeze cu tînărul) o să apară în alt fel, într-o altă lumină decît acum. Și că un eveniment fericit îi va răsplăti răbdarea ? Și casa unde se duce va fi la ordinele ei ? Asta-i un lucru mare, de bună seamă ! Și nu promite să-i scrie tatălui fetei, pentru a-l iniști ?

— Hai, hai, domnișoară, nu văd că ar fi vorba de nici cea mai mică dezonoare pentru dumneata. Fii cu grijă și discretă, așa cum vezi că te sfătuiește domnia-sa ! Este greu de închipuit ce putere au femeile, pentru a strica reputația noastră a bărbaților. Fii răbdătoare și mulțumită ! După cum pot vedea, lucrurile se vor desfășura bine și povestea se va termina.

Apoi, s-a ridicat în picioare și s-a umflat în pene ca un curcan, aplecîndu-se peste jumătate din masă, mîndru de discursul și înțelepciunea lui minunată.

Cînd a terminat, am încercat, în zadar, să-l conving, pe el și pe soția sa, că cele povestite de mine erau adevărate și că mă amenința un pericol real. Am subliniat că asta rezulta chiar și din faptul că stăpînul se străduia să dea atîtea explicații pentru o întîmplare cu o fată atît de săracă și neînsemnată ca mine. Am căutat să-i arăt ce reprezintă cuvîntul onoare pentru noi oamenii de rînd, care sîntem, cu totul, diferiți. Poate fi el un mare

moșier și bun cu arendașii săi, dar nu este un om virtuos și apoi tratamentul pe care l-am primit în casa lui și comportarea violentă de acum, ca să mă ducă la una din casele sale, când eu trebuia să ajung la părinții mei, reprezentau tot atâtea dovezi puternice și de netăgăduit că gândurile lui față de mine nu erau onorabile. În zadar, am încercat să-i conving despre justetea acestor observații și a altora. Fermierul a declarat că el nu poate pune la îndoială cuvîntul de onoare al stăpînului său dat atît de solemn, adăugînd că deși oamenii mari și învățați aveau felul lor de a gîndi și a acționa, deosebit de al altora, ca în cazul de față, el era plin de încredere că totul avea să se rezolve bine, în cele din urmă. A făcut o aluzie foarte urîtă, (bărbatul acesta deși are un număr de ani, nu poate fi un om bun și corect) și aruncînd o privire supărată și disprețuitoare de la mine la fiica lui și apoi la soția sa, spuse :

— Cam ciudat cu fetele astea cum se comportă, abia pot fi ținute să nu fugă cu un bărbat, dar fac mare tărăboi despre virtutea lor și teama provocată de un altul. Asta-i o dovadă doar de nebbie.

Apoi, a lovit puternic cu palma în masă. Cred că nu am văzut niciodată un om care să aibă o privire atît de urîtă. Fata nu pare a fi prea isteată. Dar, cum spuneam mai înainte, el trebuie să fie un tiran, un om lipsit de bunătate.

Aș fi putut să-i dau un răspuns care nu i-ar fi plăcut, dar eram doritoare să fiu loială, deși mă simțeam cam lipsită de viață, în urma refuzului primit. M-am gîndit că dacă aș mai putea întîrzia pe aici, poate aș mai cîștiga ceva timp și găsi vreo modalitate să scap. Le-am spus fermierului și soției lui că eram tare obosită și i-am rugat să mă găzduiască ceva mai mult decît o singură noapte. Am adăugat că nici moșierul nu ar avea nimic împotriva, dacă ar ști cît de mult m-a zdruncinat călătoria și toate temerile încercate.

Mi-au spus că nu mi-ar putea tăgădui nimic din ce le stătea în putere, căci după cum văzusem, boierul dorea ca ei să aibă grijă de mine și să se poarte, cu atenție. Dacă domnul Robert putea să nu țină seama de ordinele primite, nu mă vor refuza.

L-au chemat pe Robert. Când a venit i-am spus că mă simt prea obosită și n-aș fi în stare să o pornesc la drum în zori, așa cum se aștepta el. Mi-a răspuns că trebuie să asculte întocmai ordinele primite și dacă plecăm devreme, călătoria se va termina repede. Doamne, iartă-mă, eram gata să doresc că mai bine s-ar termina cu el și cu stăpînul mai repede.

Totuși, le-am spus fermierului și soției sale, în fața lui Robert, că dacă ei vor să mă mai țină o zi, vizitiul ăsta uricios, care nu are nici un drept să mă controleze, nu trebuie să mă forțeze să plec. Dar ei au răspuns, că am recunoscut doar singură situația mea de a fi în serviciul boierului și nu se cădea să se amestece între un om de rangul său și servitorul acestuia. Au mai adăugat că aveau mari obligații față de moșier, așteptau să le facă anumite reparații și alte favoruri din partea lui. Nu se îndoiu că trebuia să am toată încrederea în cuvîntul său de onoare dat atît de solemn și ei se vedeau obligați să-i respecte poruncile. Așa că iată-mă nevoită să renunț la orice speranță de a obține ceva din partea lor.

M-am odihnit foarte puțin în acea noapte, și în dimineata următoare m-am văzut silită să mă scol în zori și s-o pornesc. Au fost foarte politicoși și binevoitori. i-au dat voie slujnicii lor să mă întovărășească o bucată de drum, fiind așa devreme.

În pofida acestei dezamăgiri, nu eram totuși complet fără speranțe că aș putea găsi vreun mijloc pentru a scăpa de uneltirile acestui mișel. În timp ce mă aflam pe drum, după ce fata se întorsese acasă, mi-am gîndit la o soluție practică, pentru a ieși din încurcătură, ceea ce mi-a dat oarecare liniște.

Iată, ce era ! M-am hotărît ca atunci cînd vom ajunge în vreun tîrg şi, fără îndoială, Robert se va opri să dea de mîncare cailor, (căci mîna tare repede) aveam să mă adresez stăpînei hanului şi să-i povestesc cazul meu refuzînd să merg mai departe.

Neavînd pe nimeni decît pe nemernicul Robert, eram foarte preocupată de acest proiect în succesul căruia vedeam singura mea salvare. Mă gîndeam să strig după ajutor, atunci cînd vom întîlni pe cineva pe drum, poate ar fi ascultat povestea mea şi m-ar fi scăpat din mîinile vizitiului. Dar iată că am întîlnit doar doi bărbaţi tineri. M-am temut să mă adresez acestora, căci ce ştiam eu, puteam să cad în greutăţi mai mari decît cele de care doream să mă scap.

După ce a mînat tare caii o bună bucată de drum, am ajuns într-un tîrg, unde acest prea credincios servitor al unui stăpîn nemernic a propus să ne oprim. Am tras la un han ce părea de vază. Dar închipuiţi-vă, dragii mei părinţi, că am fost tare alarmată, căci atunci, cînd mi s-a arătat o cameră, mi s-a spus că eram aşteptată acolo şi că se făcuse o mică pregătire pentru mine, deşi la sosirea mea nu am fost întîmpinată de nimeni.

Eram, totuşi, hotărîtă să încerc să-mi pun în aplicare planul, făcînd apel la stăpîna hanului. Mă temeam de mai rău şi ca să nu pierd timp, am chemat-o la mine şi, spunîndu-i să ia loc, i-am vorbit :

— Nădăjduiesc, doamnă, că mă veţi ierta, dar trebuie să vă povestesc situaţia mea, mai înainte, ca cineva să între şi să mă întrerup : Sînt o făptură tînără, sărmană şi nefericită, pentru care ar însemna un act caritabil să-i daţi sfatul şi asistenţa, căci, după cum veţi vedea, voi merita mila dumneavoastră. Şi păreţi a fi o persoană aleasă, bună, care va veni în ajutorul unei inocente oprimăte.

— Da, doamnă, spuse ea, cred că aţi ghicit bine şi am chiar fericirea să ştiu ceva despre situaţia dumneavoastră,

înainte de a vorbi. Rogu-vă, chemați pe sora mea Jewkes !

Jewkes, Jewkes, am repetat eu în sinea mea, numele îmi părea cunoscut, dar eram prea emoționată, pentru a mai putea avea ceva clar în minte în acel moment.

Apoi, a apărut nemernica făptură, pe care o mai văzusem doar o dată. Eram moartă de frică. M-am gândit atunci că mă aflu într-o situație mult mai grea ca la fermier.

Femeia rea s-a apropiat de mine cu un aer de încredere și m-a sărutat :

— Privește, soră, ce făptură fermecătoare avem aici și s-a uitat la mine într-un fel ciudat cum n-am văzut niciodată pe nimeni. Eram tăcută și descumpănită, dar când mi-am venit puțin în fire, m-am hotărît s-o șterg de acolo, dacă aş putea. Simțindu-mă puțin ametită, am pretins că am nevoie de aer și aş vrea să mă plimb prin grădină, dar mizerabila nu a avut încredere să mă lase de sub ochi. În jur nu erau decît slujitorii hanului, toți sub conducerea acestei femei îngrozitoare. Fiind ca vrăjită de ea, fără îndoială, m-am văzut silită, deși ezitînd să pornesc cu ea în trăsură. Venise pînă aici călare, însoțită de un servitor. Acesta călărea acum lingă trăsura și ducea și calul ei. Am renunțat la orice gînd de a mă salva.

Iată, m-am gîndit eu, ce eforturi ciudate pentru a distruge o biată făptură nevinovată, care nu însemna măcar ceva. Această uneltire este prea dibace și-a fost de mult pusă la cale, pentru a putea scăpa de ea. Nu-mi rămasese decît o singură speranță, să mă încred în rugăciuni, ne mai avînd nici un ajutor omenesc.

Dacă ați vedeai ce fel de femeie este această doamnă Jewkes comparată cu doamna Jervis... (ceea ce mă omoară este gîndul că nu știu dacă veți primi vreodată scrisorile mele).

Din cînd în cînd, se uita la mine, îmi strîngea mîna și spunea :

— Păi, ești tare drăguță, iubita mea tăcută ! Și, la un moment dat, a vrut să mă sărute, dar atunci am zis :

— Nu-mi plac manifestări de acest fel, nu se potrivesc pentru două persoane de același sex.

A atunci a început să rîdă și a spus :

— Pe cîntea mea, e drăguț gîndit, atunci ai prefera, mai curînd, să fii sărutată de celălalt sex. Îți aduc toate laudele, pentru idee.

Nu-mi plăceau deloc impertinența și îndrăzneala ei ; fără îndoială, că, înainte de a intra în serviciul stăpînului meu, a fost menajeră la un han. Și nu făcea nimic altceva decît să tot vorbească cu îndrăzneală, iar, de două sau trei ori, cînd mi-a văzut lacrimile curgîndu-mi pe obraz, a spus, în derîdere, că am fost, într-adevăr, extrem de rănită ca cel mai chipeș și mai minunat gentleman din cinci județe din jur să fie îndrăgostit de mine.

Mi-am dat seama că mă aflam în miinile unei codoașe nemernice și dacă aveam oarecare temeri față de doamna Jervis, acolo unde toată lumea mă iubea, ce perspectivă îngrozitoare se deschidea acum în fața mea, să fiu în miinile unei asemenea femei !

Ce mă fac ! Ce mă fac !

Pe la opt seara, am intrat pe poarta acestei case vechi, elegante, mari, singuratică. Mi s-a părut atunci așa, fiindcă era înconjurată de pini și ulmi întunecați care se legănau, ca și cum ar fi fost clădită pentru singurătate și rele. Și aici, mi-am spus, în sinea mea, va fi locașul distrugerii mele, dacă Dumnezeu nu mă apără.

Am intrat, cu foarte mare greutate, în această casă, în parte din pricina oboselii și a mîhnirii care mă cuprinseseră. Doamna Jewkes a adus vin fiert, primindu-mă cu servilitate. Pe cînd tocmai plecase să ceară vinul a apărut ticălosul de Robin și a început să-mi vorbească :

— Vă cer de o mie de ori iertare pentru rolul pe care am fost obligat să-l joc în această întîmplare. Văd bine du-

rerea și mîhnirea dumneavoastră și aș vrea să vă asigur din inimă că-mi pare rău că am avut o asemenea sarcină.

— Foarte simplu, Robert, am auzit că întotdeauna călăul cere iertare bieteii făpturi, invocînd datoria pe care o are, și apoi foarte calm, trece la execuție. Dar nu sînt criminală, după cum știți toți și dacă aș fi fost în stare să mă gîndesc că era de datoria mea să mă conformez unui stăpîn nemernic, te-aș fi scăpat de acest mîrșav serviciu.

— Îmi pare rău, văd eu cum o luați, dar nu toată lumea crede la fel.

— Ei, bine, oricare ți-ar fi gîndurile, ți-ai jucat rolul, domnule Robert, în privința ruinării mele cu multă credință și poate vei avea motive să-ți pară rău, cînd vei vedea mai tirziu neajunsurile ce vor decurge de aici. Știai prea bine că aveam toate motivele să cred că voi fi dusă la tatăl meu și nu pot decît să-ți mai mulțumesc încă o dată, pentru rolul jucat în această josnică acțiune. Domnul să te ierte !

În timp ce el ieșea, a intrat doamna Jewkes.

— Ce i-ai spus lui Robin, întrebă ea, prostănacul e gata să plîngă, și nemernica rîdea, în timp ce vorbea, ca și cum l-ar fi disprețuit pentru remușcările lui.

— Doamnă Jewkes, nu am să mă tem că-i vei urma exemplul, i-am zis că și-a îndeplinit rolul în ruina mea și acum nu mai are cum să o mai dreagă. Așa că remușcările lui nu mă ajută cu nimic, îi doresc să-l ajute pe el.

Mă numește la fiecare cuvînt *doamnă*, manifestîndu-și față de mine acest respect nedorit, gîndindu-se probabil că într-o zi, i-aș putea fi stăpînă, ca și cum mi-ar sta în fire să mă arăt atît de nemernică, ca să ajung *doamna* celui mai ticălos uneltitor de pe pămînt. Toți cei care se gudură pe lingă nemernicii cu puteri nelimitate pentru a le obține favorurile, cu prețul onestității lor, sînt niște făpturi nenorocite. Și această femeie face parte din rîndul

unor asemenea nenorociți. Ea mă lingusește pe mine, o biată slujnică, dar uneori, se dovedește foarte insolentă, căci insolența îi stă în fire.

— Vă asigur, doamnă, grăi ea, aș fi gata să plîng ca și Robin, dacă aș fi instrumentul îndurerării dumneavoastră.

— Nu-i stă în putere să mai facă ceva acum, am replicat eu, dar e rîndul dumatăle, ești liberă să alegi, dacă vrei să contribui la distrugerea mea sau nu.

— Păi, stați puțin, stați puțin, doamnă ! Să știți că sînt pătrunsă de simțul datoriei față de stăpîn, așa că situația dumneavoastră este legată de aceasta. Dacă, îndeplinindu-mi obligațiile, pot să vă servesc, o voi face. Dar să nu uitați că de se va întîmpla vreodată ca dorința lui să se bată cap în cap cu a dumneavoastră, îi voi urma porunca, oricare ar fi.

— Rogu-te, doamnă Jewkes, am reluat eu, nu mă *domni* atît ! Nu sînt decît o fată prostuță și sărmană pusă de soartă să fiu obiectul hazului la petrecerile din mai și cînd sînt cineva, cînd nu mai sînt nimic, după cum se consideră potrivit să se distreze cu mine. Hai, deci, să vorbim pe picior de egalitate, și în felul ăsta, o să-mi faci o favoare, căci nu am fost decît o slujnică, iar acum nu sînt decît o biată făptură nenorocită, concediată și nu am o situație mai bună decît a unui prizonier.

— Ei, înțeleg eu cîte ceva din treaba asta, aveți o putere atît de mare asupra stăpînului, încît în curînd o să fiți stăpîna noastră a tuturor, și, de aceea, vreau să vă îndatoriez, dacă pot. Și trebuie și o să vă spun, *doamnă*, căci am primit dispoziții să vă arăt tot respectul, vă asigur. Vezi, dragă tată, ce ființă este aceasta.

— Cine ți-a dat dispozițiile ? am întrebat-o eu.

— Păi cine ? stăpînul, de bună seamă.

— Dar cum se poate, căci nu l-ai văzut în ultimul timp ?

— Da, e-adevărat, dar vă aștept aici de mult.
(O, nemernicie bine ticluită, m-am gândit eu) și în plus, am primit prin Robin o scrisoare cu instrucțiuni, dar poate că n-ar fi trebuit să vorbesc atât.

— Dacă mi-ai arăta aceste instrucțiuni, aș fi în măsură să judece cât de mult aș putea sau nu, nă mă bucur de atitudinea dumitale binevoitoare potrivit obligațiilor pe care le ai.

— Vă cer iertare, frumoasă stăpînă, replică ea, sînt destul de instruită și puteți să vă bizuiți pe mine, voi respecta ordinele mele și, cât îmi vor permite, vă voi fi binevoitoare, asta-i pe scurt.

— Nădăjduiesc că nu vei îndeplini un lucru nedrept și mișelesc, pentru nici un stăpîn de pe lume ?

— Uite ce, el este stăpînul meu și dacă mă roagă să fac un lucru pe care *pot să-l fac*, cred că trebuie să mă execut și să ascult porunca celui cu putere și să las pe seama lui să hotărască, dacă e un lucru drept.

— Să presupunem, am continuat eu, că-ți cere să-mi tai gîtul, ai face-o ?

— Nu e nici o primejdie de așa ceva, dar la drept vorbind, bineînțeles că n-aș face, căci atunci aș fi spînzurată, asta ar însemna o crimă.

— Dar să presupunem că s-ar hotărî să ademenească o biată făptură tinăra și s-o dezonoreze l-ai ajuta într-o asemenea ticăloșie ? Și nu crezi că a deposea o persoană de virtutea ei este și mai rău decît a-i tăia beregata ?

— Și acum cât de ciudat vorbiți ! Au nu sînt făcute cele două sexe unul pentru altul ? Și nu e natural ca un bărbat să iubească o fată drăguță ? Și presupunînd că își satisface dorința, este asta tot atît de rău ca și cînd i-ar tăia beregata ? Și apoi, ticăloasa a început să ridă și mi-a vorbit, în felul cel mai impertinent, și mi-a arătat că nu am nimic de așteptat nici de la virtutea, nici de la compasiunea ei. Spusele sale m-au făcut să simt cea mai mare

umilință, mai ales, că nutream speranța s-o cuceresc treptat-treptat.

Am terminat aici discuția noastră, ca să spun așa, și i-am cerut să mă conducă la odaia hărăzită.

— Alegeți-vă unde vă place ! Să știți însă că pentru moment trebuie să dorm cu dumneavoastră.

— *Pentru moment !* am exclamat eu și mi-am simțit inima sfîșiată. Ai primit dispoziții ca să dormi cu mine în pat ?

— Da, cu adevărat, răspunse ea. Îmi pare rău, dar să știți că sînt sănătoasă și curată, pot să vă asigur.

— Nici nu mă îndoiesc de așa ceva, am grăit eu, dar îmi place să dorm singură.

— Cum vine asta ? Păi, la cealaltă casă nu dormeați în pat cu doamna Jervis ?

— Bine, am zis eu, sătulă pînă peste cap de ea și de situația în care mă aflu, procedează așa cum ai primit dispoziție ! N-am ce să fac, sînt cea mai nenorocită făptură.

A repetat cuvintele ei prostesti, de nesuportat.

— Grozav de nenorocită, să fii iubită de unul dintre cei mai aleși gentlemen din Anglia !

Am ajuns cu însemnările mele, azi, sîmbătă și văd c-am scris o mulțime.

Nemernica mea tovarășă de somn are ordine precise, se pare, căci mă încuie pe mine și pe ea și cum este o ușă dublă cu două încuietori diferite își leagă cele două chei, cînd vine la culcare, la încheietura miinii. Tot pretinde că au fost vreo două-trei încercări de spargere, nu știu dacă spune ca să mă înspăimînte, dar mă înfricoșează, deși nu chiar atît de mult cum ar trebui, dacă nu aș avea alte temeri mai mari.

Noaptea trecută, n-am dormit decît foarte puțin, m-am sculat și m-am așezat la fereastră, mă prefăceam că mă uitam la grădina spațioasă unde dă fereastra, dar, de fapt, tot timpul am scris, de cum s-a crăpat de ziuă, pînă cînd

s-a sculat ea și, după aceea, cînd a plecat din cameră, am continuat.

La micul dejun, mi-a prezentat pe cele două fete de serviciu, bucătăreasa și jupîneasă. Par a fi niște biete suflete, ignorante, total devotate ei.

Mai sînt (pe lingă vizitiul Robert), un grăjdar, încă un ajutor, un valet, ciudate făpturi care nu au nimic promițător în ele, și toți la ordinele acestei femei. Grădinarul pare un om cinstit și bun, dar fiind ținut la distanță, este rezervat. Și, totuși, cine știe, poate găsesc o modalitate să scap de aici, înainte să sosească stăpînul nemernic.

M-am mirat că nu l-am văzut pe domnul Williams, preotul, dar nu am de gînd să întreb ce-i cu el, fiindu-mi frică să iște vreo urmă de bănuială doamnei Jewkes. După ce i-am văzut pe toți, el mai rămăsese singura mea speranță; mă gîndeam că, fiind preot, nu va participa la ruina mea. După masă, și-a făcut apariția, căci se pare că predă lecții de latină, într-un sat vecin, la vreo trei mile depărtare; micul cîștig de acolo îl ajută să trăiască mulțumit, cu nădejdea că ceva mai bun va pica prin ajutorul stăpînului.

Este un om deștept și serios, după cum mi se pare. Cînd l-am văzut, speranțele pe care mi le pusesem în el au primit întărire, căci îl cred preocupat de necazul meu (nu aș fi putut să-mi ascund amărăciunea, chiar dacă aș fi vrut, deși nu încăpea îndoială că se temea de doamna Jewkes atentă la toate cuvintele și mișcările noastre). El are o cameră aici, în casă, dar nu vine decît simbăta și duminica și uneori predică pentru preotul din sat.

Sper să mă pot duce mîine cu el la biserică. Fără tăgadă că nu a primit și dispoziții în legătură cu mersul la biserică. Stăpînul nu s-o fi gîndit chiar la toate. S-ar putea să se ivească ceva acolo și pentru mine.

Ca să-i sustrag puțin atenția doamnei Jewkes, i-am cerut hîrtie de scris și penițe, pentru a avea cu ce scrie, în absența ei, căci folosisem pe-ale mele fără socoteală.

Tare mai doresc să fiu lăsată singură. A declarat că-mi va da, căci vrea să mă îndatorească, dar trebuie să-i promit că nu voi trimite nici un rînd în afară, fără să-l vadă ea. I-am spus că-mi place să scriu, dealtfel ca să și citesc, doream în special să scriu ca să-mi alin melancolia și știa prea bine că nu aveam cui adresa scrisori.

— Poate nu chiar acum, replică ea, dar mi s-a spus că ai pană și ordinele primite cer să văd tot ceea ce scrii. Îți dau hîrtie, toc, cerneală, căci această ocupație te va distra, dar cum ți-am spus, trebuie întotdeauna să văd totul oricare ar fi subiectul.

— Asta-i foarte greu, am ripostat eu, dar n-ar fi posibil să am cabinetul din camera în care dormim ? Aș putea să-mi închid acolo toate lucrurile.

— Da, cred că e în regulă. Voi face ordine acolo, lăsîndu-ți cheia în ușă. Să știi că există și un clavevin aici și domnul Williams spune că e acordat, așa încît ca să te distrezi n-ai decît să-l folosești cînd poțtești. Știu că bătrîna mea stăpînă te-a învățat muzică. Poți lua, de asemenea, dacă ai chef orice carte din biblioteca stăpînului. Bănuiesc că-ți sînt dragi cărțile, așa că nu le vei strica.

Cele sugerate de ea mi-au făcut plăcere. Cărțile și pana mea aveau să-mi fie singura distracție, căci nu mi se dădea nimic de lucru, iar clavecinul, deși acordat, sînt sigură că nu o să am liniștea necesară să-l folosesc. M-am dus în bibliotecă și am luat cîteva cărți cu care am umplut un raft în odăița mea, iar din paginile acestor cărți sper să-mi îmbogățesc mintea și în același timp să mă distrez. Dar, cum se întorsese cu spatele, m-am apucat să dosesc cîte o pană de-a mea ici, o alta colo. De teamă să nu rămîn fără cerneală, am turnat din cea pe care o mai aveam într-o ceașcă spartă, apoi într-un flacon, găsit în cabinet. Am aruncat foi de hîrtie la întîmplare, printre rufe mele, împreună cu bucățele de ceară și sigilii, din cele date de bunul domn Longman. Am gîndit că s-ar putea să mă percheziționeze. Tot nădăjduiesc că se va

întîmpla ceva, să-mi deschidă calea spre eliberare prin vreun mijloc sau altul. Cît de fericită m-aş simţi, dacă aş avea posibilitatea să plec de aici, înainte de sosirea stăpînului ! Dacă nu pot, mă întreb ce se întîmpla cu biata voastră Pamela ? Nu mă îndoiesc că nu va avea nici un prilej să concedieze pe această femeie mizerabilă, aşa cum a făcut cu doamna Jervis.

Mă gîndeam să vă scriu, să vă rugaţi pentru mine, aşa cum făceam şi altă dată, dar, vai, nu puteţi să vă închipuiţi cît sufăr. Sînt sigură însă că înălţaţi rugi pentru mine. Voi continua să scriu despre toate lucrurile aşa cum se petrec, încît de-ar exista vreo cale pentru a trimite corespondenţa mea, să poată fi gata oricînd de expediere. Şi dacă reuşesc să-mi salvez inocenţa, cu cîtă plăcere voi citi scrisorile mele !

DUMINICĂ

O, vai, vai ! Această mizerabilă de femeie nu mă lasă să mă duc la biserică ! Şi s-a purtat foarte urît, cu bietul domn Williams, pentru că a pledat în favoarea mea. Văd că dacă are chef, poate să nu-i dea voie să locuiască aici. Bietul de el ! Toată situaţia lui depinde de stăpîn, care intenţionează să-i asigure o viaţă bună, cînd preotul titular va muri. Aceasta, de patru luni, stă la pat fiind bătrîn şi bolnav de dropică.

Domnul Williams mă tratează cu foarte mare respect şi văd că-i este milă de mine şi poate chiar m-ar ajuta să scap de aceste pericole, dacă aş şti cum să-i transmit gîndurile mele. Aş fi foarte necăjită să ruinez un biet tînăr, atrăgîndu-l într-o acţiune de partea mea ; totuşi, trebuie să faci orice, bineînţeles, ceea ce este cîstît, pentru

a-ți apăra inocența, și poate Providența l-ar recompensa pe domnul Williams.

Sper că ceva se va ivi. Și iată chiar acum, domnul Williams șoptind mă lăsă să înțeleg că ar vrea să stea de vorbă cu mine. Nemernica (cred că de aici încolo, o voi numi mereu *Nemernica*) mă insultă din ce în ce mai mult. Vorbeam mai adineauri cu una dintre fete, de fapt, mai mult ca să o încerc și doamna Jewkes a dat peste noi, zicînd :

— Nu așa, domniță, nu încerca să ispitești biețe fete inocente de la țară să-și trădeze fidelitatea. Te-am auzit cînd îi spuneai că ai vrea să meargă la plimbare cu dumneata. Dar să știi că Nan nu întreprinde nimic fără să nu-mi spună, nici chiar în cele mai mici și neînsemnate lucruri. Să vă plimbați împreună ! repetă ea cu dispreț. Și unde, mă rog, vrei să te duci ?

— Crudă doamnă Jewkes, să fac cîtiva pași pe aleea cu ulmi, de vreme ce nu mă lași să merg la biserică.

— Nici gînd, grăi ea, și ca să-mi arate cît de mult erau toți sub ordinea ei și pentru a merge cu insolența cît mai departe, se adresă lui Nan, scoate-i pantofii doamnei și adu-mi-i. I-am pus bine pe ceilalți.

— Așa ceva nu va face însă, am protestat eu.

— Păi, n-am încotro, dacă stăpîna îmi poruncește, zise Nan, așa că rogu-vă, doamnă, nu mă stînjeniți. Și uite, nici n-ai putea crede, mi-a scos pe dată pantofii. M-a luat prin surprindere, încît nici nu am fost în stare să opun vreo rezistență.

— Nu am putere încă să-mi ușurez gîndurile de povara lacrimilor. Sint cu totul uluită.

Acum o să-ți prezint un portret al acestei nemernice : este o grăsană, lată în șolduri, îndesată și încovoiată, tare pocită, dacă poți vorbi astfel despre o ființă omenească, cam de vreo patruzeci de ani, are o mină enormă și un braț așa de gros, cum n-am văzut încă pînă acum. Nasul e mare și coroiat. Are și niște sprîncene stufoase ce

aproape îi acoperă ochii holbați, cenușii, plini de ură, fața e lată ; cît despre culoare, pare c-a fost pusă o lună la conservat în salpetru. Cred că-i place să cam tragă la măsca ; pe cît e de groasă, tot cam pe atît e de înaltă are o voce răgușită, ca a unui bărbat. Pare foarte voinică, mă tem că m-ar trînti la pămînt cît ai clipi din ochi, dacă aş jigni-o cumva. Și astfel cu o inimă și mai pocită decît fața (în special, cînd e furioasă) devine cu totul înspăimîntătoare. Voi fi distrusă, dacă cerul nu mă proteguiește, căci este foarte, foarte ticăloasă.

O, biată făptură neajutorată și plină de venin ! Portretul pe care vi l-am făcut, să știți, că este foarte aproape de realitate. Acum mi-a trimis vorbă că-mi dă pantofii înapoi, dacă vreau să mă plimb cu ea prin grădină (ar fi trebuit, mai curînd, să spună s-o las să meargă clătînîndu-se, căci așa umblă ea).

De vreme ce mă aflu atît de mult în puterea acestei nemernice, plină de ură, n-am ce face, trebuie să accept să mă plimb cu ea. O, dacă aş fi cu neprețuita mea doamnă Jervis, ori de m-aş ști, în siguranță, cu dragii mei părinți !

Dar, iată acum am și eu o bucurie să vă comunic. În această clipă, mi se pare că John, cinstitul John a sosit călare. Îi doresc numai bine pentru inima lui credincioasă. Ce plăcere-mi face această știre. Dar o să vă spun mai multe, mai tîrziu. Nu trebuie s-o las să observe că sînt atît de bucuroasă, că-l văd pe acest vrednic John. Dar cum privesc de aici pe fereastră, văd că, bietul de el, arată cam trist. Ce poate fi oare ? Sper că voi, dragii mei părinți, sînteți bine ca și doamna Jervis sau domnul Longman, toată lumea, chiar și stăpînul, căci îi doresc să trăiască și să se căiască de nemernicia lui.

O, dragă tată, în ce lume trăim !

Iată că a apărut John, după cum v-am spus, împreună cu doamna Jewkes, care mi-a șoptit să nu-i spun nimic despre pantofi, pentru binele meu. Bănuiesc, că John și-a dat seama cît sînt de amărită după ochii mei roșii

și privirea-mi rătăcită, dar chiar și ochii lui s-au umplut de lacrimi. Dacă ar fi putut, și-ar fi tăinuit lacrimile, în fața doamnei Jewkes.

— O, doamnă Pamela ! Doamna Pamela ! a exclamat el.

— Ei, bine, cinstit tovarăș de muncă, am grăit eu. Pentru moment, nu am încotro, trebuie să rabd. Bunătatea și cinstea dovedite mă fac să-ți rămân îndatorată.

Și a început să plângă și mai mult.

Văzîndu-i durerea, îmi simțeam inima gata să se sfîșie, e un lucru tare emoționant, un bărbat plîngînd !

— Spune-mi direct care e răul, prea vrednic și cinstit John. Vine cumva stăpînul ?

— Nu, nu.

— Ai vreo știre despre bietul tata și biata mea mamă ?
Ce fac ei ?

— Nădăjduiesc că sînt bine, nu știu nimic potrivit.

— Gîndesc că nu s-a întîmplat nimic neplăcut doamnei Jervis sau domnului Longman ori vreunuia dintre tovarășii mei de muncă ?

— Nu, răspuse el, cu un *Nu* prelung ca și cum i s-ar fi rupt inima.

— Slavă Domnului, atunci, am continuat eu.

— Dar ce e cu prostănacul ăsta, a intervenit doamna Jewkes. Ce necaz ai John, sigur că ești îndrăgostit ? Nu vezi că tînăra doamnă e bine. Ce te doare, omule ?

— Nimic, a răspuns el. Sînt un neghiob, așa mi-e firea, uite plîng de bucurie că o văd pe prea buna doamnă Pamela, dar apoi, întorcîndu-se spre mine, zise, am o scrisoare pentru dumneavoastră. Am luat-o. Văzînd că este de la stăpîn, am pus-o în buzunar. Iată una și pentru doamna Jewkes, dar scrisoarea dumneavoastră, doamnă Pamela, cere un răspuns de aveți timp să scriți, pe care trebuie să-l duc înapoi mîine dimineată în zori sau chiar în astă noapte.

— Nu mai ai alte scrisori sau vreo notă pentru doamna Pamela, John ? întrebă doamna Jewkes.

— Nu, am doar, pe lângă scrisoare, dragostea fiecăruia și bune urări.

— Bănuiesc că asta ai pentru noi amîndouă, desigur, replică doamna Jewkes.

Am plecat să citesc scrisoarea, binecuvîntîndu-l pe John și numindu-l un om bun.

Iată o copie a acestei scrisori :

Dragă Pamela,

Scriu rîndurile de față, în mod special fiind vorba de o problemă care te interesează foarte mult, dealtfel ca și pe mine, într-o oarecare măsură, dar mai ales, pe tine. Îmi dau seama că am procedat cu tine într-un mod care să te poată alarma, pe drept cuvînt, și să le dea preocupări celor apropiați ție. Tot ceea ce doresc este să-ți compensez neplăcerea iscată. I-am scris tatălui tău la o zi după plecarea ta și l-am asigurat de comportarea mea onorabilă față de tine, dîndu-i explicații care să-l poată satisface, în privința faptului că nu te-ai întors acasă. Dar a venit la mine în dimineața următoare, manifestînd îngrijorare cu privire la sănătatea și buna ta stare, și atunci din milă față de el și de maică-ta (ale cărei temeri, după cum spunea, sînt încă și mai mari decît ale lui, deoarece el acum se putea bizui pe asigurările mele solemne, de a mă comporta onorabil cu tine) i-am promis că-i voi arăta o scrisoare a ta către doamna Jervis din care să afle că ești bine și nu te simți nefericită. Din compasiune față de bătrînii tăi părinți pentru care nutrești o afecțiune atît de lăudabilă, sper că-mi vei face pe plac și vei copia, sub forma unei scrisori, rîndurile alăturate. Ți-o cer numai, de dragul părinților tăi. Mă îndoiesc că, în cele scrise de mine, am reușit să mă apropii de starea ta, cu o căldură care mă tem că te-ar fi stăpînit prea mult. Doresc să nu modifici nici o iotă din rîndurile scrise de mine, dacă o faci, nu-mi va fi cu putință să le trimit părinților tăi.

Ți-am promis că nu mă voi apropia de tine, fără consimțământul tău. Dacă te știu liniștită și satisfăcută, în prezentul tău sălaş, îmi voi ține cuvântul. Zăgăzuirea ta nu va dura mult, numai pînă cînd voi pune la punct o problemă cu doamna Davers. Odată stabilită aceasta, nu voi pierde nici un minut să te conving de respectabilitatea intențiilor mele față de tine. Pînă atunci rămîn

prietenul tău adevărat etc.

Rîndurile pe care trebuia să le copiez erau următoarele :

Dragă doamnă Jervis,

Trebuie să-ți aduc la cunoștință, că în loc de a ajunge la casa părinților mei, Robin m-a condus într-un loc pe care n-am libertatea să-l numesc. Totuși, sînt destul de bine tratată și scriu pentru a te ruga să-i încunoștiințezi pe părinții mei că mă simt bine și că sînt acum, ca și întotdeauna, fiica lor supusă.

Rămîn, dragă doamnă Jervis

prietena dumitale recunoscătoare
Pamela Andrews.

Nu pot să menționez nici locul, nici data, dar am cele mai solemne asigurări că voi fi tratată în mod respectabil.

Nu prea știu ce să fac cu această ciudată cerere. Dar inima mea singerează tare, dragă tată, pentru tine, la gîndul că te-ai ostenit să te duci în persoană ca să te interesezi de soarta bieteii tale fiice, după cum și pentru mama. De aceea, m-am hotărit să scriu, în forma indicată, ca rîndurile mele să ajungă la tine și să te liniștească. Pînă cînd voi putea să-ți scriu despre adevărata mea situație, voi anexa o copie a ultimei mele scrisori, adresată nemernicului stăpîn.

Cu ce am greșit oare, domnule, pentru a deveni singurul obiect al cruzimii dumneavoastră ? Cum aş putea să mă încred în asigurările solemne pe care mi le dați, după cele petrecute, și mai ales, neavînd voie să scriu părinților mei și să le spun unde mă aflu ?

Numai promisiunea dumneavoastră de a nu mă vedea aici în această sclavie jalnică, poate să-mi aducă cea mai slabă rază de soare.

Vă rog, nu duceți la disperare, nu împingeți la marginea prăpastiei, pe slujnica dumneavoastră amărită, căci ar însemna ruina sufletului și a trupului. Nici nu puteți să vă închipuiți, așa slabă cum sînt la inimă și la minte, cît de îngrozitor m-aș simți, dacă virtutea mea ar fi în pericol...

De ce oare, o de ce o biată făptură fără importanță care nici nu ar trebui să fie luată în seamă de un gentleman ca dumneavoastră să devină distracția unei persoane sus puse ? Poate că există și un alt motiv, pentru a vă comporta astfel, decît doar faptul că nu ar fi în stare să se apere singură și nici nu are pe cineva apropiat care s-o ajute ?

Sînt obligată să mă dovedesc ascultătoare, dar într-adevăr trebuie să scriu mai mult pentru a liniști pe bieții mei părinți atît de necăjiți. Am căutat să urmez cît mai îndeaproape scrisoarea dictată, adresată doamnei Jervis, iar modificările făcute (căci nu m-am putut abține de la cîteva) deși arată nemulțumirea mea justificată, totuși, răspund scopului care vă place să afirmați că-l urmăriți prin scrisoare.

Pentru numele lui Dumnezeu, dați-mi dreptate cît mai curînd, punînd în libertate o biată făptură care nu a greșit cu nimic pentru a merita această zăgăzuire. Îngădui-ți-i să se alătore celorlalți slujitori ai dumneavoastră

și împreună cu ei să se bucure de bunătatea pe care o manifestați față de toți și pînă nu de mult, revărsată și asupra atît de îndureratei

Pamela.

M-am gîndit cînd am scris această scrisoare și cea dictată să i le arăt doamnei Jewkes. Astfel, aș fi dovedit că-i acord încredere. I-am dat să citească și scrisoarea stăpînului către mine, căci am socotit că aprecierile lui, în privința mea, mă vor face să fiu stimată de o persoană care declară că în tot ceea ce întreprinde, fie bine sau rău, îl servește pe el. La drept vorbind, nu prea am de ce să mă mîndresc cu această stimă. Dar am constatat că nu am greșit, căci acum e grozav de binevoitoare și numai contenește să mă laude.

Am ajuns L U N I, cea de a cincea zi a sclaviei mele.

Nădăjduisem să pot schimba cîteva cuvinte cu John, în mod confidențial, înainte de a pleca, dar nu a fost cu putință. Durerea excesivă a bietului om i-a vîrit în cap doamnei Jewkes că mă iubește ; azi dimineață, cînd urma s-o pornească înapoi și am vrut să-l văd, l-a întovărășit pînă la cabinetul meu. Sărmanul nenorocit (veți afla mai tîrziu de ce îi spun așa) era foarte încurcat cînd și-a luat rămas bun de la mine, după cum dealtfel se manifestase și la venire. I-am întîmnat amîndouă scrisorile într-un singur plic. Ar fi trebuit să vă spun că, înainte de a le sigila, doamna Jewkes mi-a cerut să le vadă și a pus chiar un anumit semn pe plic, ca nu cumva să mai introduc și altceva, cum, într-adevăr, intenționam.

Plecînd, în momentul cînd s-a întors să coboare scările, s-a făcut că scapă chiar sub ochii mei o bucățică de hîrtie răsucită. Am luat-o fără a fi observată și am fost excesiv de surprinsă ; întorcîndu-mă în cabinetul meu, am deschis-o și am citit următoarele :

Bună doamnă Pamela,

Sînt tare mîhnit să vă destăinuiesc cît de mult ați fost înșelată și trădată de către un asemenea ciine mîrșav ca mine. Nu m-am gîndit că s-ar putea ajunge la situația de azi. Dar trebuie să recunosc că n-a existat niciodată pe lume o canalie asemenea mie. Aflați că am arătat stăpînului toate scrisorile dumneavoastră către părinți. Mă folosea pentru acest scop și astfel vedea fiecare scrisoare, înainte de a o preda tatălui și mamei dumneavoastră, apoi, le sigila și mă trimitea să le duc. Aveam eu unele treburi prin părțile acelea, e drept, dar nu chiar atît de des cum pretindeam și, de îndată ce am luat cunoștință cum stăteau lucrurile, eram gata să-mi pun ștreangul de gît. Puteți prea bine să vă gîndiți că nu merit să stau în prezența dumneavoastră. O mizerabil, mizerabil nemernic, să vă aduc în această situație. Dacă veți fi ruinată, eu sînt mișelul care am prilejuit-o. Tot ceea ce mai pot face pentru dumneavoastră acum este să vă spun că vă aflați în mîini mișelești și mă tem că veți fi dusă la distrugere, în ciuda dulcei dumneavoastră inocență. Cred că, de-ar fi să aflu că s-a petrecut așa ceva, nu aș mai fi în stare să supraviețuiesc. Dacă puteți să mă iertați, veți fi foarte bună, eu nu-mi voi ierta niciodată. Faptul că vă mărturisesc acum purtarea mea, nu are cu ce să vă ajute. Singura mea dorință este să vă pot fi de folos. Nu voi pregeta de-mi va sta în putere. Știu prea bine că este de datoria mea. Stăpînul a păstrat ultimele două-trei scrisori și nu le-a mai trimis. Sînt ticălosul ticăloșilor.

J. Arnold.

Vedeți, ruinarea dumneavoastră a fost de mult pusă la cale. Rogu-vă, aveți grijă de ființa dumneavoastră atît de dulce! Doamna Jewkes este un diavol. În cealaltă casă a stăpînului însă toate inimile vă sînt sincere, cu excepția celei a mea. La naiba cu mine, nemernicul!

Dragă tată și mamă, cînd veți veni pe-aici, o să vi se facă părul măciucă, dealtfel ca și mie. O, cît nesinceritate poate sălășlui în inima omului! Acest John pe care-l socoteam ca pe cel mai cinstit dintre oameni, și voi ați considerat la fel! El nu contenea să mi te laude, după cum în fața ta, îmi aduce laude mie pentru onestitatea inimilor noastre, chiar acest om s-o dovedit tot timpul a fi un mîrșav ipocrit, un nemernic perfid, ajutînd la distrugerea mea.

Se ponegrește destul, încît nu-mi rămîne altceva de făcut decît să mă resemnez cu această tristă reflecție. Puterea și bogăția nu au niciodată nevoie de instrumente pentru a-și promova scopurile josnice, și nimic nu-i mai greu de cunoscut ca inima omului. Nu pot decît să-l plîng, bietul de el, căci pare că are mari remușcări și cred că e mai bine să păstrez secretă ticăloșia lui.

Un singur lucru aș vrea să mai adaug, John a adus într-un cufăr lucrurile și veșmintele dăruite de doamna mea și de stăpîn. Mai sînt în plus două glugi din catifea și o eșarfă¹ la fel. Nu-mi fac nici o plăcere, după cum, de fapt, nu mai găsesc plăcere în nimic. Doamna Jewkes a pus să se transporte cufărul în cabinetul meu. Mi-a arătat ce era înăuntru, dar apoi l-a încuiat, spunînd că-mi va da, cînd îi voi cere cele de trebuință. Neobrăzata a pus cheia în buzunar, adăugînd că dacă ar fi rămas la mine, aș fi putut fi ispitită să plec pe alte meleaguri.

M-am lăsat împresurată de gînduri privind această stranie și surprinzătoare descoperire a nesincerității lui John, am vărsat lacrimi amare pentru el, pentru mine, căci văd, acum, așa cum spune și el, distrugerea mea era pusă la cale de mult timp. Nu puteam să mă îndoiesc cum avea să se termine *onorabila profesiunea* a stăpînului. Multe cuvînte grele își mai arunca asupra sa bietul om.

¹ Glugile se purtau atașate la haine sau separat pentru a acoperi capul și boneta purtată pe cap. O eșarfă era mare și înfășura complet corpul.

Dacă John merită toate astea, ce merită atunci nemernicul stăpîn, care l-a pus la lucru ? Şi care nemulţumit să fie numai el corupt, se străduieşte să corupă şi pe alţii ? Aceştia ar fi fost nevinovaţi, dacă, în cele din urmă, ar fi fost lăsaţi în pace. Îndemnaţi să desăvîrşescă o uneltire în contra unei biete făpturi care nu i-a făcut nici un rău şi nici piedici nu i-a pus, o fiinţă care mai poate încă să se roage pentru fericirea şi căinţa lui.

Nu pot decît să mă întreb ce gîndesc aceşti gentlemen, cum sînt numiţi, despre ei înşişi şi despre faptele lor mîrşave. John avea un mobil : spera să-i facă pe plac stăpînului, care-l răsplătea şi era generos faţă de el ; acelaşi lucru poate fi spus şi despre odioasa doamnă Jewkes. Dar ce mobil urmăreşte stăpînul, străduindu-se atîta să acţioneze mişeleşte. Dacă mă iubeşte, trebuie să-mi întindă tot felul de curse ca să mă distrugă şi să mă facă tot atît de rea ca şi el ? Nu pot să-mi imaginez ce bun poate să-i aducă ruinarea unei nenorocite făpturi ca mine. La drept vorbind, nu fac nici două parale. Lumea spune că sînt chipeşă, dar dacă-i aşa, atunci oare nu se cuvine mai curînd ca un gentleman să prefere o slujnică cinstită decît o tîrfă păcătoasă ? Şi trebuie să fie mai nerăbdător să mă seducă, pentru că dintre toate lucrurile mă tem cel mai mult să fiu sedusă şi aş fi gata să-mi pierd viaţa decît cîntea ?

Toate acestea sînt ciudate pentru mine, nu pot să mi le explic, dar, în orice caz, nimeni nu poate spune că aceşti minunaţi gentlemen au altă ispită decît propria lor voinţă josnică ! Stăpînul ăsta nemernic a dat bir cu fugiţii, atunci cînd s-a temut că servitorii lui ar fi putut descoperi încercările sale mîrşave împotriva mea, în trista întîmplare din cabinet. Dar nu este oare ciudat că nu ţine seama de principiile de morală, în general, în faţa cărora e mai greu să-şi ascundă uneltirile josnice ?

MARȚI ȘI MIERCURI

Doamna Jewkes m-a luat la un mic tur cu șareta. M-am plimbat, de asemenea, de mai multe ori prin grădină, dar întotdeauna a mers cu mine. Ieri nu am avut nici o ocazie să-mi continui însemnările, așa că acum voi scrie despre amîndouă zilele. Domnul Williams a venit să ne vadă și ne-a întovărășit odată în una din plimbările noastre. Cînd doamna Jewkes era, la un moment dat, întoarsă cu spatele (încurajată de aluzia de mai înainte), i-am spus :

— Domnule, priviți cele două țigle, colo peste stratul de pătrunjel, nu s-ar putea pune între ele vreun bilețel și acoperi apoi cu pămînt ?

— Bună aluzie, spuse el. Locul să fie floarea-soarelui de lîngă ușa din spate a grădinii, am o cheie pentru acea ușă, pe acolo fiind drumul cel mai scurt spre sat.

La ce născociri trebuie să te împingă necesitatea ! Eram încîntată că am avut un asemenea gînd, iar cum ea tocmai venea spre noi, el vorbi de parcă ar fi continuat o discuție :

— Nu, nu-i prea plăcut.

— Ce, ce spuneți ? ne întrebă.

— Spuneam că satul nu-i prea plăcut, zise el.

— Cu adevărat nu-i, continuă ea.

— Sînt și unii oameni înstăriți ? m-am interesat eu și așa am tot vorbit despre sat ca să o înșelăm. Dar prin vorbele mele nu intenționez să rănesc pe nimeni.

Apoi am discutat despre grădină, cît e de mare și plăcută și alte asemenea lucruri ; am stat jos pe taluzul acoperit cu iarbă a eleșteului cu pești, pentru a-i privi jucîndu-se la suprafața apei.

— Aș pescui glăsui ea.

— Aș vrea, dacă ați fi atît de bună să-mi aduceți și mie o undiță și momeală, am grăit eu.

— Drăguța mea cuconiță, reluă ea, să știi că nu mă prostesti chiar așa ușor, sînt mai isteată decît atît.

— Nu mă gîndesc la nimic rău, am continuat eu.

— Poate că nu, ripostă ea, dar o să pescuim puțintel mîine. Domnul Williams care se temea de ea schimbă discuția. Am pornit agale și i-am lăsat să vorbească mai departe între ei, dar el a plecat în sat, iar ea s-a îndreptat imediat după mine.

Mă instalasem la masa de scris ; auzind-o că vine, am pus ce scriam în sîn și i-am cerut ceva hîrtie. M-a întrebat ce am făcut cu cea pe care mi-o dăduse.

— Știi doar că am scris cele două scrisori trimise prin John. (O, numai cît rostesc acest nume al bietului vinovat și mă doare sufletul.)

— Dar ți-a mai rămas hîrtie. O foaie ți-a ajuns pentru două scrisori.

— Da, însă jumătate din cealaltă am folosit-o pentru plic. Uite că am întrebuițat și restul, am continuat, arătîndu-i cîteva bucățele de hîrtie rupte, pe care mîzgălisem special niște versuri, ca să creadă că asta-mi era ocupația.

— Ei, bine, ai consumat, uite, o să-ți mai dau încă două foi, dar trebuie să văd cum le folosești.

M-am gîndit în sinea mea, cred că nici Argus ¹ nu te-ar întrece. Poeții spun că Argus avea o sută de ochi și cu ei urmărea, în jur, așa cum face și ea cu ochii ei holbați.

Mi-a adus hîrtia și mi-a spus :

— Ei, acum să te văd scriind ceva :

— Da, am luat pana și am început să aștern pe hîrtie : „Aș dori ca doamna Jewkes să fie tot atît de bună cu mine, cum aș fi și eu cu ea, dacă mi-ar sta în putere“.

— E drăguț, ei, bine, nădăjduiesc că sînt,

¹ *Argus* (în mitologia greacă) avea o sută de ochi. Însărcinat de Hera s-o păzească pe Io, a fost ucis de Hermes, iar cei o sută de ochi ai săi au fost așezați de Juno pe coada păunului. Simbol al vigilenței neobosite.

„Și apoi (am scris eu mai departe), îmi va face favoarea să mă informeze ce am comis pentru a fi prizoniera ei și ce crede că se va întâmpla cu mine“.

— Ei, bine și apoi? întrebă ea.

„Atunci ca urmare (am scris, în continuare) mi-ar arăta ordinele pe care le are, ca să știu cât de mult este sau nu vinovată și ce aş putea spera din partea-i.“

Am continuat să mă prostesc așa, pentru a-i dovedi dragostea mea de a scrie (doar nu așteptam nimic bun de la ea). Vroiam să o conving că-mi treceam astfel timpul mîzgălind hîrtie, fără nici un scop precis ; ar fi putut să-și închipuie că cine știe ce urzesc, fiind atît de tăcută și plăcîndu-mi singurătatea.

Vroia să scriu mai departe.

— Nu, i-am replicat, nu mi-ai răspuns.

— Păi, de ce te îndoiești cînd stăpînul singur te asigură de onoarea sa ?

— Jură, cu mîna pe inimă, doamnă Jewkes, dacă-l crezi !

— Da, să fii sigură că îl cred.

— Dar ce numești *onoare* ? am reluat eu.

— Ce crezi dumneată că numește el *onoare* ?

— Ruinare, rușine, disgrație, am răspuns eu, mă tem.

— Pfui ! exclamă ea, dacă ai vreo îndoială, mai bine să-ți explice el în persoană, îi trimit vorbă să vină, dacă vrei, și să te satisfacă.

— Oribilă făptură, am exclamat eu, speriată, de ce nu-mi împlinți un cuțit în inimă ? Mai curînd aş vrea să te văd făcînd asta decît să mai spui un asemenea cuvînt îngrozitor. Dar sper că nu are nici un gînd să vină.

Ea a avut ticăloșia să grăiască :

— Nu, nu intenționează să vină, după cîte știu, dar în locul lui, n-aș mai zăbovi mult.

— Ce vrea să spună femeia asta ? am rostit eu.

— Ce vreau să spun ? întrebă ea. Ei, bine, vreau să spun că, în locul lui, aş veni şi aş pune capăt tuturor temerilor dumitale, făcându-te fericită cum doreşti.

— Nu-i stă în putere să mă facă fericită cît e de mare şi bogat decît lăsîndu-mă inocentă, şi dîndu-mi libertatea să mă duc la părinţii mei.

Curînd a plecat şi eu am terminat de scris scrisoarea în speranţa că o voi pune la locul stabilit. După aceea, m-am dus la ea şi i-am spus :

— Cum încă nu s-a lăsat noaptea, bănuiesc că aş putea face un tur prin grădină.

— E prea tîrziu, zise ea, dăr dacă vrei să te duci, nu mai sta, Nan, însoţeşte-o pe doamna !

M-am îndreptat spre eleşteu, fată urmîndu-mă, şi am lăsat în mod special să-mi cadă cutiuţa cu ace şi aţă, iar cînd am ajuns lingă ţigle, am spus :

— Doamnă Ann, mi-a căzut cutiuţa cu ace şi aţă, fii atît de bună şi caut-o, o aveam cînd eram lingă eleşteu.

S-a dus s-o caute, iar eu am strecurat nota între cele două ţigle acoperînd-o cît am putut mai repede cu pămînt. Fata găsînd cutiuţa, am luat-o şi mi-am continuat plimbarea agale ; mai apoi am întîlnit-o pe doamna Jewkes care pornise în căutarea mea. Iată ce-am scris :

Cucernic părinte,

Nevoia de a mărturisi ceea ce-mi stă pe suflet, sînt sigură că, va scuza îndrăzneala pe care şi-a luat-o o biată fată trădată. Am motive să cred că scopul acestei trădări este unul din cele mai rele. De bună seamă că ştiţi cîte ceva din povestea mea, sărăcia de-acasă, de care însă nu mă ruşinez, bunătatea avută fată de mine de răposata doamnă şi planurile stăpînului, în privinţa mea. Într-adevăr, a promis să se poarte onorabil, dar onoarea nemernicului poate fi disgrăţie şi ruşine pentru cel virtuos. Este desigur posibil ca să-şi ţină promisiunile, dar în conformitate cu noţiunile sale, ceea ce pentru mine sau oricare altă persoană cu minte înseamnă josnică distrugere.

Sînt atît de prost tratată de doamna Jewkes, femeie fără nici un scrupul, așa că de îndată ce mi s-a ivit prilejul, dat de această zi fericită, m-am hotărît să-l folosesc. Fac apel, fără nici cea mai mică rezervă, la bunătatea dumneavoastră, căci ea vi se oglindește în privire. Dealtfel, o nădăjduiesc și de la calitatea pe care o aveți și nu mă îndoiesc că și cazul meu atît de nefericit vă va îndemna să fiți milos. Căci, domnule, dacă mă veți ajuta în nenorocirea mea, veți înmănușia toate actele religiei într-unul singur ; cea mai mare milostenie și dragoste pentru aproape, arătate față de-o biată făptură nevino-vată. Vă rog, să mă credeți, domnule, nici cu trupul și nici cu sufletul nu m-am abătut niciodată de la calea cea dreaptă.

Nu ar exista oare vreun mijloc pentru mine, fără a vă dăuna dumneavoastră, să scap de aici ? Nu se află prin împrejurimi o doamnă sau un domn onorabil, unde m-aș putea refugia pînă voi ajunge la părinții mei ? Nu i s-ar putea comunica doamnei Davers trista mea poveste, transmițîndu-i-se o scrisoare ? Părinții mei sînt oameni săraci și nu pot face nimic pentru mine decît să-și sfărîme inimile, ceea ce ar fi tare trist.

Stăpînul promite că dacă sînt liniștită, cum spune el, nu va veni aici, fără consimțămîntul meu. Dar, vai, domnule, asta nu înseamnă nimic, căci ce poate reprezenta promisiunea unei persoane care crede că are dreptul să se comporte cu mine, așa cum a făcut-o ? Dacă vine, nu e nimic bun și de venit va veni sigur, atunci cînd va crede că a făcut să amuțească protestele alor mei și pe mine m-a liniștit, înconjurîndu-mă de o fatală securitate.

Tot timpul trebuie să mă trudesc și să mă lupt ca să-mi păstrez cinstea. Dacă rămîn aici, pînă vine, s-a terminat cu mine. Aveți o cheie la poarta din spate de la grădină. Îmi pun mari speranțe în asta. Studiați și făuriți un plan iscusit pentru mine. Voi păstra secretul cu sfințenie.

Nu mai am nimic de adăugat, decît doar că o depun sub binecuvîntatele țigle din grădină, în inima acestui pămînt, unde nădăjduiesc că eliberarea mea va prinde rădăcini și va rodi. Acest rod s-ar putea transforma în bucuria mea de nexprimat. Totodată va fi și răsplata dumneavoastră pentru care se va ruga mereu

oprimata și umila dumneavoastră servă.

JOI

Iată, se încheie acum o săptămînă de cînd am pornit la drum cu nădejdea că vă voi vîdea pe voi, dragă tată și mamă. O, dar cît de diferite erau speranțele mele de atunci de cele de azi ! Totuși, cine știe ce-ar putea produce binecuvîntatele țigle !

Acum trebuie să vă istorisesc, însă, cum am fost bătută de către doamna Jewkes ! Da, este chiar adevărat ! Iată cum s-au petrecut lucrurile !

Eram foarte nerăbdătoare să mă duc în grădină, să văd dacă s-a ivit ceva, vreun răspuns pentru speranțele mele. Această infamă doamnă Jewkes mi-a interzis să plec fără ea și nu-i era atunci la îndemînă să meargă cu mine. Ne-am ciorovăit mult, întrebîndu-i cuvinte tari. I-am spus că era greu să mi se tăgăduiască dreptul să iau puțin aer, plimbîndu-mă prin grădină singură, fiind obligată să mă văd urmărită și observată, de parcă aș fi fost hoată. A invocat instrucțiunile primite, spunînd că era de îndatorirea ei să nu mă piardă din ochi.

— Mai bine ai fi liniștită și mulțumită, căci am ordine mai stricte decît cele știute. Au nu-mi amintesc, adăugă ea, că-l întrebai pe domnul Williams, dacă sînt proprietari prin împrejurimi ? Asta mă face să te suspectez că ai

dori să te duci la unii dintre ei, ca să-i bați la cap cu trista-ți poveste, cum o numești.

La această aluzie, am simțit ca un pumnal în inimă, căci mă temeam să nu fi găsit cumva scrisoarea mea de sub țigle. În cele din urmă, văzându-mă supărată și uimită îmi zise :

— Ei, bine, dacă vrei cu tot dinadinsul, fă un tur și te ajung din urmă, într-un minut.

Cînd am trecut de fereastra ei, am luat-o repede la picior spre locul speranței, dar curînd, am fost obligată să încetinez pasul, la auzul vocii sale odioase.

— Hei, de ce atît de repede, încotro te grăbești ? Ai făcut vreun pariu ? Venea legănîndu-se. M-am oprit să o aștept pînă m-a ajuns. M-a apucat la braț, cu sufletul la gură, așa cum m-am văzut obligată să trec pe lîngă acel loc, fără a arunca măcar o privire.

Grădinarul lucra pe acolo, ceva mai departe, și m-am oprit să mă uit la ceea ce făcea, am început să-i vorbesc despre lucru lui, dar doamna Jewkes mi-a spus încetișor :

— Am dispoziții să nu te las să fii familiară cu personalul de serviciu.

— Te temi că voi complota cu ei ca să jefuim pe stăpîn ?

— Poate mă tem, răspunse oribila netrebnică, căci a-l depozeda de persoana ta ar fi cel mai rău furt pe care l-ai putea comite.

— Rogu-te, am întrebat-o (în timp ce mergeam mai departe), cum am ajuns să fiu proprietatea lui ? Ce drepturi are asupra mea, decît cele pe care le-ar invoca și un hoț, asupra unor bunuri furate. ?

— S-a mai văzut vreodată așa ceva, replică ea. Asta-i adevărat rebeliune. Protestez. Bine, bine, mieluşelule, (așa mă numește adesea netoata). Dacă aş fi în locul lui, nu aş rămîne pe gînduri și nehotărît așa cum face și nu s-ar mai chinui nici el, nici dumneata.

— Izabela, am zis eu, (nu m-am putut abține) și mă pregăteam să mai spun și altele, dar mi-a dat o lovitură puternică peste umăr.

— Ține-o, cui îi spui Izabela ¹ ?

Am fost extrem de surprinsă, căci voi, dragă tată și mamă, nu m-ați bătut niciodată și m-am uitat în jur, ca și cum aș fi căutat un ajutor, dar n-am văzut pe nimeni și am spus, în cele din urmă, punînd mîna pe umăr :

— Și asta este în instrucțiunile dumitale ? Trebuie să fiu și bătută ? Am început să plîng și m-am aruncat pe iarbă acolo unde ne aflam.

— Izabela ! Izabela ! repeta ea furioasă. Nemaipomenit, auzi ! Știu că ai îndrăzneală. Trebuie și vei fi ținută în frîu ! Îți vin eu de hac, te previn ! Hai, ridică-te, mergem în casă, o să te încui, o să-ți iau pantofii și n-o să pupi nimic de la mine, poți fi sigură !

Nu știam ce să fac. Și m-am învinovățit pentru vorbirea mea slobodă, căci, iată, acum i-am dat un pretext și vai ! M-am gîndit că, prin impertinența mea, mi-am ruinat singurul plan pe care-l mai aveam.

Grădinarul văzuse cele petrecute, dar ea îi strigă :

— La ce caști ochii, Jacob ? Vezi-ți de treabă ! El a luat-o din loc, plecînd în altă parte.

Ei, bine, m-am gîndit eu, trebuie să fiu puțin ipocrită. M-a apucat cu asprime, de mîna :

— Hai, scoală-te, hai în casă ! Îți arăt eu ție Izabela.

— De ce, dragă doamnă Jewkes ? am întrebat eu.

— Nici un dragă și nici o lingușire, de ce nu-mi spui din nou Izabela ?

Am văzut că era tare furioasă. Și mi-am reproșat iarăși că n-ar fi trebuit să o provoc.

— Dacă nu te ridici și nu vii în casă de bună voie, pot să iau în brațe o făptură atît de slabă ca tine și te duc înăuntru. Nu știi cît sînt de puternică.

¹ Soția infamă a regelui Ahab, o femeie ticăloasă, părăsită.

— O știi prea bine doar n-o să te porți cu mine rău, când vom fi în casă.

M-am ridicat. Tot drumul bodogănea.

— Auzi să fiu pentru tine, Izabela, eu care m-am purtat atât de bine.

Când am ajuns aproape de casă m-am așezat pe-o bancă.

— Ei, bine, nu intru pînă cînd nu-mi spui că m-ai iertat, doamnă Jewkes, dacă mă ierți că te-am numit așa te iert și eu că m-ai bătut. S-a așezat lîngă mine și după ce a mai rostit cîteva cuvinte de supărare, adăugă :

— Păi, o să te iert, de data asta, și m-a sărutat ca semn de reconciliere. I-am spus că vreau să știu care erau dispozițiile primite și ce libertate putea să-mi acorde ; voi căuta, pe cît posibil, să mă limitez la cadrul prescris și să nu mă aștept la mai mult de la ea decît ar putea să-mi dea.

— Aș vrea să-ți dau toată libertatea dorită, căci trebuie să știi că nu am nici o plăcere să te țin legată de fustele mele, dar oamenii care își îndeplinesc datoria au bătaie de cap, iar ceea ce fac eu este tocmai să servesc un stăpîn bun cum nu mai găsești altul.

— Da, bun pentru toată lumea, în afară de mine, i-am răspuns.

— Te iubește prea mult, replică ea, și de aici și necazurile tale, așa că trebuie să le suporti.

— *Dragoste ?* am repetat eu. O asemenea dragoste este de o mie de ori mai rea decît ar fi ura sa.

— Hai, spuse ea, nu lăsa fata să vadă c-ai plîns și nici să nu te apuci să-i spui povești ; n-o să le istorisești corect, sînt sigură, o trimit să te însoțească ; du-te și mai fă o plimbare în grădină dacă vrei, poate o să-ți facă poftă de mîncare, căci mînînci prea puțin ! Ești numai piele și oase, spuse ciudata nemernică. Nu o să mai arăți tot atât de bine, dacă abia te atingi de mîncare, nu te odihnești, plîngi și te vaieti pentru nimic.

Spune tot ce vrei, femeie neîntrebnică, m-am gândit eu să mă scap de tovarăşia ta neplăcută şi de limba-ţi parşivă ! M-a părăsit şi a trimis fata să meargă cu mine. Speram să pot găsi acum un prilej să ajung la floarea soarelui a mea. Am pornit însă pe partea cealaltă, socotind să mă opresc la locul cu pricina, la întoarcere şi astfel să evit suspiciunile.

M-am străduit să schimb cîteva vorbe cu fata, dar nu erau decît chestiuni de ordin general ; am descoperit că este întrebată despre tot ce fac şi vorbesc. Cînd am ajuns lîngă locul în cauză, i-am spus :

— Rogu-te, du-te pînă la grădinar şi cere-i să-mi culeagă o salată ! Ea îl strigă : „Jacob !“, dar i-am spus că nu o poate auzi şi cînd s-a îndreptat spre el, la depărtare de o suliţă de mine, m-am plecat, am luat scrisoarea dintre țigle, am vîrît-o în sîn ; a fost pe dată lîngă mine şi am început să tremur ca o proastă de frică să nu mă dau de gol singură.

— Păreţi speriată, doamnă, grăi fata.

— Sînt cu adevărat, speriată (şi mi-a venit atunci un gînd fericit), am glăsuît eu, mă aplecasem tocmai să miros floarea soarelui şi un vierme urîcios, mare m-a tulburat. Nu pot suferi să văd viermi.

— Floarea soarelui nu miroase, replică ea.

— Da, mi-am dat seama că nu miroase.

Ne-am întors apoi în casă, iar doamna Jewkes zise :

— N-ai stat mult, trebuie să te mai duci altă dată.

Am intrat în cabinetul meu, am încuiat uşa şi deschizînd scrisoarea, am citit următoarele :

Sînt nespus de preocupat de suferinţa dumneavoastră, doresc din toată inima să-mi poată sta în putere să servesc şi ocrotesc atîta frumuseţe, inocenţă şi merite. Depind total de domnul B. şi tocmai aştept ca foarte curînd să fiu ajutat prin bunăvoinţa lui. Mai bine renunţ la toate speranţele mele puse în el, avînd încredere în Dumnezeu pentru rest, decît să nu vă vin în ajutor, dacă este cu

putință. Nu l-am privit niciodată pe domnul B. în lumina în care apare acum, în situația dumneavoastră. Sigur că nu este un depravat declarat. Sînt însă total de părerea dumneavoastră că trebuie să scăpați din miinile lui, mai ales, că acum vă aflați în unele foarte rele, cele ale doamnei Jewkes.

Avem în apropiere pe văduva Jones, o persoană cu avere și o femeie virtuoasă. Mai este, de asemenea, bătrînul domn Simon Darnford, cu soția lui, o femeie bună și cu două fiice, tinere, foarte serioase. Ceilalți sînt oameni mijlocii, în cazul cel mai bun comercianți. Vă voi prezenta situația fie doamnei Jones, fie doamnei Darnford, sperînd că vor fi dispuse să vă protegiască. Nu prea văd vreo posibilitate de a rămîne neștiut în această problemă, dar vreau, cum v-am spus, să risc totul pentru a vă servi; nu am văzut pînă acum atîta inocență și dulceață, iar situația dumneavoastră grea m-a copleșit, pentru că mai ales știu, așa cum vă exprimați, în mod foarte fericit, voi înfăptui într-unul singur toate actele religiei.

Cît despre doamna Davers, îi voi trimite o scrisoare, dar nu trebuie să fie de la poșta noastră. Și de aceasta să aveți grijă și în alte împrejurări, căci omul își datorează pîinea domnului B., ca și locul de acum, cred, din ceva auzit de la el, la un pahar cu bere, că a primit ordine. Nici nu știți cum sînteți de înconjurată, ceea ce-mi confirmă părerea dumneavoastră că nu vi se are în vedere respectul.

Să-mi fie îngăduit să vă spun că am auzit multe laude la adresa dumneavoastră, aveți nespus de puțin din ceea ce ați merita, atît ca persoană, cît și ca judecată. Ochii m-au convins de una, scrisoarea de cealaltă. Nu vreau să scriu mai mult, decît să vă asigur că sînt și voi rămîne, cît îmi va sta mai bine în putere,

prietenul dumneavoastră credincios și slujitor
Arthur Williams.

Mă voi duce în fiecare dimineață și în fiecare seară, după școală, să vă caut scrisorile. Merg în grădină, fără a veni în casă, întorcându-mă imediat, dacă nu se vede nici o primejdie, altfel, pentru a înlătura orice suspiciune, voi intra în casă.

Ca răspuns la această scrisoare atît de plăcută, am scris, pe dată, următoarele :

Cucernice părinte.

Cît se potrivește de bine scrisoarea dumneavoastră plină de bunătate, atît calității pe care o aveți, cît și caracterului. Dumnezeu să vă binecuvînteze ! Mă gîndesc, acum, că încep să fiu fericită. Mi-ar părea foarte rău să știu c-ați suferi, din pricina mea ; dacă s-ar întîmpla cumva, nădăjduiesc că veți fi recompensat însutit, de acel Dumnezeu pe care-l slujiți cu atîta credință. Aș fi prea fericită, dacă mi-ar sta în putere, să contribuî cît de puțin. Dar, vai, a-mi veni în ajutor trebuie să fie numai, de dragul lui Dumnezeu, căci eu nu sînt de neam, ci foarte de jos, dar sper că am destulă minte să nu fac un lucru josnic și nedemn, chiar dac-ar fi să cuceresc un regat. Dar pierd timpul.

Calea pe care o considerați a fi cea mai bună mă va mulțumi, căci cum nu cunosc persoanele, nu știu în ce fel ar trebui să mă adresez. Mă bucur că mi-ați atras atenția în privința omului de la poștă. Tocmai mă gîndeam să-mi deschid o cale pentru a mă servi prin scrisori, cînd aș putea să am ocazia ; dar văd, din ce în ce, că sînt, în mod straniu, înconjurată de pericole și nu se poate avea încredere în intențiile stăpînului meu.

Socotesc, domnule, că dacă una din aceste doamne ar fi de acord, aș putea într-un fel să ies de aici cu ajutorul cheii dumneavoastră. Dar este imposibil, supravegheată cum sînt, să știu, cînd ar putea fi momentul prielnic. De aceea, ar fi bine dacă ați face încă o cheie după asta, pe care să o puneți la prima ocazie sub floarea soarelui. Nu

trebuie să pierdem nici un moment ; mă mir că pînă acum doamna Jewkes nu a devenit suspicioasă în privința acestei chei, căci nu uită nici cel mai mic amănunt. Dar, domnule, avînd o cheie, chiar dacă aceste doamne nu mă adăpostesc, aş putea pleca de aici. Și odată ieșită din casă, nu mai am nici o pretenție să mă aducă cu forța înapoi, căci doar nu am făcut nimic rău ; sper să dovedesc povestea mea oricărei persoane care simte o compasiune și, în felul acesta, nu este necesar să fiți știut. Nici tortura nu ar scoate nimic de la mine în detrimentul dumneavoastră.

Și încă un singur lucru, bunul meu, domn ! Nu aveți nici o corespondență cu personalul de la Bedfordshire al stăpînului meu ? Anexez o scrisoare a unui nemernic trădător (în dumneavoastră pot avea toată încrederea), bietul John Arnold. Conținutul acestei scrisori o să vă lămurească de ce o anexez. Poate cu ajutorul lui John aş reuși să fiu informată de mișcările stăpînului meu și, în special, despre intențiile lui de a veni aici, cît și asupra timpului, căci de venit, va veni, nu mă îndoiesc și asta mă înspăimîntă cel mai mult. Veți vedea, domnule, că John este dornic să-și răsplătească trădarea față de mine. Lăs pe seama dumneavoastră să folosiți cum credeți mai bine și sînt

a dumneavoastră servă obligată și recunoscătoare.

Sper, domnule, că aş putea avea ajutorul dumneavoastră, pentru a trimite cîte un mic pachet cu scrisori tatei și mamei. Am cîțiva bani, vreo cinci-șase guinee, vă dau jumătate pentru cheltuieli de expediere, om, cal sau alte necesități.

Abia am avut timp să transcriu această scrisoare, înainte de a fi chemată la masă și am pus-o pe cea pentru domnul Williams în sîn cu un sigiliu, nădăjduind un prilej să o depun.

Din toate florile din grădină, floarea soarelui este cea mai frumoasă și pentru mine, o floare aducătoare de noroc. Cît de bine îmi reușește planul ! Dar încep să mă tem că scrisorile mele ar putea fi descoperite căci devin din ce în ce mai voluminoase. Le cos în pieptarul pe care-l port sub rochie, lingă lenjerie. Dar dacă bruta asta încearcă să mă controleze ? Trebuie să mă străduiesc să mă port bine cu ea și poate atunci nu o va face.

Chiar acum am venit de la o plimbare din grădină, unde am depus scrisoarea printr-o șmecherie simplă. Ne-am dus să pescuim. Aveam la mine un pumn de fasole. După ce am făcut un tur prin grădină, ne-am apropiat de eleșteu. Ea mi-a pus momeală în cîrlig și curînd am prins un crap frumușel.

— Mișcă-l, mișcă-l, strigă ea. Am făcut cum mi-a spus și m-am dus la mal. Dintr-odată, mi-a venit un gînd trist, am desprins ușurel peștele din cîrlig și l-am aruncat în apă. O, ce plăcere mi se păru că are cînd a devenit liber și a început să sară în apă !

— De ce ai făcut asta ? întrebă ea.

— O, doamnă Jekwes, m-am gîndit că sărmanul pește era nenorocita Pamela. M-am comparat cu stăpînul meu rău. Tot așa cum am amăgit și prins pe bietul pește, am fost și eu trădată prin momeli false ; cînd mi-ați spus să-l mișc, am avut o strîngere de inimă, gîndindu-mă că distrugeam peștele pe care l-am trădat ; nu am putut face altceva atunci decît să-l arunc înapoi în apă. Și n-ai văzut cu cîtă bucurie a sărit de la noi ? O fie, ca o persoană mi-
lostivă să mă elibereze și pe mine în același fel, căci m-am gîndit că și eu încercam un pericol asemănător.

— Ce gînd mai este și ăsta ?

— Nu mai sînt în stare să prind pești, am declarat eu.

— O să-mi încerc și eu norocul, grăi ea și luă undița.

— Încearcă, iar eu am să sădesc viață, dacă pot, în timp ce dumneata o distrugi. Am un pumn de fasole și

mă duc să o plantez pe margine, acolo, să văd cît va trece pînă ce va răsări. Acel strat îl voi numi grădina mea.

Prin asemenea simplă născocire, dragă tată și mamă, voi avea prilejul să vă transmit scrisorile mele, chiar dacă nu pot să mă eliberez. N-are decît această femeie nemernică să zîmbească dacă pofteste de simplitatea mea. Tot ceea ce doresc acum este să-mi îndrept pașii spre acel loc, iar dacă pămîntul ar arăta puțin reavăn, n-ar putea fi nici o suspiciune.

N-a bănuț nimic. Am înfipt fasolea în sol ici și colo, pe o distanță de vreo doi-trei coți, de-o parte și de alta a florii-soarelui, și am pus scrisoarea fără nici o bătaie de cap. Sînt foarte mîndră de născocirea mea. Fără tăgadă, ceva se va petrece, în cele din urmă.

VINERI, SÎMBĂȚĂ

V-am povestit o șmecherie a mea, ei bine, acum o să vă povestesc una a acestei femei nemernice. A venit la mine cu o notă de plată.

— Am această notă și n-o pot schimba pînă miine ; negustorul are nevoie de bani imediat, nu-mi place să nu plătesc pe dată pe acești comercianți, ai ceva bani asupra ta ?

— Am cîțiva, am răspuns eu, cît îți trebuie ?

— O, zece lire.

— Îmi pare rău, n-am decît șase guinee și ceva arginți.

— Împrumută-mi ce-ai pînă miine, ți-i restitui atunci, fără îndoială. Prostia mea, vai ! I-am dat cele șase guinee ale mele și cînd s-a întors rîdea și mi-a spus :

— Ei, bine, uite, am plătit negustorul !

— Sper că-mi vei restitui banii miine.

Ticăloasa rîzînd zgomotos mi-a răspuns :

— La ce-ți trebuie bani ? Ca să-ți spun adevărul, mie-lușelule, nu aveam nevoie de acești bani. M-am temut numai, ca nu cumva să-i folosești greșit ; ei bine, acum am încredere ca Nan să meargă cu tine ceva mai des, mai ales că ți-am luat și cheia de la cufăr, așa că nu poți s-o corupi cu bani sau lucruri frumoase.

Cred că niciodată cineva nu a avut o asemenea figură de năring ca mine. Cît m-am necăjit să mă las dusă în mod atît de prostesc ! Necazul era cu atît mai mare, cu cît îi spusesem domnului Williams că-i voi da ceva pentru diferitele cheltuieli, privind trimiterea scrisorilor către voi. Am plîns de atîta iritare. Iar acum nu am nici măcar cinci șilingi, dacă vreau să plec. A existat vreodată o asemenea netoată ! Am de ce să mă mîndresc cu născocirile mele.

— Era în instrucțiunile dumitale această festă murdară, pui de năpîrcă ?

— Adică, vrei să spui Izabela ? Acum te iert din inimă, hai să ne îmbrățișăm și să fim prietene.

— La naiba cu dumneata ! Nu te pot suferi.

Dar n-am cutezat să o mai insult, fiind speriată de greutatea labei ei, pe care am simțit-o odată.

Cu cît mă gîndesc mai mult la această poveste, cu atîta sînt mai necăjită și mai mult mă blamez singură.

În seara asta, cel de la Poștă a adus o scrisoare pentru doamna Jewkes, în care era și una pentru mine. A venit cu ea la mine.

— Bunul meu stăpîn nu ne uită, zise ea, ți-a trimis o scrisoare ; iată ce-mi scrie :

Spera că frumoasa ei pupilă este bine, fericită și mulțumită. Nu se îndoia de grija și bunăvoința ei față de mine și că orice-ar fi făcut pentru mine n-ar fi fost suficient de bine.

— Iată ce stăpîn ai ! declară ea, fără tăgadă că o să-l iubești și o să te rogi pentru el, i-am cerut să citească și restul.

— Nu, nu, nu citesc.

— Sînt ceva ordine ca să-mi iei pantofii sau să mă bați ?

— Nu, continuă, nici nu-mi zice Izabela, dar să lăsăm acum, parcă ne iertasem.

Iată o copie a scrisorii lui către mine :

Draga mea Pamela,

Am și început să mă căiesc că m-am legat de unul singur, promișîndu-ți că nu te voi vedea, pînă cînd nu-mi vei îngădui. Poți să te încrezi în mine într-atîta încît să mă inviți acolo ? Fii sigură că n-o să ai nici un motiv de regret c-ai fost binevoitoare. Gîndește-te cine te roagă să-i dai permisiunea să vină în propria lui casă, aceasta constituind pentru el o favoare. Eu te solicit cu atît mai mult, să-ți dai consimțămîntul pentru că doamna Jewkes mă informează că ești foarte necăjită de această zăgăzuire a ta, nu mănîinci și nici nu te odihnești. Nu pot pune capăt acestei situații, pînă cînd nu stau de vorbă cu tine. Această convorbire urmărește să te facă cea mai fericită femeie din lume. Nu este decît în interesul tău, draguța mea copilă, a-mi îngădui să nu-mi țin promisiunea, tocmai pentru a putea astfel scurta timpul captivității tale. John, cînd s-a întors de la tine, mi-a vorbit cu foarte multă îngrijorare despre neliniștea ta. Trebuie să recunosc că m-a alarmat. Dar, desigur, resentimentele tale nu te vor împinge într-o situație care ar putea să-ți dăuneze. Individul m-a lăsat să înțeleg în preocuparea lui excesivă față de tine că doamna Jewkes se poartă cu o totală lipsă de bunătate. Dacă atunci, cînd sosesc acolo, voi găsi că lucrurile stau așa, voi trece pe această femeie complet în puterea ta și poți, dacă vrei, s-o concediezi pentru totdeauna din serviciul meu. Doamna Jervis sau altcineva care vrei se va ocupa de tine în locul ei.

Pînă nu aranjez cîteva chestiuni cu doamna Davers, nu mă consider liber să-ți explic mai mult intențiile mele în favoarea ta. Dar trebuie să te asigur că înțeleg să mă

port cu tine cu toată cinstea, căci meritele și inocența ta m-au impresionat mult. Și tu însă trebuie să-mi acorzi o oarecare încredere. Nu pot suferi să nu aibă încredere în mine tocmai cei pentru care nutresc toată bunăvoința.

Consider scrisoarea trimisă, la cererea mea, tatălui și mamei tale (care sînt total liniștiți de cînd au primit-o) ca o dovadă tocmai a încrederii dorite de mine. Și, repet, nu vei avea nici un motiv să te căiești.

Doamna Jewkes îmi va transmite răspunsul tău. Să fie așa cum îl doresc și-ți voi fi nespus de recunoscător.

Prietenul tău adevărat.

Prieten adevărat : Nemernic ! O, dragii mei părinți, ce prieten adevărat este acesta, care încearcă să cîștige încrederea unei tinere făpturi, serva lui, pentru a o distruge. Nu mă indoiesc deloc de intenția lui. Se gîndește că mă onorează, pentru că veghează să nu-mi lipsească nimic, făcînd din mine o ființă josnică, o întreținută. Există persoane care, probabil, socotesc că asemenea oferte din partea unui astfel de om nu sînt dezonorante, cu atît sînt mai de plîns, dar voi, dragii mei părinți, m-ați învățat prea bine pentru a nu ajunge să împărtășesc păreri de felul acesta. Ce poate să aibă de aranjat cu doamna Davers care să privească o biată fată ca mine ? Dacă ar fi ceva real și spre binele meu și eu aș considera într-adevăr așa, de ce nu mi-ar spune ? Ce iscusit înșelător ! Zice că inocența mea l-a impresionat în mod foarte duios ! Iar, pe de altă parte, caută să distrugă ceea ce l-a atras și să facă din mine o nenorocită abandonată. Nu v-am auzit de atîtea ori vorbind despre asemenea chestiuni și cîtă falsitate poartă în inimă acești bărbați ?

Scrisoarea m-a convins și mai mult de josnicia sa, încît comparîndu-i conținutul cu festa pe care mi-a jucat-o și cu situația prezentă și avînd și pe această femeie rea pe capul meu, am devenit și mai nerăbdătoare. În speranțele mele să primesc vești de la domnul Williams ; ele ar

putea să-mi deschidă calea pentru a scăpa de acest pericol înspăimântător.

Pe seară, am făcut un tur în grădină cu doamna Jewkes și, când am ajuns la locul cu pricina, am zis :

— Ce crezi, doamnă Jewkes, oare s-o fi prins vreo fasole de-a mea de ieri, pînă azi ?

A rîs și mi-a replicat :

— Ești un grădinar cam nepriceput, dar îmi place să văd că te distrezi.

Cum ea trecuse mai înainte și fiind cu spatele, m-am aplecat, am găsit că bunul meu prieten pusese scrisoarea, am luat-o și am strecurat-o repede în sîn.

— Uite, am zis eu, trăgînd-o de mîneacă, ținînd o fasole în mîină, una din ele, dar n-a ieșit nimic.

— De bună seamă, încuviință ea și rosti o glumă grosolană, total nepotrivită pentru gura unei femei.

Cînd am intrat în casă m-am dus în grabă în cabinetul meu și am citit următoarele :

„Îmi pare rău că trebuie să-ți spun că am fost refuzat de doamna Jones. O preocupă cazul dumatile, dar nu vrea să-și facă dușmani. M-am adresat apoi doamnei Danford și i-am povestit în termenii cei mai patetici posibili jalnica întîmplare, i-am arătat chiar trista scrisoare. Nu poate lua nici o hotărîre, trebuie să se sfătuiască cu soțul ei. Acesta nu este chiar un om de caracter și nu are o comportare morală prea aleasă. A vorbit cu el în fața mea, iar el i-a spus : Păi, ce așa mare zarvă, draga mea, că vecinul nostru și-a pus ochii pe camerista maicăseii. Nu văd ce nenorocire grozavă i s-ar putea întîmpla fetei. Ce rău i s-ar face unei slujnice prin așa ceva ?“

Dragă tată și mamă, după cum se pare, onestitatea celor nevoiași nu prezintă nici o importanță.

„Și cred, domnule Williams, că dintre toți oamenii, ești cel de pe urmă care ar trebui să te amesteci în această poveste, în contra prietenului și patronului dumatile.

A vorbit cu atîta hotărîre, încît a redus-o la tăcere pe soția sa, iar eu nu am avut altceva de făcut, decît să rog să nu se țină seamă de intervenția mea.

Am înfățișat situația dumitale și domnului Peters, preotul paroh de aici. Mi-a reproșat că o comportare egoistă, pornită dintr-o afecțiune, mă determină să mă ocup de situația dumitale. Iar cînd i-am subliniat obligațiile izvorite din calitatea noastră și am protestat că atitudinea mea ar fi dictată de sentimente personale, mi-a spus foarte rece că sînt un om bun, dar încă prea tînăr și nu cunosc lumea îndeajuns. Desigur, o asemenea situație era regretabilă, însă atunci cînd el și cu mine o să ne apucăm să reformăm omenirea sub acest aspect, vom avea mult de lucru, căci comportări asemănătoare erau prea obișnuite și la modă pentru a putea fi denunțate cu succes, în special, de către preoți. Apoi, a făcut unele reflecții asupra atitudinii părinților de azi ai bisericii față de primele personaje din țară, dorea, în felul acesta, să găsească o justificare a răcelii manifestate de el în această direcție.

I-am vorbit despre diferite aspecte ale unor situații asemănătoare cu a dumitale. I-am arătat astfel că există femei care de bună voie trăiesc într-o stare de păcătuire. Am subliniat că a-ți veni în ajutor însemna a salva inocența și asemenea împrejurări erau foarte rare. I-am dat să citească scrisoarea.

Mi-a spus că era frumos scrisă, că-i pare rău și că bunele dumitale intenții trebuie încurajate. M-a întrebat :

— Ce-ai vrea să fac eu, domnule Williams ?

— Ei, bine, dac-ar putea scăpa de-acolo, s-o adăpostii împreună cu soția și cu nepoata, în casa dumneavoastră, pînă cînd va ajunge la părinții ei.

— Cum, să mă învrăjbesc cu un om cu puterea și averea domnului B. ? Poți fi sigur că așa ceva, eu nu fac și te sfătuiesc să te gîndești bine la ce vrei să întreprinzi, căci domnul B. este un om stăpînit de pasiuni puternice

și din cele ce mi-ai povestit ca și prin scrisoarea pe care mi-ai arătat-o pare ferm hotărît să-și împlinească dorința. Regret, adăugă el, pentru tinăra fată, dar nu văd că i-ar aduce vreun serviciu, dacă ne-am învrăjbi pentru ea cu un astfel de om. O asemenea situație, din păcate, este foarte obișnuită. Fiind atât de drăguță cum spui ar fi putut cădea în mâini mai rele. El este totuși un om generos, nu-i un desfrînat, cu excepția acestui caz. De fapt, se comportă ca oricare alt tînăr din categoria lui.

Iată ce-a avut de spus domnul Peters. Îmi pare foarte rău pentru el, te asigur.

L-am rugat să nu țină seama că m-am adresat lui, în această împrejurare.

Mi-a promis că n-o va face și sînt sigur că pot să mă bizui pe cuvîntul lui. Bineînțeles c-ar fi bucuros să te știe în siguranță, dar, vai, bietul de el, este la fel cu cei mai mulți dintre noi. Are nevoie de mult curaj cînd e vorba de o persoană cu putere.

Pînă acum, nu am auzit ca domnul B. să vină. Îmi pare bine că m-ai informat despre acel nenorocit de Arnold. Poate va ieși ceva de-acolo, care-ar fi de folos.

Cît despre pachete, dacă le pecetluiești și le lași în același loc, (de crezi că nu este suspect) voi căuta o ocazie să le transmit. Dar dacă sînt mari, e bine să fii precaută, această femeie a dracului nu are încredere în mine.

Am auzit că persoana a cărui post, domnul B. mi l-a promis se sfîrșește. Am oarecare scrupule să-l primesc pentru că acționez în contra dorințelor sale. Dar sper că într-o zi o să-mi mulțumească.

Cît despre bani, deocamdată, nu-ți fă griji ! Poți să-mi eeri orice-mi stă în putere, fără rezerve și mă voi executa. Mă gîndesc că va fi bine să folosesc cheia, pe care o voi procura curînd, atunci cînd vom auzi că vine. Pot să fac rost de un cal. Te voi aștepta la depărtare de vreo jumătate de milă de poarta din spate, înspre pășune. Te voi conduce eu sau voi găsi pe altcineva, într-un loc sigur

pentru moment, așa că te rog să nu fii, necăjită rămîn
excelentă doamnă Pamela,

prietenul dumitale credincios“.

Am reflectat cu durere la prima parte a acestei scrisori plină de bunăvoință a prea cinstiutului om, ca și la speranța dată, deși ar fi trebuit să renunțe, cazul meu fiind disperat. I-am scris imediat ca să-i mulțumesc, cu toată recunoștința, pentru strădaniile lui. M-am plîns, în scrisoare, de lipsa de preocupare a oamenilor de vază, cărora li s-a adresat, față de o situație ca a mea, ca și de ticăloșia lumii. Aceasta favorizează, în primul rînd, asemenea situații inechitabile, iar apoi invocă drept scuze faptul că sînt atît de numeroase pentru a se justifica de ce nu încearcă să le remedieze. M-am plîns, de asemenea, de insensibilitatea oamenilor față de necazurile altora. Am renunțat la ideea avută la început de a-i scrie doamnei Davers, căci m-am gîndit că o asemenea acțiune ar putea înrăi pe fratele ei, determinîndu-l să vină aici cît mai repede, și mai hotărît să mă dezonoreze. Totodată, s-ar putea să fie bănuît domnul Williams că a mijlocît trimiterea scrisorii. I-am spus că doamna Davers își iubește fratele, dar se și teme de el și mi se părea îndoielnic ca ea să se ocupe de soarta mea și că intervenția sa ar fi avut vreun efect asupra stăpînului. Așa că mă bizuiam, în întregime, numai pe ajutorul lui de a procura un cal și cheia, după cum promisese. I-am adus la cunoștință dorința stăpînului, cum spunea el, să-i permit să vină aici. Era o condescendență prea mare pe care mi-o făcea. Dar nu-și clădea oare un consimțămînt indirect, pentru mîrșavele lui dorințe tocmai pe această permisiune cerută (în cazul în care ar fi obținut-o) ? I-am spus că mă temeam că sosirea lui ar putea fi neașteptată și astfel mă gîndeam că nu aveam timp de pierdut. L-am informat, de asemenea, despre vicleșugul oribil al acestei îngrozitoare femei. Ea mi-a cerut să-i împrumut puținii mei bani, refuzînd să-i

restituie. Cît s-a fãlit de iscusita ei nemernicie de a pune mîna pe banii pe care nu mi-a mai dat înapoi.

Fiind atît de supravegheatã, nu am avut posibilitatea sã-mi scriu o copie a acestei epistole. Dar cînd am terminat-o și am pus-o în sînt, am simțit o ușurare.

M-am fãcut și eu, la rîndul meu, vinovată de vicleșuguri, cãci mi-am manifestat dorințã sã primesc sfatul ei în legăturã cu scrisoarea de la stãpîn. A fost foarte încîntatã și mi-a spus :

— Asta-i ceva care-mi place, iar acum vom face un tur în grãdinã sau în altã parte, unde vrei.

M-am prefãcut cã-mi era totuna, dar în același timp, am pornit spre grãdinã, începînd sã-i vorbesc despre scrisoarea stãpînului. Nu i-am dezvãluit întreg conținutul. I-am arãtat cã dorea consimțãmîntul meu sã vinã aici și spera cã ea se poartã bine cu mine și diferite alte lucruri în felul acesta. Apoi, am întrebato :

— Care este pãrerea dumitale, doamnã Jewkes ? Ce sã fac ?

— Ei, bine, spune-i sã vinã imediat, obligã-l și-ți va fi mai bine.

— Cum adicã *mai bine* ? Nu te gîndești cã-mi dorești dezonoarea ?

— Sã nu mai aud cuvîntul dezonoare, nu pot sã-l sufãr. Nici o femeie din tot ținutul nu ar fi mai fericitã decît tine, dacã ai vrea, sau ar fi mai onorabil tratatã.

— Ei, știi, doamnã Jewkes, am replicat eu, nu am de gînd sã discut cu dumneata înțelesul cuvintelor *dezonoratã* și *onorabil*, cãci avem noțiuni diferite pentru amîndouã, voi vorbi însã mai deschis ca niciodatã. Crezi oare cã intenționeazã sã-i fiu amantã întreținutã sau mai curînd sã fiu ținutã ca sclavã ?

— Mielușelule, au tu ce crezi ?

— Mã tem cã ăsta-i gîndul

— Ei, bine, dacă vrea așa ceva (căci nu știu absolut nimic în această privință, te asigur) poți pune anumite condiții. Cred că poți obține orice de la el.

Nu puteam suferi să port o asemenea discuție, deși era ceea ce mă temeam de mai mult timp, am început să exclam cu pasiune.

— S-ar putea să dorească să se însoare cu tine, grăi ea.

— Nu, așa ceva nu se poate. Nu aștept și nici nu doresc. Situația înaltă pe care o are nu-mi poate îngădui să nutresc un asemenea gând, iar întreaga lui comportare îmi arată foarte limpede care-i sînt intențiile josnice. În ciuda acestora, îmi spui să-l invit să vină aici. Adică, cum, doamnă Jewkes, să-mi chem singură dezonoarea ?

— Dezonoarea, exclamă ea și își lăasă buza urită în jos. Așa aș proceda în locul tău, iar dacă ar fi cum îți închipui, aș prefera mai curînd să termin odată decît să trăiesc într-o continuă spaimă, cum faci tu.

— O oră de nevinovăție valorează cît secole de vinovăție și chiar dacă viața mea ar urma să fie atît de nenorocită din pricina aceasta, nu mi-aș ierta niciodată dacă nu aș fi încercat să-mi prelungesc inocența. Cine știe ce-ar putea face Providența pentru mine ?

— Cine știe, continuă ea, cum te iubește atît l-ai putea mișca, în favoarea ta, cu rugăciuni și lacrimi ? La rugăciuni și lacrimi ești bună, mielușelule ! (Nu se comporta oribil ca o nemernică ? Nu e femeie, nu poate avea firea unei femei !)

— Și pentru asemenea motiv, mai bine l-ai lăsa să vină, vorbi ea mai departe.

— *Bună la rugăciuni și lacrimi*, doamnă Jewkes ! Ești o femeie rea. (*Izabela*, spuse ea), ca să faci glume pe spațele unei biete făpturi tinere, hărăzită, cum probabil știi, pentru a fi sacrificată.

Pocita de ea a rîs doar, nici nu puteți să vă închipuiți cît e de urită cînd ride ; cum o fi arătînd cînd plînge ?

— Îi voi scrie, am reluat eu, pentru că așteaptă un răspuns. Altfel, îmi poate lua tăcerea drept pretenție pentru a apărea aici. Cum se poate trimite o scrisoare ?

— Am eu grijă de asta, este și în instrucțiunile mele. Nu mă îndoiesc, m-am gândit eu, amintindu-mi cele spuse de domnul Williams cu privire la poștă.

Cum tocmai trecea grădinarul pe lângă mine, i-am spus :

— Domnule Iacob, am sădit câteva fasole. Marginea unde le-am plantat este grădina mea. E colo, lângă ușa care dă afară. Rogu-te, să nu le sapi, hai să-ți arăt și poate îmi mai aduci câteva boabe de fasole sau mazăre, rogu-te. A zîmbit. Bănuiesc că de prostia mea, dar plecă să mi le aducă și, între timp, am pus scrisoarea pentru domnul Williams la locul știut și m-am întors, avînd aerul că aștept grădinarul. Ea nu era prea departe, cînd s-a întors cu câteva boabe de fasole. S-a luat după el, șoptindu-mi :

— Mă tem că-ți face vreun comision, nu aveai obiceiul să trimiți pentru mici servicii.

M-am speriat.

— Stăpînul scrie, continuă ea, că trebuie să nu scap din ochi nimic, deși ești inocentă ca o porumbiță, dar și vicleană ca un șarpe.¹ Dar te iert dacă mă șmecherești.

M-am gândit atunci la banii mei și aș fi putut să-i spun cîte ceva, dac-aș fi îndrăznit.

— Rogu-te, doamnă Jewkes, pentru că acum vorbești de iertare, în caz că te șmecheresc, fii atît de bună și dă-mi înapoi banii, căci deși nu-mi trebuie, știu că ai glumit și ai intenția să mi-i restituți.

— O să-i capeți la timpul potrivit, dar într-adevăr, doaream foarte mult să-i scot din mîinile tale de teamă ca nu cumva să-i folosești în mod greșit.

Am tot discutat pe subiectul acesta în contradictoriu, pînă cînd am intrat în casă, iar eu m-am dus apoi să-i

¹ Aluzie la un text din *Evangelhie*, unde se spune : „înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbeii“. Matei X, 16.

scriu stăpînului. De vreme ce intenționam să i-o arăt, m-am referit foarte puțin la oferta lui în legătură cu doamna Jervis, în locul acestei făpturi ticăloase (oricît de agreabilă ar fi fost) și nu am răspuns nimic la cîte a spus, dacă planurile lui ar fi fost cinstite, în adevăratul înțeles al cuvîntului, n-ar fi trebuit să mă silească să plec și apoi să mă surghiunească aici. Urmează acum copia scrisorii mele :

Prea onorate domnule,

Cînd mă gîndesc cît de ușor m-ați putea face fericită, de vreme ce ceea ce doresc, este doar să mi se îngăduie plecarea la părinți, dacă reflectez și la o propunere mai veche în legătură cu o anumită persoană despre care nu amintesc acum nici un cuvînt și dacă iau în considerare felul atît de ciudat în care am fost adusă aici, ținută ca o prizonieră nenorocită (iertăți îndrăzneala bieteii dumneavoastră slujnice, temerile încercate îmi dau curaj), credeți oare, domnule, că asigurările dumneavoastră privind intențiile onorabile pot produce vreun efect asupra mea ? Mă tem, o, domnule, că noțiunea dumneavoastră despre onoare și a mea sînt diferite. Nu am speranță decît știind că sînteți mereu absent. Dacă aveți să-mi faceți alte propuneri care să fie în conformitate cu intenții onorabile, în înțelesul pe care-l dau eu cuvîntului, trimiteți-mi cîteva rînduri și voi răspunde de o manieră convenabilă mie.

De ce, domnule, trebuie să fiu atît de supravegheată mereu, o prizonieră mizerabilă, împiedicată să mă mișc, să vorbesc cu cineva, să mă duc la biserică, ca să mă rog și pentru dumneavoastră, care pînă nu de mult ați fost generos cu mine. Vă întreb cu umilință, de ce, domnule, toate acestea, dacă aveți intenții bune ? Să-mi fie cu iertare, gîndul de a vă vedea mă umple de teamă. Orice aveți să-mi propuneți, orice intenționați, lăsați-mă să acționez ca o persoană liberă, oricît de umilă sînt și nu ca o

sclavă, amenințată și speriată. De ce să fiu constrinsă de măsuri pe care dumneavoastră singur, în mod natural, le-ați detesta. Zăgăzuirea mea este foarte greu de suportat. Sînt foarte stingherită. Rogu-vă, scurtați-o, dacă doriți să evit o răbufnire mai rea decît aceea pe care ați putea-o simți că este de temut ! Dați-mi voie, să vă spun că dacă sînt adusă la disperare, nici nu bănuiesc ce-ar îndrăzni mai curînd să facă afurisita de Pamela decît să se supună dezonoarei. Sînt, domnule, a dumneavoastră

foarte oprimată și nefericită servă.

După ce am făcut o copie, am împăturit scrisoarea și, pe cînd mă pregăteam să o adresez, a apărut doamna Jewkes și văzîndu-mă că scriu adresa, m-a întrebant :

— Aș vrea să-mi spui dacă mi-ai ascultat sfatul și ai consimțit ca stăpînul să vie aici.

— Dacă îți face plăcere, voi citi întreaga scrisoare.

— Prea bine, atunci să știi că te iubesc din adîncul sufletului.

I-am citit scrisoarea și m-a lăudat pentru felul cum o ticluisem, dar a zis, că i se pare că am împins lucrurile prea departe și ar fi fost mai potrivit să se discute decît să se scrie. A dorit o explicație despre cele scrise în legătură cu o anumită persoană, dar i-am precizat că trebuia să ia lucrurile așa cum le-a auzit.

— Bine, bine, zise ea, fără îndoială, că vă înțelegeți amîndoi și o să vă înțelegeți încă și mai bine.

Am sigilat scrisoarea și ea a luat-o s-o trimită.

DUMINICĂ

Așa cum stăteau lucrurile acum, știam prea bine că nu puteam aștepta permisiunea să mă duc la biserică. La drept vorbind, nici nu mi-ar fi făcut prea mare plăcere

chiar dacă aş fi putut să merg. M-ar fi îndurerat foarte mult, să văd proprietarii din vecinătate care respinseseră propunerea domnului Williams în favoarea mea. De asemenea, ar fi fost foarte greu ca predica domnului Peters să mă ajute să-mi lărgescă orizontul, așa că am rămas să mă rog și să meditez de una singură.

Domnul Williams a venit ieri și azi, ca de obicei, și a luat scrisoarea. Neavînd însă vreun prilej bun, am evitat să ne vorbim, dar eram preocupată că nu intrasem încă în posesia cheii. Dacă aş fi fost în locul lui, nu aş fi pierdut nici un moment în a procura o cheie. Doamna Jewkes m-a rugat să-i cînt un psalm, după cum adesea, în timpul săptămîinii, îmi cerea stăruitor să-i interpretez, cîte ceva la clavecin. Din pricina întristării mele, o refuzam întotdeauna, ceea ce de-altfel am făcut și acum, fiind atît de amărită. Mă simţeam complet la pămînt, încît abia puteam vorbi și nici să mi se vorbească nu suportam, dar după ce a plecat, mi-am amintit de emoționantul *Psalm CXXXVII*. M-am aplecat asupra acestuia și mi-am luat îngăduința să-l modific aproape de situația mea. [...]

LUNI, MARȚI, MIERCURI

Acum scriu cu mai multă plăcere, pentru că domnul Williams a luat netulburat un pachet cu însemnări de ale mele, pentru a vi le trimite, cînd i se va ivi un prilej, așa că nu-mi trec timpul chiar fără nici un folos și mai ales, sînt eliberată de frica de a fi găsite, dacă aş fi cercetată. Am avut voie să iau aer și am făcut o plimbare de vreo cinci-șase mile cu doamna Jewkes. Nu știu de ce acum mă supraveghează mai îndeaproape ca oricînd, așa că domnul Williams și cu mine, printr-o înțelegere reci-

procă, am întrerupt aceste trei zile, corespondența de sub floarea soarelui.

Biata bucătăreasă a avut o întâmplare neplăcută. A fost lovită de un taur pe pășunea de lângă grădină, nu departe de ușa din spate. După această pășune, de vreo jumătate de milă, urmează islazul și un drumeag. Dacă reușesc să fug de aici, de îndată ce domnul Williams îmi va pregăti totul și va găsi un cal, va trebui să traversez pășunea și apoi să apuc pe drumeag. El mi-a făcut rost și de o cheie pe care am găsit-o la locul indicat, când a avut prilejul să mă înștiințeze.

A aflat acum că persoana al cărei post spera să-l ocupe a încetat din viață și a venit să o înștiințeze pe doamna Jewkes, acesta era doar un pretext pentru a se apropia de mine.

Ea i-a făcut urări de bine. Vedeti cum e lumea, moartea unuia poate fi bucuria altuia și astfel ne eliminăm unii pe alții.

Situația mea grea îmi dă de gândit serios.

A găsit o posibilitate să-mi strecoare o scrisoare în mână și-a plecat. Când ne-a părăsit m-a privit cu atîta respect și cu un aer solemn, încît doamna Jewkes mi-a spus :

— Mi se pare că tînărul nostru preot e, pe jumătate, îndrăgostit de tine.

— Îndrăgostit de mine, doamnă Jewkes ? m-am mirat eu, domnul Williams are aspirații mai bune.

— Păi, de ce, sînteți foarte potriviți, nu văd cum unul dintre voi ar putea găsi ceva mai bun și în ultimul timp am fost atît de impresionată de tine, văzînd cît de îngrozită ești ca să nu fii dezonorată de stăpîn, încît cred că e păcat să nu te măriți cu domnul Williams.

Știam că era vreun șiretlic al ei, căci în loc de a fi recăjită pentru mine, cum pretîndea, mă supraveghea și mai îndeaproape, ca și pe el dealtfel, așa că i-am spus :

— Nu există nici un om cu care să doresc să mă căsătoresc. Ambiția mea cea mai mare este să-mi apăr cinstea și să fiu mîngiere și ajutor pentru bieții mei părinți.

— Știi, m-am gîndit serios că domnul Williams ar fi un soț foarte bun pentru tine și, deoarece își va datora situația stăpînului, va fi bucuros, poți fi sigură, să-i fie recunoscător să ia o soție aleasă de el, în special, una atît de drăguță, atît de deșteaptă și bine educată.

Acese cuvinte mi-au strecurat o îndoială în suflet, dacă nu cumva știa ceva despre gîndul avut de stăpîn mai de mult. Am întreat-o dacă exista vreun motiv pentru a-și imagina așa ceva.

— Nu, declară ea.

Ideea îi aparținea, dar era foarte posibil ca stăpînul s-o aibă în vedere sau poate chiar ceva mai bun. Dar dacă aș fi de-acord, i-ar sugera direct stăpînului.

Apoi, a făcut o aluzie detestabilă că aș putea să mă hotărâsc să duc la împlinire această situație. I-am spus că nu pot suferi insinuările ei josnice, iar cît despre domnul Williams, îl consider un om civilizat, dar cum, pe de o parte, îmi este superior, iar pe de altă parte, dintre toate profesiunile, nu mi-ar place să am un soț preot, nu poate fi vorba de o căsătorie. S-a minunat, cînd i-am spus asta, căci mă știe cu aplecare spre religie.

— Ei, bine, doamnă Jewkes, faptul că nu mi-ar place să am un soț preot, nu se datorește unei lipse de respect pentru funcție, este, cu totul, altceva.

— Da, într-adevăr, așa cum spui, răspunse ea, (nici n-am zis așa) există multe nebunii între îndrăgostiți care nu s-ar potrivi prea bine, cu sutana și gulerul scrobit. Pe cinstea mea, ai considerat just problema.

Apoi, a nechezat, dacă nechezatul poate fi luat drept risul unui cal. O urâsc. De ce oare, dragă mamă, femeia asta trebuie să fie atît de rea pînă în adîncul sufletului și găsește pentru toate lucrurile cîte o ticăloșie ? Și-a dat seama că eram foarte furioasă, după cum m-am înroșit

la față, bănuiesc, dar n-a spus nici un cuvînt, iar, în cele din urmă, realizînd că nu poate scoate nimic de la mine, a schimbat discuția.

O să deschid scrisoarea lui curînd și o să vă copiez conținutul, căci acum cînd e sus, cînd e jos și îmi este frică să nu mă surprindă.

Ei, bine, văd că nu voi fi obligată să fac avansuri domnului Williams, dacă mi-ar trece prin cap să mă gîndesc la el, cea ce însă știu sigur că nu se va întîmpla. Iată scrisoarea lui :

Îmi lipsesc cuvintele și nu știu deloc cum aș putea să mă exprim, ca să nu apar în fața dumneavoastră un egoist prin serviciul pe care vreau să vi-l fac. Dar, într-adevăr, nu știu decît o singură cale efectivă și onorabilă ca să vă puteți elibera dintr-o asemenea situație periculoasă. Aceasta ar fi o căsătorie cu o persoană pe care ați putea s-o faceți fericită, dîndu-vă acordul. Cît despre mine, o astfel de promisiune de căsătorie ar fi, așa cum stau lucrurile acum, în aparență, o distrugere. Dar totuși, venerația mea pentru dumneavoastră este atît de mare și atît de totală sprijinirea mea pe providență, într-o asemenea ocazie, încît m-aș considera prea fericit, dacă aș fi acceptat. În această împrejurare, voi renunța la toate, pentru a vă conduce într-un loc sigur. Dar de ce spun *în această împrejurare* ? Voi face chiar dacă nu mă considerați demn de a fi răsplătit atît de minunat. În momentul în care aud despre plecarea domnului B. încoace (cred că am găsit acum o metodă foarte bună de a fi informat asupra mișcărilor sale) pregătesc un cal, fiind gata să vă conduc.

Al dumneavoastră credincios și umil servitor:

Să nu credeți că aceasta ar fi o hotărîre subită. V-am admirat întotdeauna caracterul și, din clipa în care v-am

văzut, nu am dorit decît să pot servi asemenea persoană minunată.

Ce să spun, dragii mei părinți, în fața acestei declarații neașteptate ? Acum, mai mult ca oricînd, am nevoie de sfatul vostru. Dar la drept vorbind, nu mă gîndesc să mă căsătoresc, vreau mai curînd să trăiesc împreună cu voi. M-aș căsători și cu un om care cerșește din ușa în ușa, decît să-mi pun în primejdie cîntea. Totuși, mi se pare așa tînără cum sînt, că nu mă pot vedea ca soție. După o mie de gînduri diferite, am scris următoarele :

Onorate Domnule,

Am rămas adînc mișcată, după citirea ultimii dumneavoastră scrisori. Sînteți prea generos și nu pot suferi gîndul de a vă vedea riscîndu-vă viitorul pentru mine. Dar, în același timp, nu pot să nu mă gîndesc la propunerea făcută cu preocupare și grațitudine. Numai evitarea distrugerii mele, care altfel pare inevitabilă, ar putea să mă determine să reflectez la o schimbare a situației. Așa stînd lucrurile, nu trebuie să primiți o acceptare, cum ar fi a mea, silită de o necesitate acută, ceea ce nu s-ar potrivit deloc propunerii dumneavoastră atît de generoasă. Mă voi bizui total pe bunătatea dumneavoastră pentru a mă ajuta să scap, dar deocamdată, avîndu-vă în vedere, îndeosebi binele, nu mă pot gîndi la onoarea pe care mi-ați face-o și n-aș fi în stare niciodată să iau o hotărîre atît de importantă, fără a mă consulta cu părinții mei, căci oricît de umili ar fi, ei au dreptul la respectul meu ca și cînd ar fi bogați. Vă rog, domnule, să nu vă așteptați la nimic altceva din partea mea, decît la o grațitudine veșnică, care mă leagă întotdeauna să fiu

• Serva dumneavoastră prea recunoscătoare.

JOI, VINERI, SÎMBĂȚĂ, a XIV-a, a XV-a, Și a XVI-a zi
A SCLAVIEI MELE

Doamna Jewkes a primit o scrisoare și este mult mai amabilă cu mine și cu domnul Williams, de asemenea, decât a fost pînă acum. Mă mir că nu am și eu una de la stăpîn ca răspuns la a mea. Bănuiesc că este furios. Amabilitatea ei nu mă încîntă, căci este foarte vicleană și cu ochii pe mine, mai mult ca oricînd. Am încercat, printr-o cursă, să văd instrucțiunile primite pe care le poartă în sîn, dar nu am reușit.

Ultima scrisoare a ajuns cu bine în mîinile domnului Williams, prin procedeul obișnuit, așa că nu este bănuît. El a mărturisit că, deși nu am răspuns propunerii lui, așa cum ar fi sperat, totuși, eforturile sale nu vor slăbi și va lăsa pe seama Providenței și a mea să dispunem de el, așa cum vom găsi că merită. M-a anunțat că va trimite curînd un sol special la voi cu pachetul și am adăugat la acela și cele petrecute de-atunci.

DUMINICĂ

Sînt total înmărmurită. Sper că totul este în regulă. Dar am să vă aduc la cunoștință o ciudată întîmplare.

Domnul Williams și doamna Jewkes au venit amîndoi la mine, el, copleșit de bucurie, iar ea, cu un aer de agitație febrilă, grăind :

— Ei, bine, doamnă Pamela, vă aduc bucurie ! Vă aduc bucurie ! Să nu spună nimeni nimic, ci doar eu ! apoi, s-a așezat jos cu sufletul la gură, gîfîind și pufăind :

— Totul, începu ea, a luat calea pe care am prevăzut-o. Ei, bine, te vei mărita cu domnul Williams. M-am

gîndit întotdeauna la asta. N-a fost niciodată un stăpîn atît de bun. Hai, du-te, du-te rea și neîncrezătoare, doamnă Pamela, nu doamnă Williams, glăsui îndrăzneța făptură, poți să-ți spun foarte bine așa. Trebuie să te duci să-i ceri stăpînului iertare în genunchi de o mie de ori, pentru că nu ai avut încredere în el.

Nu-i mai tăcea gura, iar el, bietul, am văzut c-ar fi dorit să scoată un cuvînt de bucurie, atunci, însă am zis :

— Rogu-te, doamnă Jewkes, nū mă tortura așa ! Spune-mi despre ce este vorba ! și adresîndu-mă domnului Williams, ai grijă, ai grijă !

— Din nou ești neîncrezătoare ! reluă doamna Jewkes, domnule Williams, arată-i scrisoarea și-i voi arăta și eu pe a mea, au fost aduse odată.

Tremuram la gîndul despre ce putea fi vorba și am spus :

— M-ai surprins atît de mult, încît nu pot să mă mai țin pe picioare, nu pot să aud, nu sînt în stare să citesc. De ce ai venit în felul ăsta să te năpustești asupra unei făpturi atît de slabă ?

— Doamnă Jewkes, n-ar fi bine să-i lăsăm scrisorile doamnei Pamela, interveni domnul Williams, ca să-și vină în fire după surprinderea încercată ?

— A, vai, cu toată inima, căci nu-i altceva decît onoare strălucitoare și bunăvoie ! și spunînd acestea, mi-au lăsat scrisorile și au plecat.

Inima-mi era foarte apăsată din cauza surprizei, așa că nu am putut, pentru moment, să le citesc, cu toată nerăbdarea mea, dar după puțin timp, revenindu-mi, am găsit conținutul ciudat și neașteptat.

Domnule Williams,

Moartea domnului Fownes îmi dă acum prilejul demult dorit de a te face fericit sub un dublu aspect ; în curînd te vei instala în postul său și (dacă ai iscusința de-a te face agreat) îți voi dărui una dintre cele mai frumoase

soțul din întreaga Anglie. N-a fost tratată (după cum, pe drept, consideră) în conformitate cu meritele ei, dar cînd se va afla sub protecția unui om onest și integru, fiind în măsură să-i ofere aceeași viață bună cu care a fost deprinsă în ultimii ani, sînt convins că va uita greutățile aparente ce se ridică în calea atîtor fericiți, după cum sper că va fi și cu voi doi. Vreau să-mi arăt intențiile bune față de ea, ceea ce voi face cînd te voi vedea, dar cum voi pleca în curînd la Londra, cred că nu va fi înainte de o lună. Între timp, dacă reușești s-o cucerești pe Pamela, nu trebuie să puneți opreliști fericirii voastre din această pricină, numai anunță-mă că este de-acord, căci, într-o asemenea situație, ea trebuie să fie, cu totul, stăpînă pe hotărîrea ei, te-asigur, de asemenea, că și tu trebuie să hotărăști singur, și să fii sigur că nu îți lipsește nimic pentru a completa fericirea voastră, a amîndurora.

Sînt, vechiul meu coleg de școală,

Prietenul tău.

S-a mai pomenit vreodată așa ceva? Fii liniștită, inima mea zbuciumată! Iată și scrisoarea pe care a primit-o doamna Jewkes:

Doamnă Jewkes,

Recunosc c-ai fost plină de griji și vigilență în îndeplinirea sarcinii trasate din motive pe care le voi explica mai tîrziu. Osteneala dumitale este acum aproape de sfîrșit, căci am scris domnului Williams intențiile mele, încît am mai puțin de spus aici, pentru că presupun că nu va ezita să-ți arate scrisoarea mea. Un singur lucru vreau să subliniez și anume că, dacă vei vedea că ceea ce i-am sugerat lui ar fi cîtuși de puțin neplăcut, și pentru unul și pentru altul, să-i asiguri pe amîndoi că sînt total liberi să-și urmeze înclinările personale. Sper că vei continua să te porți cu amabilitate, cu neîncrezătoarea Pamela,

care va începe acum să vadă just comportarea mea corectă privind promisiunea făcută mamei pentru binele fetei.

Cînd voi primi cîteva rînduri de la ea prin care îşi va exprima gratitudinea pentru această împrejurare, îi voi scrie ca s-o asigur atît pe ea, cît şi pe domnul Williams, de intenţiile mele viitoare privind binele lor.

Prietenul dumitale etc.

Nici nu terminasem bine de transcris aceste scrisori, deşi scriind atît am ajuns să am viteză, că şi-au făcut din nou apariţia, amîndoi bine dispuşi. Domnul Williams a grăit :

— Sînt, din adîncul inimii, bucuros, dragă doamnă Pamela, că declaraţiile mele au fost rostite înainte şi, doamnă Jewkes, poţi fi sigură că, dacă obţin consimţămîntul prea frumoasei fete, mă voi considera...

L-am întrerupt pe bunul om (căci ţinînd seama de comportarea stăpînului faţă de mine la cealaltă casă a sa, felul cum am fost adusă aici şi ținută prizonieră, nu pot să fiu decît cu ochii în patru şi, mai ales, în prezenţa acestei femei atît de dibace şi ticăloasă) şi am zis :

— A, domnule Williams, ai grijă, ai grijă, nu te lăsa... şi aici m-am oprit, iar doamna Jewkes a intervenit :

— Tot neîncrezătoare ! Nu am întîlnit încă aşa ceva pînă acum, dar văd, continuă ea, că n-am greşit, cînd vechile ordine pe care le aveam erau încă în vigoare, să vă urmăresc cu atenţie, pe amîndoi. Ar fi fost o sarcină prea grea pentru mine să vă opresc, îmi dau bine seama, căci, după cum se spune, cînd doi sînt de acord, nimic nu le poate sta în cale.

M-am mirat că a lăsat să treacă neobservată mărturisirea lui plină de bucurie.

Am luat scrisoarea ei şi am glăsuît :

— Iată scrisoarea dumitale, doamnă Jewkes, îți mulțumesc pentru că mi-ai arătat-o, dar sînt de atîta vreme uluită, încît nu pot să spun nimic pentru moment. Timpul va lămuri totul. Iată, domnule, și scrisoarea care îți aparține. Fie ca totul să se întoarcă spre fericirea dumitale. Îți doresc bucurie în situația pe care bunătatea stăpînului ți-o oferă.

— Nu va putea fi bucurie fără tine, replică el.

— Dă dovadă de răbdare, domnule, am reluat eu, atîta timp cît am un tată și o mamă, nu sînt stăpînă pe mine și nu mă pot vedea liberă și în stare să fac o alegere.

Doamna Jewkes ridică ochii și mîinile și spuse :

— Atîta dibăcie, atîta șiretlic, atîta precauție, la anii tăi ! Bine !

— Păi ! am exclamat eu (căutînd prin aceasta să-l fac mai atent). Nădăjduiesc că nu este nici o înșelătorie în toată această poveste. M-am deprins să fiu atît de prost tratată de viață, încît nu mai știu cum să mă conduc și am rămas foarte neîncrezătoare în oameni. Dar sper că poate greșesc. De-acum înainte, doamnă Jewkes, te voi consulta în toate (adică *în ceea ce voi crede că-i potrivit*, mi-am spus în sinea mea), căci fără tăgadă, dacă o pot ierta, nu o voi putea iubi niciodată.

Ne-a lăsat pe domnul Williams și pe mine cîteva momente singuri și atunci i-am atras atenția :

— Gîndește-te, gîndește-te, domnule, la ce-ai făcut !

— Nu e cu puțință să fie vreo înșelătorie la mijloc.

— Sper că nu, dar de ce-a fost necesar să pomenesci de declarația făcută înainte. Fie ce va fi, nu poate să iasă nimic bun, în special, în fața acestei femei. Iartă-mă, domnule, se spune despre femei că sînt pripite la vorbire, dar văd că o inimă cinstită nu poate fi în siguranță, cînd se află într-o proastă tovarășie.

El era tocmai pe punctul de-a răspunde, dar, deși sarcina ei era aproape încheiată (am reținut cuvîntul *aproape*), a apărut din nou zîcînd :

— Mă gindesc să-ți arăt calea spre biserică miine.

M-am bucurat de aceasta pentru că, deși în situația mea prezentă îndoielnică, nu m-aș fi gândit să mă duc la biserică, totuși aș fi primit propunerea ei pentru a fi în măsură să judec dacă este sinceră sau nu, dacă se poate avea încredere și în rest. Dar din nou, domnul Williams, în mod indiscret, a ajutat-o să găsească o scuză, spunând c-ar fi mai bine să mai amînăm cu o duminică, pînă cînd lucrurile vor fi încheiate și, pe dată, și-a însușit propunerea lui.

La drept vorbind, sper că totul e în regulă, dacă aceasta se dovedește a fi o uneltire, mă tem că nimic nu m-ar putea salva decît doar un miracol. Dar sigur, inima omului nu-i capabilă de o asemenea amară înșelătorie. Pe de altă parte, domnul Williams are scrisoarea scrisă de mîna stăpînului și el nu poate fi decît sincer și apoi trebuie avută în vedere educația lui, exemplul dat de părinți, care nu l-au putut învăța astfel de născociri. Sper că totul va fi bine !

Ne-am plimbat toți trei, domnul Williams, doamna Jewkes și cu mine, prin grădină, iar, la un moment dat, ea a scos cheia de la ușa din spate, a deschis-o, și-am făcut cîțiva pași prin pășune. Domnul Williams ne-a arătat floarea soarelui, cînd am trecut pe acolo, dar m-am văzut silită să fiu foarte rezervată cu el, căci bietul om nu este precaut, nu știe să se păzească deloc. Cînd eram în pășune, ne-am uitat la taurul care a rănit-o pe fata de la bucătărie ; ea s-a făcut bine acum. O vietate urită, mîhorită, ursuză. Doamna Jewkes ne-a spus că asta n-a fost prima ispravă pe care a făcut-o. Știi, dragă mamă, că întotdeauna, din copilărie mi-a fost frică de tauri și îmi spuneai pe atunci că vacile, pentru că sînt blînde și folositoare, puteau fi asemuite cu femeile bune, în timp ce taurii, cînd sînt, fioroși și sălbatici, de nu-i poate nimeni îmblînzii, puteau fi comparați cu oamenii ticăloși ; de atunci m-ai sfătuit să fiu precaută și eu oamenii libertini, să-i

evit, iar spusele tale mi-au rămas bine întipărite în memorie.

Domnul Williams, doamna Jewkes și cu mine, am luat cina împreună.

Cred că totul este în ordine. M-am hotărît să nu mă căsătoresc și nici să nu-l încurajez pe domnul Williams, dincolo de amabilitatea datorită unui asemenea om bun ca el, cel puțin pînă cînd vom fi împreună și voi avea aprobarea voastră a amîndurora. O fată atît de tînără ca mine, ar însemna să fiu prea precocă, dacă aş dovedi înclinarea de a deveni, de pe acum, o soție. Venerația mea pentru rolul public al său este prea mare pentru a spera că aş putea să mă achit în mod convenabil în situația unei bune soții de preot ; iar dacă aceasta îmi va fi hărăzită, nădăjduiesc, cu ajutorul lui Dumnezeu, că nu voi face de rușine o asemenea situație.

Domnul Williams a spus, în fața doamnei Jewkes, că va trimite o scrisoare tatei și mamei. Ce indiscreție ! Doresc ca voi să nu dați nici un răspuns, pînă cînd nu voi avea fericirea să vă văd, ceea ce sper că se va întimpla curînd.

În pachetul pe care-l va trimite acum, veți găsi relațiile mele cele mai plicticoase ale oprîmării, necazurilor și temerilor încercate. Voi alătura și scrisoarea aceasta, căci doamna Jewkes îmi dă voie să scriu părinților mei (ceea ce e foarte bine) și sînt bucuroasă că, după toate suferințele mele, pot spera să fiu cu voi curînd, și astfel voi afla liniștea. Rugîndu-vă să continuați a mă binecuvînta și înălța rugi pentru mine, semnez

a voastră preasupusă fiică.

Am mult timp la dispoziție, așa că trebuie să scriu pentru a-l umple. Duminică seară, doamna Jewkes m-a

întrebat dacă vreau acum să dorm de una singură. I-am spus da, cu toată inima, dacă dorește.

— Ei, bine, zise ea, începînd de mîine seară vei rămîne singură.

I-am cerut hîrtie, iar ea mi-a dat o sticlură cu cerneală, opt foi de hîrtie, despre care pretindea că reprezentau toată provizia ei, acum mă va pune să scriu stăpînului pentru ea, de se va ivi ocazia) șase penițe, o cutie cu sigilii și ceară pentru pecetluit. Și asta e grozav de bine.

Cînd a venit să se culce a stăruit foarte mult să-l încurajez pe domnul Williams, mi-a transmis o mulțime de lucruri din partea lui și m-a acuzat de timiditate față de el. I-am precizat că sînt hotărîtă să nu-i fac nici un avans, pînă nu voi fi vorbit cu tata și mama. Mi-a replicat atunci, că-și imaginează că probabil am pe altcineva în gînd, căci altfel nu aș putea fi atît de insensibilă. Am asigurat-o cu toată hotărîrea că nu există nici un om pe pămînt la care aș ține. Cît despre domnul Williams, el merita să facă o partidă mult mai bună, iar eu așteptam cu atîta fericire să mă văd trăind alături de părinții mei, încît nu mă simțeam în stare să mă gîndesc cu plăcere la nici un alt plan de viață, pînă nu-l voi fi încercat pe acesta.

I-am cerut chiar acum banii, dar mi-a spus că erau sus în caseta ei, dar îi voi avea mîine. Pînă acum, totul pare în regulă.

Domnul Williams se duce acasă în seara aceasta, deși e tirziu, pentru că va trimite un curier la voi cu o scrisoare pe care a scris-o singur și cu pachetul meu. Dar repet, rogu-vă, nu-l încurajați, căci este foarte îmbătat de această problemă și precipitat, după părerea mea, cu toate că, fără tăgadă, este un om foarte bun și îi sînt tare recunoscătoare.

LUNI DIMINEAȚA

Vai ! Vai ! am primit știri proaste în privința domnului Williams. A avut o întâmplare neplăcută, noaptea trecută, în drum spre casă, a căzut între potlogari, din fericire mi-a salvat hîrțiile, iată ce scrie în legătură cu aceasta :

Bună doamnă Jewkes,

Cînd am plecat de la dumneavoastră am avut un ghinion. Ajunsesem aproape de sat, lîngă zăgaz și eram tocmai pe punctul de a traversa podul de lemn, dintr-o dată, am fost atacat de doi indivizi. M-au înjurat și mi-au spus că mă ucid dacă nu le dau tot ce am. M-au scotocit prin buzunare și mi-au luat tabachera, inelul cu sigiliu, paltonul, tirbușonul, o jumătate de guinee, cîteva arginți, precum și batista, două sau trei scrisori avute în buzunar. Noroc că scrisoarea dată de doamna Pamela o aveam la piept, așa că aceasta a scăpat, dar m-au zgîriat pe față, m-au lovit la cap și înjurîndu-mă că nu au găsit mai mulți bani, m-au îmbrîncit în zăgaz, strigînd :

— Să zaci acolo, popă, pînă mîine !

Picioarele și genunchii îmi sînt zgîriate, din cauză că m-am lovit de un trunchi de copac : am fost gata să mă sufoc în apă și în mîl. De bună seamă, vreo două zile nu voi fi în stare să mă mișc ; am o înfățișare groaznică ! Mi-am pierdut pe acolo pălăria și peruca și a trebuit să mă duc acasă cale de vreo milă jumătate fără ele. Au fost însă găsite în dimineața următoare și aduse împreună cu tabachera, pe care probabil că hoții au scăpat-o. Sutana și gulerul sînt rupte. Am fost tare speriat, că nu mă întrebați, căci hoți prin părțile astea nu s-au auzit de mult timp. Se fac cercetări susținute în căutarea lor. Respectele mele călduroase bunei doamne Pamela. Dacă-i este milă de ghinionul meu, voi fi mai curînd bine și în formă să vă

stau la dispoziție. Această întâmplare nu m-a împiedicat să scriu o scrisoare, deși cu multă durere, cum dealtfel simt și așternînd rîndurile de față, (poți fi sigur că bunul om nu-i în stare să păstreze nici un secret) și să o trimit în dimineața asta. Rămîn, bună doamnă Jewkes,

al dumneavoastră prearecunoscător și supus
servitor.

Slavă domnului că nu e mai rău. Bine că n-am răcit, deși am fost ud din cap pînă-n picioare. Frica mea, probabil, m-a împiedicat să răcesc. Cîteva ore n-am fost deloc în apele mele și nici nu știu cum am ajuns acasă. Îi voi scrie, în seara aceasta, bunului meu patron ca să-i mulțumesc pentru inestimabila sa generozitate față de mine. Aș vrea să fiu în stare să exprim tot ceea ce sper cu privire la cea mai bună parte a dărnicii sale față de mine, inegalabila doamnă Pamela.

Bruta a rîs cînd a citit scrisoarea, pînă cînd șoldurile ei grase au început să se zguduie.

— Mă gîndesc, zise ea, cum arăta bietul preot, după ce se despărțise de aleasa inimii lui, bine dispus fiind, cînd, dintr-o dată, s-a trezit în fundul apei zăgăzuite și cum trebuie să-i fi stat cu sutana ruptă și pătată, fără pălărie și perucă. Știu că trebuie să fi fost într-o stare frumoasă cînd a ajuns acasă.

I-am spus că era foarte crud, din partea ei, să rîdă de nenorocirea altuia. Dar mi-a răspuns că, de vreme ce rămasese téafăr, putea rîde, altfel i-ar fi părut rău și se bucura să mă vadă atît de îngrijorată pentru el. O asemenea atitudine părea *promițătoare*, adăugă ea.

N-am dat nici o atenție spuselor ei, dar cum avusesem prilejul să devin suspicioasă, trebuie să mărturisesc că nu-mi place deloc această întâmplare, iar faptul că i-au luat scrisorile mă alarmează cel mai mult. Ce fericire că nu au pus mîna pe pachetul meu ! Nu știu ce să cred. Dar

de ce să-mi tulbure liniștea orice întâmplare ? Și totuși, așa va fi cît stau aici.

Doamna Jewkes este hotărîtă să meargă cu mine, cu șareta, să-l vizităm pe domnul Williams. Se dovedește atît de stăruitoare și autoritară în această problemă, încît cunoscînd-o cît este de vicleană și dibace, nu știu cum să-i privesc comportarea. Am refuzat categoric, arătîndu-i că neintenționînd să-l încurajez, nu trebuie să merg. S-a dus fără mine.

Încerc ciudate ispitiri să o iau din loc, în absența ei, în pofida acestor aparențe frumoase. E trist cînd nu ai pe nimeni cu cine să te sfătuiești ! Nu știu ce să fac. Dar, din păcate, nu am bani, dacă aș pleca, pentru a-mi asigura bunăvoința cuiva sau să plătesc pentru găzduire. Dar acum mă voi duce în grădină și voi hotări după aceea.

Am fost în grădină și la ușa din spate. Și acolo am stat cu sufletul la gură. Nu am văzut să fi fost observată, așa că pare că e în regulă. Dar, dacă acum s-ar întîmpla ceva, dacă stăpînul și-ar face apariția și s-ar purta rău cu mine, nu-mi voi ierta niciodată că am pierdut o asemenea ocazie. Ei, bine, mă voi duce iarăși la ușa din spate, să văd dacă nu este nici un pericol și cum arată pășunea.

Am coborît din nou în grădină. M-am încumetat să deschid ușa și am ieșit, mergînd așa, cam o aruncătură de băț, dar acolo în pășune am dat peste taurul cel uricios. Se uita drept la mine cu ochi firoși, mari cît cepele sau așa mi se păreau, din cauză că nu pot suferi taurii. Mi-am adus aminte atunci de întîmplarea nenorocită a bieteii fete de la bucătărie. Am intrat înapoi în grădină de teamă să nu se ia după mine. Iată-mă acum cu pana în mînă ! În orice caz, nu m-a văzut nimeni.

Credeți că există duhuri și vrăjitoare ? Dacă există, sînt, din toată inima, convinsă că taurul ăsta e ajutorul doamnei Jewkes. Și ce-aș putea face fără bani sau vreun prieten ? O, femeia asta ticăloasă să mă tragă așa pe sfoară ! Locul îmi este necunoscut. Habar n-am cît de

departe poate fi pînă la vreo casă și chiar dacă ajung la o așezare omenească, nu știu dacă voi putea găsi protecție. Mai sînt apoi și hoții care cutreieră drumurile. Mai știi, dacă dau peste vreun pericol tot atît de mare ca cel de care vreau să scap sau poate chiar și mai mare. Prezentul pare destul de promițător și apoi nici stăpînul nu poate fi chiar atît de crud. Ce să fac oare ? Parcă aș mai încerca. Dar s-ar putea să fiu urmărită și adusă înapoi, atunci va fi și mai rău pentru mine. Femeia asta nemeritică mă va bate, îmi va lua pantofii și mă va închide în cameră.

Dar, la urma urmei, dacă stăpînul are gînduri bune față de mine, de ce-ar fi furios, din pricina temerilor mele. Nu mă poate învinui nimeni că am plecat. Iar cînd voi fi cu voi, și frica mea se va fi stins, îmi va fi mai ușor să iau în considerare propunerea domnului Williams, decît aici. Stăpînul pretinde, așa cum ați văzut din scrisoarea lui, că-mi dă libertatea să aleg. Și atunci de ce m-aș teme ? Cred că mă voi duce din nou jos.

O, tu, cel care păzești pe nevinovați, învață-mă ce să fac ! Am coborît în grădină, hotărîtă, de data asta, să plec de va fi posibil. Dar iată că grădinarul lucra tocmai în apropierea ușii. M-am învîrtit înapoi și încolo, în speranța că se va îndepărta dar a continuat să sape în acel loc. Așa că din nou m-am dus în casă. Netoată ce sînt ! Cum de nu mi-a venit în minte să-l trimit după ceva ? Și iată-mă continuînd să scriu, în timp ce-ar trebui să acționez ! Vedeți cît sînt de nehotărîtă luptînd între speranță și frică. Dar acum plec iarăși jos și voi născoci ceva să-l trimit pe grădinar de-acolo, cu un mesaj care o va ține pe doamna Jewkes și mai mult timp cu domnul Williams. Ce născocitoare a devenit Pamela voastră ! Pe drept cuvînt se spune că *necesitatea este mama invenției*.

Ei, bine, iată-mă din nou aici, speriată ca o netoată. Grădinarul nici nu mai era, am deschis ușa și-am mers o bucată bună prin pășune. Când am ridicat ochii, am dat de taurul cel oribil, pregătindu-se să vină între mine și ușă, iar un alt taur se îndrepta spre mine din partea cealaltă. M-am gândit că într-un taur părea să fie spiritul stăpînului, iar în celălalt, al doamnei Jewkes. S-a terminat cu mine.

— O, ajutor ! Ajutor ! am strigat ca o neună, dar nu era nimeni în apropiere și-am dat fuga spre ușă tot atît de repede ca și cum aș fi zburat. Când am ajuns la ușă, m-am încumetat să arunc o privire înapoi, să văd dacă cei doi tauri continuau să se îndrepte spre mine și mi-am dat seama atunci că, de fapt, nu erau decît două biete vaci care pășteau la depărtare, dar frica mea le făcuse să arate atît de teribile.

Cum însă pentru mine fiecare lucru devine înspăimîntător, iar situația nu mai este tot atît de neagră ca la început, nu mă voi mai gîndi să fug și, într-adevăr, dacă aș fi încercat și m-aș fi depărtat de casă, aș fi fost probabil îngrozită la primul om întîlnit. Am auzit spunîndu-se că nu poate exista prudență fără frică, dar sînt convinsă că teama te împinge mai mult în pericole decît precauția care stă alături și te eliberează de frică.

Am încuiat ușa, am pus cheia în buzunar și tocmai cînd plecasem de-acolo, a venit Nan împiedicîndu-mi fuga, dacă aș fi încercat.

Dragii mei părinți, nu apar în fața voastră mai slabă decît un copil, ca să fiu atît de speriată de tauri și hoți ? Dar dacă aș fi avut bani, aș fi fost mai curajoasă, căci cu bani aș fi putut găsi pe cineva care să mă protejeze, pînă ajungeam la voi. Dar totuși, cred că dacă aș fi considerat cazul meu tot atît de disperat, cum mi-a apărut mai tîrziu, mi-aș fi făcut mai mult curaj să înfrunt nu numai taurul, dar și hoții.

LUNI DUPĂ MASĂ

Doamna Jewkes s-a întors din vizită.

— Aș vrea să te știu că ești cu inima liniștită, mi se adresează ea, căci domnul Williams va fi foarte bine din nou. Nu-i nici pe jumătate atât de rău cum își închipuia. Ah, învățații ăștia tare mai sînt fricoși. Are doar unele zgîrie-turi pe față, despre care cred că și le-a făcut tirîndu-se prin pietriș, la capătul stăvilarului, căutînd să facă vreo gaură pentru a se ascunde de hoți. Picioarele și genunchii abia dacă au ceva. Scrie în scrisoare că arăta îngrozitor, poate că o fi fost așa cînd a sosit acasă, dar în afară de cîteva gemete pe care le scoate cînd se gîndește la pericol sau își povestește întîmplarea, nu văd c-ar avea ceva. Așa că, doamnă Pamela, vreau să te știu cît mai liniștită în această privință.

— Îmi pare foarte bine, doamnă Jewkes, în ciuda tuturor glumelor dumitale.

— Ei, bine, continuă ea, nu vorbește decît de tine și cînd i-am spus că am încercat să te conving să vii cu mine, omul a fost în culmea fericirii ; plin de gratitudine față de mine, și-a deschis inima, povestindu-mi tot ceea ce s-a petrecut ca și cele puse la cale de voi doi.

Spusele ei m-au alarmat foarte tare cu atât mai mult cu cît văzusem, de vreo două ori, că inima lui așa de cinstită nu poate tăinui nimic, crezînd că toată lumea este fără nici o intenție rea ca și el.

— A, doamnă Jewkes, doamnă Jewkes, am zis eu, asta ar fi mers, dacă ar fi avut ce să-ți povestească, dar știi prea bine că dacă am fi vrut să avem cea mai inocentă conversație între noi, nu a existat nici un prilej pentru așa ceva.

— Da, asta-i adevărat, doamnă Pamela, cu excepția acelei *declarații*, despre care a recunoscut, în fața mea, că a găsit ocazia să ți-o facă. Hai, hai, lasă asemenea pre-

tenții cu mine ! Poate că sînt și eu tot atît de șmecheră ca și tine. Totuși, acum e în regulă, pentru că nu mai trebuie să mai veghez asupra ta, așa cum mi-a dat dispoziție stăpînul. Cum ți-ai folosit timpul în absența mea ?

Nu-mi puteam tăinui îngrijorarea în privința celor petrecute între domnul Williams și ea, iar mai apoi, am auzit-o vorbind :

— Ei, bine, doamnă Pamela, pentru că totul este pe cale de a se încheia curînd și în mod fericit, îngădui-mi să te sfătuiesc să fii mai puțin îngrijorată de destăinuirile lui și să mă faci confidentă, așa cum a procedat și el. Cred că ai oarecare simpatie pentru mine și n-o să te căiești, dacă te vei bizui pe mine.

Era atît de zeloasă, încît m-am gîndit că bunăvoința ei de a-l vizita pe domnul Williams s-a datorat faptului că vroia să scoată de la el cît mai multe.

Ia spune, doamnă Jewkes, ce înseamnă această vînațoare după ceva care nu există, dacă s-a terminat cu grija dumitale, așa cum spui ?

— Nimic, simplă curiozitate femeiască, te asigur, căci ești înclinat să descoperi anumite secrete acolo unde există atîta tăinuire.

— Spune-mi, doamnă Jewkes, ce ți-a povestit și atunci o să-ți pot satisface curiozitatea ?

— Nu mă mai interesează, căci am aflat de la el tot ceea ce-am dorit și am renunțat să mai obțin de la tine, draguța mea, ceea ce nu vrei ca eu să știu.

— Prea bine, n-are decît să povestească ceea ce vrea, nu-mi pasă, căci sînt sigură că nu poate spune nimic rău despre mine, așa că hai să schimbăm subiectul !

M-am simțit mai ușurată totuși, pentru că nu mi-a făcut nici o aluzie despre cheie și ușă, ceea ce nu ar fi ezitat, dacă ar fi știut. Și astfel, a renunțat să mai stăruie și eu, de asemenea, pierzînd orice speranță de a ajunge la un capăt.

Dar sînt sigură că a vorbit mai mult decît ar fi trebuit ; cu atît sînt mai îngrijorată pentru că scrie de două ore, deşi pretinsese că-mi dăduse toată rezerva ei de hîrtie, şi că va trebui să scriu pentru ea.

Încep să regret acum că nu am încercat orice şi nu am plecat cînd am putut. La ce rele te poate expune o inimă laşă ! O, oare cînd se va termina această stare de apăsare şi îndoială ?

A venit să-mi spună că trimite un mesager la Bedfordshire care va duce o scrisoare de mulţumire, dacă vreau să o scriu stăpînului pentru binefacerile lui faţă de mine.

— Nu am pentru ce mulţumi, pînă cînd nu mă văd cu tata şi cu mama şi, mai mult, am trimis doar o scrisoare la care nu am primit nici un răspuns, după cum ştii.

Pretinde că scrisoarea stăpînului adresată domnului Williams mă priveşte şi pe mine şi cel de pe urmă lucru pe care ar fi trebuit să-l fac era să-i mulţumesc, doar în cîteva cuvinte.

— Nu am de ce să scriu, căci nu intenţionez să mă mărit cu domnul Williams, aşa că acea scrisoare nu are nici o legătură cu mine.

— Ei, bine, văd că eşti de nepătruns, zise ea.

Nu-mi place toată această poveste. O, frica mea prostescă de tauri şi hoţi, căci iată acum neliniştea pe care o încerc se accentuează. Ce-o fi putut spune acel om neprecaut ! Ceea ce-a scos de la el este, fără îndoială, subiectul lungii sale scrisori.

Acum este foarte tăcută şi rezervată faţă de ce era şi nu scoate o vorbă, ci doar un *da* sau *nu* cînd o întreb cîte ceva. Bănuiesc că ea coace ceva şi nu şi-a ţinut cuvîntul nici în privinţa promisiunii de a dormi singură şi a-mi restitui banii. La aceste două întrebări, mi-a dat răspunsuri pline de suspiciune :

— Văd că eşti foarte zeloasă, în privinţa banilor tăi ! N-o să fug cu ei, iar, cit despre cealaltă chestiune, mi-a spus :

— Nu ar trebui să fii atît de grăbită să te desparți de mine ca tovarășă de pat, pînă nu ești sigură de unul care-ți place mai mult.

Cu asta, parcă mi-a împlîntat un pumnal în inimă și, în același timp, am rămas cu gura căscată.

MARȚI, MIERCURI

Domnul Williams a fost aici, dar nu am avut ocazia să stăm de vorbă. Părea uluit de schimbarea atitudinii doamnei Jewkes și cît era de rezervată, după vizita binevoitoare pe care i-o făcuse. Și mai uluit a fost față de cele ce urmează să vă povestesc.

M-a întrebat dacă aș vrea să fac un tur prin grădină cu el și cu doamna Jewkes.

— Nu, nu pot merge, răspunse ea.

— Dar n-ar putea doamna Pamela să facă o plimbare ?

— Nu, doresc să nu meargă, declară ea.

— De ce ? doamnă Jewkes, întrebă el, mă tem că într-un fel te-ai supărat pe mine.

— Nu, deloc, dar presupun că în curînd veți avea toată libertatea să vă plimbați cît vreți și am trimis după instrucțiuni și în chestiuni mai importante, iar cînd le voi primi, o să vă las să faceți cum veți crede de cuviință, dar pînă atunci nu aveți de ce să fiți împreună.

Spusele ei ne-au alarmat pe amîndoi și mi s-a părut că domnul Williams și-a luat o înfățișare de auto-acuzare. Atunci m-am dus în spatele ei și-am ridicat mîinile împreunate cu o bucatică de hîrtie între ele, pe care o aveam și l-am privit. Păru că și-a dat seama ce vroiam, adică să reluăm corespondența sub țigle.

I-am lăsat împreună și m-am retras în cabinetul meu să scriu o epistolă pentru țigle, dar neavind timp s-o copieez, vă voi reda doar esențialul. L-am dojenit prietenește pentru comportarea lui prea deschisă față de doamna Jewkes, lăsându-se să cadă în capcanele ei. I-am povestit despre temerile mele și i-am arătat pe scurt motivele. Doream să știu exact ce-i spusese ei și i-am dat de înțeles că șocoteam că existau cele mai temeinice cauze pentru a relua proiectul fugii prin ușa din spate.

Am pus scrisoarea la locul obișnuit, seara și acum aștept cu nerăbdare răspunsul.

JOI

Iată ce răspuns am primit :

Dragă doamnă Pamela,

Sînt complet înmărmurit și trebuie să-mi recunosc vinovăția față de reproșurile tale juste. Mi-ar place să pot fi măcar pe jumătate tot atît de discret cum ești. Ținînd seama de temperamentul acestei femei rele, vroiam tot-mai să-i fac pe plac și să-i arăt că are putere și importanță. Cred că domnul B. nu-i în stare și nici nu îndrăznește să mă păcălească într-un fel atît de crud. Dacă o va face, îl voi dezvălui întregii lumi. Nu este însă posibil, nu-i în felul lui. Am primit o scrisoare de la John Arnold, în care mă anunță că stăpînul se pregătește pentru călătoria sa la Londra și crede că va veni prin părțile acestea, după aceea. El mai spune că doamna Davers este și ea la Bedfordshire și-l va însoți pe fratele ei la Londra sau îl va întîlni acolo. John nu știe exact cum stau lucrurile. Arnold este foarte zelos să te servească. Văd că se referă la o scrisoare pe care mi-a trimis-o înainte, dar pe

care nu am primit-o. Cred că nu poate fi vorba de nici o trădare. I-am indicat să-mi expedieze scrisorile pe adresa unui anumit prieten de la Gainsborough¹. Scrisoarea de față a ajuns cu bine în mâinile mele tocmai pe această cale, căci nu am încredere în Brett de la Oficiul poștal de aici. Recunosc că în prezent sînt puțin descumpănit, căci am fost prea deschis cu doamna Jewkes. Dacă am făcut-o, se datorește numai ipocriziei ei și călduroaselor urări adresate pentru fericirea mea alături de tine. Am lăsat-o să înțeleagă că nu aș fi căutat să te eliberez decît prin mijloace onorabile, adică cerîndu-te în căsătorie. Nu vroia să creadă că nu ai acceptat cererea mea. Ceea ce e cu totul adevărat. Dar nu am suflat nici un cuvînt despre ușa din spate sau despre cheie.

Nu fii, însă, prea îngrijorată. Sper că totul se va încheia cu bine și vom vedea în curînd, de va fi necesar să reluăm vechiul nostru plan. Dacă ar trebui, nu voi pierde nici o clipă și voi procura un cal pentru tine și unul pentru mine ; știu că nu ar fi un act mai nimerit ca acesta pe care l-aș putea îndeplini în fața celui de sus sau a mea.

*Al tău cel mai credincios și umil
servitor.*

Doamna Jewkes continuă să fie morocănoasă și aproape că-mi este și frică să-i adresez un cuvînt. Mă supraveghează mai mult ca oricînd și se minunează că-i detest compania.

Iată acum scrisoarea pe care am pus-o sub țigle :

Venerabile domn,

Cel mai mic lucru reprezintă pentru mine o tulburare în plus. Așa, de pildă, scrisoarea lui Arnold care nu a sosit la destinație, mă face să mă gîndesc la un nou viclesug. Îmi este silă de mine că am ajuns să mă consider foarte

¹ Localitate în Lincolnshire.

importantă pentru a presupune că toată lumea nutrește un complot împotriva mea. Totuși, poți fi sigur că acea călătorie spre Londra nu ar fi cumva către Lincolnshire ? John care altă dată a trădat nu este oare din nou trădător ? De ce trebuie să fiu atît de îndoită ? Dacă aș fi putut avea calul mult sperat, decît să trăiesc în teroare, aș lăsa friul slobod și m-aș încrede providenței ca singura mea pază. Sint necăjită la gîndul că te amestec în această poveste, chiar acum cînd ești pe punctul să fii promovat. Mă tem că faptul, de a fi fost atît de deschis, te poate face suspectat ca un ajutor în fuga mea. Aș fi în stare s-o săvîrșesc chiar fără dumneata. O, cerule, apără-mi inocența ! și aș fi fericită dacă soarta mi-ar hărăzi o moarte timpurie, căci asta ar pune capăt tuturor necazurilor mele.

Iartă-mi nerăbdarea, dar presimt semne de oribile neajunsuri. Totul în jurul meu arată întunecat, iar tăcerea și posomorala acestei femei de nepătruns (fără nici un motiv evident), schimbarea atît de bruscă mă îndeamnă să mă tem de lucruri și mai rele. Ceartă-mă dacă poate crezi că greșesc și sfătuiește-mă ce să fac.

Serva dumitale cea mai îndurerată.

VINERI

Am primit acest răspuns cam supărat de la domnul Williams, dar cea mai scumpă pentru mine dintre toate scrisorile este cea a dumitale, dragă tată, anexată la a lui.

Iată copia scrisorii tatălui ei :

Draga mea fiică,

Rugile noastre au fost, în sfîrșit, auzite și sîntem copleșiți de bucurie. O, cîte suferințe, ce încercări ai avut !

Binecuvîntată fie Providența care te-a întărit, făcîndu-te să rezisti la atîtea ispite. Nu am avut încă răgaz să citim pe rînd, în ordine povestirile lungi ale greutăților prin care ai trecut. Spun lungi, pentru că mă mir cum ai putut găsi timp și împrejurări pentru a le scrie ; dar altfel sînt încîntarea orclor noastre libere și le vom citi mereu și mereu, cît vom trăi, aducînd mulțumiri Celui de sus, care ne-a dat o fiică atît de virtuoasă, prevăzătoare și chibzuită. Cît sîntem de fericiți în mijlocul sărăciei noastre ! Nimeni să nu creadă că a avca copii ar însemna o povară, cînd chiar în împrejurările cele mai mizere ai o fiică atît de dotată ca *Pamela*. Continuă pe această cale minunată, draga mea, noi nu vom invidia pe cei de sus, ci vom desfide întreaga lume de s-ar afla o fiică asemenea Pamelei noastre.

Am spus că nu am citit scrisorile tale la rînd cum s-ar fi cuvenit, dar eram tare nerăbdători să aflăm sfîrșitul. Ne-am bucurat că virtutea ta și-a găsit răsplata și-a rămas neatinsă, iar stăpînul și-a schimbat gîndurile, dîndu-și seama de nesăbuința lui de a-ți păta reputația. Să fii sigură, draga noastră copilă, că te-ar fi dezonorat, dacă ar fi putut. Văzînd cum ți-ai apărat virtutea, inima lui s-a muiat, s-a trezit răsplătindu-ți prudența.

Socotim că este foarte bine să accepți propunerea și să-l faci pe domnul Williams, merituosul domn Williams, fericit. Și cu toate că sîntem săraci și nu putem dărui nimic fiicei noastre dragi, ci mai curînd sîntem o rușine pentru ea, așa cum, de bună seamă, crede lumea, nădăjduiesc că nu păcătuiesc în mîndria mea, dacă afirm că nu ar exista nici un om de treabă dintre cei de-o seamă cu noi, care să nu fie fericit alături de tine. Mai ales că buna ta doamnă ți-a oferit atîtea prilejuri ca să dobîndești multe cunoștințe. Dar dacă zici că nu vrei să te măriți încă, nici nu ne gîndim să-ți dăm sfaturi potrivnice dorințelor și înclinărilor tale. Prudența mare pe care ai dovedit-o în toată comportarea ta, ar face să greșim, dacă n-am avea

încredere în tine acum, sau am dori să te conducem în alegerea ta. Dar, vai, copilă mea, ce putem face pentru tine ? Să te amestecăm în greutățile noastre și să te transformăm într-o părtaşă a sărăciei noastre, după ce-ai trăit în atita belșug ? Va fi destul timp să vorbim despre aceasta, cînd vom avea plăcerea să te vedem sosită acasă, așa cum ne dai nădejdea.

Părinții tăi îngăduitori.

Mulțumirile noastre domnului Williams ! Fie binecuvîntat mereu ! O, cîte avem să-ți spunem ! Sperăm să ne întîlnim fericiți ! Am înțeles că boierul pleacă la Londra. Este un gentleman ales. Aș fi vrut să fi fost și tot atît de bun. Nădăjduiesc că acum se va schimba.

Doamnă,

Cred că ești mult prea temătoare. Îmi pare rău că te simți neliniștită. Poți să ai încredere în mine și în tot ceea ce încerc să fac. Călătoria, nu mă îndoiesc, este la Londra, după cum nu mă îndoiesc nici de vina sau infidelitatea lui John. Am primit chiar acum de la prietenul meu din Gainsborough această scrisoare, presupun, de la tatăl dumneavoastră, într-un plic adresat mie, așa cum am dorit. Sper că nu conține nimic ce-ar putea să vă neliniștească. Rogu-vă, dragă doamnă Pamela, lăsați la o parte, toate temerile și așteptați cîteva zile scrisoarea doamnei Jewkes și a mea de mulțumire către domnul B. Nutresc speranța că lucrurile vor fi mai bune decît vă așteptați. Providența nu va părăsi atita pioșenie și inocență și aceasta să vă fie mîngîiere și încredere. Este cel mai bun sfat pe care vi-l poate de acum

*al dumneavoastră preacredincios și
umil serv.*

Aceasta este scrisoarea tăioasă a domnului Williams. O, dragă tată, ce liniște de nespus mi-a adus scrisoarea ta ! Te întrebi ce-ai putea face pentru copila dumitale. Să-i dai sfaturile dorite de atîta timp, de care are încă nevoie și îi vor trebui întotdeauna. Poți s-o confirmi pe calea virtuții unde ai condus-o prima oară. Apoi, să te rogi pentru ea cu o inimă mult mai pură decît s-ar găsi în vreun palat. O, cît tînjesc după clipa, în care, să mă arunc la picioarele voastre a amîndurora și să primesc binecuvîntarea unor părinți atît de buni. Dar vai perspectivele mele sînt și mai întunecate, decît erau cînd am legat ultimul pachet cu scrisori. Alte încercări, noi pericole, cu cîte trebuie să se lupte biata voastră Pamela ! Sper că în cele din urmă, voi ieși cu bine din toate greutățile care nu provin însă din vanitatea și nici din înfumurarea mea.

Dar acum voi trece la povestea mea fără speranțe. Mi-am dat seama că domnul Williams a fost puțin iritat de nerăbdarea mea. I-am scris ca să-l asigur că voi fi cît mai liniștită, lăsîndu-mă total pe seama lui, mai ales, pentru că tata m-a asigurat că stăpînul a pornit spre Londra. Știre deținută probabil de la personalul de serviciu.

SÎMBĂȚĂ, DUMINICĂ

Ca de obicei, domnul Williams a fost aici în amîndouă aceste zile. Doamna Jewkes continuă să-l trateze cu indiferență. Pentru a evita vreo bănuială, i-am lăsat împreună și m-am dus în cabinetul meu, unde am rămas cea mai mare parte a timpului petrecut de el la noi. Am aflat de la ea că s-au certat. La plecare, el i-a spus că, pînă va primi răspunsul la scrisoarea adresată domnului B., o va deranja foarte puțin cu prezența lui.

— Cu cît vîi mai puţin, cu atît mai bine, răspunse ea. Faţă de aceste cuvinte, am considerat că e mai înţelept să păstrez tăcerea. Necazul e în germene şi asta îmi confirmă bănuielile. Voi începe să-mi ascund hîrţile şi să fiu circumspectă.

LUNI, MARȚI a XXV-a ȘI a XXVI-a ZI A GRELEI MELE IZOLĂRI

Am lucruri mai ciudate de scris acum decît am avut mai înainte. A sosit un curier (o nenorocită, nenorocită Pamela ! ce se va întîmpla, în cele din urmă, cu mine ?) și totul s-a dat pe față. Acest curier a adus două scrisori, una pentru doamna Jewkes și una mie, cum însă și cei mai deștepți pot greși uneori, fiind împăturate și sigilate la fel, scrisoarea pentru mine a fost adresată doamnei Jewkes și a ei mie. Dar conținutul ambelor scrisori este la fel de îngrozitor și de detestabil.

Doamna Jewkes mi-a adus-o pe aceea care-mi aparține, spunînd :

— Uite o scrisoare pentru tine ! Vreau să-l întreb cîte ceva pe curier și apoi, să citesc pe cea care mi-a fost adusă împreună cu a ta.

Ea s-a dus jos, iar eu am deschis, în cabinetul meu, scrisoarea adresată doamnei Pamela Andrews. Începea astfel :

„Doamnă Jewkes“. Eram complet nedumerită, dar m-am gîndit că probabil este o greșeală fericită și poate descopăr ceva. Așa că am citit mai departe conținutul îngrozitor :

Doamnă Jewkes,

„Ceea ce-mi scrii m-a tulburat indeajuns. Ca o fată aleasă de mine să fie atât de repede gata să fugă cu un individ pe care abia îl cunoaște, numai pentru ca să mă evite, într-un moment cînd i-am dat cele mai puternice asigurări privind cîntea mea, nu pot să-mi imaginez. Făptură nerecunoscătoare ! Dar îmi rezerv pentru răzbunarea mea *sceptrul măscăriciului*¹ și-ți dau dispoziții să întărești vigilența, ca nu cumva să scape.

Trimit această scrisoare printr-un elvețian, care m-a întovărașit în călătoriile mele ; el te va secunda, căci dibacea făptură, prin aparenta ei inocență și simplitate, a reușit poate să-și adune susținători dintre cei cîțiva servitori de acolo, așa cum are și aici. Pînă și John Arnold în care aveam toată încrederea și l-am favorizat mai mult decît pe alți tovarăși ai lui, s-a dovedit un nemernic nemaipomenit, își va primi pentru asta răsplata bine meritată. Cît despre novicele Williams, nu trebuie să te previn să ai grijă pentru a nu vedea pe această precoce făptură : am dat poruncă, domnului Shorter, avocatul meu, să-l arunce imediat în pușcărie² pentru bani împrumutați de la mine pe care nu aveam intenția să-i cer vreodată să mi-i restituie.

Preasfînt ipocrit cum de-a știut el că plănuisem să dezonzor pe această *splendidă jucărie* ! Dacă nu a fost călăuzit de alte motive decît de cele de compasiune pentru o tînară făptură considerată inocentă și în pericol, nu ar fi trebuit, așa cum îi cereau funcția și comportarea mea față de el, să discute cu mine ? Dar nu s-a mulțumit numai să intre în mașinațiuni cu îndrăzneța inventatoare, înlocuindu-mă pe mine, patronul și prietenul lui cel mai bun ; m-a expus printr-o cerere adresată familiei

¹ Pamela este sceptrul și Williams, măscăriciul.

² Legile secolului al XVIII-lea dădeau creditorului puterea de a închide pe datornic, pînă cînd își plătea datoria, ceea ce uneori, putea chiar să ajungă la o sentință pe viață.

domnului Simon Darnford s-o primească și s-o protegiască pe nemernica fată, complotașă în contra mea, fiind ar fi scos-o din casă. Domnul Simon m-a pus la curent cu toate lucrurile. Nerușinată cerere, josnic și slugarnic om care se amestecă în treburile altora ! Motivele lui abjecte sînt ușor de ghicit, mai impure, mai senzuale decît ale celui pe care dorea să-l deposeze de frumoasa netoată. Totuși, ticălosul nerecunoscător aștepta de la mine promovarea. Își merită distrugerea, o distrugere completă, potrivită unei trădări atît de sumbre atît de odioase.

Colbrand, credinciosul meu elvețian, te va asculta fără rezerve, dacă nu poți avea încredere în ceilalți servitori ai mei care sînt acolo.

Cît despre faptul că fata a tăgăduit c-ar fi încurajat declarația lui, nu cred. Este sigur că această *cadră grăitoare*, cu toate pretențiile de inocență și timiditate, ar fi fugit cu el. Acum o urăsc total și deși nu-i voi face nimic, totuși, pentru răzbunarea mea, pentru onoarea mea jignită și lipsa de respect față de propunerile mele, aș vrea să văd că-și primește pedeapsa, că i se întîmplă răul cel mai mare de care se teme. Apoi să fie alungată, lăsată pe seama întîmplării, să-și jeluiască pădurilor și crîngurilor pierderea inocenței ei nemaipomenite, pe care această idioată romantică pretinde s-o prețuiască cel mai mult.

Mă voi duce la Londra cu sora mea Davers și cînd voi reuși să mă eliberez, ceea ce-ar putea fi cam în trei săptămîni de aici înainte, voi veni acolo și voi hotărî asupra soartei sale. Pînă atunci, fii cu ochii în patru, căci această inocentă, așa cum te-am prevenit este, plină de tot felul de născociri. Sînt etc."

Tocmai terminasem de citit această îngrozitoare scrisoare, cînd doamna Jewkes a venit într-un suflet, speriată, ghicind greșeala și că aveam scrisoarea ei. M-a găsit cu ea deschisă în mînă, gata să leșin.

— Ce treabă ai avut să citești scrisoarea mea ? spuse ea smulgîndu-mi-o din mînă. Vezi doar, adăugă ea, uitîn-

du-se la hirtie sus e scris Doamnă Jewkes ; nu ar fi trebuit, după bunele maniere, să citești mai departe.

— Nu mai adăuga nimic la mîhnirea mea, voi dispărea curînd, din toate căile dumitale. Aceasta e prea mult, prea mult, nu pot suporta așa ceva, m-am aruncat pe sofa din cabinetul meu, plîngînd amar.

A ieșit din cameră, a citit scrisoarea și apoi s-a întors.

— Vai, e o scrisoare tristă, cu adevărat. Îmi pare rău, dar m-am temut că vei merge prea departe cu comportarea ta prostească.

— Lasă-mă, lasă-mă, doamnă Jewkes, acum nu pot vorbi.

— Biet suflet, spuse ea, o să vin mai tîrziu și sper că atunci o să te găsească mai liniștită. Dar, iată, aici e scrisoarea ta ! Îți doresc numai bine. A fost o greșeală tristă.

A lăsat lingă mine scrisoarea ce-mi era destinată. Nu mă simțeam însă în stare să o citesc atunci !

O, bărbatul, bărbatul, om crud cu inimă de piatră, de cîtă răutate este în stare !

După ce mi-am venit puțin în fire, am stat și am rumegat conținutul acestei scrisori mișelești și nu aveam nici o dorință să o văd pe a mea. Am trecut în revistă toate acele denumiri rele — sceptorul măscăriciului, făptură precoce, fată nemernică, cadră grăitoare, idioată romantică — ce cuvinte grele pentru biată voastră Pamela ! Am început chiar să-mi pun întrebarea, dacă nu cumva am devenit un trup tare rău și nu am făcut lucruri mirșave. M-am gîndit apoi la toate cele menționate în scrisoare — descoperirea bietului John, excesul de zel josnic al domnului Simon, care i-a vorbit despre domnul Williams, la hotărîrea luată împotriva acestuia ca răzbunare pentru bunătatea sa față de mine — și m-a cuprins o mare întristare. Mi-a venit în minte, după aceea, oribilul Colbrand și ce ar fi putut să-mi facă. Cînd am vrut să respir, am simțit că mă lasă inima. Dar cît de îngrozitoare sînt și acele cuvinte că în trei săptămă-

mîni va decide împotriva soartei mele. O, Doamne, fă-mă să cad moartă înainte, abate asupra mea un trăsnet sau deschide-mi vreo cale să scap de aceste primejdii amenințătoare !

În cele din urmă, am luat să citesc scrisoarea adresată doamnei Jewkes, dar destinată mie. Am găsit-o doar cu puțin mai bună decît cealaltă.

Iată cuvintele grele conținute :

Perversă, vicleană, precoce, nebună Pamela, ai făcut bine că m-ai convins la timp de slăbiciunea mea de a crede că ești o oglindă de modestie și timiditate, de nepătată inocență. Ipocrită făptură, îndrăzneată, josnică ! Nu ai fost în stare să acorzi nici cea mai mică încredere unui om pe care-l cunoșteai de ani și cu care, în dragostea prost plasată a bunei mele mame, ai crescut, într-un fel, împreună. Ai putut să țeși o intrigă și chiar să pui la cale un plan tainic pentru a fugi cu un bărbat pe care nu l-ai cunoscut, decît doar cu cîteva zile în urmă. Fală nesăbuită, cu suflet meschin, îndrăzneată, josnică asta ești și așa trebuie să-ți spun mereu !

Ți-am răscolit temerile, pentru că te-am trimis într-un loc, cînd sperai să ajungi în altul. Au nu mi-am dat oare cuvîntul că nu voi veni acolo, fără consimțămîntul tău și mă voi purta onorabil cu tine ? Și cum m-ai recompensat pentru asta ? Ai corupt pe primul bărbat care ți-a ieșit în cale, te-ai repezit asupra lui cu îndrăzneală, după ce prin viclenii și insinuări cu chipul tău care vrăjește l-ai convins să rupă toate legăturile de grațitudine și onoare față de mine, într-un moment cînd fericirea vieții lui viitoare depindea de bunăvoința mea.

Nu ai încredere în mine, iar onoarea mea pentru tine nu înseamnă nimic, în scurt timp o să vezi cît ai greșit tratînd așa cum ai făcut pe un om care a fost cîndva

prietenul tău drăgostos și bun.

Ce reproșuri pline de cruzime ! Suflet abject, meschin îndrăzneată, josnică ! El, cel care se consideră foarte sus, are suflet meschin. *Oglindă de modestie și timiditate, de nepătată inocență, așa apăream pentru el.* Ce treabă are să se preocupe de mine ? Și pentru că mă găsea modestă și inocentă trebuie să mă facă impertinentă și vinovată.

Buna mea doamnă, mama sa nu a considerat și nici nu ar considera dacă ar trăi dragostea ei prost plasată, dar știu ce ar fi crezut despre el pentru comportarea sa atît de josnică cu biata ei femeie de serviciu. Cît de mult poate mișelia să coboare vanitatea ! Crescută, aproape, împreună cu el ! Cum poate spune așa ceva ? Au n-a fost el plecat în străinătate atîta timp ? Cînd era acasă, de cele mai multe ori, mă privea cu dispreț. Cum a fost în stare fata josnică să tremure sub privirile lui disprețuitoare ! Ce luptă dădeam pentru a găsi scuze ca să plec de lângă doamna, atunci cînd venea să o viziteze, deși mi se spunea să rămîn. *Am fost crescută împreună cu el !* Asta-i bună. *Crescută împreună cu el.* Ar putea spune tot așa de bine despre bietul porumbel înspăimîntat crescut alături de uliu. Are ochi de vultur și o inimă la fel de crudă, sînt sigură. *Suflet meschin*, de unde a mai scos-o. Nici îndrăzneată nu are cum să mă găsească. *Nerecunoscătoare !* M-aș detesta singură, dacă aș fi capabilă de ingraturitudine. *Josnică.* Ce biet reproș mai este și acesta din partea unui gentleman ? Pot fi eu josnică, dar sînt, totuși, cinstită, spre deosebire de cei sus puși, lipsiți de obicei, de onestitate. De ce trebuia să se ocupe de mine și să mă sperie, trimiteîndu-mă aici, în locașul nemernicci și la această femeie ticăloasă, cînd eu speram să merg la voi, părinții mei dragi și demni. *Primul bărbat ieșit în cale.* Îmi rîd de reflecțiile lui. Se înșală, în privința Pamelei voastre. Voi știți ceea ce-am scris în legătură cu domnul Williams și dacă tu și mama și inima mea mă absolvîți, ce-mi pasă ? Dar acestea sînt reflecții

tîrzii. La citirea scrisorii lui, eram cu inima complet sfîrîmată.

Vai mie, mi-am şoptit, ce soartă mai am şi eu să fiu crezută dibace, îndrăzneată, nerecunoscătoare, căci, la drept vorbind, tot ceea ce intenţioneam era doar să-mi păstrez inocenţa. Toate micile tertipuri, pe care spiritul lui superior şi vicios le-a zădărnicit au fost necesare pentru propria-mi apărare.

Cînd doamna Jewkes a venit din nou sus, m-a găsit scăldată în lacrimi. Părea mişcată, nutrind oarecare compasiune. Cum eram acum total în puterea ei şi trebuind să fiu atentă să nu o provoc, am glăsuît :

— Văd prea bine că este în zadar să mă zbat şi să mă lupt în contra soartei mele nenorocite şi ale viclesugurilor măestrite ale crudului meu stăpîn. Mă las pe seama providenţei care sper totuşi că mă va protegi. Iată însă cum este prins bietul domn Williams în această poveste. Îmi pare foarte rău că trebuie să fiu cauza distrugerii sale. Sărmanul om, astfel amestecat şi încă din pricina mea ! Dacă vrei să mă crezi, nu l-am încurajat deloc în propunerea sa de căsătorie şi bănuiesc că nici n-ar fi făcut-o, dacă nu ar fi considerat-o ca singura cale onorabilă de a mă salva. Motivul lui principal nu a fost decît virtutea şi compasiunea pentru o fiinţă la necaz. Ce alt motiv ar fi putut avea ? Ştii că sînt săracă şi fără prieteni. Tot ceea ce-ţi cer este să-l anunţi pe bietul om despre resentimentul stăpînului şi să-l laşi să plece de aici ca să nu fie internat. Dealtfel, aceasta ar răspunde scopului stăpînului, căci va fi astfel împiedicat în mod efectiv să mă ajute, ca şi cum ar fi în închisoare.

— Cere-mi, spuse ea, să fac orice-mi stă în putere, în conformitate cu obligaţiile mele şi încrederea care mi se acordă şi o voi face, căci îmi pare rău pentru voi amîndoi. Dar poţi fi sigură că nu am de gînd să port corespondenţă cu el şi nici pe tine nu te voi lăsa.

Am încercat să-i vorbesc despre o îndatorire superioară faţă de aceea menţionată, care ar obliga-o să ajute inocenţa

la aman și să nu servească tirania nelegiuită, dar mi-a cerut foarte simplu să rămîn tăcută în această direcție. Era în zadar să o convingi să-și trădeze răspunderea.

— Ceea ce te pot sfătui este să fii liniștită, reluă ea, și să renunți la toate uneltirile și născocirile de a fugi. Fă-mă prietena ta pentru a nu-mi da motive să te suspectez, căci mă fălesc cu fidelitatea față de stăpîn. Ați practicat amindoi diferite șiretlicuri și dibăcii ciudate, ca să ajungi la situația pe care el a recunoscut-o că există între voi. Și eu credeam că vă vedeți așa de rar ! Trebuie să fiu mult mai atentă și neîncrezătoare decît am fost pînă acum.

Spusele ei mi-au îndoit îngrijorarea, căci mi-am dat seama acum că voi fi vegheată și mai îndeaproape decît înainte.

— Ei, bine, dat fiind că prin acest straniu accident am făcut o asemenea descoperire, dă-mi să citesc din nou acea oribilă scrisoare a dumitale, încît să o pot învăța pe dinafară și cu ea să-mi hrănesc durerea și să mă obișnuiesc cu dezastrul.

— Atunci, grăi ea, lasă-mă s-o citesc și eu pe a ta din nou. Am făcut schimb de scrisori și astfel am copiat-o cu încuviințarea ei, pentru ca, așa cum spuneam, prin această scrisoare aveam să mă pregătesc pentru situația cea mai rea. Cînd am terminat de copiat, am prins-o cu un ac la capătul sofalei. I-am zis apoi :

— Iată cum o să folosesc copia acestei scrisori plină de ticăloșie. O vei găsi întotdeauna udă de lacrimile mele.

A declarat că se duce să vadă dacă e gata cina și a stăruit să-i țin tovărășie, m-aș fi scuzat, dar văzînd că-și lua un aer de comandă, am fost forțată să mă supun. Cînd am ajuns jos, m-a luat de mîină și m-a prezentat celui mai hidos monștru pe care l-am văzut vreodată.

— Iată, *monsieur* Colbrand, drăguța noastră pupilă, să încercăm să-i facem timpul petrecut cu noi mai ușor, el s-a înclinat și schimonosindu-se, mi-a spus într-o engleză stricată că eram fericită că mă bucăram de afec-

țiunea unuia dintre cei mai minunați gentlemen din lume. Am fost total îngrozită. O să vi-l descriu acum și o să vedeți că aveam motive să mă sperii, mai ales că nu știam că-l voi întâlni la cină. Este un uriaș cu mult mai înalt decât Harry Mawldge, din vecinătatea voastră, cio-lănos și cu o mînă, n-am văzut niciodată o asemenea mînă în viața mea. Are ochi mari holbați, ca și taurul care m-a speriat atît, fălci proeminente, sprîncene stufoase atîrnîndu-i peste ochi, două cicatrice late pe frunte și una pe obrazul stîng, favoriți imenși și o gură monstruoasă, mare, cu buze cărnoase răsfripte, care lasă să se vadă niște dinți lungi, galbeni, chiar și cînd nu vorbește, așa încît are permanent un rînjit hidos. Nu poartă perucă. Părul lui e îngrozitor, lung, legat la spate într-un săculeț negru; mare¹. În jurul gîtului deșirat și urît ca o bolfă poartă o eșarfă de crep negru. Cît despre îmbrăcămintă, aceasta era destul de bine pusă la punct. Are și o sabie cu o fundă roșie murdară, jartiere din piele, încheiate sub genunchi, iar laba piciorului e tot atît de mare, cred, cît brațul meu.

— Am speriat pe tînăra persoană, spuse el și dori să se retragă, dar l-am oprit.

Am rămas puțin cu ei, iar mai apoi, m-am dus în cabinetul meu. Tot timpul cît am stat la masă, îmi simțeam inima zvicnind ; cînd mă uitam la el, mă cuprindea groaza, iar această brută de femeie, deși știa cît de mare era ne-cazul meu și înainte de a-l vedea pe elvețian, fără tăgadă, că a făcut-o, în mod special, pentru a mă înspăimînta și mai mult. Și, într-adevăr, și-a produs efectul, căci, cînd m-am dus la culcare, nu mă puteam gîndi la altceva decît la această persoană hidoasă și la acțiunile încă și mai hidoase ale stăpînului. Aceste gînduri m-au impresionat atît de mult, încît am visat că veneau amîndoi la patul meu, cu cele mai rele planuri, iar eu am sărit din pat, trezindu-mă îngrozită. Doamna Jewkes a fost

¹ La acea vreme, părul se prindea la spate într-un săculeț de mătase legat cu un șnur.

alarmată. I-am povestit visul. Ticăloasa creatură a ris doar și a zis că toate cele de care mă temeam nu erau decît un vis și cînd se va termina și voi fi bine trează, voi ride. A existat oare vreodată o ticăloasă mai detestabilă ?

Și acum am ajuns către sfîrșitul zilei de miercuri, a douăzeci și șaptea zi a captivității mele.

Bietul domn Williams este arestat la Stamford ¹.

Nenorocitul de el ! Sentimentul lui de siguranță și totala lipsă de îndoială, ca și inima lui deschisă ne-au distrus pe amîndoi ! Am fost perfect convinsă că nu ar fi trebuit să pierdem nici o clipă. Dar el s-a arătat a fi furios pe mine și m-a considerat prea nerăbdătoare, iar mai apoi, confesiunile lui fatale și șiretenia detestabilă a stăpînului ne-au dat gata. Ce se va întîmpla cu noi ?

Stratagema pe care am imaginat-o s-a lovit de împrejurări descurajatoare : faptul de a nu avea prieteni, bani sau de a nu cunoaște drumul, odată ieșită din casă. Dar orice mi-ar fi stat în cale, tauri, urși, lei, tigri, tot ceea ce este rău, fals, trădător, oameni răufăcători, nu ar fi constituit pentru mine un pericol mai mare decît cel în care mă consider acum a fi. Nu mă bizui pe cele trei săptămîni, deoarece acum este atît de furios încît și-a început răzbunarea pe bietul domn Williams, și mai curînd s-ar putea să vină mai întîi aici și apoi să se ducă la Londra.

Planul meu acum este acesta : Mă voi strădui ca doamna Jewkes să se culce înaintea mea, așa după cum face, de cele mai multe ori, în timp ce eu rămîn încuiată în cabinet. În general, primul ei somn este profund și cînd cade în acest somn se știe, căci începe să sforăie. Iar cînd ea sforăie, pot să mă strecur priîntre două gratii ale ferestrei (sînt foarte slabă ; am încercat și pot să-mi trec și capul), de acolo sînt în stare, cu ușurință, să sar în grădină și nu voi ezita apoi să folosesc cheia de la ușa din

¹ Localitate în Lincolnshire.

spate și să ies afară. Dar mai am încă ceva în cap, dacă mi-ar reuși născocirile mele.

Am citit despre un mare căpitan, care, fiind în pericol, a sărit peste bord în mare ; în timp ce înota, inamicii lui trăgeau cu săgețile în el. Atunci și-a desfăcut haina pe care o avea pe deasupra și a apucat în altă direcție, iar aceștia au continuat să tragă cu săgeți, în haină. El a scăpat și a trăit victorios asupra lor. Așa că-mi voi scoate juponul de deasupra și-l voi arunca în eleșteu, împreună cu batista mea. Probabil că atunci când vor observa că lipsesc și nu mă vor găsi nicăieri, se vor îndrepta spre eleșteu, bănuind că m-am înecat și dacă vor vedea veșmintele mele plutind pe apă, se vor apuca să sece eleșteul. Bănuiesc că nu mi se va afla lipsa până dimineață și aceasta îmi va da posibilitatea să străbat o bună bucată de drum. Sînt sigură că, de îndată ce mă voi vedea afară, o voi lua la fugă. Și astfel voi avea încredere că Providența îmi va călăuzi pașii spre un loc sigur.

O, dragii mei părinți ! Nu vă speriați cînd veți citi aceste rînduri. Dar pînă veți vedea scrisoarea, totul va fi trecut și știu că voi fi diriguată spre bine. De teamă că nu voi putea fugi, voi îngropa scrisorile mele în grădină, căci desigur voi fi căutată și rău se vor purta cu mine, dacă dau greș în încercarea mea. Mă opresc aici pentru moment, ca să-mi pot pregăti planul. O, tu Protector al inocenței oprimate, ajută pe biata ta servă în acest ultim efort ! Fă să mă pot elibera de născocirile drăcești și capcanele ce se ridică, în fața mea de care nu văd nici o posibilitate de scăpare decît prin încercarea de acum. Și, orice se va întîmpla cu mine, fie părinții mei proteguți și bietul domn Williams salvat de la ruină, căci înainte de a mă cunoaște a fost fericit.

Și chiar acum, o aud pe doamna Jewkes puțin abătută, declarînd oribilului Colbrand că jefuirea domnului Williams a fost născocită de ea și executată de rîndaș cu încă un ajutor, pentru a pune mina pe scrisoarea mea aflată

asupra lui, care le lipsea. Acum rid amîndoi de asemenea tristă poveste, dar habar nu au că am auzit-o.

Cît mă doare inima ,văzînd de cîte pot fi capabili aceşti nemernici !

DUPĂ ORA 11

Doamna Jewkes a venit sus şi s-a culcat, rugîndu-mă să nu mai întîrzii mult după ea. Să cadă într-un somn de moarte bestia trădătoare ! Nu am văzut-o niciodată atît de ameţită şi asta îmi dă speranţe. Am încercat din nou, şi văd că-mi pot trece uşor capul între grătii. Sînt bine pregătită şi sper că în curînd o să-i aud sforăitul, semn că doarme adînc. Acum sigilez acestea şi celelalte hîrtii ale mele, ultimele, iar restul îl las pe seama Provi-denţei. Dumnezeu să vă binecuvînteze pe amîndoi şi să ne prilejuiască o întîlnire fericită, dacă nu aici, măcar în ceruri. Amin.

JOI, VINERI, SÎMBĂTĂ, DUMINICĂ, a XXVIII-a,
a XXIX-a, a XXX-a şi a XXXI-a ZI A DURERII MELE !

Şi ce durere, într-adevăr ! Căci tot aici sînt. Şi situaţia a devenit mai rea. O, nenorocită Pamela ! Rămasă fără speranţă şi toate născocirile mele făcute praf. Dar voi dragii mei părinţi, bucuraţi-vă cu mine, chiar în această cufundare a mea în adîncă durere, căci copilul vostru a scăpat de un duşman mai mare decît oricare întîlnit vreodată şi abia a fost în stare să-i ţină piept, mă gîndesc la slăbiciune şi îndoială, amîndouă îngemănate în mintea

mea și dacă n-ar fi intervenit grația divină m-ar fi aruncat în brațele perdiției.

Voi începe trista mea relatare după cum voi putea, căci pana și cerneala (în cabinetul meu în siguranță) reprezintă singurele mijloace pentru a-mi umple timpul. Și m-am simțit atît de slăbită, încît pînă ieri seară nu am fost în stare să țin pana în mînă.

Mi-am luat încă un rînd de schimburi pe lingă ceea ce aveam pe mine, două basmale, două bonete, cît putea încape în buzunarul meu — căci nu vroiam să mă încarc — și întreaga mea rezervă de bani, vreo cinci-șase șilingi pentru a porni nu știu unde. Am ieșit pe fereastră, nu fără oarecare greutate, trecînd mai anevoie cu șoldurile și umerii, dar eram hotărîtă să scap, dacă e posibil. Distanța de la fereastră pînă jos a fost mai mare decît am socotit. Mă speriasem că mi-am răsucit glezna. De fapt, nu m-am rănit prea mult ca să fiu stîngenită în intențiile mele. Cum m-am văzut în grădină, mi-am îngropat hîrțile sub o tufă de trandafiri acoperindu-le cu pămînt și sper că se află tot acolo. Apoi, m-am grăbit spre eleșteu. Cînd am ieșit, orologiul tocmai bătea miezul nopții; era o noapte întunecată și foarte rece, dar nu m-a deranjat deloc. Cînd am ajuns la marginea iazului am aruncat, așa cum mă gîndisem, bluza de deasupra bastei și o bonetă cu un moț prins pe ea și apoi, am dat fuga la ușă și am scos cheia din buzunar, biata mea inimă bătînd tot timpul ca și cum ar fi spart coastele. Dar cît de dezamăgită am fost cînd am descoperit că nu mergea cheia și nu am putut descuia. După cum se vedea, ticăsoasă a schimbat încuietoarea și a pus una nouă. Am încercat de mai multe ori, pînă m-am convins că era așa, dar tot bijbiind în jur, am dat peste un lacăt într-o altă parte a ușii. A, cît de mică mi s-a făcut inima! Am căzut, plină de durere și emoție. Cîtva timp am rămas ținută de locului, nemaifiind în stare să mă mișc. Groaza pe care o aveam mi-a trezit hotărîrea, căci știam că dacă nu reușeam

să fug, încercarea mea va fi îndeajuns ca să dea naștere la cele mai grele insulte din partea femeii și a celei mai crude comportări din partea stăpînului, va fi astfel determinat, să vină mai repede pentru a-și atinge oribilele sale scopuri. Eram hotărîtă să sar zidul, dar acesta fiind prea înalt, nu aveam altă speranță decît să folosesc stînghiile ușii. M-am cățărat pe acestea și pe încuietoarea mare din lemn (nici nu mi-am dat seama că puteam să mă cațăr atît de bine) și-am ajuns cu mîinile la capătul de sus al ușii, care nu se lipea prea bine de zid. Cînd am făcut o mișcare ca să mă prind cu mîinile de capătul zidului, dar, vai, ghinionul mă urmărea, nici o scăpare pentru biata Pamela, zidul fiind vechi, cărămizile au cedat, tocmai cînd vroiam să-mi fac vînt și să sar peste zid. M-am prăvălit jos, primind și o lovitură în cap (mi-a căzut o cărămidă) care m-a lăsat amețită. Mi-am zgîriat picioarele și gleznelor și mi-am pierdut tocul de la unul din pantofi.

În această stare oribilă am rămas acolo vreo cinci-șase minute, iar mai apoi, încercînd să mă ridic, am mai căzut de cîteva ori. Șoldul stîng și umărul erau foarte lovite și mă dureau tare, în plus, din cauza loviturii produse de cărămidă, îmi sîngera capul care mă durea teribil, iar singele se prelingea pe gît. Totuși, aceste dureri nu m-au impresionat și-am reușit să mă tîrăsc o bună bucată în genunchi și în palme. Căutam o scară pe care o văzusem sprijinită de perete, nu de mult, cînd grădinarul se urcase să prindă o viță desfăcută, dar nu am găsit-o. Ce se va întîmpla acum, m-am întrebat eu, cu nenorocita Pamela? Am început să doresc să mă văd din nou în cabinetul meu și să mă căiesc de această încercare. Acum pentru că nu mi-a reușit, o consideram riscantă.

Dintr-o dată, mi-a venit un gînd trist în minte. Tremur cînd îmi amintesc. Mă impresurau temerile pentru felul cum urma să fiu tratată, dacă nu reușeam în încercarea mea, căci știam că aveam să fiu nenorocită pentru totdeauna. O, dragii mei părinți, iertați pe sărmana voastră

copilă. Fiind atît de disperată, m-am tîrît, pînă cînd. în fine, am fost în stare să mă ridic pe picioarele mele, deşi îmi tremurau şi am pornit şchiopătînd. Ce mi rămînea de făcut decît să mă arunc în eleşteu şi să pun capăt fricii mele de pe acest pămînt ? Dar, vai, avea să mă apese şi mai greu, pe vecie, dacă nu aş fi fost oprită de graţia divină de la acest act disperat...

Vă voi povesti prin ce conflicte am trecut pînă am scăpat de ispita pe care o încercam.

Faptul că am fost lovită s-a dovedit a fi bun pentru mine, după cum mi-am dat seama mai apoi. Din această pricină, umblam foarte greu şi m-am tîrît spre apă şi astfel am avut mai mult răgaz să reflectez puţin la întreaga situaţie şi o rază de lumină să pătrundă în mintea mea întunecată. Cînd am ajuns la marginea eleşteului, m-am aşezat pe iarbă şi-am început să chibzulesc nenorocita mea situaţie şi am făcut următorul raţionament cu mine însumi :

Stai puţin, Pamela, şi gîndeşte-te la ceea ce eşti gata să întreprinzi, înainte de a face saltul îngrozitor ; socoteşte bine dacă nu mai există nici o porţiţă de scăpare, nici o speranţă, chiar dacă nu fugi din această casă îngrozitoare, cel puţin, să te eliberezi de nenorocirile care te ameninţă aici.

Am luat în considerare tot ce mă putea face să sper, dar nu am văzut nici o probabilitate : o femeie nemernică lipsită de orice compasiune, un complice abia sosit, în acest Colbrand, un stăpîn furios şi răzbunător care acum mă ura şi mă ameninţa cu fapte rele, îngrozitoare. În curînd aveam să fiu lipsită chiar şi de o ocazie asemenea acesteia de-acum pentru a mă elibera de toate persecuţiile lor. Ce-ai de făcut, nenorocită făptură, m-am întregat, decît să te încrezi în puterea divină spre a evita nemernicia fără milă a celor hotărîţi să te ruineze ?

Mai apoi, m-am gîndit eu, (da şi acel gînd desigur că venea de la diavol, căci era foarte puternic, dar nu mă

tulbura) toate aceste fapte nemernice care nu au nici o remuşcare, nici o milă pentru mine îşi vor plinge faţele odioase, iar când vor vedea cadavrul sărmanei Pamela scos din apă pe malul umed, zăcînd fără viaţă la picioarele lor, vor fi cuprinşi de remuşcări şi le vor înmuia, poate, inimile neîndurătoare, remuşcări ce acum nu-şi găsesc loc în sufletul lor. Iar stăpînul, stăpînul meu furios îşi va uita resentimentele şi va exclama : „O, vai !“ şi poate îşi va frînge mîinile. „Iată, aceasta este nefericita Pamela pe care am persecutat-o şi distrus-o fără motiv. Ei, bine, acum văd că şi-a preţuit mai mult onestitatea decît viaţa, biata fată nu era nici ipocrită, nici nesinceră, ci, într-adevăr, fapta inocentă aşa cum pretindea.“

M-am gîndit că va vărsa, poate şi el cîteva lacrimi în faţa cadavrului slujnicii sale persecutate şi ca să-şi acopere propria sa vină, va anunţa că am făcut-o din dezamăgire şi dragoste pentru bietul domn Williams, dar în sinea lui, va fi mîhnit, mă va înhuma cum trebuie, mă va feri de ţepa îngrozitoare şi de o înmormîntare la drumul mare¹, iar tinerii, băieţi şi fete, care locuiesc în vecinătatea tatei şi a mamei o vor pătîmi pe biata Pamela. Dar, totuşi, sper că nu voi fi subiectul baladelor şi elegiilor lor, iar amintirea mea, de hatîrul părinţilor va trece repede în uitare.

Mă complăceam în acest trist fel de a gîndi şi m-am ridicat din nou pentru a mă arunca în apă. Durerile pricinuite de lovituri mi-au încetinit mişcările şi astfel aveam mai mult răgaz să reflectez. Ce-ai de gînd să săvîrşeşti, păcătoasă Pamela ? De unde ştii că perspectivele tale ar fi atît de întunecate ? S-ar putea chiar ca prezenţa acestui stăpîn furios şi urzitor de planuri (căci m-a avut în puterea sa şi totuşi am scăpat) să fie mai bună pentru mine decît a emisarilor săi care pentru banii lui, lăsîndu-se subjugati nemerniciei lor, mă persecută. S-ar putea ca

¹ Sinucigaşii erau înmormîntaţi la marginea drumului, avînd o ţepă trecută prin trup.

inima lui să se schimbe de la o clipă la alta. Dacă nu s-ar întâmpla așa ceva, atunci voi pune capăt zilelor mele prin alte mijloace, dacă rămân atât de hotărîtă.

Dar cum știu eu (mi-am spus în sinea mea) că tocmai loviturile primite cînd căutam o cale curată de scăpare, nu sînt mijloace, de a-mi pune la dispoziție această tihnită împrejurare ca să renunț la viața mea ? O viață imaculată, fără nici o pată.

Mai apoi însă, revenindu-mi, m-am întrebat : dar cine ți-a dat oare, îngîmfată ce ești, putere asupra vieții tale ? Cine te-a autorizat să-i pui capăt ? Nu este oare o slăbiciune a ta care te face să vezi că nu ar fi altă soluție pentru a-ți păstra viața cu onoare ? De unde știi la ce îți vor putea servi mai tîrziu încercările de acum ? Hotărâști tu, așa de una singură : *Atît pot suporta, mai mult nu ?* și îndrăznești să declari că dacă încercarea continuă, ai prefera să mori, decît să trăiești mai departe. Oare ridicarea lui Iosif nu s-a datorat întemnițării lui nedrepte ? ¹

Dacă disperînd că nu-mi aflu eliberarea, mă distrug, nu cer oare, în felul acesta, socoteală puterii divine că nu mă eliberează ? Și atunci nu voi fi vinovată de păcat, căci a nu admite căința nu poți spera să fii iertat ? Și scrutîndu-ți necazurile temporare oricît de grele ar fi, nu-ți arunci trupul și sufletul în chinuri veșnice ? Tot chibzuind, mi-am spus : pînă acum, Pamela, tu ești făptura inocentă, fata în suferință și pentru a scăpa de suferințe nu devii agresorul vinovat ? Poate această suferință mi-a fost dată tocmai ca o încercare a cîrăului și să mă facă pe mine, cea care m-am fîlît prostește cu născocirile mele puerile, să văd că nu am alt sprijin decît pe cel al divinității.

¹ Iosif, fiul lui Iacob și al Rașelei, a fost întemnițat de Faraon, în urma nedreptei acuzații făcute de soția stăpînului său, dar prin dibăcia lui, a știut să interpreteze visele Faraonului și astfel a fost iertat. *Vechiul Testament, Facerea, XXXIX.*

Apoi, din nou, am reflectat și mi-am spus c-ar trebui să iau ca exemplu toate bunele lecții ale cinstiților mei părinți (care au persistat, făcându-și datoria cu resemnare în mijlocul celor mai mari amăgiri, a sărăciei, a mîhnirii, persecutați fiind de creditori fără milă). Nesocotința ta le va îngreuna bătrînețea, ducîndu-i spre mormînt amărîți, cînd vor înțelege că fiica lor iubită a pătat, într-un ultim act, o întreagă viață pe care dragii părinți au aprobat-o și s-au bucurat pînă acum de ea.

M-am întrebat atunci în sinea mea, iarăși : O, tu înfumurată Pamela, ce faci aici ? Te grăbești să părăsești aceste țărături periculoase și să te îndepărtezi de apele năvalnice ce par chiar și pe-o asemenea noapte liniștită că-ți reproșează îndrăzneala ? Nu înfrunta bunătatea Providenței, aici pe aceste maluri acoperite cu mușchi, care au fost martore ale scopului tău vinovat și dacă îți mai rămîne puțină putere, evită ispita, ca nu cumva marele tău inamic, îndepărtat acum prin grația divină să se întoarcă la asalt cu o forță în fața căreia slăbiciunea ta s-ar putea să nu reziste și să ajungi într-un moment de grabă să distrugi toate convingerile care au îndreptat acum mintea ta rebelă către datorie și resemnare față de voinea divină !

Și cugetînd astfel, m-am sculat, dar eram înțepenită din cauza loviturilor, înfrigurată, din pricina rouăi nopții, a ierbii umede pe care am stat, ca și a aburilor care se ridicau de pe o întindere de apă atît de mare. Am izbutit cu mare greutate, să plec de lingă acest eleșteu la care acum mă gîndesc cu groază. Am pornit-o, încetîșor, tirîndu-mă șchiopătînd spre casă. În cele din urmă, mi-am găsit refugiu într-un colțișor al unei magazii de lemne și cărbuni pentru folosința personalului de serviciu. M-am strecurat după o stivă de lemne pentru foc și m-am întins, așa după cum puteți să vă închipuiți, cu o inimă sfărîmată, așteptînd să fiu curînd descoperită de paznici cruzi și tratată mai rău decît oricînd.

Iată, dragă tată și mamă, rezultatul zădarnicei întreprinderi a sărmanei voastre Pamela ! Cine știe, dacă aș fi ieșit afară, aș fi fost într-o situație mai bună, fără bani, singură și într-un loc necunoscut. Dar nu o învinuiți pe biata voastră fată prea mult. Dacă veți vedea această mizerabilă hîrtie mizgălită de mine scăldată în lacrimi, toată pătată, fie-vă milă și nu mă judecați ! Știu însă că așa va fi.

Trebuie să mă opresc aici pentru moment, căci forța și voința mea sînt la pămînt. Dar aș vrea să mai adaug că am mai multe motive să aduc mulțumire acum Providenței decît dacă aș fi scăpat de nemernicii mei paznici și de stăpînul cu atîtea planuri, căci am fost eliberată de un dușman încă și mai rău, de *mine însumi*.

Voi continua acum trista mea relatare.

Se pare că doamna Jewkes nu s-a trezit pînă cînd s-a crăpat de ziuă ; atunci, remarcînd absența mea m-a strigat și, cum nu a primit nici un răspuns, s-a sculat și s-a dus repede să se uite în cabinetul meu, dar mai înainte examinase ușa camerei și a găsit-o întocmai cum o lăsase noaptea, încuiată, iar cheia, ca de obicei, legată de încheietura mîinii ei. Dacă aș fi putut să sustrag cheia de la mîna ei, așa cum dormea dusă și să ies pe ușă, aș fi avut în calea mea alte două sau trei uși de deschis, toate încuiate de cîte două ori, pînă cînd ajungeam în grădină. Nu era altă modalitate de scăpat decît prin fereastra pe unde am putut să-mi dau drumul jos, datorită chioșcului de dedesubt, celelalte ferestre fiind destul de departe de pămînt.

Zicea că a fost foarte alarmată. A trezit imediat pe cele două fete care dormeau în apropiere, apoi pe elvețian și găsind fiecare ușă închisă, s-a gîndit că se vede că am fost luată pe sus ca sfîntul Petru¹ din temniță de vreun înger. Mare minune că nu a avut vreun gînd mai rău !

¹ Petru întemnițat de Herod a fost eliberat de un înger care i-a desfăcut lanțurile și i-a deschis ușile închisorii. *Faptele apostolilor*, 12, 7—10.

Spunea că a plîns și și-a frînt mîinile și fugea de colo-colo, ca o nebună, fără a-î veni în minte că aș fi putut ieși prin fereastra cabinetului. Dar, în cele din urmă, văzînd geamul deschis, a ajuns la concluzia că așa trebuie să fie, atunci a dat fuga în grădină, unde a găsit pe stratul pe care am sărit urmele pașilor mei. Atunci a trimis în grabă pe Colbrand, Nan și grădinarul — li se alăturase și el — spre ușa din spate pentru a vedea dacă era bine închisă, în timp ce bucătăreasa fusese expedită să scoale argații să-și pregătească repede caii pentru a o lua pe urmele mele.

Dar, ușa fiind încuiată cu lacăt, dînd peste tocul pantofului meu și cele cîteva cărămizi sparte, au crezut că am reușit cine știe cum să ies, trecînd peste zid. Doamna Jewkes era ca ieșită din minți, pînă cînd, în cele din urmă, Nan a avut gîndul să se îndrepte spre eleșteu, iar acolo văzînd veșmintele mele pe apă împinse aproape de mal de mișcarea valurilor, a crezut că eram chiar eu și țipînd, spuse :

— O, doamnă, doamnă, ce nenorocire, doamna Pamela s-a înecat în eleșteu.

Atunci au luat-o toți la fugă într-acolo, au găsit doar straietele mele. Au fost siguri că zăceam la fund și atunci, cu toții, inclusiv elvețianul, s-au bătut cu pumnii în cap, văicărîndu-se cumplit, iar doamna Jewkes a trimis-o pe Nan să cheme bărbații cu năvodul și să lase caii pentru a veni să încerce să găsească pe biata inocentă, cum îmi spunea, atunci. Se tot jeluiau și-mi plîngeau soarta tristă, dar mai îngrijorați erau, gîndindu-se la ceea ce se va întîmpla cu ei și ce aveau să-i spună stăpînului.

În timp ce fiecare plîngea, se văicărea sau alerga de colo-colo, Nan a intrat în magazia de lemne, unde zăceam, biata de mine, atît de slăbită, într-o stare jalnică, zgîriată și vînată ; nu eram capabilă să mă mișc, nici să mă ridic în picioare. Ș-am grăit cu o voce stinsă, (căci abia puteam vorbi) :

— Doamnă Ann, doamnă Ann !

Biata fată s-a speriat și a pus mina pe o bită, gata să mă lovească în cap, crezînd că eram vreun hoț, după cum a spus.

— O, doamnă Ann, doamnă Ann, ai milă, rogu-te, ajută-mă să ajung la doamna Jewkes, căci nu pot să mă ridic !

— Pe cîntea mea, cum, dumneavoastră doamnă ? Inimile noastre sînt sfărîmate, și tocmai aveam de gînd să secăm lacul pentru a vă găsi, crezînd că v-ați înecat, acum o să ne vină la toți sufletul la loc !

Fără a mai sta să mă ajute, a fugit repede spre eleșteu și i-a adus pe toți aici la magazia de lemne. Ticăloasa femeie, intrînd, a spus :

— Unde e, afurisita, cu toate născocirile ei ? O să se căiască amarnic pentru această festă, cum mă vezi și cum te văd și venind la mine, m-a apucat de braț cu asprime și m-a tras atît de tare, încît m-a făcut să țip, (umărul fiind lovit în acea parte) și m-a întors cu fața.

— Crudă făptură, dacă ai ști cît am suferit, ți-ar fi milă de mine !

Pînă și Colbrand părea că era preocupat și a spus :

— Pfui, Pfui, doamnă, nu vedeți că e aproape moartă. Nu trebuie să fiți atît de crudă cu ea. Vizitiului Robin îi părea, de asemenea, rău pentru mine și spuse suspinînd :

— Ce se petrece aici ? Nu vedeți că e toată vînată la cap și nu se poate mișca ?

— La naiba cu născocirile ei ! spuse ticăloasa. Am tras o spaimă ! Cum dracu ai ajuns tocmai în acest colț ?

— O, am zis eu, nu mă întreba nimic și poruncește fetelor să mă ducă în închisoarea mea, să mor acolo în pace. Căci, într-adevăr, credeam că nu voi fi în stare să trăiesc nici două ore.

— Presupun că ai vrea să fie aici domnul Williams și să se roage pentru tine, nu ? spuse tigroaica. Ei, bine, trimit după stăpîn chiar în această clipă, să vină și să te

vegheze el singur, căci o femeie nu-ți poate ține piept, sint sigură.

Fetele m-au luat între ele și m-au condus în camera mea. Când bestia a văzut cât îmi era de rău s-a mai potolit puțin.

Eram atît de slăbită, încît am leșinat, de îndată ce am ajuns sus. M-au dezbrăcat și m-au așezat apoi în pat, iar doamna Jewkes i-a dat poruncă lui Nan să-mi spele glezna și umărul cu rom cald. Au tăiat un smoc de păr tot înăclăit cu sînge și au pus o pomadă pentru răni pe tăietura pe care o aveam. Nu era adîncă, dar destul de lungă. Dacă această femeie are o calitate este tocmai că poate da repede un prim ajutor, în cazul vreunui accident neașteptat.

După asta, am căzut într-un somn profund reconfortant pînă aproape de ora douăsprezece, dar aveam totuși febră, și mă simțeam tare amărîtă. Nemernica s-a ocupat, cu multă grijă, de mine, dar în ce scop? Să mă facă bine ca să sufăr încă alte necazuri, căci acesta este tristul adevăr. A vrut să mă scoale pe la ora douăsprezece, dar eram atît de slăbită, încît nu am putut decît rămîne așezată, pînă cînd s-a făcut patul, apoi, am fost ajutată să mă sui din nou. Așa cum mi-au spus ele, am delirat o bună parte din după amiază. Dar cum joi am avut o noapte bunicică, m-am simțit mult mai bine vineri, iar sîmbătă, febra pîrînd să fi scăzut, m-am ridicat. Seara, starea mea era mai bună și am rugat-o să-mi dea voie să stau în cabinetul meu, de una singură. Am asigurat-o că toate născocirile mele de evadare luaseră sfîrșit. Cum pusese încă un rînd de gratii la fereastră cu o zi înainte, a consimțit, dar întîi, m-a pus să-i povestesc întreaga mea întîmplare, ceea ce-am făcut cu multă fidelitate. Și-a exprimat uimirea în fața hotărîrii mele, dar mi-a spus deschis c-ar fi fost un lucru foarte greu să ies de sub puterea stăpînului, oriunde aș fi vrut să fug, căci avea un mandat, din partea lui, (el este judecător de pace în

această regiune, în două districte), în baza căruia puteam fi arestată pentru pricinuire de daune.

O, dragii mei părinți, cât de adînc sînt țesute toate răutățile menite să mă lovească ! Fără tăgadă, că nici nu merit asemenea uneltiri. Aceasta îmi dovedește că jurămîntul făcut de stăpîn, încă de cînd mă aflu în cealaltă casă, că voi fi a lui era adevărat. Să mă păzească cerul de-a fi a lui în înțelesul lui ticălos al acestui cuvînt !

Trebuie să adaug că, acum doamna Jewkes văzînd că îmi revin repede, se poartă și mai rău cu mine și mi-a redus hîrtia, la o singură coală, pe care trebuie să i-o arăt oricînd îmi cere, fie ea scrisă sau nu ; mi-a lăsat, de asemenea, numai o singură pană. Rezervele mele ascunse îmi vin acum în ajutor. Dar este din ce în ce mai suspicioasă și supărată, îmi spune doamna Williams, și tot felul de alte cuvinte pentru a mă jigni.

DUMINICĂ DUPĂ-MASĂ

Doamna Jewkes a considerat potrivit să mă scoată la aer vreo trei-patru ore, în după-masa aceasta. Mă simt mult mai bine, dar sănătatea, în situația mea, este o binefacere ce nu trebuie jinduită, căci mă expune mai mult pericolului de care mă tem. O ființă bolnăvicioasă, într-o stare de slăbiciune ar putea, mă gîndesc eu, eventual, să îște compasiune. O, cât mă îngrozesc la gîndul venirii acestui stăpîn supărat și furios ! Și mă întreb de ce să fie oare furios și supărat, sînt sigură că nu i-am făcut nimic rău.

Chiar acum, am auzit că era cît pe ce să se înece pe cînd traversa un rîu, la o vînațoare, urmărindu-și vînatul. Și mă întreb cum se întîmplă că deși el se poartă așa de rău cu mine, totuși, nu-l pot urî ? Eu nu sînt ca ceilalți oameni. A făcut destule să-l urăsc, dar iată cînd am aflat

despre pericolul foarte mare prin care a trecut, nu am putut ca, în adîncul inimii, să nu mă bucur că a scăpat, deși moartea lui m-ar fi eliberat. Stăpîn negeneros ! Dacă ai ști așa ceva nu ai fi persecutorul meu. Dar, de dragul răposatei mele stăpîne, trebuie să-i doresc binele. Ce înger ar deveni el în ochii mei, dac-ar renunța la aceste încercări și s-ar schimba..

Am aflat de la doamna Jewkes că John Arnold a fost dat afară, fiind prins că-i scria domnului Williams, iar domnul Longman și domnul Jonthan și-au atras asupra lor mînia stăpînului, pentru c-au vorbit în favoarea mea. Și doamna Jervis este în pericol, căci toți trei s-au dus împreună să-l roage în privința mea ; acum se știe unde mă aflu.

Doamna Jewkes a primit o scrisoare, dar spune că cele scrise sînt prea rele pentru mine și e mai bine să nu le mai aflu. Trebuie să fie, adevărat, foarte rele, dacă le întrec pe cele știute.

Această oribilă făptură îmi spune, în taină, că are motive să creadă că stăpînul a găsit o cale să-mi satisfacă scrupurile, căsătorindu-mă cu îngrozitorul Colbrand și apoi, să mă cumpere de la el în ziua nunții, pentru o sumă de bani ! S-a mai auzit vreodată așa ceva ? Iar domnul Williams, ca o pedeapsă, va fi forțat să mă căsătorească cu acest oribil ticălos. Mai spune că este de datoria mea să-mi ascult soțul, iar cînd stăpînul va fi plătit pentru mine, elvețianul va pleca acasă la soția și copiii lui, cică așa e obiceiul la acești oameni, să aibă prin fiecare țară cîte o soție.

Dar aceasta nu poate fi decît o fabulare îngrozitoare. Totuși, oricît ar fi de improbabil, va servi poate să introducă vreun nou plan care se pune acum la cale. Ce lucruri ciudate și uluitoare îmi frămîntă mintea ! Poate, mi se pregătește cine știe ce căsătorie pretinsă în scopul de a mă distruge. Este posibil ca un soț să-și vîndă soția fără consimțămîntul ei ? Și o astfel de tranzacție poate fi

legală ? Dar, la drept vorbind, ce înseamnă legea, pentru cei fără lege, nimic nu are valoare. Și dacă sînt cumpărată, vîndută și luată de mîrșavul cumpărător ce pedeapsă legală pentru o asemenea fără de lege, ce daune i-ar putea aduce celui lezat iremediabil !

LUNI, MARȚI, MIERCURI a XX̄XII-a, a XXXIII-a, a XXXIV-a ZI A ÎNTEMNITĂRII MELE

Aceste zile nu au adus nimic decît ciorovăieli cu doamna Jewkes. Se poartă din ce în ce mai rău cu mine. Ieri am infuriat-o, pentru că vorbea trivial, i-am zis că limbajul ei este mai mult ca al unei josnice prostituate londoneze, (așa cum auzisem spunîndu-se la Bedfordshire), decît ca acel al unei menajere, din casa unui gentleman. Din această pricină nu știe cum să mă insulte mai rău. Vai, mie, mă blestemă și mă înjură ca un surugiu și abia mă pot apăra să nu-mi ardă cîte una. Vă închipuiți ce spurcată este la gură ca să ajung să-i arunc asemenea cuvinte. Cu adevărat ce rostește nici nu se poate repeta. Este o rușine pentru sexul feminin. Apoi, mă ridiculizează și rîde de noțiunile mele de virtute și declară, nerușinata de ea, că așa năbădăioasă cum sînt, aș fi o tovarășă de pat nemaipomenită pentru stăpînul meu. Îi ies din gură cuvinte și mai grele decît acestea, dacă e cu puțință așa ceva. Cumplit ! Pe ce mîini mîrșave am căzut !

JOI

Am motivele cele mai temeinice să mă tem că stăpînul va fi aici curînd. Se face curățenie mare și se pregătește

un grajd care nu a mai fost folosit de cîtva timp. Am întrebat-o pe doamna Jewkes, dar nu suflă nici un cuvînt. Cred că uneori își dă asemena aere ca să mă facă să fiu eît mai neliniștită în legătură cu venirea stăpînului aici, lucru de care am cea mai mare groază. Dar dacă vine, cum rămîne cu promisiunea de a mă vedea fără consimțămîntul meu ? Se pare că nu are nici un fel de respect față de mine. Așa îmi declară în scrisoarea lui. Și de ce ? Pentru că eu vreau să-mi păstrez cîstea. Are dreptate, cînd spune că mă urăște total, este clar, căci altfel nu aș fi lăsată pe seama acestei femei.

VINERI a XXXVI-a ZI A ÎNTEMNIȚĂRII MELE

Ieri după masă, găsind porțile deschise, mi-am luat libertatea să mă plimb în fața casei, ajungînd la capătul aleii de ulmi, m-am așezat pe un fel de pîrleaz care dă în drumul spre oraș. Văzîndu-mă atît de departe de casă, m-am gîndit de ce nu aș lua-o din loc. Dar m-am descurajat privind cît de deschis era ținutul în jur și mandatul despre care mi-a vorbit doamna Jewkes m-a ajutat să mă intimidiez și mai mult. Înainte de a mă hotări sau chiar dacă m-aș fi hotărît, nu aș fi putut să scap de privirile urmăritorilor — am văzut o întregă companie de bărbați și femei care alergau speriați dinspre casă, către mine. La început, m-am întrebat ce s-o fi întîmplat, pînă cînd s-au apropiat și am observat că erau foarte alarmați, crezînd că încercasem să fug. În frunte se afla oribilul Colbrand, apoi venea unul dintre grăjdari, cel care l-a jefuit pe bietul domn Williams, o figură posomorită, urma Nan, cu sufletul la gură, după ea, fata de la bucătărie, iar ultima pășea clătînîndu-se cît putea mai repede,

doamna Jewkes, vociferînd împotriva mea. Domnul Colbrand zise : „O, cum ne-ai speriat“ și trecu în spatele meu.

Am rămas locului, ca să nu-și închipuie că aș fi avut vreo intenție să plec. Cînd s-a apropiat de mine, doamna Jewkes era foarte furioasă și m-a acuzat pentru planurile mele. Infecta făptură m-a lovit cu palmele ei oribile și cred că ar fi fost gata să mă doboare la pămînt, dacă nu intervenea Colbrand. El mă văzuse că stăteam liniștită, privind doar în jur, neavînd nici cea mai mică dorință să o iau din loc. Dar asta nu a ajutat. Ea a poruncit celor două fete să mă țină fiecare la braț și să mă ducă în casă, unde am fost încuiată și mi s-au luat și pantofii. Noaptea trecută m-a obligat să dorm între ea și Nan. Am văzut că este hotărîtă să facă din aceasta o situație specială pe care să o folosească împotriva mea, spre binele ei. Cu un astfel de tratament și cu toate temerile încercate, din ce în ce mai puternic sînt sătulă de viața mea.

Acum a apărut, mi-a dat pantofii și mi-a poruncit cu insolență să mă îmbrac cu veșminte din cufărul pe care nu l-am mai văzut în ultimul timp, și să fiu gata pe la ora trei-patru, spunîndu-mi că va avea o vizită. Cele două fiice ale doamnei Darnford, vin în mod special, să mă vadă. Mi-a dat cheia cufărului, dar nu am de gînd să o ascult. I-am ripostat că nu mă supun și nici nu vreau să văd pe aceste fete. A plecat, declarînd că va fi și mai rău pentru mine, dacă nu-i dau ascultare.

ESTE ORA CINCI

Nici o fată. Dar iată, se aude trăsura, cred. Mă duc să mă uit pe fereastră. N-am de gînd să cobor. Sînt hotărîtă să nu mă duc.

Și a ieșit din cameră, lăsîndu-mă cu inima topită.

— Fără tăgadă, sînt cea mai nemernică făptură de pe pămînt, am spus eu.

— Nu chiar așa de nemernică, replică nerușinata, dar mă bucur că ai început să-ți vezi greșelile. Nu-i nimic ca umilința, hai o să-ți fiu prietenă și o să te ajut, dacă-mi promiți, că vei fi mai docilă în viitor. Hai ! Hai ! adăugă ticăloasa, pînă miine dimineată totul se poate aranja, dacă nu ești proastă.

— Piei din fața ochilor mei, hidoasă creatură, am grăit eu, și nu mai adăuga la durerile mele cruzimea ta neînduplecată și nemernicia.

Mi-a dat un brînci și a plecat furioasă. Am descoperit că a brodat o întreagă poveste stăpînului, spunîndu-i că aveam o natură de nesuportat.

Am rămas jos pe podele, neavînd nici o putere să mă mișc, pînă cînd ceasul a bătut nouă, atunci nemernica femeie a apărut din nou.

— Trebuie să vii jos la stăpîn, duh necurat, dacă binevoiești.

— Nu cred că mă pot ține pe picioare, i-am răspuns eu.

— Atunci, o să-l trimit pe domnul Colbrand să te ducă în brațe.

I-am spus că e o făptură crudă. M-a apucat de un braț și m-a ridicat în sus, stăruind că trebuie să merg la stăpîn. Nu am fost în stare să rezist, m-a trăs pînă la capătul scărilor. Le-am coborît tremurînd, cînd am ajuns jos, ea a intrat mai întîii în cameră, iar cînd am pătruns eu, un servitor nou, angajat în locul lui John, care tocmai îl servea pe stăpîn, s-a retras. Știți că are și un nou vizitiu, se zice că l-a concediat și pe Robin de la Bedfordshire.

— Mă gîndisem, îmi spuse el de cum mă văzu, c-ar trebui să stai la masă cu mine, cînd sînt singur, dar cum te găsesc nedemnă de această onoare și cum îmi preferi slujitorii, te-am chemat să mă servești, cînd îmi iau

cîna, ca să-ți pot vorbi pentru a pierde cît mai puțin timp posibil cu tine.

— Domnule, am răspuns eu, consider o onoare să mi se îngăduie să vă servesc. M-am văzut însă silită să stau în spatele scaunului lui, ca să mă pot sprijini.

— Toarnă-mi din vinul acela de Burgundia !

M-am dus să iau sticla, dar mîna îmi tremura așa de tare, încît am vărsat din vin și nu am reușit să țin tava cu paharul pe ea. Astfel, doamna Jewkes a umplut paharul și mi l-a dat să-l duc. L-a luat și mi-a spus :

— Stai în spatele meu, să nu te văd în ochi, apoi continuă, îmi spui, doamnă Jewkes, că e posomorîtă și nu se atinge de mîncare.

— Nu, doar atît ca să nu moară chiar de foame.

— Și plînge mereu, ziceai ?

— Da, plînge mereu, cînd pentru una, cînd pentru alta.

— Ei, uite, fetele astea se hrănesc cu lacrimi, iar încăpățînarea le servește drept hrană și băutură. Cred că nu am văzut-o niciodată arătînd mai bine ca acum ! Dar bănuiesc că trăiește din dragoste. Acest dulce domn Williams și micile ei comploturi odioase urzite împreună au ținut-o în formă, căci malițiozitatea, dragostea, contradicțiile sînt hrana naturală a femeilor.

Inima îmi era prea plină, pentru a-mi îngădui să vorbesc.

— Spuneai că pusese la cale un alt plan să o șteargă, chiar ieri.

— Tăgăduiește, dar are toate aparențele de a fi adevărat și m-a pus într-o stare de agitație nemaipomenită. Mă bucur din inimă, că domnia voastră a venit și sper, oricare ar fi intenția voastră, în privința ei, îi veți spune repede ce-o așteaptă, căci veți vedea, vă asigur, că e tare greu de strunit și-ți alunecă printre degete.

— Domnule, am glăsuit eu, căzînd în genunchi la picioarele lui, neștiind ce fac, i-am cuprins genunchii :

O, vai mie, ce se va întâmpla cu mine ! Ce văd, șosește stăpînul în trăsura lui elegantă ! Ce să fac ? Unde să mă ascund ? Ce să fac ? Rugați-vă pentru mine !

ORA ȘAPTE

Deși îmi era frică să dau ochii cu el, mă mir că nu l-am văzut încă. Desigur ceva se pune la cale împotriva mea și acum ascultă poveștile ei. Abia pot scrie ; cit de stîmbe și tremurate sînt rîndurile pe care le aștern pe hîrtie ! De ce oare nevinovații trebuie să tremure atît, în timp ce cei vinovați stau liniștiți ?

SÎMBĂTA DIMINEAȚA

Acum vreau să vă istorisesc cele petrecute noaptea trecută, căci, pînă în prezent, nu am avut nici forță și nici prilej.

Femeia aceasta josnică l-a ținut de vorbă pe stăpîn, pînă la șapte jumătate, și el a sosit aici pe la cinci după masă. Și mai apoi, i-am auzit vocea pe scări, în timp ce se urca spre mine. Spunea ceva în legătură cu cîna lui. A poruncit să i se facă un pui fierț cu unt și pătrunjel. Și iată-l a ajuns sus !

Și-a luat un aer solemn și aspru :

— Ei, bine, perversă Pamela, nerecunoscătoare creatură ! (spuse el în loc de bun găsit) știu că-mi dai bătaie de cap și mă jignești, te pricepi bine la așa ceva.

Nu eram în stare să vorbesc, dar m-am aruncat pe jos, ascunzându-mi fața, fiind gata să-mi dau duhul de durere și frică.

— Ascunde-ți fața, să-ți fie rușine să mă vezi, josnică, îndrăzneată făptură !

Plîngeam și suspinam, nu puteam scoate un cuvînt. M-a lăsat acolo zăcînd, s-a dus la ușă și a strigat-o pe doamna Jewkes.

— Uite, spuse el, ridică pe acest înger căzut ! Cîndva am crezut-o tot atît de nevinovată ca un înger al luminii, dar nu mai am răbdare cu ea. Mica ipocrită, acum se umilește aici în speranța că mă va mișca și îmi va trezi compasiunea pentru ea, se așteaptă poate să o ridic de pe podea eu însumi. Dar nu o voi atinge, continuă omul crud. Să-i cadă în mreje asemenea tipi ca Williams ! O știu acum și văd prea bine că este gata pentru cerințele oricărui prostănac vrăjit de ea.

Am oftat ca și cum mi s-ar fi rupt baierele inimii, doamna Jewkes m-a ridicat în genunchi, căci tremuram și nu mă puteam ține pe picioare.

— Hai, spuse ea, doamna Pamela învață să-ți cunoști pe cel mai bun prieten, mărturisește comportarea ta și roagă-l pe domnia sa să-ți ierte toate greșelile !

Eram gata să leșin, iar el glăsui :

— E o mare actriță, te asigur și se preface că leșină cît ai clipi din ochi.

Am fost lovită în adîncul inimii la auzul acestor cuvinte, dar tot nu eram în stare să vorbesc. Mi-am ridicat ochii spre cer și, în cele din urmă, am rostit doar :

— Dumnezeu să vă ierte, domnule !

Părea tare furios și umbla în josul și în susul camerei, aruncîndu-mi din cînd în cînd cite o privire, arătînd că ar fi vrut să spună cite ceva dar s-a oprit și, în cele din urmă, grăi :

— Cînd va termina de jucat primul act, atunci o voi vedea poate din nou și va ști ce o așteaptă.

— Aveți îndurare și ascultați-mă, să vedeți cum mă tratează această femeie nemernică.

M-a întrerupt cu cruzime și mi-a spus :

— Sînt satisfăcut că și-a făcut datoria. Tot ce povestești în contra doamnei Jewkes nu are nici o valoare, iar dacă te afli acum aici, mică ipocrită, pledîndu-ți cauza în fața mea, se datorește numai grijei pe care ea a avut-o pentru tine. Altfel ai fi fost cu preotul, fată păcătoasă. Apoi adăugă, să ispitești un om, să ajungă să se distrugă tocmai cînd eu eram pe punctul de a-l face fericit pentru toată viața:

M-am ridicat și am spus : cu un suspin din adîncul inimii !

— Mă văd obligată să pledez în fața unui tribunal ciudat. Ca biata oaie din fabulă cînd era judecată în prezența vulturului, acuzată fiind de lup.¹

— Iată, doamnă Jewkes dumneata ești lupul, eu vulturul și bietul miel nevinovat fiind judecat de noi. Nici nu știi cît de citită este această inocentă. Memoria o servește întotdeauna, cînd vrea să-și prezinte inocența romantică cu prețul altora pe care îi ponegrește.

— Ei, bine, spuse doamna Jewkes, agravînd situația, asta nu-i nimic față de cuvintele aruncate mie. Sunt Izabela, o prostituată de pe străzile Londrei și încă cîte altele. Dar nu mă supără numele urite pe care mi le-a dat, văzînd acum că asta e obiceiul ei, și îndrăznește să vă spună că sînteți un vultur.

— Nici prin minte nu mi-a trecut să-l compar pe stăpînul meu... dar el mă întrerupse :

— Lasă flecăreala, fată !

¹ Pamela prezintă o versiune modificată a fabulei lui Esop, publicată de Richardson, unde un ciine, și nu un lup acuză o oaie avînd ca martori un lup și un vultur. În reflecția pe care Richardson o face pe marginea fabulei, acesta ajunge la concluzia că „inocența nu este, în siguranță, atunci cînd Puterea și Răutatea sînt îngemănate împotriva ei.

— Ei, bine, dacă nu am voie să vorbesc o să-mi țin gura, dar există un judecător drept, care cunoaște tainele tuturor inimilor și la acesta voi apela.

— Ia te uită, făptura umilă și blindă se roagă să cadă focul veșnic asupra noastră ! Te asigur, că-i în stare să și blesteme în spiritul milosteniei creștine. Hai, chip impertinent, mai toarnă-mi un pahar !

Am turnat vinul și i l-am oferit cît am putut mai bine, dar plîngeam atîta, încît spuse :

— Bănuiesc c-o să am cîteva lacrimi de-ale tale în vinul meu.

Cînd a terminat de cînat, s-a ridicat și-a zis — uitîndu-se la mine cu o privire zeflemitoare — ce fericită ești, că poți după cum vrei, să-ți faci ochii plini de lacrimi să nu-și piardă strălucirea. Presupun că ți s-a spus că-ți stă cel mai bine cînd plîngi. Ai văzut vreodată, s-a adresat el doamnei Jewkes, (care tot timpul a stat într-un colț al camerei), o făptură mai frumoasă decît aceasta ? Nu e de mirare că mă subestimez atît ca s-o iau în seamă. Privește și avînd paharul într-o mînă, cu cealaltă m-a prins de braț și m-a învîrtit. Ce siluetă, ce gît ! Dar cine și-ar putea imagina uneltirile și șiretlicurile care stau la pîndă în mica ei inimă vicleană. Nu-i de mirare că bietul păstor s-a îndrăgostit. Îl învinovățesc pe el mai puțin, decît pe ea, căci cine s-ar putea aștepta la atîta viclenie la o vrăjitoare așa de tînără.

M-am dus în colțul opus al camerei și mi-am lipit fața de lambriu. Și, în ciuda oricărei încercări, pe care aș fi făcut-o să-mi înăbuș suspinele, nu izbuteam și inima parcă mi se frîngea.

— Sînt surprins, doamnă Jewkes, spuse el cu un aer indiferent, de încurcătura scrisorilor, despre care îmi vorbești, dar nu mă tem ca cineva să citească tot ee scriu, nu port o corespondență secretă și nu dezvălui orice secret pe care-l aflu și nu corup oamenii să-mi poarte corespondența.

— Vino încoace, fetișoară, noi doi avem o lungă soco-teală. De ce nu vii cînd te chem ?

— Pfiu, doamnă Pamela, se auzi vocea doamnei Jewkes, ce, nu te miști cînd domnia sa te cheamă ? Cine știe, poate bunătatea sa te va ierta.

A venit el la mine, mi-a cuprins gîtul cu brațele și vroia să mă sărute, eu m-am luptat.

— Nu fii proastă, Pamela ! Lăsînd brațele în jos, spuse. Ei, bine, doamnă Jewkes, dacă n-ar fi preotul ăsta blestemat la mijloc, cred din inimă că aș putea ierta pe fata asta uneltitoare și slăbiciunea mea este atît de mare, încît aș lua-o la pieptul meu.

— O, domnule, sînteți prea bun, foarte iertător într-adevăr, zise lingușitoarea, și apoi, ticăloasa imorală mai adăugă :

— Sper că domnia-voastră va fi atît de bun să o ierte și să o ia la el, dacă o faceți, o ajutați să-și dea seama mai bine de simțul datoriei pînă mîine dimineată.

Poate fi ceva mai josnic la o femeie. Nu am mai avut răbdare, supărarea și indignarea mi-au înghețat cuvintele pe buze și am putut doar bilbii o exclamare pasionată către cer pentru a-mi protege înocența, dar cuvîntul înocența a fost subiectul ridiculizării lor.

— Să o iert ? spuse el, făcînd o pauză ca și cum ar fi vrut să cumpănească mai bine ce să hotărască. Nu, nu pot să o iert încă, m-a tulburat foarte mult, m-a discreditat în fața atîtor oameni, a corupt pe toți servitorii mei de la cealaltă casă, m-a disprețuit și a căutat să fugă cu nerecunoscătorul preot. Sigur că nu o pot ierta.

Și cu toate acestea m-a cuprins din nou cu brațul pe după gît, și m-a sărutat, într-un mod grosolan, iar eu luptîndu-mă, am zis :

— Mai bine mor, domnule, decît să mă văd astfel tratată.

— Gîndește-te, a zis el pe un ton amenințător, gîndește-te, Pamela, unde te afli și nu face pe nebuna ; dacă

continui să te comporti așa, te așteaptă o soartă mult mai îngrozitoare decît ți-ai putea închipui. Du-o sus, doamnă Jewkes, îi voi trimite cîteva rînduri în scris, la care să-mi răspundă mîine dimineață. Pînă atunci trebuie să te hotărăști și dacă îți tai singură cracă de sub picioare, soarta ta va fi pecetluită în mod irevocabil. Fiind astfel concediată, m-am dus repede sus, lăsîndu-mă pradă durerii. Așteptam să văd ce avea să-mi trimită. M-am bucurat totuși de răgazul acestei nopți.

Dar nu mi-a trimis nimic. Aproape de ora douăsprezece, doamna Jewkes și Nan au venit, ca de obicei, pentru a-mi ține tovărășie la dormit. M-am culcat pe jumătate îmbrăcată ; văzîndu-mă așa, au bombănit supărate, mai cu seamă doamna Jewkes. La drept vorbind, aș fi stat trează toată noaptea, dacă m-ar fi lăsat, aș fi putut-o face foarte bine, fiindu-mi teamă că această femeie avea să-l lase pe stăpîn să vină la mine. Nu a făcut altceva decît l-a tot lăudat pe el și m-a învinuit, dar eu i-am răspuns cît am putut mai puțin.

Azi are la masă pe acel domn Simon Darnford, venit să-i ureze bun sosit în regiune și se pare că bătrînul baron vrea să mă vadă. Așa că presupun că voi fi chemată ca și Samson¹ să-l distrez. Asta-i, trebuie să înghid totul, n-am ce face.

ORA 12, SÎMBĂTĂ, LA AMIAZĂ

Chiar acum mi-a trimis propunerile prin doamna Jewkes. Vrea să mă facă, dragii mei părinți, concubina lui, josnică întreținută. Așa că iată intențiile lui foarte onorabile spuse pe față. Dar veți vedea cum sînt ticluite,

¹ Samson orb și întemnițat de filistenii a fost adus să joace înaintea frunțașilor filistenilor care petreceau, *Cartea Judecătorilor* XVI, 25—27.

cuprinzînd ceea ce aş fi dorit mai mult cu privire la situaţia voastră, dacă aş fi putut să o înfăptuiesc în mod onorabil. Am răspuns, cum sînt sigură că veţi aproba. Mă tem că nu se va omite nimic din ceea ce ar putea duce la ruinarea mea, iar dacă slabele mele forţe nu mă vor putea apăra, voi fi, totuşi, nevinovată şi va rămîne pe seama soartei să-mi pedepsească greşelile.

Vă voi scrie răspunsurile mele, în faţa propunerilor lui şi sper că va fi bine, deşi mă tem tare de răul cel mai mare, dar dacă mă voi întoarce acasă la voi ruinată şi dezonorată, nădăjduiesc că veţi avea milă de biata voastră Pamela şi o veţi încuraja să privească în ochii voştri demni, pentru restul vieţii ei scurte. Căci sigură sînt că nu voi putea supravieţui prea mult dezonoarei mele. Dar nu vă cer nici mila, nici iertarea, dacă ruinarea mea nu nenorocului, ci vinei mele se va datora.

PROPUNERILE LUI

Următoarele *Articole* îţi sînt propuse pentru o examinare serioasă. Dă-mi un răspuns la acestea în scris. Nu uita însă că nu sînt un om cu care poţi glumi. Răspunsul va fi hotărîtor în privinţa soartei tale, fără discuţii sau alte tulburări :

RĂSPUNSUL MEU

Iertaţi, domnule, spiritul în care va fi răspunsul bieteii dumneavoastră serve, la propunerile ce-i faceţi. A nu fi caldă şi sinceră, într-o asemenea împrejurare, ar fi o vină pe care sufletul meu o detestă. Nu voi glumi cu dumneavoastră şi nici nu mă voi comporta ca cineva nesigură de ceea ce are în gînd. O asemenea chestiune cere o îndelungată chibzuinţă.

Iată deci *răspunsul meu*
indiferent de consecințe :

I. Dacă poți să mă convingi că odiosul Williams nu a fost încurajat de către tine în declarațiile lui sentimentale și că nu-l plăci mai mult decât pe mine, atunci îți fac următoarele propuneri pe care le voi respecta întocmai :

I. Cu privire la primul articol, este de datoria mea (nu merit să-mi dați calificativele infame de cutezătoare, șireată și altele asemenea) să declar solemn că domnul Williams nu a avut niciodată nici cea mai mică încurajare, din partea mea, și cred că motivul lui principal a fost dictat de funcția sa de a veni în ajutorul oamenilor, deși era evident în contra intereselor sale, de a susține o persoană inocentă, aflată la aman. Și, vă rog, să mă credeți, domnule, când declar că nu știu încă un bărbat pe acest pământ cu care aș dori să mă căsătoresc.

II. Îți voi face un dar de cinci sute de guinee de care vei putea dispune după cum vei dori, urmînd a fi plătite persoanei indicată de tine. Nu aștept nici o favoare, din partea ta, pînă cînd nu vei fi sigură că acești bani îți sînt destinați în mod irevocabil.

II. Cît despre cea de-a doua propunere, o resping cu toată inima. Banii nu reprezintă pentru mine lucrul cel mai de preț și milioane de galbeni nu ar putea plăti o viață greșit trăită.

III. Voi trece, de asemenea, pe numele tău o fermă recent achiziționată de mine în Kent, aducînd un venit net de două sute cincizeci de lire pe an ; aceasta îți va reveni în proprietate deplină ție și urmașilor tăi pentru totdeauna. Tatăl tău va fi pus în posesie imediat și va administra proprietatea pentru tine și ai tăi. Voi avea grijă să acopăr toate necesitățile care ar apărea, pentru ca suma anuală să rămînă intactă, și în plus, tatăl tău va primi toată viața suma de cincizeci lire pe an pentru grija și administrarea proprietății tale.

III. Al treilea articol, îl resping, domnule, pentru aceleași motive și regret că vă gîndiți, că bieții mei părinți, oameni cinstiți ar accepta o asemenea situație și s-ar interesa de diriguirea unei proprietăți care s-ar datora prostituției fiicei lor. Iertați-mi, domnule, vă rog, înflăcă-rarea în această privință, dar nu cunoașteți pe bieții mei părinți, dragul meu tată și draga mea mamă, dacă vă imaginați că nu ar prefera mai curînd să moară de foame într-un șanț sau să putrezească în vreo temniță mucedă, decît să accepte averea unui suveran, avînd la bază o situație atît de mîrșavă. Nu îndrăznesc să spun tot ceea ce am pe suflet cu privire la această supărătoare situație. Dar, într-adevăr, domnule, nu-i cunoașteți și nici teama de moarte în forma ei cea mai înspăimîntătoare nu m-ar face vreodată să mă comport josnic, față de asemenea părinți săraci, dar cinstiți !

IV. Voi ajuta, de asemenea, oricare alt membru al familiei tale considerat de tine că merită.

V. Voi da dispoziție să ți se trimită modele de unde să-ți alegi veșminte complete, bogate, pentru a putea fi îmbrăcată elegant, așa cum se cuvine, ca și cum ai fi soția mea ; îți voi da cele două inele cu diamante, cerceii și solitarul, ca și colierul din diamante și cataramele hărăzite pentru domnișoara Tomlins, dacă ar fi avut loc căsătoria ei cu mine, care era aproape sigură. De bună seamă, că-ți voi face și alte daruri, dacă mă voi bucura de afecțiunea ta și vei da dovadă de o bună comportare.

IV. La cel de-al patrulea articol al dumneavoastră, domnule, răspund ca și la al II-lea și al III-lea. Dacă aş avea rude care ar nutri nevoia ajutorului celor mari, nu au decît dacă sînt capabili să o dorească în condiții nedemne.

V. Vă asigur, domnule, că mă mîndresc mai mult cu sărăcia mea cinstită și modestia decît dacă aş avea rochii și podoabe fine cumpărate cu vinovăție. Credeți-mă, domnule, socotesc că asemenea lucruri sînt mai puțin potrivite pentru Pamela cea născută în sărăcie, decît zdrențele din care m-a scos buna dumneavoastră mamă. Inelele, colierul, solitarul, cataramele, domnule, amintite ar fi mai potrivite unei doamne de viță, față de care puteți să manifestați pretenții mai juste decît față de mine. Pierderea giuvaerului meu cel mai prețios, virtutea mea, nu ar putea fi recompensată de nici una dintre bijuteriile dumneavoastră. Ce-aș putea crede, cînd mi-aș

privi degetul sau aş vedea în oglindă diamante în jurul gîtului, în urechi, decît doar că reprezintă preţul cinstei mele şi că le port doar în exterior, iar în interior nu am nimic ? Dacă ajung să mă mîndresc cu podoabe strălucitoare exterioare (ceea ce sper că nu va fi niciodată), atunci pot să-mi sprijin bunul meu principal pe asemenea nimicuri şi, din cauza acestora, să dispreţuiesc podoabe mai solide, cele ale unei bune reputaţii şi ale unei castităţi nepîngărite.

VI. Vezi, Pamela, cît de mult preţuiesc voinţa liberă a unei persoane care de fapt se află în puterea mea. Iar dacă aceste propuneri nu sînt acceptate vei găsi că nu m-am străduit atît şi nu mi-am riscat reputaţia, fără a nu fi hotărit de a-mi satisface pasiunea pentru tine cu orice preţ. Este de datoria ta să socoteşti, dacă nu ţi-e mai bine şi mai avantajos ţie, părinţilor şi altor rude, aşa, decît să fii a mea fără condiţii sau echivalent.

VI. Ştiu, domnule, dintr-o jalnică experienţă că sînt în puterea dumneavoastră şi toată rezistenţa pe care aş opune-o va fi slabă şi insuficientă şi îmi va fi de puţin folos. Mă tem că dorinţa voastră de a mă dezonora este tot atît de mare ca şi puterea. Şi totuşi, domnule, să îndrăznesc oare să vă spun că nu voi oferi virtutea mea de bună voie. Tot ceea ce pot face, oricît de puţin ar fi, voi face pentru a-mi apăra onoarea şi apoi dacă nu

pot scăpa violenței bărbatului, pot să apelez la Cel de sus, singurul meu refugiu, cu acea consolare doar vă voința mea nu a luat parte la această violare.

VII. Vei fi stăpîna persoanei și a averii mele ca și cum ar fi avut loc o prostească ceremonie. Toți slujitorii mei vor fi la ordinele tale și vei alege pe cine vei dori pentru a se ocupa de tine. Dacă te vei comporta astfel încît să fii mulțumit, nu știu (deși nu-ți făgăduiesc) dar s-ar putea după o coabitare de douăsprezece luni să mă căsătoresc, căci dacă dragostea mea pentru tine crește, așa cum s-a întîmplat de mai multe luni, va fi imposibil să-ți tăgăduiesc ceva. Și acum, Pamela, gîndește-te bine la acestea! Ține seama de faptul că-ți stă în putere să te faci pe tine și pe ai tăi fericiți. Hotărîrea trebuie să o iei azi; altfel, totul este în mod definitiv,

VII. Îngăduiți-mi să spun că acestei ceremonii pe care o numiți prostească îi datorăți existența, dealtfel ca și mamei, buna și prea onorata mea stăpînă care v-a dat naștere. Credeți oare că ea s-ar fi aplecat să fie stăpîna persoanei unui monarh și a averii acestuia în asemenea condiții? De hatîrul ei, domnule, vă rog dați-mi voie să mă întorc nepîngărită la sărăcia mea. V-am auzit odată spunînd că un mare comandant¹ de oști care se mulțumea cu linte ar fi putut foarte ușor să refuze mita celui mai mare monarh. Sper de vreme ce mă pot mulțumi cu un trai modest, cel mai modest, sînt în afara situației de a-mi schimba cîntea pentru toate bogățiile Indiei. Îngăduiți-mi ca

¹ Este vorba de Manius, Curius Dentatus, consul roman 270 î.e.n. care a cîștigat o victorie decisivă asupra samnitilor. vestit a fi fost o persoană simplă și frugală.

irevocabil și vei afla dacă te încapățânezi, ceea ce te temi, fără nici cel mai mic beneficiu pentru tine. Dar dacă ești de acord, anunță-mă doar că vrei să mă vezi și mă voi ocupa de îndată, să-ți asigur pe deplin efectele acestor propuneri.

Doar încă un cuvânt, facă draga mea față te prețuiești pe tine, pe ai tăi, sau comportarea mea, dovedește-mi întreaga grațitudine și îți voi ierta totul.

răspuns la afirmația, că după douăsprezece luni vă veți căsători cu mine, dacă veți fi satisfăcut cu buna mea comportare, să vă declar că aceasta cîntărește mai puțin pentru mine decît orice ați spus pînă acum. În primul rînd, nu se mai poate vorbi de un merit sau o comportare bună din partea mea (dacă acum nu mai am așa ceva), în momentul în care consimt la propunerile făcute. Nu aș putea să mă aștept la o asemenea onoare. Aș fi cu totul nedemnă. Ce ar spune lumea că vă însurați cu tîrfa dumneavoastră ? Un om de rangul pe care-l aveți să se coboare atît, nu numai să se căsătorească cu Pamela cea născută în sărăcie, dar și cu o prostituată.

Este îngrozitor gîndul că eu, o biată fată săracă, slabă, singură o făptură nefericită, să fiu pe deplin în puterea voastră. Dar, îngăduiți-mi să vă rog, așa cum stau acum și scriu în genunchi, să chibzuiți bine, înainte de a lua hotărîrea de a mă distruge. Odată săvîrșit acest păcat atroce, nimic nu-l mai poate șterge. Și în ce va consta triumful vostru ? Ce glorie vă vor aduce trofeiele eucerte de la un inamic atît de slab ? Lăsați-mă să mă bucur de sărăcia mea în cînte, aceasta este singura mea

rugăciune ; vă voi binecuvînta și mă voi ruga pentru dumneavoastră în fiecare clipă a vieții mele. Gîndiți-vă, gîndiți-vă mai înainte de a fi prea tirziu, ce remușcări veți încerca în ceasul morții, cînd vă veți aminti că ați ruinat poate trupul și sufletul unei biete făpturi a cărei singură mîndrie era virtutea. Și cît de încîntat veți fi, dacă în acel nemaipomenit moment veți fi în măsură să vă simțiți cruțat de o crimă atît de murdară.

Vă veți bucura atunci că ați ascultat rugile fierbînti ale unei nefericite ființe, păstrîndu-vă nevinovat și îngăduindu-i și ei să rămînă tot așa.

Fie ca Providența care v-a salvat, nu de mult, de a pieri în ape adînci, să vă înduioșeze inima în favoarea mea și să vă salveze de la făptuirea acestui păcat, iar pe mine de la distrugere. Providenței îi încredințez soarta mea, și dacă scap de această mare primejdie, mă voi ruga pentru dumneavoastră zi și noapte.

În cele din urmă, vă implor, domnule, să aveți milă de

*biata voastră servă oprimată și cu
inima sfărîmată.*

Am copiat scrisoarea pentru voi, dragii mei părinți, dacă voi fi atît de fericită să vă văd din nou, iar noaptea, după ce domnul Simon a plecat, stăpînul a trimis pe doamna Jewkes să-mi amintească că așteaptă să-i transmit cuvintele *Doresc să-l văd*. Răspunsul meu a fost că am scris așa cum a cerut. I-am dat ei hîrtia să i-o ducă.

A plecat jos, dar apoi s-a întors, spunîndu-mi că trebuie să merg cu ea.

Am pornit tremurînd și, totuși, mi-am dat curaj, așa încît să arăt mai puțin înfricoșată.

— Ei, bine, ai examinat propunerile mele ? întrebă el.

— Da, domnule, iată răspunsul meu, dar rogu-vă, dați-mi voie să nu stau aici cît le citiți !

— Nu vrei să citesc în prezența ta, datorită timidității sau a încăpățînării ?

Am vrut să plec, el însă continuă :

— Nu fugi de mine, și apucându-mă de mîna pe care mi-o trăgeam, glăsui : spune-mi, Pamela, dacă ești de acord cu propunerile mele sau nu !

— Domnule, veți vedea, rogu-vă, dați-mi drumul !

— Te-ai gîndit bine, înainte de-a scrie ?

— Da, domnule.

— Dacă răspunsul tău nu este așa cum aș vrea, ia-l înapoi și mai gîndește-te, căci de este acesta răspunsul tău definitiv și nu-mi place, s-a terminat cu tine. Află, că nu mă căciulesc, acolo unde pot comanda. Mă tem, continuă el, privindu-mă cu asprime drept în ochi, după felul cum te porți, nu e cum doresc. Și să știi că nu suport să mi se tăgăduiască ceva. Dacă cele propuse de mine nu sînt suficiente, le ridic la două treimi din proprietatea mea, căci — și trase o înjurătură oribilă — nu pot să trăiesc fără tine, lucrurile au ajuns prea departe și nu vreau !

Și apoi, mă strinse în brațe și mă sărută de două-trei ori, în așa fel, încît m-am speriat.

M-am desprins de el și am fugit sus, închizîndu-mă în cabinetul meu, foarte înfricoșată și stînjănită.

După o oră, a chemat-o pe doamna Jewkes jos la el. L-am auzit vorbind furios, iar doamna Jewkes îi spuse că era numai vina lui, căci trebuia să se hotărăscă odată și să pună capăt încăpățînărilor mele stupide, am auzit-o rostind și alte asemenea obrăznicii menite să înrăutățească situația.

Sînt hotărîtă, de-mi va fi cu putință, să nu mă culc în noaptea asta. Fii liniștită, fii liniștită, biata mea inimă zbuciumată !

Aproape de miezul nopții, sîmbătă.

A trimis-o pe doamna Jewkes după mine în jurul orei zece, să mă cheme la el.

— Unde ?

Mi-a spus că-mi va arăta. Am urmat-o cîțiva pași, dar am văzut că o apucă spre camera lui de culcare, care avea ușa deschisă.

— Nu pot merge acolo, am protestat eu, oprindu-mă.

— Nu fii nebună, zise ea, nu ți se face nici un rău !

— Ei bine, nu pot să intru în acea cameră, nu pot, chiar de va fi să mor.

L-am auzit spunînd :

— Să între, căci altfel va fi mai rău de ea !

— Nu pot să merg acolo, pentru nimic în lume nu pot !

M-am dus înapoi, în cabinetul meu, dăr mă temeam că voi fi luată cu forța.

A venit și ea curînd, după aceea.

— Te-ai aranjat cu stăpînul, acum te urăște tot atît de mult cît te-a iubit altă dată. Ai făcut-o de oaie. Hai, vino la culcare ! Stăpînul s-a dus și el.

— Nu dorm în noaptea asta, poți fi sigură, apoi ea spuse :

— Vei fi făcută să te culci, Nan și cu mine o să te desbrăcăm.

Știam că nici lacrimi, nici rugi nu ar fi putut mișca pe această femeie nemernică, dar, totuși, am adăugat :

— Dacă mă culc, sînt sigură că o să-i dai drumul în cameră stăpînului și voi fi dezonorată.

— Grozav exemplar de *dezonoare* ! declară nemernica, dar te pot asigura c-ai reușit să-l scoți din sărite și e prea furios pentru a fi atît de familiar cu tine. Nu, nu, continuă ea, o să se ia alte măsuri curînd, pot să te asigur ca să te liniștesc. Sper că soțul tău va fi ascultat, căci altcineva nu poate.

— Nu vreau să aud de nici un soț. Nimeni nu mă va sili să fac un lucru nedrept și josnic.

— O să vezi în curînd, replică ea.

În același timp, și-a făcut apariția Nan, iar eu am întreat mirată !

— Ce, trebuie din nou să am două tovarășe de dormit în aceste seri călduroase ?

— Da, tu cea care știi să aluneci printre degete, așa va fi pînă cînd vei avea unul bun în locul nostru.

— Asta, îți seamănă, doamnă Jewekes, am adăugat eu, *din prisosința inimii*. Dar nu-i nimic rău, dacă voi rămîne toată noaptea în fotoliu.

— Nan, zise ea, dezbrac-o pe tinăra mea domniță ! Dacă nu te lasă, te voi ajuta și în cazul în care nici una din noi nu poate în liniște, o să-l chem pe stăpîn să o facă în locul nostru, deși cred că e o treabă mai mult pentru *Monsieur Colbrand*.

— Ești o mare nemernică, am grăit eu.

— Știu, răspunse ea, sînt Izabela și prostituată londoneză.

— Ai făcut mari isprăvi, vorbindu-i stăpînului despre aceste întîmplări neimportante. Dar nu i-ai spus cum mă bați.

— Nu, mieluşelule, (cuvînt pe care nu-l mai auzisem demult) asta am lăsat-o ca să o spui tu și erai gata să o faci, dacă vulturul nu ar fi jucat rolul lupului.

— Mai lasă ironiile, doamnă Jewkes ! Deși nu pot fi ascultată aici, în apărarea mea, totuși, va veni un timp cînd voi fi ascultată, iar vinovăția dumitale te va amuți.

— Și vulturul, de asemenea. Trebuie să fim amîndoi muți ? Ei, bine, mieluşelule, cînd acest timp va veni, continuă nemernica făptură, vei vorbi numai tu și să vezi atunci cum o să meargă limba mieluşelului și behăiturile vor răsuna de inocență, virtute și onestitate, pînă cînd întreaga judecată va lua sfîrșit.

— Ești o femeie nemernică, doamnă Jewkes. Iată pe ce mîini am căzut !

— Da, vezi, dar te rog, să te dezbraci și să te culci, căci altfel, cred că inocența ta nu te va feri de mîini și mai rele.

— Mă culc, dacă-mi dai mie cheile.

A venit la mine și m-a ridicat, dintr-o dată, pe sus, cu brațele ei vînjoase, ca și cum aș fi fost o pană, zicînd :

— Vezi, te-am luat așa, pentru a-ți arăta cât de puțin mi te poți împotrivi, dacă îmi pun mintea cu tine și lăsându-mă jos, continuă : așa că, mieluşelule, nu-i mai spune lupului că nu vrei să vii la culcare. Dezbracă-te, dezbracă-te, ascultă-mă ! Nan, te rog, scoate pantofii domniței !

— Nu, rogu-vă, lăsați-mă, bine, mă voi culca, dacă nu am încotro.

M-a dus în cabinet și am mai mizgălit puținel hîrtia. Am fost forțată să mă cule, dar mi-am păstrat unele straie pe mine și m-a lăsat să țin cele două chei, căci e o ușa dublă cu două încuietori. În acea noapte am izbutit să dorm puținel, de două sau trei nopți nu mai închiseseam ochii.

Nu-mi dau seama ce mai are în cap, căci Nan a încercat de vreo două ori să schimbe cîteva cuvinte cu mine, dar a dojenit-o.

— Ascultă, fetișoară, nu deschide gura înaintea mea. Iar dacă doamna Pamela te întreabă ceva, nu-i răspunde nici un cuvînt, eit sînt aici. E o femeie jandarm față de celelalte slujitoare, așa a fost întotdeauna. Cît e de diferită sub toate aspectele de buna doamnă Jervis !

DUMINICĂ DIMINEAȚA

Știind că stăpînul se îmbrăca pentru a merge la biserică și văzînd prin fereastră trăsura sa gata, m-am gîndit cît de fericită aș fi, dacă aș putea să mă duc în acel loc sfînt, unde nu am fost de multă vreme. Cum e în stare un ticălos ca stăpînul, cu atîtea gînduri rele, să aibă curajul să-și arate fața acolo ! Dacă aș avea voie să mă duc, m-aș ruga pentru el și pentru mine și m-aș bucura, dacă aș putea atrage atenția întregii congregații asupra rugăciunilor mele. Și care ar putea fi forma unei asemenea

rugăciuni ? Poate cam așa și am scris cîteva rînduri pentru mine :

Rugăciunile acestei congregații sînt dorite, cu înflăcărare, de către o biată făptură nenorocită ca să-și poată păstra virtutea și inocența.

Și o rugăciune ca să-și ia stăpînul gîndurile de la mine :

Congregația este solicitată cu ardoare să înalțe rugi pentru un gentleman de mare demnitate și onoare care este ispitit să-și exercite întreaga lui putere ca să dezonozeze o biată fată nenorocită, săracă, fără valoare.

Doamna Jewkes și-a făcut, dintr-o dată, apariția :

— Tot scrii mereu, zise ea, și mi-a luat hîrtia să o vadă, în ciuda rugămintilor mele, a dus-o să i-o arate stăpînului. Acesta s-a uitat la cele scrise de mine și a spus :

— Înștiințează-o că va vedea în curînd cum vor fi împlinite rugăciunile ei ! Este foarte îndrăzneată, dar cum a respins ofertele mele binevoitoare, momentul în care va trebui să dea socoteală pentru toate acestea nu e prea departe.

M-am tot uitat la el de la fereastră, era încîntător îmbrăcat, fără tăgadă, e un gentleman tare chipeș, bine, ce păcat că inima lui nu-i tot atît de bună ca și înfățișarea. De ce oare nu-l pot urî ? Nu vă faceți gînduri, dacă citiți aceste rînduri, căci ar fi imposibil să-l iubesc, viciile lui îl fac negru din cap pînă-n picioare.

A anunțat că nu va veni la prînz acasă, bănuiesc că va lua masa cu acest domn Simon Darnford.

Sînt foarte preocupată pentru bietul domn Williams. Doamna Jewkes spune că tot închis este și că va mai sta încă mult. Și acest necaz i-a căzut pe cap din pricina mea, stăpînul vrea banii de la el. Și e greu să-i restituie sînt cincizeci și trei de lire, pe care i-a dat, ca un salariu pentru trei ani, cît a fost cu el. Dar nu a existat nici un contract între ei și depindea total de favorurile

stăpînului. Cît de generos a fost să-și ia asemenea riscuri de hatîrul inocenței oprimăte ! Sper că va fi răsplătit la timpul cuvenit.

DUMINICĂ SEARA

Doamna Jewkes a primit o notă de la stăpîn. Mă întreb ce poate fi, căci trăsura s-a întors fără el. Dar nu-mi spune nimic, așa că e inutil să o întreb. Mă tem atît de mult de uneltiri și comploturi, nici nu știu ce să fac. Acum dizgrația mea este declarată deschis ; ce aș putea crede ? Desigur că se va încerca ceea ce-i mai rău. Dar dacă trebuie să sufăr, facă-se să nu supraviețuiesc prea mult timp jelind. Dar să nu păcătuiesc scurtîndu-mi zilele.

Femeia asta a lăsat, în cameră, pe masă, o scrisoare a stăpînului, adresată ei ; văzîndu-o acolo, m-am închis, pînă am reușit s-o transcriu ; vă veți da seama cum tremuram după literele mele strîmbe. În orice caz, îi doresc domnului Williams să fie eliberat, dar aceste rînduri fac să-mi sîngereze inima, mai am încă o zi de răgaz. Iată-le :

Doamnă Jewkes,

Chestiunea privind pe Williams a devenit foarte urgentă pentru mine, așa că plec chiar azi după masă cu trăsura domnului Simon, trasă de șase cai, la Stamford, împreună cu domnul Peters care este intermediarul său. Nu mă voi întoarce pînă mîine seară, poate nici atunci chiar. Cît despre pupila dumată, sînt profund furios împotriva ei. A pierdut trenul, dacă ar accepta articolele mele acum ar fi prea tîrziu. Poate că voi descoperi cîte ceva prin Williams, și o voi anunța la întoarcere că fizicul ei fermecător și puterea de a captiva nu o vor salva de la soarta care o așteaptă. Nu-i sufla însă nici un cuvînt, ca să nu-i mai treacă prin cap alte șmecherii și complot-

turi. Nu o lăsa în altă pază decât cea a dumitale, în timpul nopții, ca să nu încerce în nebunia ei, o nouă aventură pe la ferestre.

Vei răspunde de ea.

Al dumitale etc.

Abia terminasem de copiat aceste rînduri, pusesem scrisoarea acolo de unde o luasem, și descuiasem ușa, cînd a apărut sus tare înspăimîntată, la gîndul că aș fi văzut epistola, dar cum eu eram în cabinetul meu, iar hîrtia se afla acolo unde o pusese, nu a bănuit nimic.

— O, m-am temut că ai văzut scrisoarea stăpînului, pe care am lăsat-o, din neglijență, pe masă — și continuă — aș dori ca bietul domn Williams să scape, am înțeles că stăpînul s-a dus să se împace cu el, un gest frumos din partea lui. Nu încapă îndoială că este un gentleman foarte iertător.

— Păi, am făcut eu, ca și cum nu aș fi știut nimic, cum ar putea să se împace cu el ? Au nu-i domnul Williams la Stamford ?

— Da, așa cred, răspunse ea, dar preotul Peters pledează în favoarea lui ; a plecat cu el la Stamford și nu se va întoarce în noaptea asta, așa că nu ne rămîne nimic altceva de făcut decât să luăm cina pe dată și apoi să mergem la culcare.

Aveam înaintea mea încă o noapte bună, cinstită, cine ar putea spune cum va fi următoarea ? Dar știu că voi vă rugați tot timpul pentru mine, împreunîndu-vă astfel rugăciunile cu ale mele.

MARȚI SEARA

De acum înainte voi fi întotdeauna mai neîncrezătoare, cînd aparențele par mai frumoase. O, biata voastră fată, cîte nu a suferit ea de duminică și pînă acum, a fost

timpul unei grele încercări și a celui mai înspăimântător pericol.

O, cât de mult tremur la gândul să vă descriu acum acest interval de timp jalnic. Căci, dragii mei părinți, nu veți fi oare prea speriați și afectați de supărarea mea, cînd vă voi anunța că acea călătorie la Stamford nu a fost decît o oribilă născocire ? A venit acasă, pe furiș, pregătit ca să-și îndeplinească scopurile josnice pentru a ruina pe biata voastră fiică, printr-o uneltire, pe care n-am bănuît-o, cîtuși de puțin, și veți afla ee rol josnic, de necrezut pentru o femeie, mizerabila nemernică a jucat.

Iată îngrozitoarea poveste pe cît pot să o relatez mai bine.

Lui Nan îi place să bea, dacă i se ivește prilejul, iar doamna Jewkes, din întîmplare sau mai curînd în mod special, a lăsat la îndemîna ei o sticlă de vișină, și fata a băut mai mult decît ar fi trebuit. Cînd a venit să pună masa, doamna Jewkes și-a dat seama și a certat-o foarte tare. Ticăloasa are prea multe păcate, nu poate suferi unele asemănătoare la alții și i-a spus să dispară din ochii ei, cînd cinam, ca să se trezească pînă la ora culcării. Așa că, biata fată a plecat sus, bombănind.

Cam vreo două ore mai tîrziu, pe cînd era aproape de ora unsprezece, doamna Jewkes și cu mine ne-am dus la culcare, eu fiind încîntată în sinea mea că voi avea o noapte plăcută. Am încuiat amîndouă ușile și am văzut-o pe biata Nan, așa cum am crezut, dormind în fotoliul din colțul întunecat al camerei, cu șorțul peste gît și cap. Dar, vai ! Acolo era oribilul stăpîn, așa cum veți auzi în curînd.

Doamna Jewkes vorbește :

— Uite, bestia de fată doarme tun, am văzut că a tras serios.

— Mă due să o trezesc, am zis eu.

— Las-o să doarmă mai departe, o să stăm mai bine fără ea.

— Da, cu adevărat, dar nu o să răcească ?

— Sper că în seara asta nu ai nimic de scris, spuse mîrșava femeie.

— Nu, am convenit eu, merg la culcare odată cu dumneata.

— Foarte bine, mă întreb ce ai fi avînd de scris, așa mereu ? Sînt sigură că posezi mai multă hîrtie decît știu eu și alte înlesniri de acest fel. Intenționez chiar să te percheziționez, dacă nu venea stăpînul, căci am văzut o ceașcă spartă cu cerneală, ceea ce mi-a dat de bănuît. Dar cum el e aici, n-are decît să se ocupe de tine, dacă vrea. De-l vei înșela și pe el, va fi vina lui.

În acest timp ne desbrăcam, și eu am scos un oftat prelung.

— De ce oftezi ? întrebă ea. Mă gîndesc ce viață tristă duc și cît de grea este soarta mea. Cred că hoțul care a furat e mult mai bine decît mine, cu excepția vinovăției sale. Mi s-ar părea o binefacere, dacă aş ajunge să fiu spînzurată, decît să trăiesc împresurată de aceste crude temeri.

Nefiindu-mi somn și avînd chef de sporovăială, am început așa, copilărește, să-mi prezint povestea vieții.

Părinții mei, oameni săraci, dar cinstiți au avut grijă, în primul rînd, să-mi insuflă principii bune, mereu pînă la vreo doisprezece ani și m-au învățat să prefer bunătatea și sărăcia, dacă nu puteau fi separate, situațiilor înalte. Învățămintele își găseau confirmarea în viața lor, căci în ultimii ani au fost foarte săraci, dar au rămas întotdeauna nemaipomenit de cinstiți, ajungînd să existe chiar și o zicală, *Cinstit ca Andrews*.

Și apoi, iată că apare răposata, buna mea doamnă, care mă îndrăgește, declarînd că ea mă va forma, dacă aveam să fiu o fată cuminte, și m-a pus să învăț dansul și să cînt din gură și la clavecin ; pentru a-i distra orele pline de melancolie, m-a învățat de asemenea, tot felul de lucruri și broderii de mînă, dar lecția ei a fost mereu :

Buna mea Pamela, fii virtuoasă și ține bărbații la distanță ! Am ascultat-o și iată toți mă respectă, fiind gata să facă orice ca și cum aș fi o mărită doamnă.

Dar apoi, ce se întâmplă ? Buna mea doamnă s-a săvârșit și a apărut stăpînul, iar el ce spune ? La drept vorbind, chiar opusul, *Nu fii virtuoasă Pamela !*

Am trăit șaisprezece ani o viață virtuoasă, bucurîndu-mă de o bună reputație și, iată, așa dintr-odată, cînd ajung să știu ce e binele și ce e răul, trebuie să renunț la bine, la cei șaisprezece ani de inocență care îmi dătoresc, în primul rînd, părinților, exemplelor și lecțiilor bunei mele doamne, ajung să aleg răul și cît ai clipi din ochi, devin cea mai josnică dintre făpturi. Și toate acestea, rogu-vă, pentru ce ?

Pentru o pereche de cercei cu diamante, un solitar, un colier, un inel să mi-l pun pe deget, toate acestea nici nu o să mi se potrivească și cîteva boarfe fără valoare. Cînd voi apărea astfel împopoțonată, pentru toți cei care mă vor vedea sărăcia mea dinainte va fi și mai ridicolă, mai ales cînd se vor afla condițiile josnice în care le-am dobîndit. Și pe lîngă acestea mai urma să mai am și nu știu cîte guinee, am uitat cîte. Și dacă ar fi fost de vreo zece ori mai mult pentru mine, nu ar fi reprezentat aceeași valoare ca cele șase, cîștigate cîntît, de care m-ai șmecherit, doamnă Jewkes.

Apoi aveam să primesc și nu știu cîte lire pe an toată viața mea, iar bietul meu tată (ce încurajare minunată) trebuia să fie administratorul prostituției părăsite, propria lui fiică, și (miezul întregii povești) bunul iertătorul, virtuosul meu stăpîn, în mărinimia sa, îmi ierta toate faptele mele rele.

Și care sînt oare acestea ? Am curajul să respect lecțiile bune pe care le-am învățat, nu am vrut să fiu dezonorată, am încercat să fug, să scap de pericol și să-mi păstrez cinstea.

A fost gelos pe bietul John, creatura sa, care a ajutat ca eu să fiu înșelată.

S-a revoltat apoi în contra sărmanului domn Williams. Bunul și iertătorul stăpîn l-a aruncat în închisoare și pentru ce ? Pentru că s-a dovedit să fie un bun creștin, să renunțe la toate interesele lui și să vină în ajutorul unei biete făpturi inocente.

Iar eu am fost îndrăzneată, nerușinată, obraznică și mai știu eu ce încă, pentru că am încercat să scap de dezonoare și de o întemnițare nejustă. Bietul domn Williams cum a ajuns să-mi facă propuneri de căsătorie ? O, doamnă Jewkes, ce înșelătorie a mai fost și aceea ? Și nu ar fi însemnat vreo pricopseală pentru el, dacă aș fi consimțit să mă căsătoresc, dar și el și dumneata știți prea bine că nu doream să mă căsătoresc cu nimeni. Nu vroiam decît să mă duc la bieții mei părinți și să nu fiu ținută în starea nelegală de constrîngere care a putut exista pentru că sînt o biată făptură tînără, săracă, fără nici o rudă sau prieten să mă ajute.

Iată, doamnă Jewkes, am spus eu, povestea mea pe scurt. Sînt foarte nefericită. Și care este sursa nefericirii mele ? Pentru că stăpînul a găsit ceva la mine care-l în- cîntă și pentru că eu nu vreau să fiu distrusă și de ce tre- buie să aleg eu să mă văd ruinată ? Iată singurul motiv !

M-a ascultat depănînd toate acestea, fără a mă între- rupe, în timp ce mă dezbrăcam și apoi am mai adăugat :

— Trebuie să mă duc să inspectez cele două cabinete, asta o fac mereu de la povestea cu cabinetul de la cealaltă easă, dar el e departe acum și nu-i nici un pericol ! Și aș vrea să o trezesc pe biata fată.

— Nu, spuse ea, îți interzic, sînt foarte supărată pe ea, nu i se întîmplă nimic acolo, iar dacă se trezește, va ști drumul la pat, este o luminare în cămin.

Așa că m-am uitat în cele două cabinete și am îngenucheat în cel al meu, cum aveam obiceiul pentru a-mi spune rugăciunea ținînd în mînă lenjeria de corp și cînd

m-am întors, am trecut pe lângă presupusa fată care dormea. Dar nici prin minte nu mi-a putut trece că, de fapt, acolo era nemernicul, nemernicul stăpîn îmbrăcat într-o rochie și un jupon de ale ei, avînd fața și umerii acoperiți cu șorțul fetei. La ce nemernicie poate Lucifer să-și coboare adepții pentru a-și atinge țelurile monstruoase!

Doamna Jewkes, între timp, se suise în pat, în căpătul mai îndepărtat, așa cum obișnuia, m-am întins foarte aproape de ea pentru a face loc fetei, cînd se va trezi.

— Unde sînt cheile, am întrebat eu, și totuși în seara aceasta nu mă tem atît de tare.

— Uite-le aici, dacă întinzi brațul sub al meu le găsești în jurul incheieturii mîinii, ca de obicei.

Am făcut cum mi-a spus, iar îngrozitoarea uneltitoare mi-a ținut mîna cu mîna ei dreaptă, pe cînd brațul meu drept era sub cel stîng al ei. În mai puțin de un sfert de oră, am auzit că presupusa fată se mișcă și am spus:

— Nan, biata de ea, s-a trezit, aud că se mișcă.

— Hai să ne culcăm și nu te mai ocupa de ea, o să vină în pat, cînd se va trezi complet.

— Sărmana, sînt sigură că mîine o să aibă o durere de cap, după seara aceasta.

— Taci, și culcă-te, mă ții trează, nu te-am văzut încă niciodată pînă acum atît de vorbăreată.

— Nu mă dojeni, numai un singur lucru aș putea să mai spun, crezi că Nan a putut să mă audă vorbind despre propunerile stăpînului?

— Nu, nu, dormea tun.

— Îmi pare bine de asta, căci nu aș fi vrut să-l expun pe stăpînul în fața slujitorilor săi de rînd și știam că nu ești străină de ofertele lui minunate.

— Sînt, într-adevăr, minunate, răspunse ea, și ai fost sub o vrajă că nu le-ai acceptat, dar hai să dormim acum.

Am rămas tăcută și pretinsa Nan (o, josnic, nemernic urzitor, ce uneltire, ce uneltire neașteptată era aceasta)

părea că se trezise, iar doamna Jewkes, oribilă creatură, spuse :

— Hai, Nan ! Te-ai trezit, în fine ? Rogu-te, vino la culcare, căci doamna Pamela e într-o criză de limbuție și nu se culcă.

Așa-zisa Nan s-a apropiat de pat și, așezându-se pe un scaun în dosul perdelei, a început să se dezbrace.

— Biată doamnă Ann, am spus eu, garantez că te doare capul rău. Cum te simți ? dar nu am primit nici un răspuns.

— Știi doar că i-am poruncit să nu-ți răspundă, spuse ticăloasa. Această uneltire fusese pusă la cale, când i-a dat ordinele, în seara trecută.

Pretinsa Nan s-a suit în pat (foarte scandalos ce am de povestit) tremurînd ca varga, iar eu (biata prostănacă de mine !) o plîngeam. Dar cum oare să tremure înșelătorul crud, să tremure pentru acțiunile lui netrebnice și josnice ?

Ce cuvinte aş putea găsi, dragă mamă, (căci tata nu trebuie să vadă partea aceasta scandaloașă) pentru a descrie restul și starea mea de confuzie cînd nemernicul păcătos mi-a apucat brațul stîng și l-a pus sub gîtul lui, în timp ce codoașa josnică îmi ținea pe cel drept și apoi m-a cuprins de după mîjloc.

— Ce, a înnebunit fata ? am întrebat eu, crezînd că este Nan, dar m-a sărutat cu o înspăimîntătoare vehemență, iar vocea lui a răsunat lîngă mine ca un tunet.

— Ei, bine, acum, Pamela, a venit timpul socotelilor cu care te-am amenințat.

Am strigat după ajutor, dar nu era nimeni care să mă ajute, iar mîinile mele amîndouă, așa cum am spus, fuseseră imobilizate.

— Bărbat nemernic, ticăloasă și îngrozitoare femeie ! Cerule, scapă-mă sau trăznește-mă pe loc ! Și apoi am strigat din nou și din nou.

— Un singur cuvînt vreau să-ți spun, Pamela. Ascultă-mă, doar un cuvînt, continuă el. De aici încolo, după cum vezi, nu-ți mai ofer nimic.

— Așa-i nimic, să fii aici în pat și să-mi ții mîinele imobilizate între voi ?

— Ascultă-mă, Pamela !

— Ascult, dacă părăsești patul pe dată și iei și pe această femeie murdară de lîngă mine.

Iar ea adăugă (o, rușine a genului feminin !), nu vă pierdeți timpul domnule, hotărîți-vă ! Nu poate să strige mai tare decît a făcut-o și va fi mai liniștită, cînd va afla partea cea mai rea.

— Liniște ! grăi el, trebuie să-ți spun un cuvînt Pamela : vezi prea bine că ești în mîinile mele, nu poți pleca de aici și nici nu ai cum să te ajuți singură. Nu ți-am oferit nimic rău. Dar dacă nu te hotărăști să te conformezi propunerilor mele, nu voi pierde această ocazie. Dacă le accepți, te las. Detest violența. Acordul tău, draga mea fată, îți dă dreptul la toate cele pe care ți le-am prezentat în propunerile mele.

— O, domnule, plecați de aici, plecați și voi face tot ceea ce va trebui. Și apoi, și-a strecurat mîna în sînul meu.

Îngrozită, înspăimîntată, luptîndu-mă, am leșinat și nu mi-am revenit curînd. Amîndoi vîzîndu-mă scîldată în sudori reci și-au închipuit că mor. Și nu-mi mai reamintesc nimic, decît doar că mi-am revenit în fire cu mare dificultate, datorită lor. Ea stătea îmbrăcată pe o parte a patului, iar el de cealaltă, în halat și papuci.

Cînd i-am văzut acolo, m-am ridicat în capul oaselor, fără a avea ceva în jurul gîtului, fără a mă preocupa cum arătăm ; stăpînul încerca să mă domolească, avînd un aer de milă și preocupare, iar eu am întins mîna spre el și am întrebat :

— O, spuneți-mi, sau nu-mi spuneți, ce am suferit în această stare de disperare ? și vorbeam fără control și nici

nu mai știu ce grăiam, eram pe punctul de a-mi picarde mințile.

În modul cel mai solemn, lăsînd să se audă o imprecăție, s-a jurat că din partea lui nu a pornit nici cea mai mică urmă de indecență, dar era speriat de felul teribil în care am fost cuprinsă de leșin. Avea să renunțe la încercarea lui și nu vroia decît să mă vadă liniștită și fără grijă, urmînd să plece imediat și să se ducă în camera lui de culcare.

— Atunci, am zis eu, luați pe această nemernică femeie, această josnică doamnă Jewkes, ca o dovadă că pot avea încredere în dumneavoastră.

— Pentru mofturi și leșinuri aveți de gînd, domnule, să renunțați la o asemenea ocazie ? Credeam că vă pricepeți mai bine la femei. Vedeți acum și-a revenit complet, spuse nemernica ticăloasă.

La auzul acestor cuvinte și cum și el mă strîngea din nou în brațe, am leșinat iarăși. Și, cînd mi-am revenit puțin, l-am văzut stînd lîngă pat, iar Nan îmi dădea pe la nas cu săruri mirositoare și nici urmă de doamna Jewkes.

Luîndu-mi mîna, el îmi spuse :

— Ei, bine, draga mea Pamela, îți jur, că te părăsesc de îndată ce vîd că ești mai bine. Nan știe și îți va vorbi despre preocuparea mea pentru tine. Jur că nu am comis nimic împotriva ta. Și, văzînd că doamna Jewkes era atît de agresivă cu tine și ofensatoare, am trimis-o să doarmă în locul fetei. Numai fata va rămîne cu tine în noaptea asta, dar promite-mi că îți vei reveni și astfel voi pleca.

— Dar Nan nu o să-mi țină și ea mîna și o să vă dea drumul să veniți ? A jurat că nu se va întoarce.

— Nan, zise el, ai grijă de această dragă făptură și povestește-i tot ceea ce te pricepi ca să o liniștești, iar acum, Pamela, dă-mi doar mîna și spune-mi că mă ierți, rogu-te și te voi lăsa să te odihnești.

Am întins mîna mea tremurînd, el a luat-o cu eleganță, a sărutat-o și din nou mi-a cerut să-l iert.

— Să vă ierte Cel de sus, domnule, după cum vă veți ține făgăduiala. Apoi, s-a retras purtînd pe chip un aer de remuşcare. Nan a încuiat uşile, la cererea mea, şi a adus cheile în pat.

— Aceasta, dragii mei părinţi, a fost o încercare dintre cele mai îngrozitoare. Tremur şi acum, cînd mă gîndesc. Nădăjduiesc, aşa cum m-a asigurat, că nu s-a făcut vinovat cu nici o necuviinţă. Sînt recunoscătoare faptului că mi-am pierdut puţin minţile, căci altfel, probabil că întreaga mea rezistenţă şi forţă nu ar fi putut să-mi fie de folos.

Luni, am fost toată ziua tare slăbită, încît nu m-am simţit în stare să părăsesc patul. Stăpînul mi-a dovedit multă afecţiune şi sper că-i pare rău, cu adevărat, şi că aceasta avea să fie ultima lui încercare, dar nu o spune totuşi.

A venit dimineaţa, de îndată ce a auzit uşa deschizîndu-se şi pe mine mă cuprinsese din nou frica. Dar s-a oprit la oarecare distanţă şi a spus :

— Pentru ca să nu-ţi stîrnesc nici o teamă, mai curînd mă opresc aici, iar eu am adăugat :

— Tot ceea ce vă rog, domnule, este să-mi acordaţi onoarea şi îndurarea dumneavoastră.

S-a aşezat pe marginea patului şi m-a întrebat cu blîndeţe, cum mă simţeam. M-a rugat să fiu liniştită şi mi-a spus că arătăm încă puţin tulburată.

— Rogu-vă, domnule, am continuat eu, daţi-mi voie să nu o mai văd pe această infamă doamnă Jewkes, nu pot să sufăr să o am înaintea ochilor.

— Nu se va apropia de tine toată ziua, dacă promiţi că te vei linişti.

— Atunci, domnule, voi încerca. Mi-a strîns mîna cu tandreţe şi a plecat.

Ce schimbare neaşteptată ! Facă-se să fie de durată. Dar, vai, pare că şi-a schimbat doar calea de a acţiona şi mă tem că-şi urmăreşte mai departe scopul mîrşav.

Mărți, pe la zece, cînd a auzit că m-am sculat a trimis să mă cheme jos, în salon. De îndată ce m-a văzut, mi-a spus :

— Vino mai aproape de mine, acum, Pamela !

M-am dus lingă el și mi-a luat mîna, zicînd :

— Începi să arăți bine din nou, mă bucur de asta. Mică nebunatică, (acesta a fost cuvîntul slobod), cum m-ai speriat duminică noaptea.

— Domnule, am zis eu, rogu-vă, rîu mai pomeniți de acea noapte, și m-au podidit lacrimile, cînd mi-am amin-tit și am întors capul.

— Acordă-mi puțină încredere ! Știu ce vor să spună acești încîntători ochi și nu trebuie să te explici. Te asigur că, în clipa în care ai leșinat, am părăsit patul și așa a făcut și doamna Jewkes. Mi-am pus halatul, iar ea s-a dus după cutia cu săruri și amîndoi am făcut tot ceea ce am putut ca să-ți revii ; întreaga mea pasiune pentru tine a fost înăbușită de grija să te văd restabilită. M-am gîndit că nu văzusem încă o criză atît de puternică și de violentă și mă temeam că nu vom fi în stare să te readucem la normal. Neliniștea pe care o încercam pentru tine, ar putea să se datoreze nebuniei și neobișnuinței mele în privința felului cum se pot comporta femeile, atunci cînd sînt hotărîte. Repet, ca să fii complet liniștită, nu m-am mai atins de tine, după ce ai leșinat. Nu există nici un motiv pentru a fi neliniștită și nici să-mi reproșezi, în legătură cu problema la care ții atît de mult.

— Întimplarea la care vă referiți a fost foarte rea și este limpede că aveți intențiile cele mai necurate.

— Cînd îți spun adevărul într-o anumită împrejurare, mă vei crede și în alta. Îți declar că exceptînd acel sîn frumos nici nu știu că ești femeie, dar că am intenționat ceea ce tu numești lucrul cel mai rău, este adevărat, deși nu aș vrea să te alarmez prea mult acum, aș putea să-mi

blestem slăbiciunea și nebunia, ceea ce mă face să recunosc că nu pot trăi fără tine. Dar dacă sînt stăpîn pe mine și pe hotărîrea mea, nu voi încerca să te constrîng la nimic.

— Domnule, veți putea prea bine să vă țineți această hotărîre, dacă mă veți îndepărta din calea dumneavoastră și mă veți trimite la părinții mei ; este dealtfel tot ceea ce vă rog.

— E o prostie să vorbești despre așa ceva. Nu trebuie să pleci, nu vei pleca. Și dacă aș putea să fiu sigur că nu vei încerca să fugi, șederea ta aici ar putea fi foarte plăcută.

— Dar în ce scop, domnule, pot rămîne aici ? Nici dumneavoastră nu sînteți sigur că veți putea păstra buna hotărîre și ce veți crede despre mine, văzînd că rămîn aici în pericol, dacă aș putea pleca în siguranță. Și ce va crede lumea...

— Lumea, ce are de-a face lumea între tine și mine ? Acum te-am chemat aici din două motive, în primul rînd, să-mi promiți că timp de două săptămîni de aici înainte nu vei pleca fără consimțămîntul meu, și aceasta pentru binele tău propriu, ca să-ți pot da mai multă libertate. Al doilea, că vei vrea să o vezi pe doamna Jewkes și o vei ierta. Ea este foarte preocupată și se gîndește că greșcala sa a fost ascultarea față de mine ; ar fi foarte crud să o sacrific, așa cum spune ea, din cauza resentimentelor tale.

— Cît despre primul, domnule, este un ordin foarte aspru. Al doilea mi se pare încă și mai greu. Mă gîndesc ce comportare potrivnică femeilor a putut avea doamna Jewkes, la strădaniile ei de a vă instiga ca să mă dezono-rați, tocmai cînd păreați să aveți oarecare compasiune pentru mine. Dar, totuși, pentru a vă dovedi că doresc să vă fiu pe plac în probleme în care mă pot conforma, sînt de acord cu amîndouă.

— Asta-i fata mea bună, spuse el și mă sărută. Dovedește multă chibzuință din partea ta și că nu încerci să

profiți în mod insolent de pasiunea mea pentru tine, și poate îți va fi mai mult de folos decî ți-ai închipui.

Apoi, sună și zise ;

— Chemați-o pe doamna Jewkes jos.

Ea a venit, iar stăpînul mi-a luat mîna și a pus-o într-a ei, zicînd :

— Doamnă Jewkes, îți sînt recunoscător pentru diligența și fidelitatea dumitale, dar Pamelei îi poate fi îngăduit să nu aibă de ce să-ți fie recunoscătoare. Serviciul în care te-am folosit nu era plăcut pentru ea, așa cum aș fi putut dori, sarcina dumitale nu era să-i fii pe plac ei, ci să-mi ascuți mie. Dar te asigur mi-a făcut concesiă să se împace cu dumneata și dacă nu-mi mai dă de lucru, probabil că nu te voi mai folosi într-un fel atît de neplăcut. Așa că de acum, fiți din nou împreună, dormiți în același pot încă puțin timp și ai grijă ca Pamela să nu mai trimită scrisori și alte mesagii afară din casă și nici să aibă vreo corespondență necunoscută mie, în special cu acel Williams. Cît despre rest, arată-i acestei dragi fete tot respectul cuvenit unei persoane pe care o iubesc și sper că merită dragostea mea. Ai grijă să nu fie stingherită, dacă nu este necesar. Veghea și atenția dumitale nu trebuie totuși să înceteze și nu uita obligația de a fi loială cu mine și binevoitoare cu ea și că nu pot și nu vreau să mă despart de ea.

Doamna Jewkes arăta cam posomorîtă, ca și cum ar fi fost bucuroasă să-mi facă vreo figură, dacă i-ar fi stat în putere.

Mi-am luat curajul să pun un cuvînt două pentru domnul Williams, bietul de el, dar era furios și a declarat că nu poate suferi să audă numele lui pronunțat de mine.

Am cerut voie să-ți trimit o scrisoare dumitale, dragă tată. A fost de acord, dar cu condiția să o citească el mai întîi. Dar aceasta nu răspundea intențiilor mele, totuși, ți-aș fi trimis o scrisoare pe care ar fi putut să o citească, dacă a. fi fost sigură că pericolul trecuse. Dar nu sînt. Acum

pare a folosi o altă metodă mai de temut decît de comportarea lui trufaşă dinainte. S-ar putea să fie hotărît să profite într-un moment, cînd nu mă gîdesc la pericolul meu, făcînd poate apel şi la forţă. Acum se arată a fi numai bunătaie. Vorbeşte de dragoste fără nici o oprelişte, îşi ia libertatea să mă sărute, sărutări pe care le numeşte inocente, dar mie nu-mi plac ; ca un stăpîn să-şi ia asemenea libertăţi cu o slujnică, nu e un lucru prea curat şi dă de gîndit.

Chiar acum am avut o confirmare a gîndurilor mele, privind schimbarea comportării lui faţă de mine, căci l-am auzit spunîndu-i nemernicii, care probabil îl instiga (nu am prins ce a zis ea) :

— Am început greşit. Teroarea o face să fie şi mai de gheaţă. Dar e o fată fermecătoare şi poate să fie dezgheţată prin bunătaie. Ar fi trebuit să caut să o topesc prin dragoste.

Ce om îngrozitor este acesta ! Şi maică-sa era o femeie atît de bună ! Zice că trebuie să stau două săptămîni. Cît de periculos ar putea acest timp fi pentru sărmana voastră fată !

Nădăjduiesc însă că voi rezista ticăloşilor lui.

MIERCURI DIMINEAŢĂ

Nemernicul nu merită să fie numit gentleman. Cred că voi pierde tot respectul pentru el. Pare că-şi pune în practică dibăcia murdară ! A trimis să mă cheme. M-am dus, nu aveam încotro, ştiţi prea bine.

— Să ne plimbăm prin grădină propuse el, şi îmi luă mîna. Nu mă ajuta cu nimic să-l refuz. Dacă are intenţii necurate, m-am gîndit în sinea mea, sînt în pericol şi în casă, cu femeia asta netrebnică, tot atît de bine, ca şi în

grădină. Dar cele auzite dăinuiau în mintea mea, vă închipuiți, și nu puteam decît să fiu plină de temeri, deși nu îndrăzneam să recunosc, căci ar fi spus că trăsesem cu urechea. Chiar dacă aș fi făcut-o, puteam să fiu scuzată.

A început prin a-mi strînge mîna și apoi, tot timpul cît ne-am plimbat, m-a ținut de după talie. Am vrut să-i îndepărtez brațul, dar mi-a zis *mică prostuță* și m-a rugat să am încredere în cinstea lui. Nu-mi spusese oare că mă puteam bizui pe ea și ar fi mai bine pentru mine, dacă m-aș putea bizui ?

Mai apoi, nu mai contenea lăudîndu-mă și arătîndu-se foarte binevoitor față de mine. Dacă scopul lui nu ar fi fost atît de evident, aș fi putut fi mîndră de toate cele spuse de el.

După ce ne-am plimbat înapoi și încolo, m-a condus într-o parte mai îndepărtată a grădinii, sub o boltă de viță. Dar cum este deschisă, nu am avut rezerve, cu atît mai puțin, cu cît m-a mai dus și altădată pe acolo, trecînd fără a ne opri. Acum a vrut să poposim și a început să fie foarte sîcîitor. M-a așezat pe genunchii săi și cum mă luptam în contra unei asemenea libertăți, mi-a cerut să am toată încrederea în onoarea lui, asigurîndu-mă că nu am de ce să mă îndoiesc. Dar cum tot mă săruta, deși mă împotriveam, i-am spus, în cele din urmă, că nu vreau să stau cu el în acel loc și că nu înțeleg să se poarte cu mine atît de slobod, și mă mir că se poate înjosi astfel. I-am mai arătat că ștergea distanțele dintre noi, iar eu aveam să-mi pierd tot respectul față de el, deși era fiul mult onoratei mele doamne.

Totuși, mă ținea foarte strîns, vorbind tot timpul de onoare, deși acțiunile lui nu corespundeau spuselor. L-am rugat să mă lase să plec și dacă nu aș fi apărut total indiferență față de cele ce spunea și nu m-aș fi hotărît să nu stau, dacă era posibil, nu știu cît de departe ar fi ajuns, căci pînă în cele din urmă m-am văzut forțată să-i

cad în genunchi. Atunci am plecat mai departe, el continuînd să se tot laude cu onoarea lui și dragostea pentru mine.

— Da, da, domnule, onoarea dumneavoastră o va distruge pe a mea și dragostea mă va ruina, văd foarte limpede. Dar, cu adevărat, vă spun, nu o să mai merg la plimbare cu dumneavoastră.

— Știi cu cine vorbești și unde te afli ? m-a întrebat atunci.

Vă dați seama că nu avem nici un motiv să-mi închipui că ar fi cumsecade.

— Știu prea bine, domnule, unde mă aflu și că nu am pe nimeni care să-mi fie prieten, cît despre cu *cine vorbesc*, dați-mi voic, să vă întreb ce-ați vrea să vă răspund ?

Cu un braț m-a cuprins în jur iar cu mîna cealaltă m-a prins de gît, ceea ce m-a făcut să mă înfurii și mai mult și să fiu îndrăzneată. M-a întrebat „Cine sînt ?“

— Păi, am spus eu (luptîndu-mă furioasă) fără tăgadă, sînteți Lucifer însuși, sub chipul stăpînului meu, altfel nu v-ați purta așa cu mine.

— Ți-ai luat prea mult nasul la purtare, replică el enervat, și doresc, pentru binele tău, să nu mai repeți așa ceva ; dacă nu te porți cuviincios cu mine, nu voi fi nici eu cuviincios cu tine.

Am luat-o la fugă și cum mă îndepărtasem puțin, cu un ton arogant a strigat :

— Vino înapoi, Pamela, vino înapoi, cînd îți spun !

Știam prea bine, așa cum v-am mai arătat că fiecare loc era la fel de periculos pentru mine și că nu exista nimeni unde aș fi putut să mă duc pentru a fi în siguranță. M-am oprit, cînd m-a chemat, căci și el rămăsese locului să vadă probabil, de-l voi asculta și să-mi reproșeze dacă nu o făceam sau să-și arate disprețul că nu s-ar fi convenit pentru el să alerge după o fată ca mine.

— Cum aş putea, am spus eu, îndreptînd braţe rugătoare spre el, să mă întorc la un gentleman, care s-a înjosit atît de mult în faţa bieteii lui serve ?

— Vino înapoi, repetă el pe un ton şi mai trufaş, ridicînd un braţ ameninţător, pîrînd mai înalt ca de obicei, este un bărbat înalt şi maiestuos.

— Vino înapoi, cînd îţi spun, porunci el, stînd locului fără a se îndrepta spre mine.

Ce puteam face ? M-am întors cu un pas şovăitor şi încet, dar văzîndu-l furios, mi-am împreunat mîinile, implorînd :

— Rogu-vă, iertaţi-mă !

— Nu, mai curînd spune, rogu-te Lucifer, iartă-mă ! Mi-ai dat un rol, să nu mă acuzi dacă-l joc.

— Domnule, am reluat eu, îngăduiţi-mi, rogu-vă, să vă cer iertare. Îmi pare rău că am fost atît de îndrăzneată, dar, cu adevărat, nu vă purtaţi cu mine, aşa cum s-ar cădea să se comporte un boier. Cum pot să-mi exprim resentimentele, dacă nu vorbesc deschis în timp ce sînteţi indecent ?

— Prostănacă ce eşti ! În ce-a constat indecenţa mea faţă de tine ? Am fost vrăjit că nu mi-am dus la îndeplinire planul duminica trecută şi apoi limba ta slobodă a dat cele mai rele interpretări unor mici acte neînsemnate, care, în acelaşi timp, dovedeau dragostea şi nebulia mea.

— Dar acum, pleacă, pleacă, spuse el, luîndu-i mîna şi îndepărtînd-o de la el şi fii mai isteată ! Voi renunţa la preocupările mele nebuneşti pentru tine şi voi deveni activ.

— Pleacă, strigă el din nou, cu un aer semeţ.

— Dacă nu-mi este îngăduit să plec definitiv, nu pot să vă părăsesc pînă nu mă iertaţi. Vă rog, în genunchi, (am îngenuncheat în faţa lui). Îmi pare cu adevărat rău pentru îndrăzneala pe care am avut-o, dar văd cum vă purtaţi cu mine, cînd mă mîngîiaţi, cînd mă ameninţaţi,

și nu ați juruit că mă veți ruina ? Atunci mie ce-mi rămîne ? Doar cuvinte. Și acestea ce pot oare fi decît cuvinte care să arate sila simțită din adîncul inimii pentru oricare încercare în contra voinței mele ? Judecați-mă, sper, că nu sînteți omul cu inima cea mai de piatră. Gîndiți-vă la situația mea și iertați-mă !

— Să te iert, cînd ai cutezanța să-ți justifici greșeala ? De ce nu zici că nu mă vei mai jigni niciodată ?

— Mă voi strădui să păstrez față de dumneavoastră acea decență, acea venerație datorată fiului mereu onoratei doamne care m-a învățat să pun onestitatea mea mai presus de viață. Porunciți-mi să-mi dau viața și o voi face cu seninătate, pentru a vă arăta tocmai ascultarea mea. Nu pot fi răbdătoare, nu pot rămîne nemișcată, cînd virtutea îmi este în pericol. Nu distrugeți acea țesătură urzită cu atîta plăcere de buna dumneavoastră mamă.

Părea impresionat, dar totuși a zis cu supărare că nu a văzut încă o asemenea prostănacă în viața lui. A mers așa cîțiva pași, fără a scoate un cuvînt, în cele din urmă, a intrat în casă, cerîndu-mi să-l aștept după masă în grădină.

MIERCURI NOAPTEA

Dragii mei părinți, acum vă voi înfățișa o scenă care știu că va tulbura atît speranțele, cit și temerile voastre, ca și pe ale mele.

Iată despre ce este vorba :

După ce a luat masa, stăpînul s-a dus la grajduri să-și vadă herghelia, iar apoi, cînd s-a întors în casă, a intrat în camera de zi a doamnei Jewkes, unde ea și cu mine luam masa. Cînd a deschis ușa, amîndouă ne-am ridicat în picioare, dar el ne-a spus :

— Stați liniștite și vedeți-vă de masă ! Doamna Jewkes m-a informat că nu ai poftă de mâncare.

— O foarte mică poftă de mâncare, confirmă doamna Jewkes.

— Destul de bună, domnule *ținând seama de...*

— Nici un *ținând seama de...* chip drăgălaș, și m-a bătut ușurel cu palma pe obraz.

Am roșit, dar m-am bucurat că era bine dispus, deși nu știam cum să stau în fața lui sau cum să mă comport.

— Știu, Pamela, că te pricepi la tranșatul cărnii, mama spunea așa întotdeauna.

— Doamna mea, am răspuns eu, era foarte bună cu mine și-mi încredința să îndeplinesc onorurile mesei sale, când avea câțiva prieteni aleși la care ținea.

Mi-a poruncit să tai puiul. Am făcut cum mi-a spus. A luat apoi furculița și mi-a pus o aripă în farfurie, adăugînd :

— Acum vreau să te văd mîncînd.

L-am ascultat, dar eram tare stîmjenită de intimitatea și condescendența față de mine. Și puteți să vă imaginați ce figură a făcut doamna Jewkes și cît de respectuoasă se arăta cu mine, numindu-mă „*bună doamnă*” și stăruind să iau puțină tartă.

Stăpînul s-a mai învîrtit prin cameră încoace și încolo, gînditor cum nu l-am văzut niciodată, pîrînd că tot chibzuiește și, în cele din urmă, a plecat, spunînd :

— Mă duc în grădină, Pamela, știi ce ți-am spus înainte de masă. M-am ridicat, am făcut o reverență, declarînd că voi fi la dispoziția domniei sale.

— Așa, fată bună, zise el.

— Ei, bine, văd eu ce întorsătură iau lucrurile, grăi doamna Jewkes, o, *doamnă*, cum mă numea acum din nou, sînt sigură că veți fi stăpîna noastră, și atunci știu ce se va întîmpla cu mine.

— Ah, doamnă Jewkes ! am replicat eu. Ambiția mea cea mai mare este să mă mențin virtuoasă și sper că nici o altă ispită nu mă va abate să fiu altfel.

Deși nu aveam nici un motiv să mă simt mulțumită, din cauza comportării lui față de mine, înainte de masă, m-am grăbit să mă duc.

L-am găsit purtându-și pașii chiar pe malul aceluiașteu, care ar fi putut să-mi fie fatal. Și acolo pe malul eleșteului și nu departe de locul unde am avut acel conflict interior, îngrozitor, speranțele mele prezente, dacă nu voi fi trădată iarăși, au început a mihi. Uneori, parcă mi-ar încolți în inimă nădejdea că de aici încolo lucrurile vor merge bine, ca și cum providența ar arăta fiicei voastre nefericite, că trebuie să aibă încredere în protecția divină și să nu se nimicească singură pentru că speriată cum era, i se părea că ruina este inevitabilă.

— Ei, bine, Pamela, mă bucur că nu a fost necesar să stărui sau să-ți poruncesc din nou să vii la mine. Îmi place foarte mult să fiu obligat. Dă-mi mîna și uitîndu-se fix în ochii mei și strîngîndu-mi tot timpul mîna, spuse, în cele din urmă :

— Vreau să-ți vorbesc acum, cu toată seriozitatea. Ai foarte multă prudență și o putere de pătrundere care depășește anii tăi. Îmi pari că ai o minte deschisă, ești sinceră, generoasă, iar ca fizic atît de frumoasă, încît în ochii mei, întreci toate femeile. Aceste calități m-au atras așa de puternic spre tine, încît cum am spus adesea, nu pot trăi fără persoana ta și aș împărți, din toată inima, întreaga mea proprietate cu tine pentru a-mi aparține.

Aici făcu o pauză.

— A, domnule, am exclamat eu, căutînd să-mi trag mîna ușurel, dar a ținut-o încă și mai strîns.

— Ascultă-mă pînă la capăt, interveni el. Aceste condiții le-ai respins, astfel încît m-ai făcut să te admir încă și mai mult. Sporovoiala atît de drăguță de duminică noaptea cu doamna Jewkes m-a dezarmat pe jumătate,

chiar înainte de a mă apropia de patul tău. Și te văd mereu atît de grijulie pentru a-ți păstra virtutea, încît, deși speram să fie altfel, trebuie să mărturisesc, pasiunea mea pentru tine a crescut. Dar acum ce pot să mai spun ? Te voi face sfătuitoarul meu, în asemenea problemă, deși poate nu chiar judecătorul definitiv.

— Nu poți crede că aș fi un depravat. Pînă acum nu m-am făcut vinovat de nici o acțiune violentă de mari proporții. Aducerea ta în această casă și ținerea închisă aici ar putea fi una din cele mai violente acțiuni ale vieții mele. Dacă aș fi fost total subjugat de pasiuni le-aș fi satisfăcut pînă acum și nu aș fi dovedit remușcări și compasiune pentru tine, care te-au salvat, de mai multe ori, pe cînd te aflai în puterea mea, în mod absolut.

Dar ce-aș putea face ? Nu uita situația mea, mîndria pe care o implică. Nu mă pot gîndi la căsătorie nici cu o persoană egală sau superioară mie și am renunțat la cîteva propuneri de acest fel. Atunci cum aș putea, dată fiind distanța în ochii lumii dintre noi, să doresc să te fac soția mea ? Și totuși trebuie să te am, nu pot suporta gîndul că un alt bărbat s-ar bucura de afecțiunea ta. Și numai teama de o asemenea situație m-a făcut să urăsc numele lui Williams și să mă port cu el, de o manieră nedemnă de felul meu de a fi.

Și acum, Pamela, judecă în locul meu, de vreme ce ți-am dezvăluit, în mod candid, gîndurile mele și mi-am dat seama că în mintea ta se frămîntă ceva important, o văd din ochii tăi, după felul cum roșești și după acea prea dulce emoție care se luptă în pieptul tău, spune-mi, în același mod sincer și deschis, ce crezi c-ar trebui să fac și ce-ai vrea să fac ?

Este, cu totul, imposibil să exprim tulburarea din mintea mea în fața neașteptatei declarații, făcută cu atîta condescendență. Vai de sufletul meu, am constatat că aveam nevoie de biata mea chibzuială să îndepărtiez lovitura dată gîndurilor mele cele mai tainice de comportarea

lui. M-am aruncat la pământ în fața sa, tremuram toată, abia mă mai puteam ține pe picioare și am grăit :

— O, stăpîne, cruțați emoția bieteii voastre serve !
Cruțați-o pe sărmana Pamela !

— Vorbește și arată-mi ce crezi că ar trebui să fac !
— Nu știu ce ar trebui să faceți, dar vă rog, numai să nu căutați să mă distrugeți. Dacă mă considerați virtuoasă și, în mod sincer onestă, lăsați-mă să mă duc la părinții mei. Vă jur că nu mă voi căsători fără aprobarea dumneavoastră.

El stăruia mai departe să-i dau un răspuns precis la întrebarea ce ar trebui să facă. Și atunci am vorbit :

— După capul meu, cred că este necesar să țineți seama de părerea lumii și să evitați crearea unei situații care nu ar fi în concordanță cu nașterea și averea dumneavoastră. Dacă, o onorați, cu adevărat, pe Pamela cu afecțiunea voastră, o absență de cîtva timp și contactul cu persoane de sexul meu, dar mai valoroase, vă vor ajuta să depășiți o preocupare atît de nelalocul ei fața de condiția dumneavoastră și acesta este sfatul pe care pot să vi-l dau.

— Încîntătoare făptură, frumoasă Pamela, replică el (cu o ardoare care nu mi-a fost niciodată atît de plăcută), această atitudine generoasă este în strînsă legătură cu comportarea ta. Dar spune-mi mult mai explicit ce mă sfătuiești să fac, în cazul de față ?

— O, nu profitați de credulitatea și de inima mea liberă și deschisă ! Chiar dacă aș fi prima doamnă a ținutului, în locul bieteii și josnicei Pamela Andrews, aș vrea să vă spun. Dar nu mai pot grăi nimic. Mi-am aplecat capul, total copleșită de emoție.

O, dragă mamă și tată, știu prea bine acum că veți fi îngrijorați, în privința mea, de vreme ce și eu sînt. Începe să-mi fie frică și cunosc motivul, de ce în ciuda tuturor încercărilor grele la care m-a supus și a sumbrelor mele temeri, nu reușeam să-l urăsc.

Dar puteţi fi siguri că nu voi înfăptui nici un act nedemn de Pamela voastră. Dacă aş găsi cumva că dragostea pe care mi-o manifestă este numai pentru a mă înşela, mi se va părea că nimic pe acest pământ nu ar putea fi mai josnic, mai odios. Sper că este sincer, aşa cum spune, şi că nu ar fi chiar cel mai rău dintre cei de o seamă cu el ; atunci aş socoti că nimic nu este atât de viclean ca inima omului.

Mi s-a adresat plin de generozitate :

— Voi cruţa toată tulburarea ta, Pamela, dar sper că pot fi sigur şi cu conştiinţa împăcată faţă de mine, că mă vei iubi, preferîndu-mă oricărui alt bărbat şi nimeni pe acest pământ nu s-a bucurat de afecţiunea ta. Trebuie să ştii că sînt foarte gelos din fire în dragoste şi dacă aş bănuî că ai avea vreun sentiment tănuît în inimă pentru altcineva, nu mi-aş ierta niciodată că am stăruit atât în afecţiunea mea pentru tine şi nu ţi-aş ierta dacă nu mi-ai spune deschis totul.

Continuam să rămîn în genunchi, acolo, pe iarbă, la marginea eleşteului. S-a aşezat şi el lingă mine şi cuprinzîndu-mă cu braţul după mijloc, m-a întrebant :

— De ce eziţi, Pamela mea ? Nu poţi să-mi răspunzi adevărat ? aşa după cum doresc ? Dacă îţi este greu să răspunzi, spune-mi şi te voi ierta.

— O, nu domnule, bineînţeles că pot răspunde imediat la întrebarea dumneavoastră. Cu adevărat, nu este nimeni în viaţa mea. Îmi vine însă în minte, ceea ce-aţi spus doamnei Jewkes, cînd nu bănuiaţi că aş fi putut auzi şi mă face să încerc un sentiment de frică, că aş fi acum în pericol mai mult ca oricînd în viaţa mea.

— Nu-ţi voi spune prea temătoare şi prostuţă Pamela, cît de mult mă pot menţine în starea actuală, căci în sufletul meu, mîndria nu-mi dă răgaz, iar dacă te îndoişti de mine, nu mă văd deloc obligat faţă de încrederea şi părerile tale. Dar acum sînt sincer în ceea ce-ţi spun şi mă

aștept ca și tu să fii la fel și să-mi răspunzi direct la întrebare.

— Mi se pare că nu mă cunosc, iar întrebarea pusă este astfel, încît aș dori să vă spun numai ceea ce am auzit și să vă primesc binevoitorul răspuns. Altfel, tot ceea ce aș putea afirma, cu adevărat, la întrebarea dumneavoastră ar deschide calea spre distrugerea mea.

— Ei, bine, poți spune cele auzite, căci nerăspunzîndu-mi direct, îmi pui sufletul pe jăratec și nu mi-ar fi trebuit nici jumătate din toate necazurile avute cu tine, pentru a aduce în brațele mele pe una din cele mai minunate femei din Anglia.

— O, virtutea mea, am reluat eu, este tot atît de scumpă pentru mine, ca și cum aș fi de cel mai înalt rang, știți doar că am avut multe motive să mă tem. Dar o să vă povestesc acum ce am auzit. Vorbeați cu doamna Jewkes că ați început greșit cu mine, căutînd să mă subjuगाți prin teroare, răceală și asemenea altele. Pe viitor, veți schimba atitudinea și veți încerca să mă *topiți*, acest cuvînt vă aparține, prin bunătate. Nu mă tem că un act de bunătate m-ar face să uit ce datoresc virtuții mele. S-ar putea însă să găsesc că printr-o astfel de comportare, sînt încă și mai nenorocită decît prin teroare, căci nu înțeleg să fiu nerecunoscătoare. Dacă aș primi o lecție neînvățată nicicînd, cu cîtă durere aș cobori în mormînt, gîndindu-mă că nu pot urî pe inamicul meu cel mai rău ! Și astfel, în ultima mare zi, să fiu nevoită să devin acuzatorul unui biet suflet nefericit pe care aș fi dorit să-mi stea în putere să-l salvez.

— Fată exaltată ! Ce gînd mai este și asta ? Pamela, acum te întreci pe tine ! Mi-ai făcut o aluzie, nu o voi uita ușor. Dar dulcea mea făptură, spune-mi care e acea lecție neînvățată niciodată și te sperie s-o înveți ?

— Ei, bine, domnule, dacă ați da din nou dovadă de generozitate pentru a-mi evita emoția, nu ar trebui să mai vorbesc, dar vă voi spune ca să vă răspund la întrebarea

ce pare că vă interesează cel mai mult, că nu am întâlnit încă bărbatul cu care aş vrea să mă căsătoresc. Nu doreşte decât să mă reîntorc la sărmanii mei părinţi pentru a-i reconforta şi nici nu ştii, domnule, cât de mult m-ai lovit în cinstitele mele plăceri după care tînjeam, cînd m-ai trimis aici.

— Atunci, reluă el, pot fi sigur că nici sentimentele pentru preot şi nici pentru altcineva nu ar constitui motivul refuzului permanent la toate propunerile mele ?

— Da, într-adevăr, puteţi şi pentru că m-ai întrebat, vă răspund că nu am nici cea mai mică înclinare sau dorinţă pentru vreun om de pe acest pămînt.

— Dar, spuse el, (căci sînt nebun de gelos şi nestăvilit-mi gelozie dovedeşte dragostea pe care ţi-o port) nu l-ai încurajat pe Williams să creadă că vei fi a lui ?

— Cu adevărat, domnule, nu l-am încurajat, ba chiar contrariul.

— Şi nu te-ai fi căsătorit cu el, dacă ai fi fugit cu ajutorul lui ?

— Mă hotărisem, domnule, în sinea mea, şi el ştia că nu aveam intenţia să mă mărit cu el, iar bietul om...

— Îţi interzic, mă întrerupse el, să rosteşti vreun cuvînt în favoarea lui, vei stîrni un adevărat vîrtej în sufletul meu, dacă vorbeşti de el cu bunăvoinţă şi atunci vei fi dusă de furtună.

— Am şi fost dusă.

— Lasă asta, vreau să ştiu totul. Dacă nutreşti sentimente pentru el, mărturiseşte, căci altfel, se va termina în mod îngrozitor pentru tine, pentru el, dacă descopăr că-mi tănuieşti vreun secret şi, în special, în acest caz particular.

— Cred, domnule, că nu v-am dat niciodată prilejul să mă consideraţi nesinceră.

— Spune, atunci, mă întrerupse el cu vehemenţă, şi luîndu-mi amîndouă mîinile între ale lui, declară aici ca şi cum ai jura pe ce-ai mai scump, că nu încerci nici cea

mai mică urmă de sentiment pentru Williams sau vreun alt bărbat.

— Așa după cum doresc să-mi păstrez inocența, vă mărturisesc că nu nutresc nici un sentiment pentru nimeni.

— Te cred, Pamela. Poate cu timpul, o să-mi schimb gândurile față de Williams. Dacă sint convins că sufletul nu-ți este stăpînit de sentimente pentru un altul, vanitatea mea este satisfăcută și nu trebuie să mă tem că ai prefera pe altcineva. Totuși, mă simt jignit în amorul meu propriu, cînd mă gîndesc că ai putut atît de ușor, abia cunoscîndu-l să te gîndești să fugi cu acel novice.

— Pot, domnule, să mai rostesc un cuvînt ? Nu aş vrea să vă indignez, vă voi spune însă întregul adevăr, deși neutil și imprudent. Onestitatea mea (sînt săracă și din neam de jos și deci nu aş avea dreptul să o numesc onoare) se afla în pericol. Nu vedeam nici o scăpare în fața încercărilor dumneavoastră declarate. Ați dovedit că nu aveți să vă împiedicați de nimicuri și ce-ar fi putut oricine crede despre sinceritatea mea, cînd am declarat că prefer virtutea în fața oricăror alte considerații, și trebuia să găsesc o cale pentru a mă elibera de aceste pericole. Nu am de gînd să vorbesc în favoarea lui, dar să știți domnule, că eu am fost aceea care i-am cerut să mă ajute să scap. L-am rugat să cerceteze în vecinătate dacă ar fi cineva care ar putea să mă primească și să mă protejeze. Nu vă încruntați la mine, bunule domn, căci trebuie să vă mărturisesc întreg adevărul. S-a adresat unei doamne Jones și apoi doamnei Darnford și-a fost atît de bun, încît l-a solicitat și pe domnul Peters, preotul. Toți l-au refuzat și apoi mi-a spus că nu există altă cale onorabilă de a evita pericolele de care mă temeam decît căsătoria. Am respins această soluție și atunci a fost de acord să-mi dea ajutorul, așa numai pentru a face un bine aproapelui.

— Acum ai de gînd...

Întrerupîndu-l, i-am spus :

— Rogu-vă, domnule, nu fiți supărat, vreau să spun

numai că aş fi fost gata pentru a nu mă vedea ruinată să recurg la cel de pe urmă cerşetor care a existat vreodată, dacă l-aş fi considerat cinstit. Şi nădăjduiesc, că dacă veţi chibzui situaţia cu atenţie, mă veţi ierta şi nu mă veţi considera o faptură atît de îndrăzneată şi de impertinentă cum vă plăcea să mă numiţi.

— Ei, bine, continuă el, chiar aceste ultime cuvinte, care, dă-mi voie să-ţi spun, dovedesc mai mult integritatea inimii tale decît prudenţă, nu prea mi-au plăcut. Dar nu pot să nu te iubesc. Spune-mi, Pamela, căci iată din nou revin la întrebarea de mai înainte, de vreme ce tu îţi preţuieşti atît de mult virtutea, iar toate încercările împotriva acestei virtuţi îţi sînt atît de odioase, şi eu am făcut mai multe asemenea încercări, crezi că ai putea să mă iubeşti mai mult decît pe oricare alt bărbat ?

— Ah, domnule, am exclamat eu, şi iată îndoielile mele îşi fac din nou drum, că vreţi să vă purtaţi cu mine cu grijă şi bunăvoinţă, pentru a profita tocmai de credulitatea mea.

— Tot îndărătnică şi suspicioasă. Nu poţi să te încrezi în mine, aşa cum mă comport acum ? Ți-am spus că sînt sincer şi nu pun nimic la cale, oricum voi fi mai tîrziu.

— Ah, domnule, ce-aş putea adăuga ? Am spus chiar prea multe, dacă... Dar nu mă constrîngeţi să spun cît de bine şi apoi cu faţa arzîndu-mi ca para focului, cu totul descumpănită, mi-am aplecat capul pe umărul lui, pentru a-mi ascunde emoţia. M-a strîns la piept, cu ardoare, şi-mi zise :

— Îngroapă-ţi chipul la pieptul meu, iubita mea Pamela, libertăţile tale inocente mă fascinează, dar ce vroiai să spui, „cît de bine“, ce ?

— Dacă veţi fi bun cu biata voastră servă şi o veţi feri, nu are prea mult de spus. Dar dacă nu, atunci este de două ori distrusă.

— Sper că starea mea actuală va dăinui, replică el. Îţi declar cu toată sinceritatea că în această oră plăcută

am cunoscut o încântare mult mai adevărată decît am experimentat în văpaia plină de vină, în care sufletul meu doritor m-a mînat, nădăjduind să te posed în condițiile mele. Și, Pamela, trebuie să te rogi să rămîn mereu așa și sper că rugile tale vor călăuzi ispitele mele cît mai bine.

Bunătatea lui a făcut să-mi dispară orice urmă de rezervă. M-am aruncat la picioarele lui și i-am îmbrățișat genunchii. Ce plăcere îmi faceți cu aceste cuvinte pline de bunătate. Voi fi răsplătită pentru întreaga mea suferință, dacă această bunătate dăinuie. Facă cerul să dăinuie de hatîrul sufletului dumneavoastră și al meu. Și cît de fericită aș fi dacă...

M-a oprit, adăugînd :

— Dar draga mea fată, ce trebuie să facem cu lumea și cu cenzura lumii ? Într-adevăr, nu pot să mă căsătoresc !

Am rămas complet uluită. Totuși, mi-am revenit în fire repede și am grăit :

— Nu m-am gîndit niciodată că aș putea spera la o asemenea onoare. Dacă mi se poate îngădui să mă întorc la părinții mei în liniște și siguranță, este tot ceea ce doresc acum. Aceasta, după toate temerile și pericolele, ar fi o mare plăcere pentru mine. Și nu pot decît să vă doresc să găsiți o doamnă de rangul dumneavoastră și mă voi bucura cu toată sinceritatea, de fericirea fiului iubit al bunei mele stăpîne.

— Ei, bine, Pamela, discuția noastră a mers mult mai departe decît intenționam. Să nu te temi cînd ești cu mine și să ai toată încrederea. Dar eu sînt cel care trebuie să mă îndoiesc de mine, cînd mă aflu în prezența ta. Înaînte de a discuta mai mult acest subiect, voi lua la rost inima mea mîndră, iar pînă atunci să considerăm că această conversație nu a avut loc. Dar vreau să-ți spun că dacă ai încredere în mine, cu atît îți sînt mai recunoscător, iar îndoielile tale vor da naștere altor îndoieli ; roștînd aceste cuvinte cu înțeles ambiguu m-a sărutat de o manieră mai

formală, dacă pot să spun așa, decît pînă atunci, și luîndu-mă de mină, am plecat spre casă unul lîngă altul. Părea foarte gînditor și cu un aer mohorît, ca și cum parcă s-ar fi căit de bunătatea lui.

Ce să fac, ce hotărîre să iau dacă toate ar fi altceva decît plănui. Dacă nu e sincer, am mers prea departe, mult prea departe. La gîndul acestor temeri sînt gata acum să-mi mușc limba prea îndrăzneată pentru toate cît am spus sau mai curînd să-mi domolesc inima prea cutezătoare, care i-a dictat acelei biete limbi. Dar totuși, cel puțin acum să fie sincer. Nu poate fi chiar un astfel de perfid. Dacă ar fi chiar așa, înseamnă că inima omului este îngrozitor de nemernică. Și unde a putut oare învăța toate asemenea dibăcii atît de barbare? Desigur că este ceva înnăscut al sexului. Dar și această cenzurare pripită a mea trebuie să fie tăcută. Domoliți-vă, gînduri furioase ale minții mele tulburate! Am doar și eu un tată, este și el bărbat. Un bărbat care nu știe înșelătoriile, nu ar face nici un rău, n-ar minți, nu ar oprima nici pentru un regat. Atunci cum aș putea să-mi închipui că este în firea bărbaților? Și trebuie, de asemenea, să sper, că fiul bunei mele doamne nu poate fi chiar cel mai rău dintre oameni; de-ar fi așa, înseamnă că soarta acelei femei minunate care i-a dat naștere a fost tare aspră cu ea. Dar încă și mai aspră soarta bieteii Pamela voastră căzută sub puterea unui asemenea om. Dar vreau să sper că va fi cît mai bine și acum, obosită, las jos pîna.

JOI DIMINEAȚĂ

Abia se crăpase de ziuă, cînd cineva bătuse la ușa camerei noastre, azi. Doamna Jewkes a întrebat cine era. Am auzit vocea stăpînului.

— Deschide ușa, doamnă Jewkes !
— O, am exclamat eu, nu deschide pentru nimic în lume !

— Trebuie, n-am ce face.

— Atunci, am continuat, stai puțin să mă îmbrac !
Bătaia s-a repetat, iar eu îngrozită m-am înfășurat în cearșaf și plapumă. Stăpînul a intrat foarte elegant îmbrăcat și glăsui :

— Atît de speriată, Pamela, după cele de ieri dintre noi doi ?

— O, domnule, domnule, rogu-vă... dar el m-a întrerupt.

— Lasă temerile tale prostești, nu se întîmplă nimic, nu am decît de spus un cuvînt sau două și am plecat. Apoi, a continuat, după ce te-ai dus sus, am primit o invitație la un bal, care are loc în seara asta la Stamford, cu ocazia unei căsătorii, mă duc să fac o vizită domnului Simon și familiei sale, căci mireasa este o rudă a lor, așa că voi lipsi pînă sîmbătă. Am venit să-ți atrag atenția, doamnă Jewkes, în fața Pamelei (să nu se mire că va fi și mai mult ca în trecut ținută sub cheie, aceste zile, cît voi lipsi eu). Să ai grijă ca nimeni să nu o vadă sau să-i aducă vreo scrisoare în acest timp. A fost zărită o persoană dînd tîrcoale pe furiș în jurul casei și întrebînd de ea. Sînt informat că doamna Jervis sau domnul Longman au scris o scrisoare care urmează să-i fie adusă. Și trebuie să știi, Pamela, că de cînd sînt aici, i-am cerut domnului Longman să-și facă socotelile și am concediat pe Jonathan și pe doamna Jervis. Comportarea lor s-a dovedit a fi de nesuportat și au reușit să producă o separare între sora mea Davers și mine ; ca urmare, poate, nu o să ne mai împăcăm niciodată, Pamela ; să știi că voi fi plăcut impresionat, dacă în timpul absenței mele, o să rămîi în cameră cît mai mult timp și să nu-i dai prilej de necaz doamnei Jewkes, căci doar știi că ea acționează conform ordinelor mele.

— Vai, îmi pare rău să văd că toți acești oameni buni suferă din pricina mea.

— Da, din cauza impertinenței lor, în favoarea ta. Niciodată o fată în situația ta nu a produs în rîndul slujitorilor o asemenea agitație, cum ai făcut cu ai mei, datorită grijei lor pentru tine. Dar să lăsăm asta ! Știți amîndouă care este dorința mea și în parte și motivul. Vă voi informa doar că am primit o asemenea scrisoare de la sora mea, așa cum nu m-aș fi așteptat și Pamela, nici tu și nici eu, cum vei afla poate la întoarcerea mea, nu avem motiv să-i mulțumim. Toate porțile să fie ferecate și nimeni să nu se ducă spre ieșire fără dumneata, doamnă Jewkes.

— Puteți fi sigur că voi asculta întocmai poruncile domniei-voastre.

— Nu-i voi face nici un necaz doamnei Jewkes, am adăugat eu, voi căuta să stau cît mai mult în camera mea și nu voi umbla decît prin grădină și acolo în tovărășia ei, pentru a vă dovedi că vă voi asculta în tot ceea ce-mi este cu putință. Dar încep să mă tem...

— Alte uneltiri, mă întrerupse el, nu-i așa ? Dar te asigur că niciodată nu ai avut mai puține motive decît acum și acesta e adevărul, de data asta, chiar mă duc la Stamford. Așa că Pamela, dă-mi mîna, sărută-mă și am plecat.

Nu am îndrăznit să-l refuz.

A mai zăbovit puțin, după ce a ieșit din cameră, la ușă, de vorbă cu doamna Jewkes și am auzit-o spunînd :

— Puteți avea toată încrederea în grija și vigilența mea.

L-am văzut apoi plecînd în trăsură îmbrăcat foarte elegant, așa cum am mai amintit. Se pare că vorbele lui sînt adevărate, dar m-am deprins cu atîtea uneltiri, tertipuri și surprize, încît nici nu știu ce să gîndesc. Dar tare sînt necăjită din pricina doamnei Jervis, sărmana de ea.

Și iată, domnul Williams, bietul netrebnic de John, buna doamnă Jervis, domnul Longman și domnul Jonathan toți concediați datorită mie. Domnul Longman este bogat și astfel îl deranjează mai puțin, dar știu că-l va

necăji ; cit despre bietul domn Jonathan, bunul și bătrînul slujitor, sint sigură că îi va sfărîma inima. Vai mie ! Cite neajunsuri din cauza mea. Sau mai curînd a stăpînului a cărui comportare față de mine a făcut pe atîția din bunii mei prieteni să-și piardă bunăvoința lui.

Sînt tare mîhnită, din pricina acestor lucruri, dacă mă iubește cu adevărat, nu ar trebui să fie supărat că serviciilor săi țin la mine, de asemenea. Nici nu știu ce să cred.

VINERI NOAPTEA

Am luat hîrțile mele de sub tufa de trandafir, căci l-am văzut pe grădinar că începea să sape pe acolo și m-am temut că le va găsi.

Doamna Jewkes și cu mine ne uitam azi dimineață prin zăbrelele porții de fier, din fața ulmilor ; o femeie care părea a fi țigancă s-a apropiat, spunîndu-ne :

— Doamnă, dacă-mi dați ceva resturi de mîncare, o să vă spun viitorul la amîndouă.

— Să ne auzim viitorul, doamnă Jewkes, am declarat eu.

— Nu-mi plac oameni de felul acesta, răspunse ea, dar totuși, s-o auzim.

— Nu mă duc să-ți aduc de mîncare, femeie, dar îți dau cîțiva bani.

Dar cum Nan venea spre noi, doamna Jewkes îi strigă :

— Adu niște piine și friptură rece, Nan și ți se va spune viitorul !

Veți gîndi că este o prostie să vă scriu despre această întîmplare, ca de altfel despre multe altele. Dar am descoperit un complot îngrozitor. Nici nu știu ce să cred despre nemernic. Acum îl voi uri din toată inima.

Iată despre ce este vorba :

Femeia nu i-a iscat nici o bănuială doamnei Jewkes, poarta fiind încuiată, ea afară, iar noi înăuntru, așa că și-a scos mîna printre zăbrele ca să i se ghicească norocul.

Femeia borbosind ceva peste o hirtie pe care erau scrise de mină cuvinte greu de citit, anunță :

— Păi, cucoană, o să te măriți curind, ți-o spun cum mă vezi și te vād. Doamna Jewkes părea încintată și zise :

— Mă bucur să aud aceasta și își scutură jamboanele rîzînd. Femeia se uita tot timpul foarte stăruitor la mine, ca și cum ar fi avut ceva special. Atunci mi-a venit în minte, dat fiind precauțiile asupra cărora ne atrăsese atenția stăpînul că, s-ar fi putut ca această femeie să fie folosită pentru a încerca să-mi treacă o scrisoare și eram hotărîtă să urmăresc, cu atenție, toate mișcările ei.

— Rogu-te, spune-mi ce fel de bărbat va fi ?

— Un bărbat mai tînăr decît domnia ta, răspunse femeia, și se va dovedi un soț foarte bun.

— Mă bucur, grăi doamna Jewkes și mai rîse din nou.

— Hai, doamnă Pamela, să-ți auzim viitorul !

Femeia s-a apropiat de mine și mi-a luat mîna.

— O, făcu ea, nu sînt în stare să vă spun viitorul, aveți o mîna atît de albă și fină, nu pot să vād liniile și aplecîndu-se a smuls un smoc de iarbă.

— Am o metodă pentru asta, și îmi frecă mîna cu partea plină de pămînt.

— Acum, pot vedea liniile, continuă ea.

Doamna Jewkes o urmărea cu atenție și a luat chiar smocul de iarbă ca nu cumva să fie ceva pitit acolo, și apoi femeia a vorbit :

— Iată, aici linia lui Jupiter o taie pe cea a vieții și Martie. Curios, drăguța mea cuconiță, zise ea, ar fi mai bine să te îngrijești, căci sînt duhuri rele în jur, pot să te asigur. Vād că nu o să te căsătorești niciodată și o să mori la nașterea primului copil.

— Pleacă de aici, femeie, cine te-a pus să calci prin aceste meleaguri ? Mai bine nu veneai, am strigat eu.

— Nu-mi place, spuse în șoaptă doamna Jewkes, pare a fi un șiretlic, rogu-te, doamnă. Pamela du-te chiar acum în casă !

— Aşa şi fac, căci m-am săturat de ghicitoare.

Femeia era foarte dornică să-mi spună mai multe, ceea ce a făcut să crească bănuielile doamnei Jewkes. A ameninţat-o şi a plecat, după ce i-a ghicit şi lui Nan, spunându-i că se va îneca.

Întîmplarea ne-a stăruit puternic în minte, după o oră am ieşit din nou să vedem dacă femeia mai pindea pe acolo şi l-am luat şi pe domnul Colbrand ca să ne păzească. Uitîndu-se prin poartă, el a văzut un bărbat care hoinărea prin mijlocul drumului, ceea ce i-a iscat o suspiciune şi mai puternică doamnei Jewkes: şi atunci zise :

— Domnule Colbrand, hai să mergem noi doi spre acest individ şi să-l întrebăm ce caută pe-aici, iar tu, Nan, stai cu doamna Pamela.

Apoi, deschizînd poarta, s-au dus spre acel bărbat. Eu m-am gîndit că desigur, dacă femeia fusese trimisă special, faptul că a smuls iarba avea o semnificaţie ; mi-am îndreptat privirile în acea direcţie şi am văzut că fusese smulsă mai multă iarbă, şi adunată într-o mică moviliţă. M-am întrebat dacă nu a lăsat ceva pentru mine, aşa că am pornit într-acolo şi i-am spus lui Nan :

— O, priveşte floarea sălbatecă care creşte dincolo de ulm e foarte frumoasă, rogu-te culege-o pentru mine, uite cea de-a cincea de la noi la stînga.

— E o bucurie oarecare, răspunse ea.

— Rogu-te, culege-o pentru mine, unde buruieni au culori frumoase.

Ea s-a dus s-o rupă, în acel moment, cînd era cu spatele întors, m-am aplecat şi sub un bun pumn de iarbă am găsit o bucatică de hîrtie pe care am pus-o imediat în în sîn, aruncînd iarba. Inima îmi zvîcni puternic în faţa acestei ciudate întîmplări. Aş fi vrut să mă întorc în casă, dar fata a stăruit să stau, pînă venea doamna Jewkes.

Ardeam de nerăbdare să citesc cele scrise, iar cînd s-a întors împreună cu Colbrand, grăi :

— Cu siguranță, există motive care l-au determinat pe stăpîn să fie precaut. Nu pot să-mi explic nimic în legătură cu acest individ care hoinărește pe aici, dar țiganca pare a șmecheră.

— Ei, bine, dacă era așa, nu a reușit nimic, vezi prea bine.

— Da, cu adevărat, dar asta s-a datorat strajei mele și tu ai fost bună c-ai plecat cînd ți-am spus.

Cînd ne-am întors în casă, m-am dus repede sus în cabinetul meu și am găsit că biletul conținea, într-un scris de mînă schimbat și cu trei greșeli de ortografie, următoarele cuvinte :

„Douăzeci de născociri au fost încercate pentru a te informa despre pericolul care te pîndește, dar toate s-au dovedit a fi în zadar. Prietenii tăi speră că nu este încă prea tîrziu ca să te prevină, dacă această hîrtie îți cade în mînă. Domnul B. este hotărît în mod absolut să te distrugă și pentru că nu poate să-și atingă scopul altfel, se va prefăce că-ți nutrește o mare dragoste și bunătate, declarînd că se va căsători cu tine. S-ar putea ca în cîteva zile să sosească în acest scop un preot, sau mai curînd un bărbat îmbrăcat asemenea unui preot, un tip viclean, șmecher care nu-i decît un avocat falit angajat ca să-l facă pe preotul. Omul are o față lată plină de urme de vărsat-de vînt. Așa că ai grijă. Nu te îndoi. Poate că ai avut destule motive ca să-ți confirme că ce e scris aici este adevărat. De la un zelos doritor de bine.

Cineva.

Ei, bine, dragii mei părinți, ce să mai spunem acum despre acest stăpîn cu adevărat diabolic ? Ce cuvinte să mai găsesc să-mi exprim necazurile. Și am mărturisit că-l iubesc. Dar o să-mi sfărîm inima asta cutezătoare, dacă nu va învăța să-l urască. Ce uneltire a fost pusă la cale ca să mă dezonzoreze cu propriul meu consimțămînt ! Nu-i de mirare că nu și-a aplicat planurile, căci avea acest

proiect nemernic în rezervă. Cît de îngrozitoare ar fi fost situația mea, cînd urma să mă trezesc în loc de o soție legitimă o tîrfă păcătoasă. Aceasta este într-adevăr prea mult, prea mult pentru biata voastră Pamela. Și speram că tot ceea ce fusese mai rău se terminase și aveam plăcerea să văd în fața ochilor un gentleman care își reve-nise și nu un libertin depravat. Ce trebuie să facă acum biata voastră fată ? O nenorocită, nenorocita de Pamela !

SÎMBĂȚĂ AMIAZĂ, ORA UNU

Stăpînul a venit acasă, și, într-adevăr, a fost acolo unde a zis, așa că de data asta a spus adevărul și totul a mers bine, fără uneltiri. Acum este probabil preocupat de pretinsa căsătorie. A venit cu un gentleman la masă, nu l-am văzut încă.

ORA 2

Sînt tare necăjită și am un nou motiv de a fi așa, căci chiar acum, pe cînd mă aflu în cabinetul meu, ocupată să desfac pachetul ascuns sub tufa de trandafir, pentru a vedea dacă nu a fost stricat stînd atît de mult acolo, cine a dat buzna peste mine pe neașteptate, doamna Jewkes. A pus imediat mîna, pe pachet, pentru că probabil se uitase pe gaura cheii.

Nu prea știu ce să fac, îmi va vedea acum toate gîndurile despre el, ca și tainele inimii. Ce făptură neatentă sînt !

Știi că am avut norocul, datorită domnului Williams, să trimit toate scrisorile pînă duminică noaptea, a XVII-a

zi a întemnițării mele. Hărțile acestea conțin toate problemele începînd cu acea zi pînă la a XXVII-a zi a necazului meu, cum s-ar putea ca acum să nu le mai vezi niciodată, Vreau să-ți menționez pe scurt conținutul. Aceste scrisori cuprind o relatare a dibăciei doamnei Jewkes, pentru a mă face să accept propunerea de căsătorie a domnului Williams, refuzul meu și dorința ca să nu-l încurajezi în această întreprindere a sa. Despre nemernica jefuire a domnului Williams și vizita femeiei rele la el cînd a descoperit toate secretele lui. Apoi încercările mele de a fugi în timpul absenței ei, împiedicate în mod ridicol de temerile prostești. Despre faptul că aveam cheia de la ușa din spate, o relatare primind scrisoarea doamnei Jewkes prin care îi dezvăluia stăpînului secretele domnului Williams și comportarea ei față de mine și de el, despre continuarea corespondenței cu domnul Williams sub țigle, începută în pachetul primit de dumneata. Despre reproșurile făcute domnului Williams de a fi dezvăluit secretele sale doamnei Jewkes. Răspunsul lui prin care amenință că îl va da de gol pe stăpîn dacă îl înșală și menționează corespondența lui John Arnold cu el și o scrisoare trimisă de John, dar a fost interceptată, după cîte se pare. O relatare asupra corespondenței purtată de domnul Williams cu un prieten din Gainsborough și planul lui de a-mi procura un cal și unul pentru el ca să pot fugi, ceea ce domnul Williams a declarat de altfel, doamnei Jewkes. Apoi, o scrisoare presantă a mea către domnul Williams rugîndu-l stăruitor să mă ajute să fug, mai înainte ca stăpînul să-și facă apariția, cu răspunsul lui cam supărat pe mine. În pachet se mai afla și buna scrisoare, dragă tată, trimisă de tine cu ajutorul domnului Williams, unde îmi spui că ai vrea să-l încurajez, dar lași la alegerea mea să-mi urmăresc propriile inclinații; Din fericire, ai luat cunoștință de răspunsul meu la scrisoarea domnului Williams și de faptul că nu doresc să mă căsătoresc. Mai era și rezumatul răspunsului meu la scrisoarea domnului Williams în

care mă dojenește și promit că voi avea răbdare. O scrisoare îngrozitoare a stăpînului către doamna Jewkes, din greșeală, adresată mie și una către mine trimisă prin aceeași greșeală ei, ca și reflecțiile mele asupra acestor două scrisori ; mi-am exprimat cu acea ocazie și îngrijorarea față de situația domnului Williams trădat și ruinat dînd și o relatare a felului în care doamna Jewkes se mîndrea cu nemernica ei fidelitate față de stăpîn. Se mai afla și o tristă descriere a domnului Colbrand, o persoană pe care a trimis-o aici pentru a o ajuta pe doamna Jewkes ca să mă străjuiască. În aceste scrisori, mai era exprimată și îngrijorarea mea față de domnul Williams, arestat acum și trimis la închisoare. În nici una din acele epistole, nu l-am iertat pe stăpîn. Se mai găseau și unele amănunte privind încercarea mea de a fugi prin ușa de din dos, după ce imi aruncasem pentru a-mi rîde de ei, fusta și batista în eleșteu, încercare ce s-ar fi putut întîmpla să se termine foarte prost pentru mine. Apoi, mă jeluiesc din nou de situația domnului Williams datorată strădaniilor sale de a mă salva și, în cele din urmă, relatez că am auzit-o pe doamna Jewkes lăudîndu-se cu planul ei de a-l jefui pe domnul Williams pentru a pune mîna pe scrisorile mele, pe care le-a păstrat și au ajuns cu bine la dumneata. După cîte îmi amîntesc, acesta este conținutul diferitelor mele însemnări, pînă la nenorocita încercare de a scăpa, luate de această femeie fără milă. Celelalte, oricît de prost am ieșit și ce-a urmat, le am încă în siguranță, sper, cusute în ja-cheta pe care o port pe dedesubt.

Rugăciunile și lacrimile vărsate spre a o îndupleca pe această femeie ca să nu arate scrisorile stăpînului au fost în zadar. Și-a explicat acum, a declarat ea, motivul pentru care țineam atît de mult să fiu singură și de ce scriam tot timpul. M-a informat că de nenumărate ori a răscolit toate colțișoarele pentru a găsi scrisorile mele dar pînă acum, totul a rămas fără succes. Și spera că nu

era nimic în ele decît ceea ce putea vedea oricine, căci ştii eşti doar inocentă.

— Neobrăzată făptură ! am exclamat eu, sînt sigură că trebuie să săvîrşeşti răul cel mai mare, căci acum eu nu sînt în stare să mă apăr şi văd prea bine că de la dumneata nu se poate aştepta nici o îndurare.

Chiar acum, stăpînul urca scările (venea probabil spre mine), i-a ieşit în cale şi i-a dat hîrţiile mele.

— Iată, domnule, întotdeauna aţi spus că doamna Pamela este o mare scriitoare, dar pînă acum, nu am putut avea nimic de la ea.

El le-a luat şi s-a întors în salon. Dată fiind povestea cu ţiganka şi aceasta cu scrisorile, nu m-am dus la masă. I-a spus şi asta de asemenea, aşa că presupun că îşi va face apariţia, de îndată ce-i pleacă prietenul.

SÎMBĂTA ORA ŞASE

Stăpînul a venit sus comportîndu-se mult mai plăcut decît aş fi crezut.

— Aşadar, Pamela, spuse el, se pare că am pus mîna pe hîrţiile tale trădătoare.

— Trădătoare, domnule ? am întrebat eu posomorită.

— Aşa bănuiesc, căci te ştiu mare urzitoare de planuri, dar nu le-am citit încă.

— Atunci domnule, am continuat, aţi fi cu adevărat generos să nu le citiţi şi să mi le restituiţi necitite, sînt scrisori adresate tatălui şi mamei mele.

— Cum poţi să le scrii ceva care eu să nu văd ? Trebuie să le citesc înainte de-a ţi le da înapoi.

— Îngăduiţi-mi să vă spun, că nici în privinţa scrisorilor pe care le scriam acasă, nu v-aţi purtat bine cu

mine. Să fi fost oare demn de un asemenea gentleman să puneti mâna, cu ajutorul acelu nesincer John Arnold, pe scrisori pe care sârmana dumneavoastră slujnică le scria părinților ei ?

— Da, fiecare rind scris de o slujnică așa cum e Pamela *mea* oricui ar fi adresat mă interesează.

Pamela ta ! m-am gândit eu și apoi mi-am amintit de căsătoria fictivă. De fapt, de la povestea cu țiganka am tot avut-o în minte mereu.

— Dar cuprind oare aceste scrisori ceva ce nu ai vrea să văd eu ?

— Bineînțeles, domnule, căci ceea ce scrie cineva părinților nu-i pentru oricine.

— Dar eu nu sînt oricine. Scrisorile la care te refereai nu erau deloc în defavoarea ta. M-au ajutat să-mi formez o părere cu totul deosebită despre tine, și dacă nu te-aș fi iubit, crezi că mi-aș fi pierdut timpul să le citesc ?

— Aceasta nu reprezintă o mîndrie prea mare pentru mine, căci v-ați format o asemenea părere, încît erați hotărit să mă dsitrugeți. Și ce bine a decurs de aici pentru mine ? Am fost făcută prizonieră și tratată așa cum...

— Păi, bine, Pamela, mă întrerupse el, cu un aer serios, de ce această atitudine, după bunătatea pe care ți-am manifestat-o în grădină ? Comportarea ta de acum nu se acordă deloc cu cea de atunci. Și nu trebuie să-mi dai vreun prilej să cred că ești în stare să profiți de bunăvoința mea față de tine.

— A, vă cunoașteți mai bine propria inimă și planurile nutrite. Mă tem că am fost prea deschisă atunci. Continuați să fiți hotărit să mă dezonați și nu ați făcut altceva decît ați schimbat forma procedurii folosite.

— Ți-o repet, replică el, pe un ton cam aspru, nu-mi poți face mai multă plăcere decît acordînd cuvintelor

mele încredere. Poate voi reuși să-mi dau seama din lectura acestor scrisori de încăpățînările și șovăielile tale ciudate. Nu pun la îndoială că nu ai fi sinceră cu părinții tăi, deși am început să te suspectez. Este posibil să fii atît de indiferentă față de mine, după cele petrecute în grădină, dacă nu nutrești sentimente pentru un alt bărbat ? Dacă aflu că ții la altcineva, urmările vor fi de asemenea natură, încît le vei simți pînă în baierile inimii.

Rostind acestea, a plecat furios.

— Doar un cuvînt, un cuvînt înainte de a citi hîrțiile mele, de vreme ce le veți citi, rogu-vă treceți cu vederea toate reflecțiile aspre pe care le veți întîlni, în privința comportării față de mine și nu uitați că aceste rînduri nu au fost scrise pentru dumneavoastră. Ele au fost așternute pe hîrtie de o biată făptură aspru tratată și mereu speriată de ceea ce ar fi putut păți, din partea stăpînului ei.

— Dacă nu-i altceva decît atît și nimic de altă natură, nu ai nici un motiv de îngrijorare, căci nu am citit eu și în celelalte scrisori ale tale tot atitea reflecții impertinente la adresa mea, cîte rînduri erau, și ți-am reproșat oare în această privință ? Deși aș fi dorit poate să fii mai măsurată și să-ți îngădui mai puține libertăți.

— Nu mă tem, domnule, că veți găsi vreo urmă de nesinceritate față de cele spuse, nu-mi amintesc exact tot ce-am scris atunci, dar știu că am scris tot ceea ce aveam pe inimă și nu există nimic nesincer. Și vă rog, să aveți în minte, în mod permanent, că mereu am declarat că m-am considerat îndreptățită să mă străduiesc să mă eliberez din zăgăzuirea mea ilegală. Sper că nu veți fi supărat spunîndu-vă că aș fi făcut-o, dacă aș fi putut.

— Nu te teme, te voi judeca pe cît meriți de favorabil, căci ai un avocat foarte puternic aici, la mine, spuse el arătînd spre inimă, și cu aceste cuvinte plecă jos.

Pe la ora nouă a trimis să mă chemé. M-am dus pu-
țințel cam speriată, ținea hîrțiile mele în mină și cînd
m-a văzut, mi-a spus :

— Și acum Pamela am ajuns la judecata ta.

— Nădărduesc, că am un judecător drept.

— Da, și să sperî că va fi și unul îndurător, căci alt-
fel nu știu ce se va întîmpla cu tine, și continuă : mă
aștept că-mi vei răspunde direct și simplu la fiecare
întrebare. În primul rînd, sînt aici cîteva scrisori de
dragoste între tine și Williams.

— Scrisori de dragoste ? ! am întrebât eu uimită.

— Ei, bine, numește-le cum vrei, cu toate justifică-
rile pe care dorești să le găsești, nu-mi plac prea mult.

— Găsiți, domnule, că l-am încurajat în propunerile
sale ?

— Destul de încurajatoare, Pamela, pentru cineva
în situația ta și la o primă declarație de dragoste ! Fe-
meile prin descurajările lor abile nu fac, de fapt, alt-
ceva decît să ne incite pe noi bărbații pentru a vă urmări.

— Nu știu nimic, domnule, despre practicile femeilor
abile. Nu am nici o dibăcie. Tot ceea ce eu m-am străduit
să fac a fost să-mi păstrez inocența prin mijloace legi-
time și să evit acele capcane întinse pentru a mă duce la
dizgrație.

— Să zicem că e în regulă. Dar unde (de vreme
ce-ai ținut un jurnal atît de la zi privind toate cele pe-
trecute) sînt celelalte relații dinaintea acestora pe care
le am acum în mină ?

— Sînt la tata, domnule, am răspuns eu.

— Prin ce mijloc le-ai trimis ?

— Prin domnul Williams, domnule.

— Răspuns bun, dar nu poți face ca să le văd și eu ?

— Să fac să le vedeți ?

— Aș fi dorit să fi putut născoci ceva să nu le vedeți
pe acestea pe care le aveți.

— Trebuie să le văd, Pamela, sau altfel nu voi avea niciodată liniște. Trebuie să aflu cum a început această corespondență între tine și Williams; va fi mai bine pentru tine, dacă răspund la ceea ce hîrțiile din mîna mea îmi dau speranța că o vor face.

— Vă voi povesti, în mod foarte sincer, am reluat eu, care a fost începutul; am avut destulă îndrăzneală să încep eu.

— Nu, nu merge așa, căci deși aceasta pentru tine poate apărea ca o meticulozitate exagerată, pentru mine este de foarte mare importanță.

— Dacă îmi veți permite, domnule, să mă duc la tata, le voi trimite prin oricare slujitor care va veni după ele.

— Vrei? Dar dacă ai scrie, ți le-ar trimite; doresc să o faci.

— După cum ați văzut toate scrisorile mele dinainte prin josphia lui John, iar acum pe acestea prin nemernicia credincioasei menajere, cred că puteți afla și restul. Dar sper că nu o veți dori, pînă cînd nu știu cît de mult ascultarea mea, în problema de față, va fi de folos pentru mine.

— Trebuie să ai încredere în onoarea mea dar spune-mi, Pamela, continuă iscusitul gentleman, dat fiind că le-am văzut pe acestea, mi-ai arăta de bună voie și pe celelalte, dacă ar fi în posesiunea ta?

Nu mi-am dat seama de implicația lui și am spus:

— Da, dacă mi-ați cere, cred că aș face-o.

— Ei, bine, Pamela, răspunse el, deoarece sînt sigur că îți continui jurnalul, doresc ca pînă atunci, cînd partea anterioară a paginilor din mîna mea va veni, să-mi arăți urmarea.

— O, domnule, m-ați prins așa, dar trebuie să mă scuzați.

— Spune-mi adevărat, nu ai continuat relatările pînă acum? L-am rugat să nu mă întrebe.

— Dar, stăruie să-mi răspunzi cu sinceritate !

— Ei, bine, domnule, nu voi spune un neadevăr, le-am continuat.

— Aşa, eşti o fată bună, îmi place sinceritatea. Şi ți-aş fi tare recunoscător, dacă mi-ai arăta în mod voluntar cele scrise. Doresc foarte mult să văd amănuntele celor puse la cale de tine şi dezamăgirea ta. De vreme ce ți-am oferit un subiect, cred că am dreptul să aflu cum l-ai tratat. În plus, se desprinde şi un aer romantic din povestire, în uneltirile tale, în uneltirile mele şi, în felul acesta, voi fi mai bine îndrumat cum se încheie un roman drăguţ.

— Dacă aş fi egala dumneavoastră, domnule, aş afirma că este crud să vă bateţi joc de nenorocirile în care m-aţi implicat cu atîta străduinţă.

— Egala mea, Pamela ! te-ai considerat egala mea, socotind după libertăţile pe care ți le-ai luat ca să mă ponegreşti în scrisorile tale.

— Nu mi-aş fi îngăduit acele libertăţi, domnule, dacă nu mi-aţi fi dat ocazia, nu ştiţi, doar cauza este înaintea efectului.

— Te pricepi să prezinţi argumente logice în mod foarte frumos, Pamela. La ce naiba ne mai ducem noi bărbaţii la şcoală ? Dacă inteligenţa noastră ar fi în mod natural egală cu cea a femeilor, mult timp şi strădanii ar putea fi economisite în educaţia noastră. Natura învaţă sexul vostru ceea ce al nostru cu greu atinge după multă trudă şi studiu. Dar, continuă el, cred că pot să-mi asum jumătate din meritul isteţimii tale, căci exerciţiile *inocente* făcute datorită mie, desigur au ascuţit inventivitatea ta.

— Aş fi preferat să nu am de făcut aceste exerciţii inocente, cum vă place să le numiţi şi să fi rămas înaltă ca bradul şi proastă ca gardul.

— Dar atunci, Pamela, nu te-aş fi iubit atît.

— Dar, domnule, aş fi fost în siguranţă, liniştită şi fericită.

— Poate că da, poate că nu, şi ai fi fost soţia vre-unui plugar neîndemînat.

— Aş fi fost atunci, inocentă şi mulţumită şi asta-i bine decît a fi vreo principesă fără aceste calităţi.

— Poate că nu, căci cu asemenea chip frumos pe care-l ai, unii dintre noi, iscusiţi vînători de vulpi, te-ar fi descoperit, şi, în ciuda noţiunilor tale romantice, (care poate atunci nu ar fi ocupat un loc atît de proeminent în mintea ta) ar fi fost mai fericiţi cu soţia plugarului decît eu cu Pamela mamei.

— Aţi fi greşit foarte mult, domnule. Tata şi mama au avut grijă să-mi insuflă lecţii de virtute chiar din leagăn. Buna şi draga mea doamnă, mama dumneavoastră a văzut ce fel de oameni erau, căci altfel nu m-ar fi onorat. O, dac-ar fi trăit draga doamnă, spunînd acestea mi-am şters ochii.

— Ei, bine, reluă el repede, scrierile tale care prezintă minunata ta poveste, *trebuie* să le văd.

— Domnule, nu trebuie, dacă pot să nu vi le arăt.

— Nimic nu-mi place mai mult, decît să descopăr că în toate planurile, preţuieşti adevărul şi în micile şiretlicuri sînt foarte puţine minciuni premeditate. Acum aştept să continui această atitudine lăudabilă în răspunsurile tale la întrebările mele. Spune-mi de unde aveai rezervele de hîrtie, cerneală, tocure, cînd doamna Jewkes era atît de vigilentă şi nu-ţi dădea decît două foi ?

— Vă voi spune, domnule. Nici prin minte nu mi-a trecut că îmi vor fi atît de necesare. Cînd am plecat din casa dumneavoastră bunul domn Longman, la cerea mea, mi-a dat cîte o mică provizie din fiecare.

— Da, da, spuse el, sigur, trebuia să fie bunul domn Longman. Toţi complicii tăi, fiecare dintre ei sînt buni, dar acei slujitori ai mei care şi-au îndeplinit datoria şi

mi-au ascultat ordinele, ca și mine dealtfel, îi zugrăvești ca fiind mai negri decât dracul.

— Sper, domnule, că nu vă veți supăra, dar credeți oare că i-am zugrăvit pe unii dintre slujitorii dumneavoastră în culori mai sumbre decât rolurile pe care le-au jucat ?

— Răspunde-mi la întrebarea mea, unde îți ascundeai hîrtia, tocurile și cerneala ?

— Unele într-un loc, altele dincolo, așa ca să-mi mai rămînă, dacă ar fi fost găsite.

— Ești o fată bună. Te iubesc pentru dulcea ta veridicitate care te caracterizează.

— Acum, spune-mi unde ascunzi celelalte hirtii, jurnalul tău plin de îndrăzneală ?

— Vă rog, să mă iertați, domnule.

— Dar, într-adevăr, spuse el, nu te pot ierta, trebuie să știi și trebuie să văd hîrțiile tale.

— Asta e foarte greu, domnule, dar țin să vă spun că nu le veți vedea, dacă îmi este cu putință.

Apoi, s-a așezat, mi-a luat amîndouă mîinile și mi-a zis :

— Ai vorbit foarte bine, frumușica mea Pamela, *dacă îți este cu putință*, dar nu o să te las să-ți fie *cu putință*. Spune-mi, în buzunar ?

— Nu, domnule, am glăsuț eu, cu sufletul la gură.

— Știu că n-o să plămuești nici o minciună pentru nimic în lume dar pentru a se eschiva de la un răspuns, nici un iezuit nu te-a întrecut. Răspundem deci nu sînt acele foi în nici unul din buzunarele tale ?¹ Nu sînt cumva în corset ?

— Nu, domnule, dar rogu-vă, nu mă mai întrebați, oricît de mult m-ați întreba n-o să vă spun.

— O, să știi că am ac de cojocul tău. Pot face așa cum se obișnuiește în străinătate atunci cînd criminalii nu vor să mărturisească, îi torturezi pînă vorbesc.

¹ Două buzunare prinse de un cordon, purtate pe sub rochie.

— Dar, spuneți-mi, rogu-vă, domnule, este asta loial, drept sau onest ? Nu sînt criminală.

— O, fata mea, multe persoane nevinovate au fost torturate. Spune-mi, unde sînt și ai scăpat de tortură.

— Domnule, tortura nu-i folosită în Anglia și sper că n-o s-o introduceți dumneavoastră.

— Un răspuns admirabil, zise gentlemanul cel rău, dar pot să-ți spun că aici în Anglia, un criminal, dacă nu-și susține cauza, poate fi amenințat cu pedeapsa cu moartea. Și acum, Pamela, iată aceasta va fi sigur pedeapsa ta, dacă nu mărturisești.

Mi se umpluseră ochii de lacrimi și am spus :

— Domnule, așa ceva este nespus de crud, de barbar.

— N-are importanță, ca de la Lucifer, știi și cînd ți-a făcut atîtea lucruri pe care le consideri hanie, cele de-acum nu trebuie să te surprindă.

Dar, domnule, am grăit eu, (îngrozitor de speriată la gîndul de a fi știut că erau asupra mea) dacă vrei să fiți ascultat într-un mod atît de nerezonabil, dați-mi voie, să mă duc sus, să le citesc din nou, să văd ce-am scris, ce urmează scrisorilor pe care le aveți.

— Le voi vedea pe toate pînă azi, dacă ai scris atît, sau cel puțin pînă în săptămîna aceasta. Dar, vorbește, Pamela, adevărul ! Sînt sus ?

Eram speriată. Și-a dat seama de starea mea.

— Spune-mi adevărul, repetă el.

— Păi, uneori le-am pitit în grădină, uneori, într-un loc, alteori, în altul, iată, de pildă, cele pe care le aveți în mînă au stat mai multe zile sub o tufă de trandafir.

— Șmechero, ăsta nu-i un răspuns la întrebarea mea. Nu sînt asupra ta ?

— Dacă trebuie să le iau din spatele tapiseriei, nu știți în ce cameră se află ?

— Încă și mai multă iscusință ! Am cercetat fiecare locușor sus și în cabinetul tău, dar nu le pot găsi. Așa că vreau să știu unde sînt. Cred că se găsesc asupra ta.

Nu am dezbrăcat niciodată în viața mea o fată, dar acum încep să-i scot veșmintele drăguței mele Pamela. Și sper că nu voi merge prea departe pînă le voi găsi. Începu să-mi desfacă eșarfa.

M-au popodit lacrimile și rezistînd, am spus :

— Nu vreau să fiu tratată în acest fel. Rogu-vă, domnule, gîndiți-vă puțin !

— Dar, rogu-te, nu te gîndești ? Voi vedea aceste hîrtii. Poate sînt legate cu jartierele de genunchi, zise nemernicul ticălos, (a fost vreodată cineva atît de josnic ?) și se aplecă. Am căzut în genunchi foarte speriată și pentru cîteva clipe am amuțit. Păru alarmat că aș fi pe punctul de a leșina.

— Îți dai cuvîntul de onoare că dacă te las să te duci în camera ta, mi le dai intacte, netăiate și cu nici una lipsă ?

— Da, domnule.

— Pe cuvîntul tău de onoare ?

— Da, domnule.

Și așa, m-a ridicat și m-a lăsat să mă duc sus. Eu am plîns tot drumul, simțindu-mă jignită.

M-am dus în cabinetul meu, acolo m-am așezat jos am rememorat toate cele petrecute și am simțit că nu pot suporta gîndul să-i dau hîrțiile mele cu însemnări și nici să mă desbrac, așa cum era necesar să fac pentru a le scoate și *atunci* i-am scris cele ce urmează :

Domnule,

Mă tem că a pleda în fața unei persoane arbitrare și care exercită în mod atît de aspru asupra mea o putere luată în mod ilegal, nu are nici un rost. Suport cu foarte mare greutate tratamentul la care am fost supusă și mă incolțesc temeri față de cele ce voi mai avea încă de suferit. Îngăduiți-mi să vă adresez rugămîntea, de a nu mai stăru-i asupra promisiunii pe care ați smuls-o de la mine. Totuși, dacă veți continua să insistați, dați-mi un răgaz

pină mâine dimineată, încît să pot parcurge însemnările mele și să știu ce vă dau în contra voinței mele, și, în acest caz, vi le voi înmîna fără nici cea mai mică adăugire sau modificare.

În mai puțin de o jumătate de oră, a trimis-o pe doamna Jewkes la mine, după cele promise, iar cu i-am dat nota de mai sus să i-o ducă. A citit-o și mi-a trimis vorbă că trebuie să-mi păstrez cu strictețe promisiunea, fără să le mai ceară el din nou.

M-am desbrăcat și foarte tulburată am desfăcut hirtile. Sint foarte multe pagini scrise. Voi menționa doar în treacăt subiectele, căci s-ar putea să nu le mai capăt înapoi și atunci nu le veți mai vedea.

Încep cu o relatare a ieșirii mele prin fereastră și a aruncării juponului și a basmalei pe eleșteu. Scriu apoi despre dezamăgirea simțită, cînd am descoperit că broasca de la ușa din spate fusese schimbată. Urmează relatarea privind încercarea de a mă cățăra pe deasupra ușii, cărămizile care au cedat, căderea mea, loviturile primite atunci cînd s-au prăvălit cîteva cărămizii peste mine și să știți, dragă tată și mamă, că m-au lovit tare rău. Apoi, văzînd că nu pot pleca și temîndu-mă de ce avea să se întîmple cu mine după aceea, am fost atît de nebună, gîndindu-mă să mă arunc în apă și urmau apoi reflecțiile mele triste asupra acestei întîmplări. Cum s-a comportat cu mine doamna Jewkes, după ce m-a găsit. Despre îngrijorarea mea, atunci, cînd stăpînul era să se înece pe cînd vîna, în ciuda purtării lui față de mine. Am menționat apoi spusele nemernice ale doamnei Jewkes menite să mă înspăimînte că, aveam să fiu căsătorită cu un elvețian urît. Felul ei josnic de a vorbi cu mine ca o prostituată de pe străzile Londrei. Temerile mele văzînd pregătirile pentru venirea stăpînului. Purtarea urîtă a doamnei Jewkes suspectîndu-mă că am vrut să fug din nou. Sosirea înspăimîntătoare a stăpînului, felul său foarte aspru de a mă trata și insultele aduse

de doamnă Jewkes. Gelozia stăpînului, în privința domnului Williams și instigațiile josnice ale doamnei Jewkes ca să mă dezonoreze. Am făcut un pachet cu toate relațiile pînă aici, sperînd că-l vor mulțumi. Dar temîndu-mă că nu va fi așa, am pus într-un alt pachet hîrțile care conțin următoarele amănunte :

O copie a propunerilor lui față de mine — un bulgăre mare de aur, haine și bijuterii, o proprietate cu un venit de nu știu cît pe an, cincizeci de lire pe an pentru voi, dragii mei părinți — cu condiția ca să fiu întreținută lui, însinuînd că poate, după un an, se va căsători cu mine. Totul plin de tristețe, cu amenințări, că dacă nu mă conformez, mă va dezonora fără să-mi mai dea nimic în schimb. O copie a răspunsului meu, refuzînd cu detestare, dar rugîndu-l în încheiere în modul cel mai emoționant să fie îndurător cu mine. Apoi o relatare a comportării lui pline de furie și sfatul ticălos al doamnei Jewkes. Încercarea de a mă face să mă duc în camera sa de culcare și refuzul meu de a merge. Diferite sporovăieli între mine și doamna Jewkes în care ea mă insulta plină de răutate. Două note scrise pentru a fi duse la biserică, în una rugîndu-mă ca el să-și schimbe atitudinea și-n alta, pentru paza mea, pe care doamna Jewkes a pus mîna și i le-a arătat. O confesiune a mea afirmînd că, în ciuda purtării lui atît de rea față de mine, nu-l pot urî. Grija purtată domnului Williams. O oribilă uneltire a stăpînului prin care urmărea să mă siluiască, aflîndu-se în camera mea îmbrăcat cu veșmintele fetei de serviciu. Cum am fost pe muchie de cuțit, și abia am scăpat pentru că am leșinat. Rolul, cu totul detestabil, jucat de doamna Jewkes în această poveste atît de tristă. Cum a părut mișcat de starea mea și a renunțat la planurile lui abominabile. Cît de bolnavă am fost mai apoi vreo două zile și cît de bun părea atunci. Cum m-a silit s-o iert pe doamna Jewkes. Cum după această în-

împlare și marea bunătate pe care mi-o arăta, mi-a făcut propuneri grosolane în grădină, dar am reușit să scap. Cît de jignită m-am simțit după aceea.

Am scris apoi cît de frumos și cu blîndețe s-a comportat față de mine și mi-a dat speranțe, că în fine, avea să fie serios. Despre impresia bună pe care această comportare mi-a făcut-o. Cum am început să mă tem că aș nutri sentimente de dragoste față de el, deși mă tratase atît de rău. Cum atunci cînd mi-a zămislit în suflet speranța cea mai mare a bunătății lui a plecat, avînd o atitudine foarte rece. Reflecțiile mele foarte libere cu privire la acea ocazie neplăcută.

Astfel, am ajuns de la joi, a douăzecea zi a întem-nințările mele, la miercuri a patruzeci și una zi ! M-am hotărît să închei aici, căci cele petrecute joi, vineri și sîmbătă urmează să le povestesc. Joi a plecat la un bal la Stamford, vineri a fost o poveste stranie despre o țigancă, acum e sîmbătă, cînd s-a întors de la bal. Dar nu prea o să mai am chef să pun mîna pe pană în viitor, dacă este atît de hotărît să vadă tot ceea ce scriu.

Aceste două pachete cu scrierile mele i le-am pregătit pentru mîine dimineată. Am scris întotdeauna foarte liber, deschis despre el, dar pentru asta trebuie să-ți mulțumească sieși, căci nu am scris decît adevărul și aș fi dorit desigur să-i fi putut zugrăvi un portret mai bun, atît pentru el cît și pentru mine.

DUMINICĂ DIMINEAȚĂ

Amintindu-mi că mi-a spus că trebuie să-i trimit hîrțile fără să le mai ceară, m-am gîndit că-i mai bine să mă conformez, fără a fi forțată în așa fel, încît să se poată vedea că nu vroiam să produc neplăcere ; astfel,

cînd a trimis-o pe doamna Jewkes să mă anunțe că nu merge la biserică în dimineata asta și se duce în grădină, am plecat cu cele două pachete, deși înghiteam tare greu povestea. Cînd am intrat în grădină, l-am văzut plimbîndu-se pe o alee. Am apucat pe o alta, pentru a nu părea că aș fi prea îndrăzneată.

Foarte curînd, a dat cu ochii de mine și mi-a spus :

— Te aștepți oare, Pamela, să-mi pui condiții și eu să te implor ? Dacă vrei să-ți ții promisiunea și apreciezi bunătatea mea, de ce ai plecat pe o altă cale ?

Bunătatea, am repetat în sinea mea.

— M-am gîndit, domnule, am glăsuît eu în timp ce traversam aleea ca să ajung la el, că aș putea să vă întrerup meditația voastră din această zi frumoasă.

— Să fie oare adevărat, chiar așa te-ai gîndit ? Și o spui din adîncul inimii ?

— Nu mă îndoiesc, uneori aveți gînduri foarte binevoitoare, deși nu față de mine.

— Aș vrea să nu am păreri atît de bune despre tine, dacă aș putea să le evit. Dar unde ai pitit hîrtiile ? Sînt convins că le aveai asupra ta ieri, căci doar mărturisești în însemnările pe care le am, că îți vei îngropa paginile scrise în grădină, de teamă să nu ți se facă o percheziție corporală, dacă nu scapi. Și aceasta mi-ar fi dat un temei să te caut. M-am învinuit singur toată noaptea trecută că nu te-am despuiat veșmînt de veșmînt, pînă cînd le-aș fi găsit. Și bănuiesc că ai venit acum mai curînd hotărîtă să mă înșeli, decît să le dai de bună voie, căci poți fi sigură că aproape le-am și găsit.

Nu-mi plăcea felul în care vorbea și considerînd că-i mai bine să i-o tai scurt, am scos primul pachet din buzunar.

— Iată, dacă nu pot să scap aveți aici pachetul cu însemnările mele care cuprind încercarea zadarnică de a fugi și oribilele consecințe posibile. Aceste relatări merg

pină la răuvoitoarele propuneri trimise. Tot ceea ce s-a întâmplat de atunci știți.

Era pe punctul de a vorbi, dar am spus, pentru a-i îndepărta gîndul că ar mai exista încă un pachet :

— Și trebuie să vă rog să citiți cu bunăvoință acele pagini, unde scriind despre domnia-voastră, mi-am îngăduit o seamă de libertăți, și să le treceți cu vederea, iar dacă ați vrea să mi le restituiți, fără a rupe sigiliul, ați fi foarte generos, voi considera ca o mare favoare și de bun augur.

A luat pachetul și a rupt sigiliul pe moment.

— Iată ce fac eu cu *augurul* tău, replică el.

— Îmi pare rău, am declarat eu cu toată seriozitatea și am plecat.

— Încotro pornești acum ?

— Mă duceam în casă să vă las să citiți în tihnă, (căci le veți citi).

A pus foile în buzunar și a continuat :

— Sînt sigur că mai ai și altele.

— Da, recunosc că am. Știți tot atît de bine ca și mine ce conțin.

— Dar, nu știu, rîse el, în ce lumină prezinți lucrurile. Așa, că dă-mi-le, căci sper că nu vrei să mă apuc să le caut eu.

— Ei, bine, răuvoitor domn, dacă asta e situația, poftiți-le !

Și i-am dat atunci cel de al doilea pachet pe care l-am scos din buzunar, sigilat ca și primul, cu însemnarea : *De la nemernicile propuneri pînă la încercările josnice de joi, a patruzeci și doua zi a întemnițării mele.*

— Aceasta este ultima joi, nu-i așa ?

— Da, dacă sînteți hotărît să vedeți tot ceea ce scriu, voi găsi o altă modalitate pentru a-mi umple timpul.

Vreau să știu că vei continua să scrii și te asigur, că nu voi mai cere să văd alte scrieri după acestea, numai dacă ceva foarte extraordinar se întâmplă. Dacă trimiți să

le aducă pe cele aflate la tatăl tău și mi le dai să le citesc, probabil că ți le voi restitui pe toate. Așa că dorința mea este să continui să scrii.

Am văzut mijind o speranță care m-a încurajat să continui cu mizgălelile mele, dar de frică să nu fie și mai rău, când se vor aduna mai multe pagini, voi născoci o modalitate de a le piti pe undeva, încît să pot declara sus și tare că nu le am asupra mea, ceea ce înainte nu a fost un adevăr.

M-a dus atunci pe malul eleșteului și, așezîndu-se pe taluz, mi-a cerut să stau lîngă el.

— Hai, spuse el, aici petrecîndu-se scena unei părți a planului tău, cînd ai aruncat cu atîta iscusință cîteva din veșmintele tale, vreau să mă uit acum la partea unde faci această relatare.

— Domnule, îngăduiți-mi, să mă duc puțin mai departe, căci mă apasă greu amintirea.

— Nu te duce prea departe, spuse el.

Cînd a ajuns la partea, unde vorbeam despre cărmizile ce cădeau peste mine, s-a sculat, s-a dus pînă la ușă și și-a aruncat privirile spre locul unde s-a produs stricăciunea. Nu se reparase încă, și citind în continuare, s-a îndreptat spre mine, mi-a luat mîna și a pus-o sub brațul lui.

— O, fata mea, dar această poveste este foarte emoționantă. Văd că a fost o încercare disperată și dacă ai fi fugit, te-ai fi aflat într-un pericol și mai mare, căci drumurile pe aici sînt pustii și urite și luasem atîtea măsuri, încît oriunde te-ai fi aflat, te-aș fi găsit.

— Tot ceea ce am riscat și am suferit nu a fost nimic pe lîngă temerile încercate. Veți fi atît de bun ca să judecați...

— Fată romantică, spuse el întrerupîndu-mă, știu ce vrei să spui.

Și apoi și-a continuat lectura.

S-a arătat foarte serios în privința reflecțiilor mele referitoare la sinucidere. Când a ajuns la raționamentele mele despre aruncarea în apă, mi-a spus :

— Ia-o ușurel înainte, și părea atît de mișcat încît, și-a întors fața de la mine.

M-am bucurat foarte mult de acest bun semn și am început să nu mă mai căiesc atît că a văzut partea jalnică a poveștei mele.

A pus hîrțile în buzunar după ce a citit reflecțiile și mulțumirile mele că am reușit să-mi revin, să mă eliberez de gîndurile pe care le aveam și cuprinzîndu-mă după mijloc, mi-a spus :

— O, draga mea copilă, m-ai emoționat foarte tare cu povestea ta funestă și gîndurile asupra acestui subiect. Aș fi fost, cu adevărat, foarte trist dacă s-ar fi întîmplat inevitabilul. Văd că ai fost tratată foarte aspru. A fost o adevărată șansă că ai rezistat momentului periculos.

Apoi, cu multă căldură, m-a cuprins în brațe.

— Să ne îndepărtăm de acest ochi de apă blestemat, Pamela mea nu o să-l mai privesc niciodată cu plăcere. M-am gîndit, adăugă el, să te supun voinței mele, îngrozindu-te, dacă nu te pot mișca prin dragoste. Și doamna Jewkes m-a ascultat tocmai cînd efectul putea fi atît de fatal copilei mele.

— O, domnule, am toate motivele să binecuvîntez pe dragii mei părinți și pe buna mea doamnă pentru educația dată, plină de învățăminte și reguli de conduită morală, căci dacă nu aș fi avut suport, aș fi putut încerca, în mai multe ocazii, acte disperate și, de aceea, nu mă mir cum alîtea biete făpturi care nu au primit o asemenea creștere ajung la stări de deznădejde și cad în perdiție.

— Dă-mi o sărutare, draga mea fetiță, și spune-mi că mă ierți pentru că te-am cufundat în atîta durere și

pericol ! Dacă văd și cele scrise de tine mai demult iar acestea pe care le am în buzunar nu-mi dau prilej să-mi schimb părerile, mă voi strădui să înfrunt lumea și cenzura lumii și voi face în întreaga-mi viață tot ceea ce-mi va sta în putere ca să o recompensez pe Pamela mea pentru toate amărăciunile suportate datorită mie.

La auzul acestor cuvinte, cu greu, am putut să-mi stăpinesc emoția și bucuria. Dar temerile își taie întotdeauna drum în mijlocul speranțelor, când întâmplări bune, neașteptate, totuși nesigure apar în fața ochilor.

— O, domnule, ce mă faceți să năzuiesc ? Biata voastră servă nu poate dori să-și atragă invidie și nici să vă discrediteze. Permiteți-mi să mă întorc acasă, asta-i tot ceea ce vreau să vă cer.

A fost cuprins de o furie nemăsurată.

— Astfel oare, trebuie să mi se răspundă în momentele mele de dragoste și înduplecare. Scrupuloasă, încă păținată și inoportună, Pamela, piei din fața ochilor mei și învață să te porți într-o situație plină de speranță ca și într-una disperată și numai atunci, și nu pînă atunci, vei putea să-mi atragi o umbră a atenției.

Am rămas surprinsă și aș fi vrut să vorbesc, dar a bătut din picior și a zis din nou.

— Piei, îți spun, piei ! Nu pot să mai suport această nebunie prostească romantică.

— Doar un cuvînt, un cuvînt, rogu-vă, lăsați-mă să rostesc !

S-a îndepărtat mînios pe mine, a apucat pe o altă alee, iar eu m-am dus în casă cu o inimă foarte grea.

Mă tem că m-am comportat ca o netoată și am fost total nelalocul meu.

Am intrat în cabinet și m-am apucat de scris. S-a plimbât, pînă cînd a fost masa gata. Acum prînzește.

Doamna Jewkes îmi spune că e ginditor și supărat și m-a întrebat ce i-am făcut.

Îmi este din nou frică să-l văd. Cînd oare voi scăpa de temerile mele ?

ORA TREI

Continuă să fie foarte supărat. A poruncit să i se pregătească trăsura pentru drum cît mai repede posibil. Mă întreb ce va urma ?

Nu am spus doar mare lucru. Dar vedeți trufia celor sus puși. Cineva mai de jos nu are dreptul să sufle un cuvînt, cînd măririlor le vine să se supere. Cît de bine s-ar simți o tînră de alte condiții dacă ar trebui să se căsătorească cu un asemenea specimen. Buna mea doamnă, și draga lui mamă l-am răsfățat prea tare chiar de la început. După cum mi-a ajuns la urechi nimeni nu trebuia încă de cînd era copil să-l contrazică sau să-i adreseze vreun cuvînt. Așa că nu a fost deprins să fie controlat și nu suportă ca voința lui violentă să fie înfrînată. Iată una din binefacerile de care se bucură cei sus puși. Nu-și mai încap în piele de mîndrie pentru nașterea și pentru averea lor. Și o asemenea atitudine la ce poate folosi, căci după cum îmi dau seama, nu servește decît să-și amplifice neplăcerile lor și ale celor cu care vin în contact.

Așa, așa și cum se va termina totul. Doamna Jewkes a venit la mine trimisă de el și mi-a spus că trebuie să părăsesc casa chiar în această clipă.

— Ei, bine, dar unde urmează să fiu transportată acum ?

— La tine acasă, la părinții tăi.

— Chiar așa ? Cum e cu putință ? Mă îndoiesc. Nu-i posibil să fiu atît de fericită. Este chiar sigur, doamnă

Jewkes, nu a găsit vreo altă menajeră și mai rea decît dumneata ?

A fost foarte furioasă și a plecat de lingă mine bombănuind. Dar aproape imediat a venit înapoi întrebîndu-mă :

— Ești gata ? Pe cîntea mea, tare mai ești grăbită !

Nu am auzit despre așa ceva decît cu un sfert de oră înainte. Dar voi fi repede gata, căci am puține lucruri de luat și nici prieteni în această casă de la care să-mi iau rămas bun, pentru a întîrzia. Și totuși, asemenea unei nebune, nu conteneam cu plînsul.

Rogu-vă, mergeți pînă jos și vedeți dacă nu-mi poate restitui scrisorile !

Nu știu ce să cred și cum să judec, dar nu voi fi sigură niciodată că sînt cu voi, decît atunci cînd mă voi vedea în genunchi în fața voastră. Regret că e atît de furios pe mine. Nu m-am gîndit că am spus ceva așa de rău.

Iată, văd că trăsura a fost scoasă, caii înhămați, uriciosul Colbrand e pe punctul de a încăleca. Care va fi sfîrșitul acestei povești ?

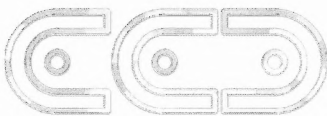
Sînt gata și nu aștept decît un răspuns în privința hîrtilor mele. Cele cîteva pe care le mai am le voi pune în sîn. Dar am spus oare ceva atît de rău ?

Lector : SUZANA CARMEN DUMITRESCU
Tehnoredactor : VASILE CIUCA

Bun de tipar : 9.07.1987.
Coli tipar 11

Comanda nr. 70 205
Combinatul poligrafic „Casa Scintei”,
Piața Scintei nr. 1, București,
Republica Socialistă România

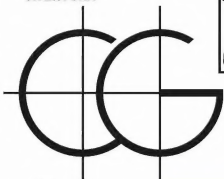
Scanare și prelucrare digitală

EM

de
Anonim

și
CAT Graur

Antwerpen
2025

